

Detaljplan för Gnesta 36:11 m.fl. fastigheter, Centrumkvarteret

Samrådsredogörelse

Samrådsredogörelsen innehåller en redovisning av de synpunkter som inkommit under samrådet och samhällsbyggnadsförvaltningens svar till synpunkterna. Redogörelsen avslutas med en sammanfattning av vilka frågor som lyfts och vilka ändringar som har gjorts av planförslaget.

Hur samrådet har bedrivits

Samråd för aktuell detaljplan pågick under perioden 22 maj till 30 juni år 2025. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda fastighetsägare enligt fastighetsförteckningen. Samrådsförslaget visades på kommunens hemsida och på Servicecenter (biblioteket) i Gnesta. Samrådet annonserades i Sörmlands Nyheter.

Vid två tillfällen hölls det öppet hus på biblioteket, 11 och 12 juni klockan 17-19 där tjänstepersoner från samhällsbyggnadsförvaltningen fanns på plats för att svara på frågor. Vid dessa tillfällen närvarade ca 40 personer från allmänheten.

Inkomna synpunkter

Under samrådstiden inkom 336 yttranden. 16 yttranden är från myndigheter, kommunala enheter, ledningsägare och organisationer.

Övriga är inkomna från privatpersoner och företag. Av dessa är 219 synpunkter inskickade med kontaktuppgifter vilket utgör ca två tredjedelar av synpunkterna. Resterande 101 är inkomna synpunkter från anonyma avsändare.

En namninsamling med ca 2400 underskrifter från initiativet Rädda Gnesta Centrum är bilagd samrådsredogörelsen.

Dokumenttyp	Samrådsredogörelse
Beslutsinstans	Samhällsbyggnadsnämnden
Beslutad	2026-05-06
Senast reviderad	2026-04-22
Skede	Granskning
Diarienummer	PLAN.2021-11

**Nr Myndigheter/ kommunala enheter/
ledningsägare/ organisationer**

Datum

1	Länsstyrelsen	2025-06-30
2	Lantmäteriet	2025-06-03
3	Trafikverket	2025-06-30
4	Region Sörmland	2025-06-23
5	Sörmlands museum	2025-06-30
6	Polismyndigheten	2025-06-10
7	Sörmlandskustens räddningstjänst	2025-06-28
8	Vattenfall Eldistribution AB	2025-06-12
9	Gnesta kommuns renhållningsenhet	2025-05-27
10	Frustuna hembygdsförening	2025-06-16
11	Svenska byggnadsvårdsföreningen	2025-06-06
12	Hyresgästföreningen Gnesta	2025-05-26
13	Centerpartiet	2025-06-30
14	Lions Club Gnesta	2025-06-13
15	Företagarna Trosa Gnesta	2025-06-30
16	Rädda Gnesta Centrum Namninsamling, 2386 underskrifter, Bilaga 1	2025-06-12

Nr Privatpersoner och företag

Datum

17		2025-05-21 2025-05-22
18	Anonym	2025-05-22
19	Anonym	2025-05-22
20	Anonym	2025-05-22
21		2025-05-22
22		2025-05-22
23		2025-05-22
24		2025-05 22
25	Anonym	2025-05 22
26	Anonym	2025-05-22

27	Anonym	2025-05-22
28	Anonym	2025-05-22
29	Anonym	2025-05-22
30		2025-05 22
31	Anonym	2025-05-22
32	Anonym	2025-05-22
33		2025-05-22 2025-05 22 2025-05-25 2025-05-26 2025-06 16 2025-06-18
34		2025-05-22
35		2025-05-22
36		2025-05-22
37	Anonym	2025-05 22
38	Anonym	2025-05 22
39	Anonym	2025-05-22
40	Anonym	2025-05-23
41		2025-05-23
42	Anonym	2025-05-23
43		2025-05-23
44	Anonym	2025-05-23
45	Anonym	2025-05 23
46		2025-05-23
47		2025-05-23
48		2025-05-23
49	Anonym	2025-05-23
50		2025-05-24
51		2025-05-24
52		2025-05-24

53		2025-05-24
54		2025-05-24
55		2025-05-25
56		2025-05-25
57		2025-05-25
58		2025-05-25
59		2025-05-25
60		2025-05-26
61		2025-05-26
62	Anonym	2025-05-28
63	Anonym	2025-05-28
64	Anonym	2025-05-28
65		2025-05-28
66		2025-05-29
67		2025-05-29
68		2025-05-30
69		2025-06-01
70	Anonym	2025-06-01
71	Anonym	2025-06-01
72	Anonym	2025-06-02
73		2025-06-02
74		2025-06-02
75	Anonym	2025-06-03
76	Anonym	2025-06-03
77	Anonym	2025-06-03
78		2025-06-04
79		2025-06-04
		2025-06-18
80	Anonym	2025-06-05
81	Anonym	2025-06-05
82		2025-06-07

83		2025-06-07
84	Anonym	2025-06-07
85		2025-06-07
86		2025-06-07
87		2025-06-08
88		2025-06-08
89		2025-06-09
90		2025-06-09
91		2025-06-09
92		2025-06-10
93		2025-06-10
94		2025-06 10
95		2025-06 10 2025-06-18 2025-06-19 2025-06 27 2025-06-30
96		2025-06-11
97		2025-06-11
98		2025-06 11 2025-06-17 2025-06-19 2025-06-22
99		2025-06 12
100		2025-06-12
101		2025-06-12
102	Anonym	2025-06-12
103	Anonym	2025-06-12
104		2025-06-13
105		2025-06-13
106		2025-06-13

107		2025-06-15
108	Anonym	2025-06-15
109	Anonym	2025-06 15
110	Anonym	2025-06 16
111		2025-06-17
112		2025-06-17
113		2025-06-17
114		2025-06-17
115		2025-06-17
116		2025-06-18
117		2025-06-18
118		2025-06 18
119		2025-06 18
120		2025-06-18
121		2025-06-18
122	Anonym	2025-06-18
123	Anonym	2025-06-18
124		2025-06-18
125		2025-06-19
126	Anonym	2025-06 19
127	Anonym	2025-06-19
128	Anonym	2025-06-19
129		2025-06-19
130		2025-06-19
131	Anonym	2025-06-19
132	Anonym	2025-06-20
133		2025-06-20
134	Anonym	2025-06 22
135		2025-06 23
136		2025-06-23
137		2025-06-23

		2025-06-25
138		2025-06-23
139	Anonym	2025-06 23
140		2025-06 23
141		2025-06-23
142	Anonym	2025-06-23
143	Anonym	2025-06-23
144		2025-06-24
145		2025-06-24
146		2025-06-24
147	Anonym	2025-06-24
148	Anonym	2025-06 24
149		2025-06 24
150	Anonym	2025-06-24
151		2025-06-24
152	Anonym	2025-06-24
153		2025-06-24
154		2025-06-25
155	Anonym	2025-06-25
156		2025-06 25
157		2025-06-25
158		2025-06-25
159		2025-06-25
	Bilaga 2	
160		2025-06-25
161		2025-06-25
162	Anonym	2025-06 25
163	Anonym	2025-06 25
164		2025-06-25
165	Anonym	2025-06-25

166		2025-06-25
167		2025-06-25
168	Anonym	2025-06 25
169	Anonym	2025-06 26
170		2025-06-26
171	Anonym	2025-06-26
172	Anonym	2025-06-26
173		2025-06-27
174		2025-06-27
175		2025-06-27
176		2025-06-27
177		2025-06 27
178		2025-06 27
179		2025-06-27
180	Anonym	2025-06-27
181		2025-06-28
182		2025-06-28
183		2025-06-28
184		2025-06-28
185		2025-06 28
186		2025-06-28
187	Anonym	2025-06-28
188		2025-06-28
189		2025-06-28
190	Anonym	2025-06-28
191	Anonym	2025-06-28
192	Anonym	2025-06-28
193	Anonym	2025-06 28
194	Anonym	2025-06 28
195		2025-06-28
196		2025-06-29

197	Anonym	2025-06-29
198		2025-06-29
199		2025-06-29
200	Anonym	2025-06-29
201	Anonym	2025-06-29
202		2025-06-29
203	Anonym	2025-06-29
204	Anonym	2025-06-29
205		2025-06-29
206	Anonym	2025-06-29
207		2025-06-29
208		2025-06-29
209	Anonym	2025-06-29
210		2025-06-29
211		2025-06-29
212		2025-06-29
213		2025-06-29
214	Anonym	2025-06-29
215		2025-06-29
216		2025-06-29
217	Anonym	2025-06-29
218	Anonym	2025-06-29
219		2025-06-29
220	Anonym	2025-06-29
221		2025-06-29
222		2025-06-29
223	Anonym	2025-06-29
224		2025-06-29
225		2025-06-29
226		2025-06-29
227		2025-06-30

228		2025-06-30
229		2025-06-30
230		2025-06-30
231		2025-06-30
232	Anonym	2025-06-30
233		2025-06-30
234		2025-06 30
235		2025-06-30
236		2025-06-30
237		2025-06-30
238		2025-06-30
239		2025-06-30
240		2025-06-30
241	Anonym	2025-06-30
242		2025-06 30
243		2025-06 30
244		2025-06-30
245		2025-06-30
246		2025-06-30
247	Gnesta Bokhandel och Saras Skafferi, Stora Torget	2025-06-30
248		2025-06-30
249		2025-06-30
250	Anonym	2025-06 30
251		2025-06-30
252		2025-06-30
253	Anonym	2025-06-30
254	Anonym	2025-06-30
255		2025-06-30
256		2025-06-30
257		2025-06-30

258		2025-06-30
259	Anonym	2025-06-30
260		2025-06 30
261		2025-06 30
262		2025-06-30
263		2025-06-30
264		2025-06-30
265		2025-06-30
266		2025-06-30
267	Anonym	2025-06-30
268	Anonym	2025-06-30
269		2025-06 30
270	Anonym	2025-06 30
271	Anonym	2025-06-30
272	Anonym	2025-06-30
273		2025-06-30
274		2025-06-30
275		2025-06-30
276		2025-06-30
277		2025-06 30
278	Anonym	2025-06-30
279		2025-06-30
280		2025-06-30
281		2025-06-30
282		2025-06-30
283		2025-06-30
284		2025-06-30
285		2025-06 30
286		2025-06 30
287		2025-06-30
288		2025-06-30

289		2025-06-30
290		2025-06-30
291	Anonym	2025-06-30
292		2025-06-30
293	Anonym	2025-06-30
294		2025-06-30
295		2025-06-30
296		2025-06-30
297		2025-06-30
298		2025-06-30
299		2025-06-30
300		2025-06-30
301		2025-06-30
302		2025-06-30
303		2025-06-30
304		2025-06-30
305		2025-06-30
306		2025-06-30
307		2025-06-30
308		2025-06-30
309		2025-06-30
310		2025-06-30
311	Anonym	2025-06-30
312		2025-06-30
313	Anonym	2025-06-30
314		2025-06-30
315		2025-06-30
316		2025-06-30
317		2025-06-30
318	Anonym	2025-06-30
319	Anonym	2025-06-30

320	Anonym	2025-06-30
321	Anonym	2025-06-30
322	Anonym	2025-06-30
323	Anonym	2025-06-30
324	Anonym	2025-06-30
325	Anonym	2025-06-30
326		2025-06-30
327		2025-06-30
328		2025-06-30
329		2025-06-30
330		2025-06-30
331	Anonym	2025-06-30
332		2025-06-30
333	Anonym	2025-06-30
334		2025-06-30
335		2025-06-30
336		2025-06-30

Inkomna synpunkter

1. Länsstyrelsen

Prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 § PBL

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap. 10 § PBL och nu kända förhållanden att frågor som rör riksintressen 3 kap. MB, hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning eller erosion, ska lösas på ett tillfredsställande sätt i enlighet med vad som anges nedan. I annat fall kan Länsstyrelsen komma att pröva kommunens beslut att anta detaljplanen.

Riksintresse för kulturmiljövården 3 kap. 6 § MB

Planområdet omfattas och angränsar till riksintresset för kulturmiljövården Gnesta [D44]. Riksintresset ska skyddas från åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön.

Länsstyrelsen bedömer att de höga byggnaderna inom planområdet riskerar att innebära påtaglig skada på riksintresset. De nu föreslagna rivningarna och tilläggen av ny bebyggelse innebär ett dominerande inslag som inte är anpassat efter förutsättningarna på platsen. Från spårområdet, Frösjön, Västra Storgatan med flera platser i centrala Gnesta riskerar den tillkommande bebyggelsen att konkurrera med Gnestahöjden och därmed de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön.

Kulturmiljöanalysen visar att de centrala delarna av tätorten är mycket känsliga för inslag av hög bebyggelse som inte ansluter till riksintressets övergripande småskalighet. Detta gäller särskilt den äldre stadsmässiga bebyggelsen utmed Storgatan och Stora torget med en skala på två till fyra våningar. För att stadsilhuetten ska vara fortsatt avläsbar behöver byggnaderna bättre anpassas till den rådande skalan på bebyggelsen och sänkas till maximalt tre våningar samt inte trappas upp västerut.

Riksintressets värden och uttryck är kopplade till en specifik tidskontext, cirka år 1860 till 1940, och det så kallade Guldsmedshuset är en av få kvarvarande byggnader i centrum från denna tid. Guldsmedshuset utgör ett stödande uttryck för riksintresset och bör beläggas med rivningsförbud för att planförslaget inte ytterligare ska bidra till risken för påtaglig skada på riksintresset.

Riksintresse för kommunikationer 3 kap. 8 § MB

Planområdet angränsar till Västra stambanan som är ett utpekat riksintresse för kommunikation. Riksintresset ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjande av anläggningen. I planbeskrivningen behöver det tydligt framgå hur järnvägen påverkas vid ett genomförande av detaljplanen.

Länsstyrelsen förutsätter att kommunen har en aktiv dialog med Trafikverket i planprocessen och att synpunkter gällande påverkan på järnvägsanläggningen och trafiksäkerhet med mera tas i beaktning.

Hälsa och säkerhet, trafikbuller

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning om att omgivningsbuller från Västra stambanan och omgivande lokalgator behöver utredas i den fortsatta planprocessen. Då detaljplanen möjliggör bostäder ska planen innehålla en redovisning av beräknade värden för omgivningsbuller vid bostadsbyggnaders fasad och vid eventuell uteplats i anslutning till byggnaden. I planbeskrivningen behöver beräknade bullervärden vid respektive fasad och våningsplan redovisas.

Hälsa och säkerhet, markföroreningar

I planbeskrivningen framgår att föroreningssituationen ska utredas efter samrådet av detaljplanen. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning eftersom bostäder planeras inom planområdet. Innan detaljplanen antas behöver kommunen klarlägga att det i och med den förändrade markanvändningen inte föreligger oacceptabla hälsorisker som följd av föroreningar från tidigare verksamheter inom eller i angränsning till planområdet.

Planområdet är placerat intill Västra stambanan (järnväg) vilket kan innebära förekomst av branschtypiska föroreningar som exempelvis arsenik och PAH:er. Nordväst om magasinet har det legat en drivmedelstation (EBH-objekt Texaco, Gnesta) som har gett upphov till föroreningar. Marken är sanerad till halter understigande Naturvårdsverkets riktvärde för mindre känslig markanvändning (MKM) vilket överensstämmer med den i detaljplanen föreslagna användningen parkering (P).

För att kunna bedöma föroreningssituationen behöver föroreningarna vara avgränsade genom provtagningar av lämpliga medium samt analys av relevanta ämnen. Om riskbedömningen påvisar ett åtgärdsbehov behöver en åtgärdsutredning och en riskvärdering tas fram så att nödvändiga åtgärder är så pass utredda att det ska vara säkerställt att planens genomförande inte riskerar att medföra oacceptabla negativa konsekvenser för människors hälsa.

Hälsa och säkerhet, översvämning

Dagvattenutredningen visar att delar av planområdet är placerat i och intill flera större lågpunkter och riskerar att översvämmas vid kraftiga regn. Grundprincipen i dagvattenutredningen är att byggnader och anläggningar bör ligga högre än omkringliggande mark för att minska risken för översvämning. Länsstyrelsen anser att höjdsättningen av området även ska beakta järnvägen så att skador undviks på järnvägsanläggningen.

Vidare visar dagvattenutredningen att det finns risk för framkomlighetsproblem kring planområdet och att den södra parkeringsplatsen är särskilt utsatt för översvämning vid ett kraftigt regn. I den fortsatta planprocessen behöver kommunen säkerställa att byggnader och anläggningar ligger högre än angränsande områden. Länsstyrelsen påpekar också att tillgängligheten till området för exempelvis ambulans, hem- och räddningstjänst behöver säkerställas i detaljplanen.

I dagvattenutredningen framgår att Marieströmsgatan bör höjdsättas för att avleda vattnet från planområdet vid kraftiga regn. De i dagvattenutredningen identifierade skyddsåtgärderna säkerställs lämpligen med planbestämmelser på plankartan.

Geotekniska säkerhetsfrågor

Den geotekniska utredningen (arkivstudie) visar att marken vid bussterminalen bland annat består av siltig och siltskiktad lera med högsensitivitet cirka 55, med indikation på kvicklera. Vidare visar utredningen också att marken inom planområdet bland annat består av extremt lös kohesionsjord (transformatorstation vid Torggatan) och lera med extremt lös skjuvhållfasthet (Gnesta centrum).

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning om att stabiliteten mot Frösjön bör utredas för att klargöra markens beskaffenhet. Länsstyrelsen anser att stabilitetsförhållandena som kan påverka planområdets stabilitet behöver utredas för att klarlägga att bebyggelsen inte blir olämplig med hänsyn till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Stabilitetsförhållandena ska utredas innan detaljplanen antas.

I planbeskrivningen framgår att grundvattennivån inom planområdet står högt och att en sänkning av grundvattnet riskerar att skada byggnader runt torget som är byggda på ekpålar. I den fortsatta planprocessen behöver kommunen påvisa att stabiliteten i järnvägsanläggningen inte påverkas vid en sänkning av grundvattnet. Om en grundvattensänkning aktualiseras ska kommunen påvisa att stabiliteten i järnvägsanläggningen inte påverkas.

Länsstyrelsen rekommenderar, mot bakgrund av de komplexa geotekniska förutsättningarna i området, kommunen att remittera planärendet och den geotekniska utredningen till Statens geotekniska institut (SGI).

Hälsoskydd, avlopp

Planområdet ligger inom verksamhetsområde för allmän vattenförsörjning och spillvatten. I lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster framgår att kommunen ska se till att behovet av vattenförsörjning och avlopp tillgodoses genom en allmän vatten och avloppsanläggning om planområdet ligger inom ett kommunalt verksamhetsområde för vattenförsörjning och spillvatten.

I planbeskrivningen framgår att det i dagsläget saknas kapacitet i den befintliga vattentakten samt i det kommunala vattenverket och reningsverket. Ett nytt vattenverk och reningsverk beräknas vara i bruk år 2027 respektive år 2034. Länsstyrelsen konstaterar mot denna bakgrund att vattenförsörjningen och spillvattenhanteringen ännu inte är säkerställd på ett långsiktigt och hållbart sätt. I planbeskrivningen behöver det tydligt framgå hur vattenförsörjningen och spillvattenhanteringen ska tillgodoses i det fall en allmän vatten- och avloppsanläggning inte kommer till stånd.

Genomförandetid

I detaljplanen anges att genomförandetiden för kvartersmark är 15 år och börjar gälla när Gnesta vattenverk är anslutet till ledningar för bortledning av ytvatten ur sjön Klämningen och vattenverket är taget i bruk. Därtill krävs att ett nytt reningsverk är taget i bruk.

Av förarbetena till den äldre plan- och bygglagen (1987:10) framgår att kommunen kan bestämma genomförandetiden så att den börjar löpa först några år in i framtiden för att få en praktisk möjlighet att styra etappvis utbyggnad av ett område. En reglering med en senare tidpunkt som genomförandetiden ska räknas från behöver anges i ett bestämt antal år från det att planen har fått laga kraft eller i vissa fall kalendertid med datum för en viss framtida dag. Länsstyrelsen anser mot denna bakgrund att det sätt som kommunen har valt att reglera genomförandetiden saknar stöd i 4 kap. PBL. Vidare anser Länsstyrelsen att den föreslagna regleringen inte säkerställer bebyggelsens lämplighet på ett tillräckligt sätt.

Farligt gods

Västra stambanan (järnväg) norr om planområdet utgör rekommenderad primär väg för farligt gods. Riskutredningen visar att risker för olyckor vid planerad bebyggelse är förhöjd och troligen ligger inom ALARP-området. Länsstyrelsen delar bedömningen i riskutredningen och anser att en fördjupad riskutredning om riskerna med järnvägen ska genomföras och riskreducerande åtgärder redovisas för att avgöra om bebyggelsen är lämplig. I planbeskrivningen saknas ställningstagande och åtgärder för att hindra brandfarliga vätskor att rinna mot planområdet.

I riskutredningen framgår att byggnader som vetter mot Västra stambanan behöver utföras med fasader och fönster av brandteknisk klass. I planbeskrivningen framgår att fasader och fönster av brandteknisk klass har säkerställts med planbestämmelser på plankartan. Planbestämmelsen finns inte redovisad på plankartan.

Totalförsvar

Vid byggnader högre än 20 meter över markplanet ska Luftfartsverket (LFV) och berörda flygplatser ges möjligheter att yttra sig i egenskap av sakägare av infrastrukturutrustning. En flyghinderanalys behöver göras och beställs från LFV.

Trafiksäkerhet

Länsstyrelsen delar Trafikverkets bedömning om att den tillståndspliktiga zonen enligt 47 § väglagen (1971:9848) behöver säkerställas i detaljplanen. Inom den tillståndspliktiga zonen på minst 15 meter från järnvägen, räknat från spårmittpå närmaste spår, får inte nya byggnader, tillbyggnader eller andra anläggningar (exempelvis parkeringsplatser) uppföras eller vidtas. Ett längre avstånd eller någon form av skydd kan behövas vid högtrafikerade banor och om tågen bromsar in vid den aktuella platsen.

Miljökvalitetsnormer

Planområdet avrinner till Frösjön som är en utpekad skyddad dricksvattenförekomst enligt artikel 7, vattendirektivet. I kommunen pågår ett arbete med att bilda ett vattenskyddsområde där Frösjön ingår. Vattenkvaliteten i Frösjön får inte påverkas negativt.

Länsstyrelsen delar dagvattenutredningens slutsats att reningen av dagvattnet från planområdet minskar påverkan på Frösjön och bidrar till möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten. Det förutsätter att föreslagna åtgärder vidtas. Föreslagna åtgärder motsvarar endast en liten del av det totala åtgärdsbehovet.

I planhandlingarna framgår att ytvattenavrinningen kommer att öka efter det att området är utbyggt. Länsstyrelsen förutsätter att fördröjningen av dagvatten dimensioneras att fördröja skillnaden mellan avrinningen efter och innan ombyggnad, så att flödet mot järnvägsanläggningen inte ökar mängd- eller hastighetsmässigt jämfört med idag.

Länsstyrelsens råd enligt 2 kap. PBL gällande biotopskydd

I angränsning till den södra delen av planområdet finns en allé. Alléen omfattas av generellt biotopskydd enligt 7 kap. 11 § miljöbalken. Dispens från biotopskyddet krävs för alla åtgärder som riskerar att skada naturmiljön i biotopen. Ansökan om dispens söks hos Länsstyrelsen och bör hanteras parallellt med planprocessen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Riksintresse för kulturmiljövården 3 kap. 6 § MB

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön. Därtill harmoniserar höjder i maximal byggrätt väl i höjd med den äldre bebyggelsen längs Stora Torget som omfattas av riksintresset för kulturmiljö. I

elevationer nedan redogörs hur höjderna förhåller sig till varandra. Ny bebyggelseskala ansluter till den rådande bebyggelseskalan i centrumområdet.

Elevation längs Västra och Östra Storgatan.

Till vänster ses befintlig bebyggelse vid Stora Torget, och till höger ses tillkommande bebyggelse längs Östra Storgatan som ansluter till befintlig bebyggelse framför ny bebyggelse i Posthuskvarteret och vidare väster ut.

Elevation längs Torggatan.

Till vänster ses befintlig bostadsbebyggelse och till höger ses tillkommande bebyggelse längs Torggatan. Längst till höger ses guldsmedshuset med stationsbyggnaden i bakgrunden.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att den rådande skalan på bebyggelsen i planförslaget är väl anpassad till riksintressets skala. Byggrätten har sänkts så att stadsilhuetten fortsatt är avläsbar. Förvaltningen anser att upptrappning av bebyggelsen västerut håller samman stadssilhuetten väl. Sett från Frösjön kommer trädkronor fortsatt vara synliga som fond bakom hela centrumkärnan och rama in den, vilket stärker upplevelsen av att Gnestahöjden är överordnad centrumområdet topografiskt. Förvaltningen anser heller inte att en sänkning till maximalt tre våningar inom hela planområdet är motiverad eftersom byggnaden inom Posthuskvarteret idag är i fyra våningar, utan att påtagligt påverka eller skada riksintresset.

Gällande Guldsmedshuset har plankartan fått ett tillägg med en planbestämmelse om rivningsförbud i enlighet med Länsstyrelsens yttrande. Guldsmedshuset utgör ett stödande uttryck för riksintresset och beläggas därför med rivningsförbud för att ej riskera påtaglig skada på riksintresset.

Nuläge.

Planförslag.

Nuläge.

Planförslag.

Hälsa och säkerhet, trafikbuller

En trafikbullerutredning har tagits fram av Bjerking, 2026-02-26. Utredning visar att ekvivalenta ljudnivåer vid fasad för samtliga planerade byggnader inte överskrider gällande riktvärden enligt Trafikbullerförordningen. Fasader mot järnvägen uppfyller dock endast det utökade riktvärdet om högst 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid fasad, vilket innebär att vissa krav ställs på utformningen av bostäder vid den fasadsidan.

Utredningen visar också att det finns goda möjligheter för placering av uteplatser intill bostäder. Kraven för ekvivalenta ljudnivåer på högst 50 dBA ekvivalent ljudnivå vid uteplatser uppfylls på samtliga innergårdar. Kraven om maximala ljudnivåer på max 70 dBA vid uteplatser uppfylls dock inte för majoriteten av det planerade området. Däremot uppfyller majoriteten av innergårdarna undantaget enligt Trafikförordningen att ljudnivåerna inte överskrider med mer än 10 dBA maximala ljudnivåer fem gånger per timme mellan 06.00 och 22.00, vilket medför möjlighet till placering av uteplatser på innergården.

Hälsa och säkerhet, markföroreningar

Föroreningssituationen inom planområdet har utretts med slutsatsen att planerad markanvändning är lämplig utan att vidare saneringsåtgärder behöver vidtas. Centrumtomten utreddes först av Sweco 2020-02-13 som bedömde att marken är lämplig för detaljplanens ändamål. Vid den tidpunkten utgick man ifrån att det skulle inrymmas verksamheter i ny bebyggelses bottenplan och bostäder ovanpå, och bedömde markens lämplighet utifrån mindre känslig markanvändning (MKM).

Eftersom detaljplanen även medger bostad i bottenplan har ett kompletterande PM tagits fram av Breccia Konsult AB 2026-03-04 för att undersöka markens lämplighet utifrån denna förutsättning. Sju provtagningspunkter inom planområdet innehåller ämnen överstigande känslig markanvändning (KM). Påträffade förhöjda ämnen förekommer på ett större markdjup samt är av sådan art att de inte är flyktiga utan är bundna till organiskt material. Slutsatsen är således att utifrån tillgänglighet och exponeringsrisk bedöms förorenade massor innebära en låg risk för människors hälsa. Det är möjligt att bebygga området med bostäder i bottenplan utan behov av avhjälpandeåtgärder.

Det övriga planområdet, dvs marken inom parkerings- och godsmagasintomten samt boulevanan har genomgått en markmiljöundersökningen genomförd av Breccia Konsult AB 2025 12 16. Detaljplanen medger markanvändning som är att likställa med mindre känslig markanvändning (MKM) inom dessa byggrätter. Slutsatsen är att det påträffats vissa förhöjda föroreningshalter som alla understiger riktvärdet för (MKM). Därmed är bedömningen att avhjälpandeåtgärd inte är nödvändig.

Hälsa och säkerhet, översvämning

Till granskning av detaljplanen har Systra AB, 2026-10-04 utrett skyfallssituationen och klarlagt skyddsåtgärder mot översvämning vid kraftiga regn genom höjdsättning av Marieströmsgatan och en mindre del av Storgatan och Torggatan. Höjdsättningen innebär vattendjup som medför framkomlighet för ambulans, hem och

räddningstjänst samt att skador eller påverkan på järnvägsanläggningen inte förekommer vid kraftiga skyfall.

Geotekniska säkerhetsfrågor

Till granskning har området och närområdet utretts av Breccia Konsult AB, PM 2026-01-15, för att klargöra markens beskaffenhet och lämplighet för byggnationen. Det är konstaterat att marken till stor del består av postglacial lera och grundvattennivån är relativt hög vilket medför att den är kraftigt sätttningsbenägen. Förhållandena medför att två planbestämmelser har införts i kartan för säkerställande av ny byggnation inom planområdet samt att det inte blir följdåtgärder på byggnation eller anläggningar utanför planområdet.

Planbestämmelserna gäller utförande och reglerar att samtliga nya byggnader måste pågrundläggas. Därtill får det inte tillkomma laster inom planområdet, det vill säga att nya laster från bebyggelse, gator, andra anläggningar och markfyllnad och vegetation inte medges. Om laster tillkommer krävs att de gör det på fastare jordlager, det vill säga genom exempelvis pågrundläggning eller genom annan lastreducerande grundläggningsmetod. På så vis undviks risk för sättningar inom och utom planområdet.

Grundvattensänkning permanent konstateras inte vara lämpligt inom området. För permanent och tillfällig grundvattensänkning behöver tillstånd sökas om vattenverksamhet hos Mark och miljödomstolen. Den geotekniska utredningen rekommenderar därmed inte byggnation av källare under mark. I planförslaget redovisas garage i halvplan under mark inom Posthuskvarteret. I vidare dialog med geotekniker har konstaterats att det kommer vara möjligt att genomföra en konstruktion under grundvattennivån, men att det medför extra försiktighetsåtgärder och kostnader i genomförandeskedet. Konstruktion under grundvattennivån måste vara utförd vattentät exempelvis. Detta regleras med en planbestämmelse.

Tillfällig grundvattensänkning vid genomförandet av detaljplanen är därmed en åtgärd som kan bli aktuell för exploatören och det är därmed dennes ansvar att söka och vidta erforderliga tillstånd och åtgärder. Ytterligare utredning för lämpligt tillvägagångssätt och metod ska klargöras inför byggskedet. Skulle tillfällig grundvattensänkning inte medges så finns det andra metoder man kan ta till: täta sponter, gjutning under vatten och liknande som är fördyrande i förhållande till de åtgärder som följer när grundvattennivån är lägre och inte påverkas.

Gällande stabilitet har Breccias resultat påvisat lägre sensitivitetvärden än vad som tidigare uppmäts. Nu uppmätt sensitivitet i leran ligger på mellan 9 och 16 vilket motsvarar en mellansensitiv lera. Tidigare har Sweco uppmätt en sensitivitet på 50 vilket skulle motsvara en kvicklera. Undersökningar utförda på 1900-talet indikerar en sensitivitet runt 20, på sin höjd upp emot 30. Förekomsten av kvicklera har därför inte kunnat bekräftas. Troligtvis påverkas leran i stället av sitt siltinnehåll, vilket gör den känslig för vibrationer. Detta är särskilt viktigt att beakta vid vibrationsalstrande arbetsmoment intill befintliga konstruktioner och anläggningar, exempelvis västra stambanan.

En riskanalys ska upprättas i detaljprojekteringsskede. Eftersom de stora geotekniska problemen ligger i markens sättningssäkerhet rekommenderas att dess deformationsegenskaper utreds ingående i detaljprojekteringsskede. Lämpliga laboratorieanalyser kan vara rutinanalyser för ostörda prover, CRS försök och stegvisa ödometerförsök. Vid projektering måste både konsoliderings- och krypsättningar beaktas.

Hälsoskydd, avlopp

Gnesta kommun arbetar aktivt för att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering. I samband med detaljplanens antagande kommer kommunen att redovisa hur den planerade bebyggelsen kan säkerställas erforderlig kapacitet inom vatten- och avloppssystemet.

Parallellt med detaljplanprocessen pågår projektering av ett nytt vattenverk, vilket beräknas tas i drift under 2027. Tillstånd för vattenuttag har beviljats av Mark- och miljödomstolen den 25 februari 2026, och kommunfullmäktige fattade den 23 februari 2026 beslut om en investeringsram om 447 mnkr för projektet.

Därutöver genomförs utredningar för att säkerställa tillräcklig kapacitet för spillvattenhantering i avvaktan på utbyggnad och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Preliminära bedömningar visar att det kan finnas en kapacitetsreserv i det befintliga reningsverket, vilket skulle kunna möjliggöra anslutning av ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag.

Genomförandetid

Detaljplanens genomförandetid har justerats till 15 år. Vid antagande av detaljplanen ska en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering vara säkerställd, vilket medför att genomförandetiden inte behöver vara villkorad ibruktagande av dessa anläggningar.

Farligt gods

En fördjupad riskutredning har tagits fram av Bengt Dahlgren Ab, 2025-11-28 som bekräftar tidigare slutsatser om lämplig utformning av ny bebyggelse närmast järnvägen. Tidigare utredning angav att fasader och eventuellt fönster måste utföras brandklassade, medan den fördjupade slår fast att det endast gäller fasader och att de ska utföras med som lägst brandteknisk klass EI 30 eller motsvarande. De riskreducerande åtgärder och som behöver vidtas säkerställs med planbestämmelser. Plankartan har kompletterats med planbestämmelsen för brandklassade fasader som inte redovisades korrekt i samrådsversionen.

Därtill konstateras att utifrån rådande omständigheter med en skyddande perrong vid spårområdet utmed hela planområdet skyddas ny bebyggelse från att brandfarliga vätskor vid olycka rinner mot planområdet.

Totalförsvar

I och med att bebyggelseförslaget har justerats till lägre våningsantal än vad som presenterades vid samråd överstigs inte 20 meters nockhöjd. Därmed behöver flyghinderanalys inte genomföras.

Trafiksäkerhet

Föreslagen parkeringsplatsutformning i anslutning till spårområdet förhåller sig till riskavståndet om 15 meter mellan parkeringsplats och spårmitt.

2. Lantmäteriet

Område som saknar användning

På plankartan finns ett område som saknar beteckning för vilken användning som ska gälla för området. Lantmäteriet noterar att området har samma färgnyans som användningen parkering men det behöver kompletteras med en användningsbeteckning eftersom det är ett krav i 4 kap. 5 § PBL att alla områden ska ha någon användning angiven.

Grundkarta

Koordinatkryss och angivelse av koordinaterna i plan saknas i den grundkarta som ligger som bakgrund till plankartan. Det krävs minst två koordinatkryss i öst-västlig riktning och två i nord-sydlig riktning för att med säkerhet kunna georeferera den juridiskt gällande plankartan. Koordinatkryssen behöver finnas på någon av de kartor som sparas när planen får laga kraft och det är enklast vid en framtida georeferering om dessa syns på dokumentet plankarta.

Enligt det traditionella sättet att rita grundkartor brukar höjdkurvorna inte redovisas där det går en väg eller gång /cykelbana. I grundkartan redovisas höjdkurvorna rakt över dessa objekt. Kommunen borde kanske överväga att följa det traditionella sättet för att rita ut höjdkurvorna?

Motiv till markreservat i stället för allmän plats

I planen finns det markreservat så kallat z-område som typiskt sett är yttäckande. Det framgår inte av planbeskrivningen varför området läggs ut som markreservat i stället för som allmän plats. I de flesta fall fungerar inlösen och skötsel av anläggningen bättre om den ligger utlagd som allmän plats.

Ansvar för kostnader för lantmäteriförrättningar

Det anges inte något om vem som bekostar de lantmäteriförrättningar som behövs för genomförandet av detaljplanen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Ytan som tolkas som en användningsyta är ett objekt i grundkartan som har justerats till korrekt utseende till granskning av detaljplanen.

Markreservatet motiveras av att parkeringsplatserna behöver vara anlagda på kvartersmark. På så sätt kan kommunen upplåta parkering till verksamheter i närområdet genom arrende eller andra avtal, vilket inte skulle vara möjligt på allmän plats för parkering. På så sätt undviks allmän plats Gata inkilad i kvartersmarken och en plottrig fastighetsreglering (mellan kvartersmark och allmän platsmark).

Kostnader för förrättning regleras i exploateringsavtal vilket ska undertecknas innan detaljplanen antas, vilket har lagts till som information i detaljplanens genomförandebeskrivning.

3. Trafikverket

Planområdet gränsar i norr till Trafikverkets järnvägsfastighet Gnesta 4:2 och Västra stambanan. Trafikverket har tagit del av planförslaget och vill framföra nedanstående.

Kommunikationsanläggning av riksintresse

Västra stambanan utgör järnväg av riksintresse och ska som sådant skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningen. Planförslaget bör kompletteras i detta avseende.

Risk närhet järnväg

Byggrätten för livsmedelsbutik håller 30 meter till närmsta spår på Västra stambanan. Avståndet innebär att skyddsavståndet utmed järnväg beaktas, inom vilket Trafikverket anser att verksamhet som är personintensiv eller innebär stadigvarande vistelse inte ska placeras. Planbeskrivningen anger att närheten till järnvägen innebär att skyddsåtgärder behövs för att en acceptabel risksituation ska erhållas med hänsyn till risker kopplade till farligt gods. Här anges också att bestämmelser gällande brandklassade fasader och ev. fönster samt placering av utrymningsvägar och friskluftsintag läggs in i plankartan. Trafikverket vill uppmärksamma att bestämmelsen gällande brandklassade fasader och fönster saknas i plankartan. Om detta är en förutsättning för att få till en acceptabel risksituation, bör åtgärdens genomförande säkerställas med en bestämmelse i plankartan.

Parkering nära järnväg

Trafikverket vill uppmärksamma att parkeringsplatser bör anläggas minst 15 meter från järnvägen, räknat från spårmitt på närmaste spår. Ett längre avstånd eller någon form av skydd kan behövas vid högtrafikerade banor och om tågen bromsar in vid den aktuella platsen. Kortare avstånd än 15 meter kan också innebära att skydd behövs mot spårområdet, för att undvika ginstänk, fallande last etc. Ett eventuellt skydd ska placeras utanför Trafikverkets fastighet samt beakta elsäkerhetsavståndet på 5 meter till järnvägens närmaste spänningsförande del.

Geotekniska förhållanden

Av planhandlingarna framgår att en fördjupad utredning gällande områdets geotekniska förhållanden kommer tas fram till granskningen. Trafikverket vill ta del av den fördjupade utredningen och framhåller samtidigt vikten av att kommunen säkerställer att genomförandet av planerade åtgärder inte påverkar järnvägens stabilitets- eller sättningsmässigt.

Dagvatten, skyfall och grundvatten

Av planförslaget framgår att ytvattenavrinningen kommer att öka efter det att området är utbyggt. Trafikverket förutsätter att kommunen tillser att fördröjning av dagvatten dimensioneras så att det framtida utflödet från området inte överstiger dagens utflöde, varken hastighets- eller mängdmässigt. Vad gäller skyfall anser Trafikverket att höjdsättningen av området även ska beakta järnvägen på samma sätt som byggnader, d.v.s. så att skador undviks på järnvägsanläggningen.

I planhandlingen nämns att en ändring av grundvattennivån kan riskera att skada byggnader runt torget. Trafikverket vill uppmärksamma att även järnvägsanläggningen kan skadas vid en sänkning av grundvattnet. Trafikverket förutsätter att kommunen säkerställer att detta inte sker. Om en grundvattensänkning aktualiseras måste kommunen påvisa att stabiliteten i järnvägsanläggningen inte påverkas.

Flyghinderanalys

Trafikverket vill upplysa om att byggnader och anläggningar högre än 20 meter över markplanet kan komma att påverka luftfarten, varför LFV och berörd flygplats(-er) ska höras i egenskap av sakägare av infrastrukturutrustning. En flyghinderanalys behöver göras vid varje enskild etablering och en sådan kan beställas hos LFV.

Fortsatt arbete

I det fortsatta arbetet välkomnar Trafikverket frågor kring åtgärder som rör Västra stambanan. Trafikverket ser också fram mot att ta del av de underlag som kommer att tillfogas detaljplanen till granskningen, bl.a. fördjupade underlag gällande trafikbuller och geotekniska förhållanden.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Risk närhet järnväg

En fördjupad riskutredning har tagits fram av Bengt Dahlgren Ab, 2025 11 28 som bekräftar tidigare slutsatser om lämplig utformning av ny bebyggelse närmast järnvägen. Tidigare utredning angav att fasader och eventuellt fönster måste utföras brandklassade, medan den fördjupade slår fast att det endast gäller fasader och att de ska utföras med som lägst brandteknisk klass EI 30 eller motsvarande. De riskreducerande åtgärder och som behöver vidtas säkerställs med planbestämmelser. Plankartan har kompletterats med planbestämmelsen för planbestämmelsen för brandklassade fasader som inte redovisades korrekt i samrådsversionen.

Parkering nära järnväg

Föreslagen parkeringsplatsutformning i anslutning till spårområdet är anpassad utifrån riskavståndet om 15 meter mellan parkeringsplats och spårmitt.

Geotekniska förhållanden

Till granskning har området och närområdet utretts av Breccia Konsult AB, PM 2026-01-15, för att klargöra markens beskaffenhet och lämplighet för byggnationen. Det är konstaterat att marken till stor del består av postglacial lera och grundvattennivån är relativt hög vilket medför att den är kraftigt sättningsbenägen. Förhållandena medför att två planbestämmelser har införts i kartan för säkerställande av ny byggnation inom planområdet samt att det inte blir följdåtgärder på byggnation eller anläggningar utanför planområdet.

Planbestämmelserna gäller utförande och reglerar att samtliga nya byggnader måste pågrundläggas. Därtill får det inte tillkomma laster inom planområdet, det vill säga att nya laster från bebyggelse, gator, andra anläggningar och markfyllnad och vegetation inte medges. Om laster tillkommer krävs att de gör det på fastare jordlager, det vill säga genom exempelvis pågrundläggning eller genom annan lastreducerande grundläggningsmetod. På så vis undviks risk för sättningar inom och utom planområdet.

Grundvattensänkning permanent konstateras inte vara lämpligt inom området. För permanent och tillfällig grundvattensänkning behöver tillstånd sökas om vattenverksamhet hos Mark- och miljödomstolen. Den geotekniska utredningen rekommenderar därmed inte byggnation av källare under mark. I planförslaget redovisas garage i halvplan under mark inom Posthuskvarteret. I vidare dialog med geotekniker har konstaterats att det kommer vara möjligt att genomföra en konstruktion under grundvattennivån, men att det medför extra försiktighetsåtgärder och kostnader i genomförandeskedet. Konstruktion under grundvattennivån måste vara utförd vattentät exempelvis. Detta regleras med en planbestämmelse.

Tillfällig grundvattensänkning vid genomförandet av detaljplanen är därmed en åtgärd som kan bli aktuell för exploatören och det är därmed dennes ansvar att söka och vidta erforderliga tillstånd och åtgärder. Ytterligare utredning för lämpligt tillvägagångssätt och metod ska klargöras inför byggskedet. Skulle tillfällig grundvattensänkning inte medges så finns det andra metoder man kan ta till: täta sponter, gjutning under vatten och liknande som är fördyrande i förhållande till de åtgärder som följer när grundvattennivån är lägre och inte påverkas.

Gällande stabilitet har Breccias resultat påvisat lägre sensitivitetvärden än vad som tidigare uppmätts. Nu uppmätt sensitivitet i leran ligger på mellan 9 och 16 vilket motsvarar en mellansensitiv lera. Tidigare har Sweco uppmätt en sensitivitet på 50 vilket skulle motsvara en kvicklera. Undersökningar utförda på 1900-talet indikerar en sensitivitet runt 20, på sin höjd upp emot 30. Förekomsten av kvicklera har därför inte kunnat bekräftas. Troligtvis påverkas leran i stället av sitt siltinnehåll, vilket gör den känslig för vibrationer. Detta är särskilt viktigt att beakta vid vibrationsalstrande

arbetsmoment intill befintliga konstruktioner och anläggningar, exempelvis västra stambanan.

En riskanalys ska upprättas i detaljprojekteringsskede. Eftersom de stora geotekniska problemen ligger i markens sättningssäkerhet rekommenderas att dess deformationsegenskaper utreds ingående i detaljprojekteringsskede. Lämpliga laboratorieanalyser kan vara rutinanalyser för ostörda prover, CRS-försök och stegvisa ödometerförsök. Vid projektering måste både konsoliderings- och krypsättningar beaktas.

Dagvatten, skyfall och grundvatten

Till granskning av detaljplanen har Systra AB, 2026-04-10 utrett skyfallssituationen och klarlagt skyddsåtgärder mot översvämning vid kraftiga regn genom höjdsättning av Marieströmsgatan och hur framkomlighet för ambulans, hem- och räddningstjänst är tänkt att ske. Därtill är säkerställt att höjdsättning inte innebär skador eller påverkan på järnvägsanläggningen vid kraftiga skyfall.

4. Region Sörmland

Region Sörmland ser positivt på detaljplanen och utvecklingspotentialen området har. Regionen ser inte att detaljplanen kommer att påverka kollektivtrafiken och dess nuvarande hållplatser och körvägar. Placeringen på förslaget är bra strategiskt utlagd i förhållande till kollektivtrafiken i närheten.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noterat.

5. Sörmlands museum

Det är positivt att en kulturmiljöutredning och en konsekvensutredning har tagits fram inför planarbetet. Utredningarnas slutsatser har dock inte hörtsammats i tillräckligt stor utsträckning. För att planförslaget inte ska skada kulturmiljön, bör råd och rekommendationer i dessa utredningar arbetas in i planförslaget.

Under 2024 revs godsmagasinet, vilket Sörmlands museum starkt avrått från i tidigare yttranden. Även de framtagna kulturmiljöanalyserna avråder starkt från rivning av magasinet. Rivningen har inneburit att en årsring av Gnesta järnvägsmiljö har raderats och Gnestas kulturmiljö kan därmed anses vara mer känslig nu än tidigare för ovarsamma omvandlingar av centrum.

Planförslaget tillåter relativt omfattande rivningar i centrala Gnesta. Ny, storskalig och hög bebyggelse kommer att ersätta de nuvarande byggnaderna. Plankartan tillåter nu en högsta nockhöjd på 33.5 meter.

I kulturmiljöanalysen för Centrumkvarteret anges råd och rekommendationer för ny bebyggelse. Centrumkvarteret bedöms ha viss potential för ny bebyggelse *förutsatt att de nya byggnadsvolymerna underordnar sig befintlig bebyggelsekaraktär och volym*

i förhållande till omkringliggande riksintressant stadsbebyggelse. Vidare att Den kringliggande bebyggelsens låga och enhetliga volym ska bevaras och utgöra den fortsatt dominerande bebyggelsekaraktären. Dessa råd och rekommendationer har inte följts i planförslaget, vilket riskerar att påverka Gnestas kulturmiljö negativt.

Sörmlands museum anser därför att planförslaget i större utsträckning behöver anpassas till kulturmiljöanalysens slutsatser och rekommendationer, för att tillvarata Gnestas kulturmiljö. Den höga bebyggelsen i centrum av Gnesta riskerar att påverka stadsbilden negativt. Höjden på tillkommande byggnader behöver minskas, och anpassas efter Gnestas småskaliga bebyggelse för att inte kontrasten till omgivande bebyggelse ska bli för stor.

En av konsekvensbeskrivningens sammanvägda bedömning är att *planförslaget och dess följder bedöms innebära negativ påverkan på miljöns kulturhistoriska värde*. Denna negativa bedömning baserades ändå på en högsta tillåten nockhöjd som var 4 meter lägre är det nu aktuella planförslaget (29.5 meter). Detta jämfört med planförslagets nuvarande 33.5 meter. Enligt situationsplanen med nya byggrätter var dock de planerade våningsantalen de samma. Det är oklart varför maximala nockhöjder ändå är olika.

Den höga tillåtna byggnadshöjden går inte heller ihop med formuleringarna i planbeskrivningen. På sidan 7 anges att *Ny bebyggelse ska anpassas till den befintliga för att värna om det som bidrar till Gnestas attraktionskraft*. Vidare anges att gestaltningsidén är att *bevara och utveckla Gnestas skala och karaktär. Den nya gestaltningen ska bidra till en småstadskänsla som förhåller sig till den befintliga skalan och byggnader från olika tider*. Sörmlands museum menar att den höga höjden på byggnaderna inte förhåller sig till den befintliga skalan och att planbeskrivningens formuleringar inte stämmer in på det aktuella planförslaget.

Guldsmedshuset förses inte med rivningsförbud, vilket innebär att den kan komma att rivas i framtiden. En rivning skulle innebära att ytterligare en kulturhistorisk årsring raderas. Guldsmedshuset bör därför förses med rivningsförbud på plankartan, vilket även var ett av konsekvensutredningens förslag. I konsekvensutredningen anges också att den totala exploateringsgraden bör minskas för att bättre ansluta till platsens karaktär och skala.

Istället för det rivna godsmagasinet tillåts nu en ny Coop-byggnad på ungefär samma plats. Den nya byggnaden avses gestaltas med motsvarande volym och utseende. Plankartan anger därför bestämmelsen α_1 , *minsta takvinkel 15 grader*. Eftersom ett flackt tak eftersträvas, bör även den maximala takvinkeln anges. Bestämmelsen f_1 anger fasad av stående träpanel i faluröd kulör. Bestämmelsen bör förtydligas med att fasader bör slamfärgas, rödfärgas.

Slutsats

Sammanfattningsvis anser museet att planförslaget inte tar tillräckligt stor hänsyn till Gnesta centrum nuvarande karaktär eller de kulturhistoriskt värdefulla och intressanta byggnaderna inom planområdet. Detta riskerar att påverka den riksintressanta kulturmiljön negativt som helhet och även kulturhistoriskt värdefulla byggnader, inom såväl som utanför planområdet. Byggnadshöjden behöver sänkas och rivningsförbud införas i enlighet med de framtagna underlagens rekommendationer.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Godsmagasinet var byggt år 1950. Byggnaden saknade isolering och var ouppvärmad. Byggnaden saknade även vatten och avlopp vilket sammantaget begränsade användningsområdet för byggnaden. Närhet till järnvägsspåren var en annan stor begränsningsfaktor i och med dagens krav på riskavstånd och skyddsåtgärder i händelse av en olycka inom spårområdet. Godsmagasinet avlägsnades från tomten under hösten 2024 som en följd av att byggnadens skick var dåligt och renoverings- och underhållskostnader inte stod i paritet med möjligheterna att bedriva en ändamålsenlig verksamhet i byggnaden. Byggnaden omfattades inte av riksintresset då den var uppförd senare än år 1940. Detaljplanen styr att nybyggnation inom området gestaltningsmässigt ska ta inspiration av godsmagasinet i fråga om bebyggelseform, material och uttryck. Museets förslag att styra största tillåtna takvinkel höras, bestämmelsen har justerats så att ett flackt tak säkerställs.

Det är inte en högsta nockhöjd om 33 meter ovan mark som anges i plankartan, utan nockhöjd ovan angivet nollplan. Därmed har museet tolkat nya bebyggelsehöjder högre än vad detaljplanen medger. Marknivån vid centrumkvarteret varierar mellan 11–13 höjdmeter ovan nollplan, vilket innebär en betydligt lägre tillåten höjd än museet har utgått ifrån i sin bedömning.

Konsekvensbedömning av planförslagets påverkan på kulturmiljövärden, WSP, 2024-12-06, har utgått ifrån maximal byggrätt. Till granskning har delar av planförslaget sänkts med en våning, inom Posthuskvarteret tillåts nu maximalt fyra våningar samt inredd vind och mot Storgatan tillåts maximalt tre våningar och inredd vind. En ny konsekvensbedömning har gjorts av WSP, 2026-04-127. Slutsatsen är att planförslaget är bättre anpassat till sin närmiljö i och med justeringarna, men att ytterligare åtgärder kan göra att kulturmiljön värnas ännu mer. Kommunens bedömning är att ny bebyggelsevolym inte påverkar stadskärnans uttryck eller siluett i den omfattning att ytterligare justering krävs. Riksintresset riskerar inte att påtagligt skadas och planförslaget tillför andra kvaliteter till stadskärnan som väger tyngre.

Gällande Guldsmedshuset har plankartan fått ett tillägg med en planbestämmelse om rivningsförbud i enlighet med Länsstyrelsens yttrande. Guldsmedshuset utgör ett stödande uttryck för riksintresset och beläggs därför med rivningsförbud för att ej riskera påtaglig påverka eller skada på riksintresset.

6. Polismyndigheten

Polismyndighetens uppgift i samhället är att ansvara för ordning och säkerhet. Som remissinstans i detaljplanefrågor tar vi det ansvaret genom att särskilt beakta det brottsförebyggande och inte minst det trygghetsskapande perspektivet.

Detaljplanen är väl utredd och lägger stor vikt vid en trygghetsskapande faktor - kontinuitet och igenkänning. Gestaltungsprogrammet visar tydligt vilka färgsättningar och vilken design som skall gälla för att nybyggnationen inte skall skära sig för ögat. Detaljplanen värnar om vissa byggnader som har historisk såväl arkitektonisk betydelse och menar till exempel att Godsmagasinet som byggnad skall ersättas med byggnad i stort sett med samma design och färg om än i en större skala.

Detaljplanen visar på flerbostadshus i fallande höjd mot "guldsmedshuset" i funktionalistisk stil från 50-talet och gör att de bakomliggande husen inte blir alltför iögonenfallande. Design och karaktär skall bevara småskalighet och småstadskänsla.

Det finns en risk, dock, att nuvarande skala i kvarteret med butiker i ett plan och låga byggnader ligger kvar i betraktarens minne och då kan detaljplanens byggnader te sig väl stora i sin skala. Storleken på byggnaderna i kvarteret och byggnadernas närhet till varandra i Gnestas småstadscentrum skulle kunna skapa en känsla av obalans även om design och färgsättning stämmer överens med den färgpalett som finns dag i centrumkärnan. Obalans för ögat främjar inte känslan av trygghet för betraktaren.

Polismyndigheten instämmer i kulturvärdesanalysens sammanvägda bedömning om skalförskjutning och överdimension av de planlagda husen i kvarteret. Detaljplanens vilja att förhålla sig till småstadskänsla och gemytlighet skulle främjas av byggnader i mindre skala som lättare skulle skapa kontinuitet och smälta in i de dimensioner som centrumkärnan består av idag.

Planförslaget omhändertar i övrigt de aspekter som är viktiga för att främja tryggheten för användare enligt BoTryggt 2030 och Polismyndigheten har med ovan sagda inget ytterligare att erinra.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

7. Sörmlandskustens räddningstjänst

I planbeskrivning anges att "fasaden och eventuellt även fönster som vetter mot Västra Stambanan utförs med brandteknisk klass" samt att detta ska regleras med planbestämmelser i plankarta. Brandklassning av fasad finns inte angett på den tillhörande plankartan.

Gällande brandklassning finns det varken angett i risk-PM eller planbeskrivning vilken brandteknisk klass fasad samt eventuella fönster bör utföras i. Räddningstjänsten anser att det bör förtydligas vilken brandteknisk klass som anses tillräcklig för att risknivån ska vara acceptabel.

Räddningstjänstens fordon ska kunna ställas upp inom ett avstånd om 50 m till samtliga byggnaders angreppsvägar.

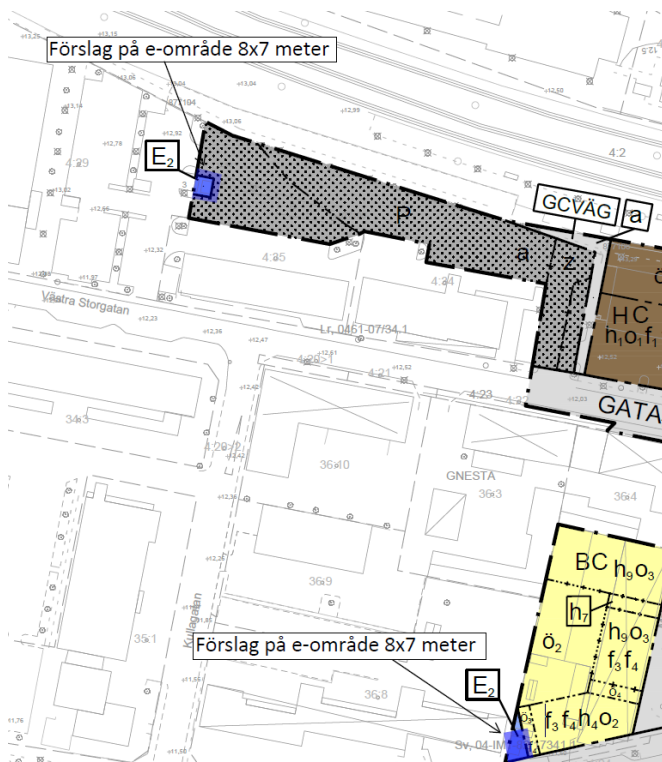
Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

En fördjupad riskutredning har tagits fram av Bengt Dahlgren AB, 2025-11-28 som bekräftar tidigare slutsatser om lämplig utformning av ny bebyggelse närmast järnvägen. De riskreducerande åtgärder och som behöver vidtas säkerställs med planbestämmelser. Plankartan har kompletterats med planbestämmelsen för planbestämmelsen för brandklassade fasader och fönster som inte redovisades korrekt i samrådsversionen. I utredningen anges att fasader mot Västra stambanan ska utföras med lägst brandteknisk klass EI 30 eller motsvarande.

8. Vattenfall eldistribution

Vattenfall Eldistribution AB har elnätanläggningar inom område och inom närområde för aktuell detaljplan bestående av 12 kV markkabel, röd streckad linje i karta nedan, 12 kV transformatorstation, svart kvadrat, 0,4 kV markkabel, blå streckad linje, och 0,4 kV kabelskåp, svart rektangel. Elnätanläggningarnas läge i kartan är ungefärligt.

Vattenfall Eldistribution önskar att E-områden för transformatorstation utökas, helst 10x10m men minst 8x7m. se bifogad karta.

Vattenfall Eldistributions riktlinjer ska följas. För by byggnad invid nätstation på mark gäller att minsta avstånd till byggnad och brännbart material ska vara minst 5 meter, detta utifrån säkerhetsområde. För parkering invid nätstation gäller att minsta avstånd från parkeringsplats till nätstation ska vara 2 meter.

Vad gäller parkmark/plantering invid nätstation ska rabatter, buskar, träd etc. planteras på ett avstånd så att inte Vattenfall Eldistributions stationsanläggning riskerar att ta skada eller försämrats ur ett underhålls-, personsäkerhets- eller säkerhetsskyddsperspektiv. Exempelvis ska träd placeras så att;

- Rötter inte kan tränga in och skada anläggningen.
- Grenverk kan användas till att klättra in på stationen.
- Sikt och utrymme förvinns från infartsvägar.
- Träd ej faller över station

För ny byggnad invid markkabel gäller att avstånd mellan byggnad och markkabelns närmaste fas ska vara minst 2 meter. Inga nya parkeringsområden ska etableras över befintliga markkablar. Växtlighet i form av buskar och prydnadsväxter ska inte planteras inom ett område av 2 meter från ledningens mitt. Vattenfall vara tvungen att flytta dessa vid en eventuell åtgärd på Vattenfalls markkabel vid t ex en driftstörning på markkabeln. Aktuella markanläggningar kan därvid skadas. Vattenfall ska i sådant fall hållas skadeslöst. Fundament för belysningsstolpe, reklamskyltstolpe eller liknande anordning ska placeras på ett minsta avstånd av 1 meter till markkabeln.

Vattenfall Eldistribution AB vill informera om följande:

- Eventuell flytt/förändringar av befintliga elnätanläggningar utförs av Vattenfall Eldistribution, men bekostas av exploatören.
- Någon anläggning, tex byggnad, får inte uppföras invid elnätanläggning tillhörande Vattenfall Eldistribution så att gällande säkerhetsavstånd inte hålls.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Nätstationerna är befintliga stationer. Det norra E-området är befintlig i gällande detaljplan och bekräftas i och med ny detaljplan. Den södra stationen saknar E-område i gällande detaljplan.

Vattenfall anger inte vad syftet är med utökningen av E-områdena, kommunen förmodar att det behövs vid det tillfälle nätstationen ska bytas ut, och det underlättar om ny station kan uppföras innan den uttjänta tas ur bruk och avlägsnas. För den norra stationen kan E-området utökas till måttet 7x8 meter som efterfrågas, men kommunen ställer sig tveksam till om syftet med utökningen uppnås. Därmed föreslås istället en utökning om E-område som är 6x10 meter så ny station kan inrymmas vid behov.

Vid den södra nätstationen är byggnadsdel inom 5 meter från stationen endast tillåten att utgöra garagedfart, vilket innebär att stadigvarande vistelse inte är tillåtet inom skyddsavståndet till nätstationen. Byggrätten för bostad var placerad 4 meter från stationen vid samråd av detaljplanen, och har nu justerats en meter så att avstånd om 5 meter råder.

9. Gnesta kommun, renhållningsenheten

Renhållningsenheten vill framföra att platser där avfall uppstår som ska hämtas av kommunens avfallsorganisation ska vara förenliga med gällande kommunala renhållnings-/eller avfallsföreskrifter. Vi vill även lämna följande synpunkter:

- Avfallsutrymmen ska vara tillräckligt dimensionerade för att inrymma mat- och restavfall samt samtliga förpackningsfraktioner för både hushåll och verksamheter. Avfallsutrymmen bör också vara lokaliserade maximalt 50 meter från flerbostadshusens entréer.
- Avfallsutrymmen ska utformas enligt Avfall Sveriges Handbok för avfallsutrymmen och för att säkerställa detta vill renhållningsenheten i ett tidigt skede få möjlighet att lämna synpunkter på avfallsutrymmen.
- I lokaler som ska inrymma fettavskiljare ska dragvägen från bilens uppställningsplats till tömningsplatsen ska hållas så kort som möjligt, utan hinder och inte överstiga 10 meter.
- Platser där renhållningsfordon ska framföras och ställas upp ska vara framkomliga och trafiksäkra.

Vid nyanläggning av avfallsutrymmen eller gemensamma behållare för avfall ska platsen och dess utformning godkännas av kommunens avfallsorganisation.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Uppställningsplats för avfallsfordon möjliggörs i gatorna som omgärdar kvarteret. I bygglovsskedet för planerade nya byggnader kommer renhållningsenheten ha möjlighet att lämna synpunkter på slutgiltig utformning av avfallsutrymmen.

10. Frustuna hembygdsförening

Frustuna hembygdsförening välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på förslaget till detaljplan för Gnesta 36:11 m.fl. fastigheter, Centrumkvarteret. Enligt föreningens stadgar ska vi "värna om och vårda Frustunabygdens miljö och dess kulturarv och föra det vidare till kommande generationer". Detta innebär bland annat att vi ska "aktivt medverka till vård och bevarande av hembygdens natur och kultur, landskapsmiljö och fornminnen samt vid samhälls- och miljöplanering" (§1 i stadgarna för Frustuna hembygdsförening). Det är med denna målsättning som grund som vi nu yttrar oss över föreliggande detaljplaneförslag.

Frustuna hembygdsföreningen är inte principiellt emot en förtätning av centrala Gnesta. Vi ser de positiva intentionerna med detaljplanen, såsom att skapa en levande och småskalig stadsmiljö med nya bostäder och handel nära kollektivtrafik. Vi förstår att ny bebyggelse bidrar till att skapa hembygd för framtida generationer. Posthuset, som nu föreslås rivas, har under många generationer utgjort en del av Gnestas centrum. Vi respekterar dess historia som hembygd för de som bott och verkat där, men förstår att byggnadens skick medför att en rivning är nödvändig. Vi hoppas att ny bebyggelse ska kunna bli en omtyckt del av vår framtida hembygd. Vårt fokus ligger på

hur denna utveckling sker, för att säkerställa att den görs på ett sätt som berikar Gnesta och respekterar dess unika historiska karaktär.

Vi har uppfattningen att man inte slaviskt ska efterlikna äldre stil. Det viktigaste är att bevara och vårda de kulturhistoriskt värdefulla byggnader som finns kvar från olika tider. För ny bebyggelse bör fokus ligga på att skapa hög arkitektonisk kvalitet som harmoniserar med den befintliga miljön i fråga om skala, proportioner, material och färgsättning, snarare än att vara en direkt kopia. Nya byggnader ska kunna utgöra en värdig årsring i Gnestas historia, som respekterar den befintliga kontexten utan att för den skull vara en pastisch.

Gnesta stadskärna utgör ett riksintresse för kulturmiljövården (D44). Det är viktigt att detta nationella intresse tillgodoses och att Gnesta centrums unika karaktär och historia värnas. Vi har med stort intresse tagit del av de kulturmiljöanalyser som framtagits som underlag för detaljplanen, särskilt "Konsekvensbeskrivning 2024-12-06" (WSP) och "Kulturmiljöanalys Gnesta tätort 2023-06-06" (WSP). Dessa rapporter ger en tydlig bild av planförslagets konsekvenser för kulturmiljön och innehåller konkreta rekommendationer. Frustuna hembygdsförening vill starkt understryka betydelsen av att kommunen fullt ut beaktar och agerar utifrån dessa expertutlåtanden. Nedan följer våra huvudsakliga synpunkter baserade på de framtagna utredningarna och kunskapsunderlaget för riksintresset:

Negativ påverkan på kulturmiljön och bristande anpassning

Konsekvensbeskrivningen (WSP, 2024-12-06) konstaterar tydligt att planförslaget och dess följder "bedöms innebära negativ påverkan på miljöns kulturhistoriska värde. Riksintresset utsätts för en visuell påverkan". Analysen pekar på att förslaget "inte inordnar sig i befintlig bebyggelsemiljös skala och karaktär" och "inte inordnar sig fullt ut i riksintressets värden". Detta står i direkt kontrast till kommunens egen målsättning att ny bebyggelse ska anpassas till omgivningens karaktär.

Rivningen av Godsmagasinet

Godsmagasinet från 1950 talet bar på höga kulturhistoriska värden och var ett "starkt stödande uttryck för riksintresset" (Konsekvensbeskrivning, s. 6). Dess rivning innebar en "stor negativ påverkan för platsens kulturhistoriska värden då denna del av Gnestas historia blir påtagligt svårare att avläsa." Även om beslutet om rivning skedde i en separat process, kvarstår det faktum att en viktig del av järnvägsmiljöns berättelse har försvunnit, vilket nuvarande planförslag måste ta hänsyn till genom en försiktigare gestaltning och exploatering.

Otillräckligt skydd för Guldsmidshuset

Guldsmidshuset bedöms vara ett "stödande uttryck för riksintresset". Konsekvensbeskrivningen varnar tydligt för att en rivning av byggnaden "vore att utradera en viktig länk av Gnestas stadsutveckling och det innebär negativ påverkan på miljöns kulturhistoriska värde." Trots detta saknar detaljplanen ett rivningsförbud för byggnaden. Dessutom bedöms den befintliga varsamhetsbestämmelsen "inte tillräckligt

tydlig för att i praktiken få någon verkan." Vi yrkar på rivningsförbud och en tydlig varsamhetsbestämmelse som säkrar byggnadens karaktär.

Överdimensionerad exploateringsgrad och skalförskjutning

Konsekvensbeskrivningen framhåller att den föreslagna exploateringsgraden "förefaller överdimensionerad i det historiska stadsrummet och riskerar att leda till en skalförskjutning." De föreslagna byggnadskropparna är "betydligt större än befintliga omkringliggande, och bredare och boxigare i sina proportioner." Detta kommer att påverka den småskaliga stadsmiljön och riskerar att konkurrera med de befintliga, karaktäristiska byggnaderna som de tornförsedda sekelskifteshusen och stationshuset, vilka är avgörande för Gnestas identitet. Vi uppmanar kommunen att minska den totala exploateringsgraden.

Utformningsprinciper och bristfällig reglering av takformer:

Avsaknaden av tydliga planbestämmelser för takformer och takkupor skapar en oförutsägbarhet som riskerar att negativt påverka Gnestas stadsbild.

Konsekvensbeskrivningen rekommenderar att "Takformer och takkupor bör regleras planbestämmelser. Takformer, vinklar och proportioner som redan återfinns i miljön bör användas." Vi instämmer i denna rekommendation.

Sammanfattning och uppmaning:

Frustuna hembygdsförening vill med eftertryck uppmana Gnesta kommun att ta till sig och agera utifrån de konkreta förslag och varningar som framgår av de kulturmiljöanalyser som tagits fram. Att riva värdefulla kulturhistoriska byggnader och att tillåta en överdimensionerad nybebyggelse riskerar att permanent skada Gnestas unika karaktär och dess riksintresse för kulturmiljövården.

Vi förväntar oss att kommunen justerar planförslaget för att:

- Inkludera ett rivningsförbud och en tydlig varsamhetsbestämmelse för Guldsmedshuset.
- Minska den totala exploateringsgraden och anpassa byggnadernas skala och proportioner bättre till befintlig stadsmiljö, i linje med riksintressets karaktär.
- Reglera takformer och takkupor för att harmoniera med Gnestas karaktär.

Vi ser fram emot en konstruktiv dialog i det fortsatta planarbetet och en detaljplan som på ett föredömligt sätt värnar Gnestas kulturarv för framtida generationer, samtidigt som den skapar goda livsmiljöer för kommande invånare.

För Frustuna hembygdsförenings styrelse

[Redacted signature] sekreterare
[Redacted signature] kassör
[Redacted signature] ledamot
[Redacted signature] ledamot
[Redacted signature] ledamot
[Redacted signature] suppleant

([REDACTED], ordförande, reserverar sig mot detta yttrande)

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att föreslagen bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön. Därtill harmoniserar höjder i maximal byggrätt väl i höjd med den äldre bebyggelsen längs Stora Torget som omfattas av riksintresset för kulturmiljö. Ny bebyggelseskala ansluter till den rådande bebyggelseskalan i centrumområdet.

Kommunens bedömning är att ny bebyggelsevolym inte påverkar stadskärnans uttryck eller siluett i den omfattning att ytterligare justering krävs. Riksintresset riskerar inte att påtagligt skadas och planförslaget tillför andra kvaliteter till stadskärnan som väger tyngre.

Gällande Guldsmidshuset har plankartan fått ett tillägg med en planbestämmelse om rivningsförbud i enlighet med Länsstyrelsens yttrande. Guldsmidshuset utgör ett stödande uttryck för riksintresset och beläggs därför med rivningsförbud för att ej riskera påtaglig skada på riksintresset.

11. Svenska Byggnadsvårdsföreningen

Sammanfattning

SBF avstyrker planförslaget i dess nuvarande utformning av följande skäl:

- Planförslaget medför stor risk för påtaglig skada på flera uttryck för riksintresset Gnesta [D44]. De planerade rivningarna av byggnader med kulturhistoriska, historiska och miljöskapande värden kommer att försvåra förståelsen och den historiska läsbarheten av stationssamhällets utveckling.
- Planförslaget strider därmed mot de nationella miljömålen och plan- och bygglagen, kravet på hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärden på platsen och intresset av en god helhetsverkan (2 kap 6 §) samt förvanskningförbudet vad gäller allmänna platser och bebyggelseområden (8 kap 13 §).
- Rivningar bör så långt möjligt undvikas eftersom de innebär stora utsläpp av växthusgaser och strider därför mot klimatmålen.
- Det är positivt att stärka Gnesta samhälle genom att utveckla centrumområdet men den planerade nya bebyggelsen brister i anpassning till det befintliga

samhället genom alltför hög exploateringsgrad som bland annat kommer till uttryck genom skalförskjutningen i höjdskala.

- Planförslaget bör arbetas om utifrån riktlinjerna i kulturmiljöanalysen med lägre exploateringsgrad i en skala anpassad till det befintliga samhället och med inriktningen att återbruka de värdebärande äldre byggnaderna som vittnar om Gnesta samhälles utveckling.
- Planförslaget bör beakta att kulturmiljöanalysen framhåller Stora torgets damm, planteringar och grusgångar som ett värdebärande karaktärsdrag.

Rivningar och påverkan på kulturmiljön

Planförslaget möjliggör rivning av tre nyckelbyggnader i centrum:

- Biblioteksbyggnaden (ursprungligen ICA från 1968) speglar efterkrigstidens kommersiella arkitektur och modernismens centrumbildning, och är en tydlig representant för samhällsutvecklingen under rekordåren – därtill ett intressant exempel på återanvändning, en livsmedelsbutik som blev bibliotek.
- Posthuset, också från 1968, är en av de mer framträdande byggnaderna i centrum och rymmer ett ovanligt utförande med etagelägenheter i en brutalistisk formgivning. Det är idag delvis förfallet men har betydande arkitektoniskt och tidsdokumentärt värde.
- Guldsmedshuset, det första Konsumhuset i kvarteret, uppfört på 1940-talet i funktionalistisk stil av KF:s arkitektkontor. Byggnaden har en tydlig roll i torgmiljön och speglar det lokala handelslivets historia.

År 2024 revs godsmagasinet från 1950-talet som enligt en tidigare kulturmiljöanalys var ett särskilt välbevarat exempel på järnvägsrelaterad 1900-talsarkitektur. Byggnaden låg inom riksintresset och bidrog till läsbarheten av stationsmiljön.

Samtliga dessa nämnda byggnader har i tidigare utredningar pekats ut som viktiga för förståelsen av Gnestas stadsmässiga och sociala utveckling. De utgör delar av ett helhetsgrepp som förmedlar flera faser av centrumets tillkomst – från järnvägens etablering till efterkrigstidens modernisering. En rivning av dessa byggnader skulle bryta viktiga historiska och funktionella samband och utarma riksintressets upplevelsevärden.

Rivningar och hållbar utveckling

Utöver de kulturhistoriska värdena innebär föreslagna rivningar betydande klimatpåverkan. Att riva funktionsdugliga byggnader med fortsatt teknisk livslängd medför ett omfattande resursslöseri. Byggmateriel som betong, tegel och stål är energikrävande i såväl tillverkning som rivning. Samtliga byggnader som riskerar rivning skulle med fördel kunna återbrukas inom ny handels eller kulturverksamhet.

Detaljplanen saknar en redovisning av livscykelanalyser eller miljökonsekvensbedömningar för rivningarna. Detta är anmärkningsvärt med tanke på den roll bygg och fastighetssektorn spelar i Sveriges klimatpåverkan. Att bevara, utveckla och anpassa befintliga byggnader där det är möjligt är en grundläggande princip för hållbart byggande.

Ny bebyggelse och påverkan på kulturmiljön

Planförslaget innebär en betydande skalförskjutning i centrumkvarteret med byggnader upp till fem våningar, samt ytterligare en vindsvåning. Den föreslagna exploateringsgraden är för hög i den småskaliga stadsmiljön och innebär ett hårt ingrepp i den befintliga miljön som försvårarförståelsen av stationssamhällets utveckling. Planillustrationernas storskaliga kvarter framstår således som helt främmande för Gnesta.

Alternativa lösningar saknas

SBF noterar att planförslaget inte redovisar några konkreta alternativ till rivning för de aktuella byggnaderna, trots att detta bör vara grundläggande utgångspunkter för planeringen både med hänsyn till att värna kulturvärden och minska klimatpåfrestningarna. Formuleringar som att byggnader "kan bevaras" riskerar att möjliggöra rivning på synnerligen lösa grunder.

Vidare borde planförslaget beakta värdet av befintliga platsbildningar och förstärka deras roll som träffpunkter. Stora torgets stenlagda damm, planteringar och grusgångar är inslag värda att bevara. Strömmentorget har god potential att bli mer tilltalande än idag.

Varken kulturmiljöanalysens rekommendationer eller gestaltungsprogrammets bevarandemål har fått genomslag i planförslaget. Planförslaget strider därmed mot både mot nationella mål och lagkrav. SBF avstyrker således planförslaget i dess nuvarande form.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att föreslagen bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön. Därtill harmoniserar höjder i maximal byggrätt väl i höjd med den äldre bebyggelsen längs Stora Torget som omfattas av riksintresset för kulturmiljö. Ny bebyggelseskala ansluter till den rådande bebyggelseskalan i centrumområdet.

Gällande Guldsmedshuset har plankartan fått ett tillägg med en planbestämmelse om rivningsförbud i enlighet med Länsstyrelsens yttrande. Guldsmedshuset utgör ett stödande uttryck för riksintresset och beläggs därför med rivningsförbud för att ej riskera påtaglig skada på riksintresset.

Synpunkterna om allmänna platser noteras. Utformningen av allmänna platser blir föremål för kommande projektering och regleras inte i detaljplanen.

12. Hyresgästföreningen Gnesta

- 1 Det bör finnas en lika balans mellan bostadsrätter och hyresrätter, med hyror som vanliga människor kan betala.
- 2 Vi anser att mer av befintlig bebyggelse bör finnas kvar för att bevara karaktären i centrum. Nuvarande förslag riskerar innebära att övriga Gnestabor blir utestängda från området, även utan grindar.
- 3 Biblioteket bör finnas kvar i sina nuvarande lokaler med möjlighet att överta Swedbanks lokaler. Biblioteket är det som möter en när man kommer från tåget. Det ligger också strategiskt bra utmed Västra Storgatan.
- 4 Skapa ett kulturhus gemensamt med biblioteket genom att överta Coops lokaler om det byggs en butik där godsmagasinet låg.
- 5 Bevara mer av småstadskaraktären genom att inte bygga så höga hus som i förslaget. Maximalt tre våningar med eventuell takvåning skulle bättre smälta in i befintlig bebyggelse.
- 6 Låt Strömmentorget vara kvar, ersätt gamla posthuset, och komplettera med ett hus på Coops parkering, vilket skulle bevara mer av det centrum vi vill bevara.
- 7 Utveckla gärna Stora torget, så att det blir mer levande, men bevara mer grönytor framför sten/asfalt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Det är en viktig målsättning att skapa en blandad bostadsstruktur. Det är dock inte möjligt att i en detaljplan styra upplåtelseformen (t.ex. bostadsrätt eller hyresrätt), då detta regleras av marknadens aktörer och avtal, inte av plan- och bygglagen (PBL). Däremot strävar kommunen genom markanvisningar och dialog med byggherrar efter att få till en variation av boendeformer och hyresnivåer.

I planarbetet görs avvägningar mellan bevarande och utveckling för att skapa ett centrum som är tillgängligt för alla. Biblioteksverksamhet kommer att kunna inrymmas i nya lokaler. Utformningsprinciper och krav på offentliga stråk säkerställer att området fortsatt ska vara öppet och inbjudande, även när ny bebyggelse tillkommer. Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmentorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officiälservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning

för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Detaljplanen innebär att några av de allmänna platserna i centrum ändras i sin utformning. I och med detaljplanen kommer Strömmementorget att minska i storlek men fortsatt inrymma sittplatser, planteringar och ytor för marknadsstånd mm.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, synpunkter om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

13. Centerpartiet -

Centrumkvarteret i Gnesta är idag en skamfläck för orten. De fastigheter som finns inom kvarteret är slitna samt otidsenliga. Läget är attraktivt för butiker, men även för boende då närheten till kollektivtrafik ger utmärkta möjligheter till arbetspendling. Centerpartiet anser att det utställda förslaget till utformning av ett nytt kvarter ser attraktivt ut med möjligheter till boende samt stora möjligheter till affärsutbud. De föreslagna hushöjderna harmoniserar med övrig bebyggelse och skapar byggytor som gör det ekonomiskt möjligt att genomföra projektet. Dock bör särskild vikt läggas på exteriör utformning i samband med bygglövsförfarandet.

Vi tycker det är bra att nyttja centrala delar av orten för boende för att undvika onödig exploatering av åkermark, då kommunen inte förfogar över annan lämplig mark i dagsläget. Centerpartiet har dock ett antal medskick i samrådet:

- Vi förutsätter att Stora torget utvecklas som samlingsplats innan genomförandet av planen.
- Vi förespråkar att byggnationen utförs i trämaterial så långt det är möjligt.
- Stor vikt bör läggas på den exteriöra utformningen av byggnaderna, både med färgsättning samt "snickarglädje" på fasaderna.
- Ett bibliotek/medborgarkontor/turistbyrå bör finnas i kvarteret, med fördel placerat så att det syns från stationsområdet.
- Ett "gångfartsområde" utformas på Tingshusgatan mellan Guldsmedshuset och Stora torget, för att ge en naturlig koppling till torget.
- Tidsstyrning av parkeringar för att undvika pendlarparkering i butiksnära lägen. Inga bommar uppförs vid gångstråken i kvarteret, endast hastighetssänkande fordonshinder.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

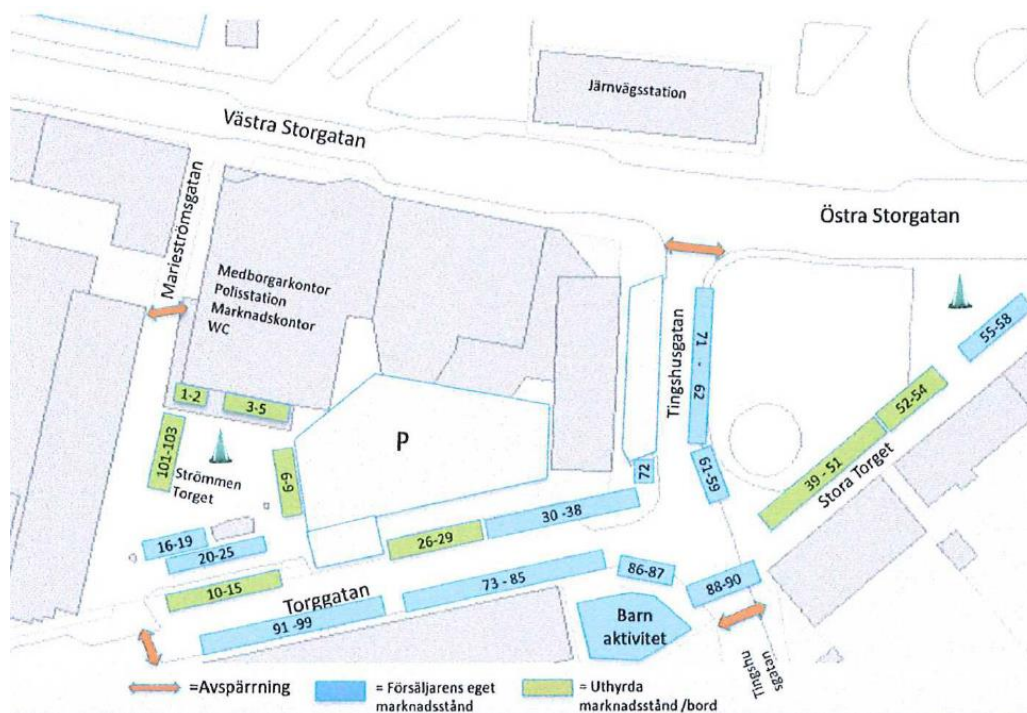
Detaljplanen medger byggrätt för lokaler i bottenplan av ny bebyggelse, vilket innebär att kommunal service i form av bibliotek, medborgarkontor och turistbyrå är verksamheter som kan ta plats i ny bebyggelse.

Trafiksituationen i centrum har utretts i samband med framtagande av detaljplanen. Olika alternativ har studerats med mål att skapa en vistelsevänlig och funktionell stadskärna. Gatorna som omgärdar kvarteret, därav bland annat Tingshusgatan kan komma att utvecklas i samband med utveckling av centrumkvarteren, men omfattas inte av ny detaljplan och kommer därmed inte finansieras genom budget som avtalas i exploateringsavtal som upprättas i samband med framtagande av aktuell detaljplan.

Utformningen av bebyggelsen i centrumkvarteren är styrd genom planbestämmelser som anger att fasader ska vara av puts eller trä. Färgsättning av fasad ska vara i röda och gula nyanser, färgpalett finns i gestaltungsprogrammet. Ny byggnad inom godsmagasintomten ska ha fasad i stående träpanel i faluröd kulör.

14. Lions Club Gnesta

Lions Club Gnesta har tagit del av förslaget. Vi har på vårt medlemsmöte beslutat att föreslå följande till samrådet kring Centrumplanen: Att Gnesta kommun tillsammans med arkitekten/-erna gör sitt yttersta för att ta hänsyn till att vi ska kunna genomföra vår uppskattade och väletablerade Julmarknad framgent, i sitt framtagande av nytt förslag till centrumplan. Detta då Julmarknaden har blivit en gemensamhetsskapande tradition för Gnestaborna (och tillresta) inför stundande jul. Något Lions gärna vill fortsätta att kunna genomföra även kommande år, för framtida Gnestabor.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Detaljplanen innebär att några av de allmänna platserna i centrum ändras i sin utformning. I och med detaljplanen kommer Strömmementorget att minska i storlek men fortsatt inrymma ytor för marknadsstånd mm. Torggatan smalnas av något men kommer likaså fortsatt kunna inrymma marknadsstånd vid dessa tillfällen. Satsningar görs på att utveckla Stora torget för att skapa ytor för evenemang så som julmarknaden. Förvaltningen noterar synpunkterna avseende allmänna platser. Dessa kommer bli föremål för kommande projektering och regleras inte i detaljplanen.

15. Företagarna Trosa Gnesta

Vi i organisationen Företagarna Trosa Gnesta ser positivt på kommunens planer för ett nytt och mer levande centrum i Gnesta. Utvecklingen med fler bostäder, förbättrade butikslokaler och en tryggare miljö skapar goda förutsättningar för lokala företag att växa och utvecklas. Möjligheten att kontorsverksamheter kan etablera sig i centrum ses också som mycket positiv - det ökar närvaron under vardagar och bidrar till en stabil daglig omsättning för befintliga verksamheter.

Företagarna betonar att det krävs mod för att skapa verklig förändring men också lyhördhet för att ta tillvara på lokala perspektiv. Därför är det viktigt att kommunen fortsatt för en nära dialog med näringslivet i det fortsatta arbetet.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Kommunen avser fortsatt ha en kontinuerlig dialog med företagarna som är verksamma i centrum, tillsammans med nuvarande fastighetsägare i form av det kommunalägda bolaget Gnesta Centrumfastigheter AB.

16. Rädda Gnesta Centrum – Bilaga 1

2359 namnunderskrifter mot planerna på ett högt slutet bostadskvarter med privat innergård på Gnestas mest centrala plats!

Idag 12 juni 2025 överlämnar initiativet Rädda Gnesta Centrum 2359 namnunderskrifter. Antalet underskrifter motsvarar ungefär 20 procent av hela kommunens befolkning och drygt 40 procent av befolkningsantalet i Gnesta tätort.

Namninsamlingen har pågått i drygt två månader, mellan 2 april och 7 juni 2025.

Insamlandet av namn har till övervägande del skett inom Gnesta tätort.

Namninsamlingen har inte haft några åldersrestriktioner vilket innebär att även ett antal barn och ungdomar har skrivit under. Det har också varit tillåtet för personer som inte är bosatta i kommunen som besöker kommunen regelbundet att skriva under.

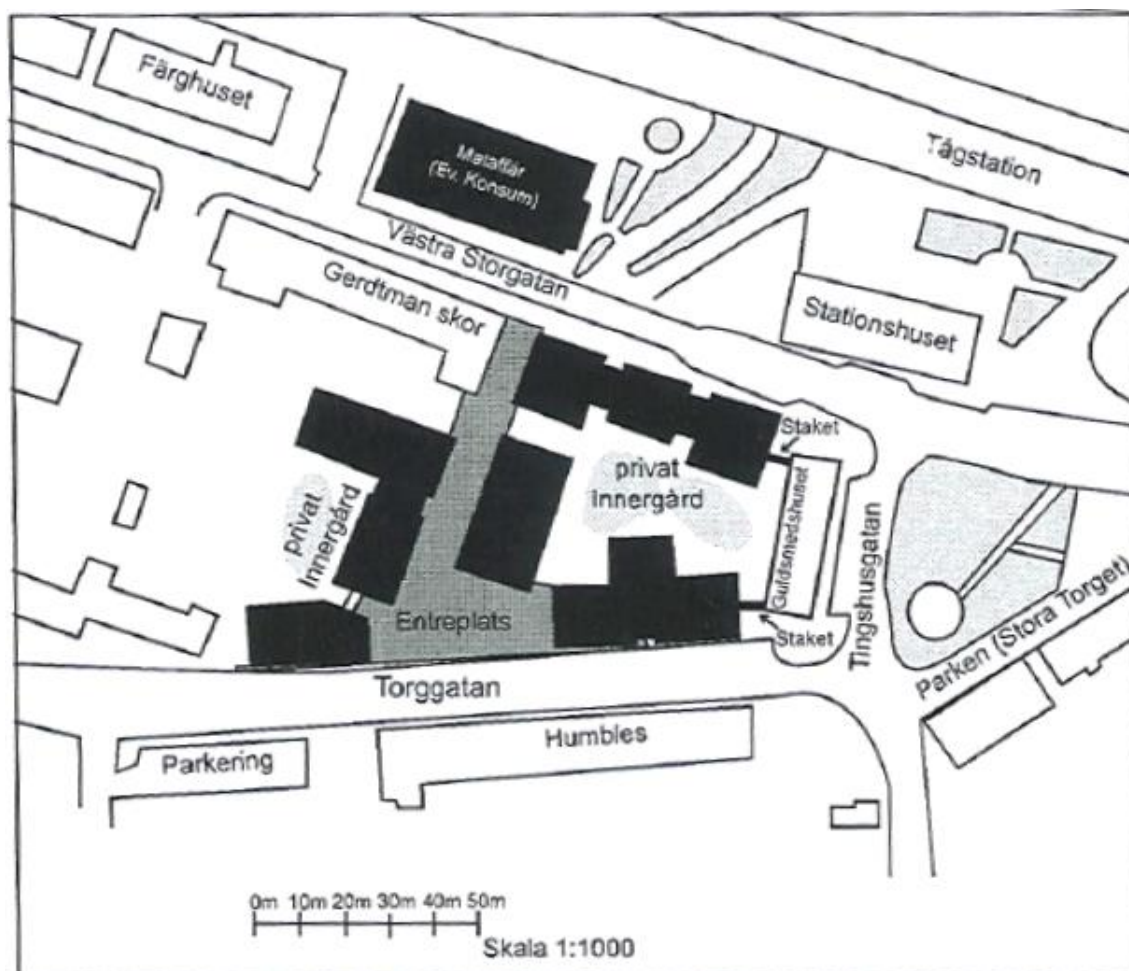
Däremot har tillfälliga besökare i kommunen inte fått skriva på. Parallellt med namninsamlingen som bedrivits med papperslistor har även en digital namninsamling genomförts. Denna insamling har samlat ytterligare 150 namnunderskrifter vilket innebär att det totala antalet insamlade namn egentligen uppgår till 2509.

Nedan ses namninsamlingens grundläggande krav. Informationen återfanns i det informationsblad som delats ut till allmänheten i samband med insamlingen.

Skriv under för att

- Stoppa planerna på ett högt slutet bostadskvarter med privat innergård på Gnestas mest centrala plats där Coop och biblioteket ligger idag.
- Satsa istället på att rusta upp kvarteret i etapper. Postenhuset kan rivas, och området bakom byggas med bostäder utan större påverkan på centrum.
- Om kvarteret ändå rivs krävs en ny plan som gynnar oss boende och harmoniserar med den historiska bebyggelsen.
- För den demokratiska förankringen ska ingen detaljplan eller annat bindande beslut om centrumkvarteret fattas innan valet 2026.

Ritning över planerat bygge

Svarta ytor är nybyggnation. Flera av husen planeras vara fem- och sexvåningshus.

Stoppa planerna på ett slutet bostadskvarter med privat innergård på Gnestas mest centrala plats!

Vi har idag ett centrumkvarter som fungerar bra för oss som bor i Gnesta. Det är nära till allt med torg, bibliotek, service, och många små och mysiga affärer. Den politiska majoriteten i Gnesta vill nu riva det gamla kvarteret och i stället bygga ett högt och slutet bostadskvarter som ska säljas till en bostadsrättsförening.

Detta går vi inte med på!

Vi tycker att Gnestas mest centrala plats ska fortsätta vara till för oss som bor här. Vi vill fortsätta ha ett mysigt centrum där vi kan uträtta våra ärenden, gå på julmarknad, träffa våra grannar och låna våra böcker.

Det finns många avskräckande exempel på renoveringar av centrum i småstäder. Butikshyrorna blir ofta väldigt höga och för att ekonomin ska gå ihop bygger man alldeles för högt och utan känsla för den omgivande historiska bebyggelsen.

Risken är stort att det projekt som nu planeras i Gnesta leder till att handel och folkliv faktiskt försvinner när biblioteket och servicecenter omlokaliseras och handeln inte har råd med hyrorna.

Vi tycker

- Satsa i första hand på att snygga till, rusta upp och utveckla det befintliga centrumet
- Om ett nytt kvarter ändå byggs så ska det vara en plats som kan användas av alla i Gnesta. Med levande torg, inbjudande bibliotek och småskalig handel. Vi accepterar inte ett slutet bostadskvarter med privat innergård mitt i centrum.

Vi anser att Postenhuset kan rivas och att kvarteret bakom Postenhuset kan bebyggas med nya bostadshus utan större inverkan på centrum.

Vi föreslår därför att projektet delas upp i etapper där det första steget kan vara att riva Postenhuset och att bygga bostadshusen bakom detta. "

För att få en demokratisk förankring ska ingen detaljplan eller annat bindande beslut om centrumkvarteret fattas innan valet 2026.

Vilka är vi?

Rädda Gnesta Centrum är ett politiskt obundet initiativ av och för Gnestabor. Vår vision är ett levande, blomstrande Gnesta Centrum.

Om du vill veta mer, och ha koll på framtida möten och diskussionsträffar: Skanna QR-koden här nere, eller sök på Facebook efter: Rädda Gnesta Centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Aktuell detaljplan möjliggör en utveckling av Gnestas centrum med målsättning att uppnå det som efterfrågas i synpunkten: ett gemytligt centrum där människor lever, möts och umgås. Strukturen med två semislutna kvarter har valts för att tydliggöra de offentliga platserna och stråken i centrum – för att gynna stadslivet. Gaturum och torg blir på så sätt väl definierade och det är tydligt var det offentliga livet kan ta plats. Därigenom möjliggörs gårdar inom kvarteren som blir närmaste utemiljön för boende. Strukturen är inte helt sluten, detaljplanen styr att det ska finnas friyta mellan husen som ger en visuell koppling mellan gata och gård, både mot Torggatan, Marieströmsgatan och Storgatan.

Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmementorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officialservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

Kommunen ser fördelar med att planera utvecklingen för centrum som en helhet, varför en detaljplan tas fram i ett sammanhang. Genomförandet av detaljplanen kan komma att ske i etapper, det vill säga att ett av kvarteren kan komma att byggas före det andra.

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön. Därtill harmoniserar höjder i maximal byggrätt väl i höjd med den äldre bebyggelsen längs Stora Torget som omfattas av riksintresset för kulturmiljö. Ny bebyggelseskala ansluter till den rådande bebyggelseskalan i centrumområdet.

När nya byggnader planeras handlar frågan om höjd inte bara om stadsbild, arkitektur eller utsikt – den påverkar också direkt vad det kostar för företag att hyra lokaler, vilket omnämns i synpunkten. För att lokalhyror ska vara möjliga att betala behöver byggnaden i många fall nå en viss volym. En högre byggnad gör det möjligt att hålla hyrorna på en nivå som fler verksamheter faktiskt klarar av att betala. Därtill finns aspekten att tätare byggande kan skapa mer livskraftiga kvarter. När fler människor bor och arbetar i samma kvarter skapas ett större lokalt kundunderlag. Det gör att verksamheter i bottenvåningar och lokaler har bättre förutsättningar att överleva, vilket i sin tur gör investeringarna mer hållbara över tid. Höjd kan därmed vara ett sätt att skapa både ekonomiskt och socialt bärkraftiga miljöer.

Detaljplanen medger byggrätt för lokaler i bottenplan av ny bebyggelse, vilket innebär att kommunal service i form av bibliotek, medborgarkontor och turistbyrå är verksamheter som kan ta plats i ny bebyggelse.

17. [REDACTED]

Yttrande 1

Angående Gnesta centrum, vill här med lämna min åsikt om den planerade byggnationen. Vill absolut inte ha höghus på 5–6 våningar max 2 våningar inte heller en sluten gård. Känns som vi bygger bort småstadskänslan och bygger en förort känns inte bra. Står Socialdemokraterna bakom förslaget som nu går ut på samråd?

Yttrande 2

När man ser förslaget får man en känsla av förort man tänker bygga bort småstadskänslan. Tanken på så höga hus med en sluten gård där solen inte kommer ned. Biblioteket bör ha en central plats i ett centrum. Känns inte bra att ta ställning till detaljplan som inte kommer att bebyggas i nutid på grund av vattenfrågan bland annat.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd samt biblioteket, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på föregående sida.

18. Anonym

Vart tar det lilla samhället vägen? Gnesta är ingen stad. Butikshyrorna kommer att bli höga, vilken butik kommer att ha råd. Fel tillfälle att börja diskutera detta påhitt, vi har ett större problem - vattnet.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

Gnesta kommun arbetar aktivt med att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet. Parallellt med detaljplanen pågår projektering av det nya vattenverket, som beräknas tas i bruk år 2027. Därtill genomförs olika utredningar för att kapacitetssäkra spillvattenhantering i väntan på utbyggnation och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Det är möjligt att det finns en kapacitetsreserv i befintligt reningsverk som medför att ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag kan anslutas.

19. Anonym

Ta inte bort fontänen. Tre våningar på husen räcker, inte högre. Bra med nya fina hus.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

20. Anonym

Jag tycker det kommer bli superbra! Gnesta behöver lite nytänkande så de gamla bakåsträvarna kan få lite ny syn på centrum och Gnesta. Bra med mycket bostäder så det flyttar hit rika människor som kan hjälpa till att betala skatt till oss.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

21.

Av bilderna att döma är detta ett förslag jag verkligen inte önskar se blir verklighet. Jag uppskattar Gnestas äldre charm, det är ovanligt att få uppleva en sådan småstad där tidernas byggnader får vara kvar, så även 60-80-talets byggnader (uppskattas även vid ex filminspelningar då det är svårt att finna dessa orter). Det här förslaget kommer att ta bort detta som gör Gnesta unikt och borde få vara kvar (upprusta och renovera i stället och låt stadsträdgårdsmästaren få arbeta mer). Jag har verkligen uppskattat att komma till Gnesta och uppleva barndomens kvarters utseende (ex med den äldre julbelysningen, skyltningen i Gerdtmans sko, Granngårdens lantliga charm mm), och inte få ett dussinområde likt Hammarby sjöstad så som det rivs och byggs likadant överallt. Behåll befintliga byggnader och gör om förslaget tack!

Jag bor i Mölnbo och rekommenderar verkligen Gnesta till alla, men inte mycket längre till med dessa ombyggnationer. Det kommer då inte finnas mycket unikt kvar att uppleva tyvärr.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

22.

Jag gillar Gnesta som det är nu.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

23. [REDACTED]

Min upplevelse efter att ha kikat på det här är att man förlorar känslan av småstad. Husen blir för höga och stilen för clean. Jag skulle tycka att det vore finare med hus i samma stil som stora hotellet och Centralhotellet. Det skulle kunna knyta ihop Mosebackeområdet och det nya Gnesta på ett mer harmoniskt sätt. Den nya gränden känns på tok för mörk.

Jag tycker också att det är trevligare om det nya stora torget bestod av mer gräs där det fanns möjlighet att ha picknick eller sola. Det känns så himla sterilt det där. Också trist att fontänen försvinner (om jag inte missade den). Det borde väl vara möjligt att driva den med vatten från Frösjön eller Marieström?

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

24. [REDACTED]

Var är Centrumkänslan? En stängd gård till för dom boende får mig att börja fundera på var Centrumet är. Med tanke på att det är över 10 år sen den här planeringen gjordes och den utvecklingstakt inom handeln känns planeringen inte up to date. Med tanke på att stora delar av handeln inte sker i butiker i dag utan på internet och kommer säkert utvecklas i en snabbare takt känns butiker i bottenplan inte speciellt lyckat. Min familj flyttade till Gnesta för sexton år sen, i samband med det började jag leta efter en billig lokal för min firma men kunde snabbt konstatera att priserna per kvadratmeter var fullt jämförbara med Liljeholmen i Stockholm. Eftersom kundunderlaget är så mycket större i Stockholm omvärderade jag snabbt min verksamhet.

Att dessutom ta bort så mycket parkeringsplatser får mig att undra om vart sommarstugeägarna ska handla. Kundunderlaget för att bedriva butikverksamhet i Gnesta kan inte löna sig med tanke på att dom nya lokalerna i dom nya husen inte kommer bli så pass billiga att det går att överleva som handlare.

Varför inte bygga en uppvärmd gård på bottenvåningen i hela Centrumkvarteret det känns som om man bara bygger mer av samma sak som tidigare utan tanke på att skapa något nytt. Halva året känns centrum som en tom kall yta utan invånare med kalla vinden in från Frösjön.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd samt lokalhyror se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

25. Anonym

Nej jag tror tyvärr det här kommer bli ett stort fall för invånare, kommunen och företagare. Kommer säkert sluta med att alla drar iväg och vilka kommer då bo här? Utan vatten? Det är vattenbrist för att det just har byggts för mycket. Jag tänker att man kanske bör lägga pengarna på annat än att göra om hela centrumet. Gnesta är fint som det är i mitt tycke och det får väl mig att låta gammal och trångsynt men ser inte varför det ska ändras så här mycket, känns klaustrofobiskt och överdrivet.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46. Vid detaljplanens antagande kommer det att redovisas på vilket sätt VA-kapacitet, både dricksvatten och avlopp, är säkerställt till nya byggrätter.

26. Anonym

Bra att det byggs om och de fula byggnaderna tas bort. Vore himla fint om man kunde ha Gnestas 1800 tal i tanken när man gör om. Byggnaderna som är planerade nu är för höga och för många. Tråkigt att fontänen tas bort och torget där blir mindre gemytligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

27. Anonym

Behåll fontänen. Mer/större grönytor/växtlighet. Färre våningar på husen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

28. Anonym

Strålände att Strömmementorget (en av de fulaste delarna i Gnesta) görs om, dock synd att den mesta av grönskan på andra torget försvinner, där behöver det tänkas om.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

29. Anonym

Ta inte bort gräsmattan vid stora torget! Det kommer ändra synen på Gnesta från en mysig, naturnära småstad, till att det bara blir ännu ett grått betongsamhälle man helst bara vill glömma bort att det existerar. Man pratar ju så mycket om miljö idag, man planterar gräsmattor på taken för insekternas skull osv. Känns det inte som att Gnesta Kommun tänker väldigt baklänges, och ligger 30–40 år efter i tiden när ni tänker att betong är en bra idé?

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

30. [REDACTED]

Jag tycker det ser bra ut. Det är viktigt med den ljusa färgen på så stora hus. Marieströmsgatan får inte bli för smal. Det viktigaste av allt är att lokalerna i gatuplanet blir uthyrda. Ansträng er att få lokalhyrorna så låga som möjligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

31. Anonym

Tycker det ser jättefint ut och är så glad att centrum görs om till något mer levande och vackert. Om jag hade fått tycka till så hade jag dock gjort det mer likt hur det såg ut förr i tiden där det var mer likt Trosas stadskärna med trähus i olika färger. Men verkligen otroligt mycket bättre än idag oavsett!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

32. Anonym

Jag tycker generellt att det ser bra ut. Däremot känns själva arkitekturen lite "förorts"-aktig ut. Hade varit trevligt med en arkitektur som lyfter fram Gnesta som en mer unik och äldre stad (som den faktiskt är). Lite mer färg och trä hade nog tilltalat både invånarna och eventuella besökare mer. Det värsta man kan göra för Gnesta som kommun och stad är nog att bygga det allt för likt andra förorter då det unika med Gnesta går förlorat.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

33. [REDACTED]

Yttrande 1

Kulturmiljöanalysen säger att planens volym och höjder är för stora/höga. Jag anser att man borde omarbete planen eftersom det inte följer rekommendationerna i den publicerade rapporten. Särskilt eftersom det är riksintresse som äventyras. Riksintresse kan bara ställas mot riksintresse. Kommunala intressen är underordnade riksintressen.

Kulturmiljölag (1988:950)

1 § Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön.

Ansvaret för kulturmiljön delas av alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön.

Den som planerar eller utför ett arbete ska se till att skador på kulturmiljön undviks eller begränsas.

Bestämmelserna i denna lag syftar till att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer. *Lag (2013:548).*

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd samt anpassning till riksintresset för kulturmiljö, se svaret till synpunkt 1. Länsstyrelsen på sidan 18.

Yttrande 2

Samrådshandlingens bullerutredning gäller ju Mejeritomten och inte centrumkvarteret. Det är fel fastighet. Samrådsprocessen kan väl knappast genomföras med handlingar som avser andra fastigheter än de som samrådet avser?

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Det framgår av planbeskrivningen att man har använt sig av trafikbulerutredningen för ett annat närbeläget planområde för att dra slutsatser kring platsens förhållanden. Till granskning av detaljplanen har en platsspecifik utredning tagits fram för aktuellt detaljplaneområde. Utredningen visar att planförslagets utformning klarar gällande riktvärden.

Yttrande 3

Det blir ologiskt att ha parkeringsplatser på boulebanan. Boulebanan är utpekad i Centrumutvecklingsplanen som en tänkbar plats för byggandet av bostadshus. Ifall man berövar centrum på en av platserna utpekad som möjlig för centrala bostäder bara för att det inte får plats parkeringar för bostäder i centrumkvarteret så borde den konsekvensen belysas tydligare eftersom boulebanan inte är utpekad som parkering i den av KF antagna Utvecklingsplanen för centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Aktuell detaljplan går i linje med centrumutvecklingen som presenteras i Utvecklingsplanen för centrum. Bostadsparkering är ett komplement till bostad.

Yttrande 4

Tidsplanen: Antagandet av detaljplanen borde planeras till 2027 (efter idrifttagning av vattenreningsverket) eftersom Länsstyrelsen förmodligen inte ändrat ståndpunkt kring fördröjd genomförandetid och överklagan till regeringsrätten inte kan antas ha behandlats och utfallit till kommunens fördel. Varför ge Länsstyrelsen möjligheten att återvisa ytterligare en detaljplan?

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Gnesta kommun arbetar aktivt med att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet. Parallellt med detaljplanen pågår projektering av det nya vattenverket, som beräknas tas i bruk år 2027. Därtill genomförs olika utredningar för att kapacitetssäkra spillvattenhantering i väntan på utbyggnation och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Det är möjligt att det finns en kapacitetsreserv i befintligt reningsverk som medför att ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag kan anslutas.

Yttrande 5

Dagvatten/skyfallsutredningen skriver att de inte ha haft tillgång till det färdiga förslaget utan istället utgått från en skiss. Fastigheterna i deras simuleringar avviker från plankartan och därför borde dessa göras om och baseras på plankartan. På plankartan borde också åtgärderna för att hantera dagvatten/skyfall införas i sin helhet. Annars kan inte funktionen för fastigheten säkerställas.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

När en detaljplan tas fram görs dagvattenutredningar ofta i flera steg. I ett första skede vill man övergripande klarlägga förutsättningar och potentiella lösningar. Parallellt med utredningen utformas bebyggelseförslaget. Inför granskning har en skyfallsutredning kompletterat dagvattenutredningen där man studerat ny höjdsättning för ett bättre bortledande av skyfall samt dagvattenhantering.

Yttrande 6

MKN Luft bedöms inte överskridas. Storgatan är idag den gata i Gnesta kommun som har högst halter av partiklar och föroreningar. Den överskrider inte idag MKN Luft. Ett rimligt antagande är att högre byggnader och tätare gatubild försämrar situationen. Tillsammans med den ökande trafiken från Mejeritomten och Vackerby trädgårdsstad (+600 fastigheter) så är risken överhängande att MKN Luft överskrids och därför borde en undersökning genomföras.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Bedömningen är att MKN för luft inte kommer att överskridas vid nya förutsättningar som detaljplanen medger. Länsstyrelsen delar kommunens bedömning.

Yttrande 7

MKN Buller. Om man bygger ett nytt centrum är det rimligt att man utreder buller så att beräknade värden finns tillgängliga. Bullerutredningen i handlingarna avhandlar en annan fastighet och fokuserar på tågtrafik. Att bullerutredningen ska omfatta rätt fastighet är rimligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Det framgår av planbeskrivningen att man har använt sig av trafikbullerutredningen för ett annat närbeläget planområde för att dra slutsatser kring platsens förhållanden. Till granskning av detaljplanen har en platsspecifik utredning tagits fram för aktuellt detaljplaneområde. Utredningen visar att planförslagets utformning klarar gällande riktvärden.

Yttrande 8

Genomförandetid. På s25 (planbeskrivningen) skrivs om 2027 och 2034 men det blir oklart om när genomförande tiden egentligen ska börja. Efter dricksvatten eller efter avloppsrening? På s46 (Planbeskrivningen) återkommer samma text fast nu med ett tillägg om reningsverket tagits i bruk. Avses avloppsrening eller dricksvattenrening? På s52 återkommer texten igen och samma oklarhet som nämns ovan kvarstår. I plankartan står det också om reningsverk utan specifikation.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Till detaljplanens antagande kommer det presenteras hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet. Genomförandetiden för detaljplanen kommer därmed inte behöva vara förskjuten utan kommer vara 15 år från och med laga kraft.

Yttrande 9

Godsmagasinet - Så här står det i planbeskrivningen:

"Godsmagasinet avlägsnades från tomten under hösten 2024 som en följd av att byggnadens skick var dåligt och renoverings- och underhållskostnader inte stod i paritet med möjligheterna att bedriva en ändamålsenlig verksamhet i byggnaden."

Så här står det i den tredje "Kulturmiljöanalysen":

"Godsmagasinet, som ur kulturhistorisk synpunkt är ett särskilt välbevarat exempel på järnvägsarkitektur under 1900-talet utgör ett stödande uttryck för riksintresset som är viktigt för upplevelsen av den historiska järnvägsmiljön. Att järnvägsmiljön är fortsatt läsbar är avgörande för förståelsen av stationssamhällets historiska utveckling. Att riva byggnaden innebär negativ påverkan på kulturmiljön."

Så här står det i den första "Kulturmiljöanalysen":

"Godsmagasinet som utgör ett välbevarat stycke järnvägsarkitektur från tidigt 1950-tal är att betrakta som en särskilt värdefull byggnad. Värdet är dels rent arkitekturhistoriskt på grund av sin bevarandegrad då väldigt lite eller inget alls har hänt med själva byggnaden sen dess uppförande."

Finns det någon dokumentation om Godsmagasinet "dåliga skick"? Finns det någon dokumentation om "renoverings- och underhållskostnader"? Det vore rimligt att någon form av dokumentation borde finnas för att stödja påståendena i Planbeskrivningen. Finns inte dokumentation som kan backa upp påståendena så borde texten strykas i Planbeskrivningen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Kommunen gjorde en okulär besiktning och bedömning av skicket på byggnaden innan beslut om rivning togs. Kommunstyrelsen fattade 2023-11-27 beslut om rivning av godsmagasinet. Även om godsmagasinet bedöms som viktigt för förståelsen av riksintresset samt att miljön bedöms ha högt kulturhistoriskt värde, gör förvaltningen övervägandet att godsmagasinet främst kommer kunna användas för lagerverksamhet, med tanke på dess närhet till järnvägen. För att tillförsäkra och möjliggöra samhällsutveckling i Gnesta föreslogs rivning av godsmagasinet.

Yttrande 10

Enligt EU-direktiv om byggnaders energiprestanda (artikel 10) ska det säkerställas att alla nya byggnader konstrueras så att deras solenergiproducerande potential optimeras. Förslaget till detaljplan är inte i linje med direktivet. Text så borde inte det vara möjligt att tillåta takvåningar som det nu görs i detaljplanen eftersom det bryter den ytan som skulle göra elektricitet till byggnaden. Takens konstruktion (mot Storgatan) är inte heller optimerade då dom är platta uppepå. För att direktivet ska kunna implementeras

på ett diskret sätt så behöver detaljplanen omarbetas med direktivet som utgångspunkt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Det EU-direktiv om byggnaders energiprestanda anger att solenergipotential *ska optimeras när så är möjligt*, men direktivet lämnar också utrymme för nationell och lokal anpassning i situationer där andra lagstadgade eller särskilt skyddsvärda intressen påverkas. I miljöer med tydligt dokumenterade kulturvärden är det därför möjligt att avstå solcellsinstallationer när dessa skulle innebära en olämplig påverkan på kulturmiljön.

Dock är byggaktörens presenterade taklutningar lämpliga för anordning av solceller, vilket medför att sådana kan komma att prövas på taktor mellan takkupor och frontespiser om så bedöms lämpligt utifrån kulturmiljöanpassning.

Yttrande 11

2030 ska alla nya byggnader vara nollutsläppsbyggnader (EU-direktiv om byggnaders energiprestanda art 7) Det nämns ingenstans i dokumentationen hur man ska kunna uppnå det kravet. Om det inte arbetas in i förslaget så kommer man inte få bygga eller så kommer man behöva börja om planeringen från början så att det går att uppnå kraven i det nya regelverket.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Det stämmer att EU:s reviderade direktiv om byggnaders energiprestanda innehåller krav på att nya byggnader ska vara nollutsläppsbyggnader från år 2030. Dessa krav är dock ännu inte fullt implementerade i svensk lagstiftning, och detaljplaner reglerar inte byggnaders energiprestanda. Energikrav hanteras i första hand genom Boverkets byggregler (BBR) och prövas i bygglovs- och tekniskt samrådsskedet, inte genom detaljplan.

Yttrande 12

Boulebanan där parkering nu är föreslagen är planerad som parkmark dvs alla får nyttja den. När man tar från alla och ger till någon borde någon ersätta alla. Om parkmark ska omvandlas till parkeringar för någon borde motsvarande yta göras par av som kompensation. Fastigheten Gnesta 1:23 kunde vara en lämplig kompensation.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Kommunens intention är att flytta boulebanan till en annan del av Thuleparken.

34. [REDACTED]

Jag tycker förslaget är ganska okej förutom några saker. Ta bort huset som ska byggas på Torggatan, mitt emot "Humblehuset". Det blir lite för mycket att klämma in på ytan. Behövs fler parkeringsplatser för alla som ska bo i nya husen där i centrum. Vill gärna se mer gröna ytor plus bänkar att sitta på vid det nya torget där scenen ska vara.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Nya parkeringsplatser för bostäder ska anordnas i enlighet med kommunens parkeringsplan (antagen 2024). Kravet är att 0,5 bilplatser ska anordnas för bostäder som är ett rum och kök och 0,7 bilplatser ska anordnas för bostäder som är två rum och kök eller större. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

35. [REDACTED]

Vi flyttade hela familjen från Stockholm hela vägen ända till Gnesta just för det färgglada, grönskande, idylliska centrumet med unika byggnader som känns så personliga och fyllda med historia. Det avgörande för oss att välja Gnesta var badet vid Frösjön så att det inte längre kan nyttjas är otroligt tråkigt. Byt ut betong och asfalt mot fler små parker, mer växter, träd och gröna områden där alla, unga som gamla, kan hänga tillsammans spontant eller planerat. Centrum ska vara en öppen plats med tex utegym, lekplatser, bänkar, basketplan, skatepark, lokal konst osv på gemensamma utrymmen så att vi alla vill och kan vara ute och mötas!

Vi är hela familjen totalt emot hela planförslaget och kommer absolut att flytta från Gnesta om den genomförs. Den staden vill vi inte bo i.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

36. [REDACTED]

Jag vill härmed lämna följande synpunkter på det föreslagna förslaget för utvecklingen av centrumkvarteret i Gnesta:

1. Skapa ett mysigt och levande centrum - inspirerat av Mariefred och Gnestas historia

Dokumentnamn
Ämne
Beslutsinstans

Samrådsredogörelse
Detaljplan för Gnesta 36:11 m.fl. fastigheter, Centrumkvarteret
Samhällsbyggnadsnämnden

Jag förespråkar att Gnesta utvecklar ett småskaligt, charmigt och inbjudande centrum, där inspiration hämtas från både Gnestas egen arkitektoniska historia och stämningen i Mariefred. Stilen bör ta avstamp i äldre byggnader med detaljer såsom torn, sadeltak, träpanel, putsfasader och traditionella färger. Det är viktigt att bebyggelsen speglar Gnestas själ och inte ersätts av generisk modern arkitektur. Bostäderna borde ha balkong mot innergården, eventuellt också mot vattnet beroende på stilen på byggnaden.

2. Byggnadshöjd och luftighet

Begränsa byggnaderna till max två våningar förutom posten huset till tre våningar, för att bevara småstadskänslan. Skapa luft mellan husen och möjliggör gröna innergårdar, alléer och öppna ytor. Trång och hög bebyggelse riskerar att ta bort ljus, siktlinjer och känslan av öppenhet. Vill man bygga högre byggnader så kan detta göras utanför centrumkärnan ej i centrum. Kommunen borde inte tillåta högre än 4 våningar.

3. Biblioteket - en grön och öppen mötesplats

Biblioteket bör bli en naturlig samlingspunkt för alla åldrar. Förslag: öppna upp mot grönska med stora fönster, skapa möjlighet till utomhusläsning, integrera naturmaterial och utemiljö med växtlighet, träbänkar och skärmtak.

4. Utemiljö och trivsel - mer grönska och plats för människor

Planera för:

- Riklig grönska i form av träd, planteringar, blommor
- och klätterväxter. Plus plana mysiga ytor.
- Trygg och varm belysning för att skapa kvällsstämning
- Bänkar och bord i olika delar av området, gärna i trä
- Små bordsspelsytor (t.ex. schack, Pingis) som bjuder in
- till spontan samvaro, hopprutor
- Fler offentliga viloplatser och vattenfontän

5. Innehåll som stärker gemenskap och lokalt liv - Skapa ett centrum där människor vill stanna längre med:

- Öppna torgytor för marknad, konserter och möten
- Förbättrad lekplats (Thule) med parkour och annat kul som är roligt för unga plus unga vuxna och trygga ytor för barn. Bra belysning.
- Lokaler för småföretagare, caféer, konst, musik och kultur
- Bilfritt så långt som möjligt med fokus på gång och cykeltrafik

6. Trygghet och tillgänglighet

Planera med trygghet i fokus: god belysning, överskådliga stråk, god tillgång till sittplatser i både skugga och sol, samt anpassning för äldre och personer med funktionsvariation.

7. Solstudier och miljöhänsyn

Redovisa skuggstudier för att säkerställa att höga byggnader inte skymmer solljus eller påverkar växtlighet och trivsel negativt. Ta hänsyn till hållbarhet, naturlig dagvattenhantering och ekosystemtjänster.

8. Utbyggd samhällsservice och infrastruktur

- Den planerade utbyggnaden kräver
- Fler förskoleplatser, skolor och fritidsverksamhet
- Tillgång till tandvård och annan närservice
- Säker kapacitet i vatten, avlopp och elnät
- Smart trafiklösning och parkeringslösning som inte tar över centrumkänslan
- Säker cykelförvaring -kolla in Katrineholms kommun
- Mer konkurrens matbutiker som Lidl

Avslutande ord

Gnesta har möjlighet att skapa ett unikt, levande och vackert centrum där historia, mänsklig närvaro och natur får samverka. Jag hoppas att kommunen tar tillvara på den lokala karaktären och involverar invånarna i processen för att skapa något som håller över generationer - ett hjärta i kommunen som vi alla kan vara stolta över.

Gör inte samma misstag som vid Frönäs för många bostäder och för höga, väldigt uppbyggt, trångt, för lite parkeringsplatser, för mycket bilar osv.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning, höjd och bibliotek se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Trafikmiljön i centrum har studerats i samband med framtagande av detaljplanen och kommer att utvecklas i samband med genomförandet av de nya kvarteren. Detsamma gäller säkerställandet av en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet.

Dagvatten och skyfallshantering föreslås till stor del i öppna lösningar där vegetation bidrar till trivsel och grönska i stadsrummet.

37. Anonym

Den planerade parkeringen på boulevarden borde inte vara asfalterad. Alternativa beläggningar bör användas. Asfalt gör samhället mer sårbart för skyfall/översvämning

Asfalt gör samhället torrare eftersom vatten inte kan nå underliggande jord/lera. Asfalt gör samhället varmare eftersom den lagrar värme och bidrar till fenomenet värmeö. Asfalt gör samhället futtigare eftersom det är en död/steril yta.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Det stämmer att det finns flera fördelar med att anlägga parkeringsytor utan asfalt, till exempel för att stärka dagvattenhanteringen och minska hårdgjorda ytor. Kommunen ser positivt på lösningar som bidrar till en mer hållbar dagvattenhantering och uppmuntrar fastighetsägare och exploatörer att välja mer genomsläppliga markbeläggningar där det är lämpligt.

38. Anonym

Dagvattenutredningen är inte relevant eftersom den är gjord mot en skiss och inte mot den korrekta höjdsättningen. Dagvattenlösningarna som föreslås för att klara av dagvattenhanteringen är inte inritade i plankartan (förutom två n1 områden) och således är dagvattenutredningen och plankartan inte i synk. Antingen borde plankartan ritas om eller så borde en dagvattenutredning göras nu när dom har tillgång till plankartan. En ny utredning kunde visa att planen inte fungerar ur ett dagvattenperspektiv.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Dagvattenutredningen har tagits fram som ett underlag i planarbetet och bygger, likt många tekniska utredningar i detta skede, på de förutsättningar som fanns tillgängliga vid tidpunkten för arbetets genomförande. Underlag och höjdsättning kan justeras under processen, vilket är normalt i en detaljplan med pågående parallella utredningar. Utredningen drar viktiga slutsatser om vilka vattenmängder som behöver hanteras.

I plankartan behöver säkerställas ytor för hantering inom kvartersmark, medan allmän platsmark har kommunalt huvudmannaskap och det är kommunens ansvar att iordningställa dem för en fungerande dagvatten- och skyfallshantering. Plushöjder för gator har införts i plankartan till granskning för att styra höjdsättning av allmän plats. Dessa höjder kommer projektering inom kvartersmarken utgå ifrån.

39. Anonym

Solstudien i underlaget för samrådet är undermålig. Den visar bara vårdagjämningen och midsommar. Halva årets är således inte redovisat och underlaget kan inte anses ge reellt underlag för att man ska kunna forma en åsikt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

De tidpunkter som redovisas i solstudien – vårdagjämning och midsommar – är vedertagna och tillräckliga för att bedöma skuggpåverkan i ett detaljplaneskede. Dessa dagar representerar centrala delar av solens årscykel och ger ett relevant underlag för att förstå planförslagets huvudsakliga skuggeffekter. En mer omfattande solstudie krävs normalt inte.

40. Anonym

Helt fantastiskt! Det behöver verkligen göras något åt detta område, inget kul att behöva se på som det ser ut idag. Det är ett bra förslag som jag verkligen hoppas ska gå igenom.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

41.

Nej Tack! Det är med missmod man ser att arkitekturen vi ser i planen är opersonlig och livlös. Man kallar den skandinavisk tror jag? som ett snyggt konferenscenter där man gärna jobbar en dag men inte vill leva i. Har vi människor inte lärt oss? Hur många städer eller områden passerar man inte och tänker ja här blev staden våldtagen av den tidseran? där exempelvis sextio- och sjuttioalets framfart med tilläggsisolerade fasader, platta tak förstört en känsla av staden/områdets startår. Det jag ser i er presentationsfilm är opersonligt och platt och framhäver ingen charm utan påvisar ett förslag där budget inte räcker. Är det vad man vill åstadkomma? Ännu en del i en småstad där vi om 50 år passerar och skakar sorgset på huvudet och undrar hur man tänkte? Man trodde man var rätt då? det är såklart omöjligt att veta vad framtiden kommer ge oss men att man vill ha kvar de gamla ursprungliga fastigheter som byggts är tydligt vem man än pratar med och vart man än åker.

Se ex Eskilstuna som står med massa nybyggda välplanerade stadsdelar/områden som ingen har råd att bo i. Stor omsättning på boende i hyresfastigheter som byggts upp på g av dyra hyror och flertalet osålda Brf bostäder. Områden som presenteras lika fint som här men som står halvdöda nu. Lite för höga hus, lite för trångt, alldeles för dyrt och shoppar i de nya butikerna, med för hög hyra och de stora glaspartierna gör man inte heller.

Jag tror man vill ha småstadskänslan och en småstad i Sverige är pittoresk och prånglig. Gamla hus och småbutiker där dörren gnisslar och klockan pingar. Inte välplanerat och nybyggt. Det är 2025 och man måste kunna få till mer renovering av befintliga fastigheter på ett hållbart och ekonomiskt sätt. Slit och släng är inte miljömässigt och torde omfatta även fastigheter. Att man fräschar upp och gör utemiljön mer användarvänligt är bra och kan göra underverk för känslan.

Ser dock torget nya utformning och alla trappor. Snyggt men är dom gångvänliga året om? Eller ser jag fel när skylten "vinterunderhålls ej" blir en del av torget och tillgängligheten och passagen på torget därmed krymper.

Jag tycker vi ska låta kommunens plånbok växa till sig och inte göra stora ändringar när plånboken i grunden är för liten. Fräscha gärna upp, och gör tråkiga delar mer mysiga och användarvänliga men riv inte husen för nya charmlösa fastigheter ingen vill bo i. Och om man ser till hela situationen i vår omvärld, med krig i Europa och galningar på höga stolar som efterlämnar hot om finanskris så känns det om möjligt ännu mer orealistiskt. "Vår tid" är inte alltid rätt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

42. Anonym

Det kommer bli så snyggt modernt och attraktivt för inflytt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

43. [REDACTED]

Positivt. Ser idag bedrövligt och deprimerande ut i centrum. Gnesta behöver ett ansiktslyft/modernisering som främjar inflytt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

44. Anonym

Stora torget är för stort, gör halva till en stadspark med gräsmattor och grusgångar ev. några bänkar så man kan njuta av sin picknickkorg när det är uppträdanden på scenen. Sen är torghandelsplatsen för stor, finns ingen levande torghandel idag i Sverige. (Den tog skattmasen död på.) Strömmementorget eller vad jag ska kalla den andra stenöknen behöver lite vatten eller liknande.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

45. Anonym

Jag tycker Gnesta kommun borde satsa på att lösa vattenfrågorna i första hand. Jag har bott i Gnesta sen 2022 och har dränerat huset. På grund av vattenförbud får jag inte anlägga ny gräsmatta utan bor i en lerhög. På grund av vattenförbud kan jag inte tvätta och måla om mitt hus. På grund av vattenförbud kan jag inte plantera blommor eller ha hand om pallkragar.

Så att ta in fler personer som ska dela på vattnet, när vattnet inte ens räcker åt dom som är boende låter inte riktigt klokt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Gnesta kommun arbetar aktivt med att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet. Parallellt med detaljplanen pågår projektering av det nya vattenverket, som beräknas tas i bruk år 2027. Därtill genomförs olika utredningar för att kapacitetssäkra spillvattenhantering i väntan på utbyggnation och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Det är möjligt att det finns en kapacitetsreserv i befintligt reningsverk som medför att ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag kan anslutas.

46.

Det fattas massor med parkeringsplatser för både boende, pendlare, och de som ska handla. 391st P-platser i hela centrala Gnesta för allt (med typ 450 NYA bostäder + befintliga + pendlare + kunder!!!). Nä tänk om!!!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Kommunen bedömer att antalet parkeringsplatser i Gnesta centrum är tillräckligt även efter den planerade ombyggnationen. Parkeringsplanen som antogs av kommunfullmäktige den 25 november 2024 redovisar parkeringstal och analyserar behovet för både boende, besökare och verksamheter i centrala lägen. Planen visar att den framtida parkeringsförsörjningen kan tillgodoses inom ramen för de parkeringslösningar som föreslås i centrumutvecklingen.

47.

Flyttade till Gnesta mycket för den trevliga småstadskänslan och de lokala butikerna, att bygga bort det för generiska hus som ser ut som 85% av Sveriges bostadsområden med tillhörande höga hyror som leder till tomma lägenheter och tomma butikslokaler som så många andra platser kommer leda till att vi och många andra flyttar från orten. Vet era styrkor och bevara dom.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

48.

Innergården bör vara tillgänglig för allmänheten, samtidigt skapar slutna torg (vilket det då blir) osäkra miljöer - det låga huset mot det faktiska torget borde halveras (alltså inte på höjden utan på "längden" så att säga) för att öppna upp ytan mot torget utanför, det möjliggör för en öppnare känsla och svarar fint mot Gnestas äldre tradition av öppna ytor och trädgårdsgator.

Det bör även finnas utrymme för kulturverksamhet på platsen för att öka genomströmningen av människor (och på så sätt skapa en tryggare miljö). Kulturskolan skulle kunna ha lokaler men även ett rent kulturhus med möjlighet till möteslokaler och danssal (och några mer ljudisolerade rum för replokaler!) vore toppen. Att hoppas på att företagsidkare hyr in sig och håller centrumet levande är

riskabelt + att det då bara är i gång under butikernas öppettimmar. Att istället öppna upp för att allmänheten kan använda lokaler för möten, loppisar och annat - samt kulturskoleelever som spelar instrument och teater samt aspirerande band som hyr replokal tryggar en jämn ström av närvarande människor i centrum!

All forskning påvisar på hur just den typen av "häng" skapar trygghet och funkar som en bra buffert mot utanförskap och liknande. Särskilt i en tid av gängproblematik är det viktigt att bygga bort utanförskap och säkerställa att det finns sammanhang för barn, unga och unga vuxna samt mötesplatser där folk möts över generationsgränserna.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46. Detaljplanen möjliggör för utökat lokalutbud i centrum men styr inte vilka verksamheter som kommer att inrymmas i dem. Kommunen har fortsatt intresse av att bibehålla bibliotek och andra servicefunktioner i stadskärnan.

49. Anonym

Jag tycker förslaget om Gnestas nya centrum ser mycket bra ut! Trevligt, inbjudande, ser ut att bli en bra fördelning av ytan. Fint med en gågata och bättre med scen och lite mer av ett torg på det nya stället. Det behövs verkligen en uppdatering av centrum då flera byggnader ser riktigt tråkiga ut och är i dåligt skick. Detta ger stadskärnan ett mycket fint lyft. Det viktigaste jag skulle vilja skicka med är att den nya bebyggelsen bör vara i så traditionell stil som möjligt - eller en mix av Modernt med traditionell tappning. Det som är fint med Gnestas bebyggelse är det gamla!! Husen på höjden, Frösjöområdet - så mysigt och fint med gamla byggnader. Det blir aldrig omodernt eller fult. Där tycker jag tyvärr Gnesta har gjort några fel med viss ny bebyggelse, så som radhusen vid Frösjön i senapsgult och svart/brunt? Ser hemskt ut. Så synd och motverkar helt idyllen.

Vad är det man gillar med tex. Trosa? Det är idyllen! I Trosa tycker jag det finns flera exempel på att man har tänkt smart när man bygger nytt. Nya byggnader passar ihop med det gamla traditionella. Mer sådant i Gnesta! Vi har så fint läge vid sjön och bör jobba vidare på att lyfta fram charmen och komplettera traditionell/modern stil. Trosa och Mariefred är bra exempel! Nykvarn är ett dåligt exempel på hur dom expanderat, där finns ingen charm. Håll det traditionellt med traditionella färger. Inte som på bryggeriholmen med skrikiga färger.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

50. [REDACTED]

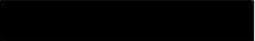
Det är fruktansvärt förortssterilt, kallt och opersonligt. Ingen själ. För en som arbetar i Stockholmstrakten och är nyinflyttad till Gnesta får jag så ofta höra hur otroligt gemytligt och mysigt Gnesta är för folk som hälsat på det. Denna plan förstör allt som är Gnestas själ. Det lantliga nära vattnet gemytliga. Bättre är att försöka bevara det vi

redan har men att renovera. Och öka det gröna vid torget och bevara idén med en scen men inte där allt är i kullersten. Just det var inte en dålig idé men kommer bli livlöst om allt är under sten. Försök istället bevara gräs och natur. Och de röda fina knutarna som är nära vattnet. Gnesta är attraktiv för det INTE erbjuder ett ytterligare förortscenter som alla är så fruktansvärt trötta på. Snälla gör inte Gnesta en tråkig grå förort till Sthlm.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

51.

Jag tycker tyvärr att planförslaget för nya centrumkvarteret inte alls se lovande. Gnestas charmiga småstadskänsla är borta och utbytt mot en stel känsla av förort. Att grönområdet runt fontänen skulle försvinna är också riktigt tråkigt. Plocka in fler förslag från olika håll och ha en omröstning för att få en indikation på åt vilket håll invånarna helst skulle vilja se att förändringen går.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

52.

Torget som det är idag är undermåligt MEN genomför inte detta förslag. Ni bygger bort möjligheter till att göra något bättre än vad som finns idag. Detta förslag som tagits fram saknar den småstadskänsla som orten behöver. Gnesta är inte en storstad eller förort till Stockholm. Gör om och gör rätt. Upphandla arkitekter som har kunskap om små orter såsom Gnesta. Detta förslag är ett förakt mot medborgarna.

Torg spelar en viktig roll i städer och samhällen genom att vara en central mötesplats och ett viktigt offentligt rum. De möjliggör social interaktion, ekonomiska transaktioner, politisk aktivitet och är ofta centrala för en stads identitet och kultur. Parkytan vid Stora torget bör bevaras med gröna ytor och växtlighet ur ett miljöperspektiv. Detta förslag får NEJ från denna medborgare (som för övrigt ser fram emot nästa val). DÖDA INTE GNESTA!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Strömmementorget kommer att finnas kvar men minskas något till sin utbredning. Det kommer fortsatt att innehålla grönska, sittplatser och fylla funktionen som central mötesplats i stadskärnan. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

53.

Snälla snälla människor, förstör inte våran byhåla med att förvandla den till en stad. Jag tycker att dom som vill bo i en förort kan flytta till en sådan någon annanstans.

Jag hoppas att dom som bor här har flyttat hit för att komma ut till landsbygden...ta seden dit ni kommer!!! Jag har bott här i Gnesta i 22 år och tidigare i Järna, tillbringat min ungdom och barndom här och dansat på Vackerbyhage och gått på disco på fritidsgården och upplevt vartenda Gnestadag. Ni tar bort bit för bit av våran byhåla och det Gnesta står för. Bevara Gnesta som det är. Man får flytta hit när någon bostad blir ledig istället, annars får man bosätta sig någon annanstans. Bygg inte fler bostäder.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

54.

Jag, och väldigt många är emot denna förändring av Gnesta centrum. Vi kommer tappa den fina känslan som finns nu, med torg och öppna platser. Låt Gnesta vara, och bygg istället längre bort från centrum!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

55.

Jag tycker inte om förslaget. För höga hus, för mycket betong. Allt grönt försvinner, kvar blir bara livlös sten. Lägre byggnader, mer grönt, öppnare ytor.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

56.

Hej, här kommer mina synpunkter angående den planerade ombyggnation av Gnesta centrum. Jag uppskattar ambitionen att göra centrumet mer attraktivt och ser positivt på att riva det gamla Postenhuset för att bygga nya bostäder. Det är synd att det gamla Godsmagasinet har rivits, men den planerade nya byggnaden är i alla fall en bra ersättning, även om jag tycker den borde vara lite längre bort från gatan.

För mig som invånare är det viktigaste att centrumet är öppet och tillgängligt för alla, en plats som bjuder in till möten, med sittplatser, uteserveringar och ytor för evenemang och mycket grönska.

Det som lockade vår familj till Gnesta var småstadskänslan kombinerat med närheten till Stockholm, och jag vet att det gäller många nyinflyttade. Att bevara denna mysiga småstadskaraktär bör därför vara en prioritet.

Jag har flera invändningar mot förslaget Kommunen har lagt fram. Det är min åsikt att det fokuseras för mycket på bostäder, istället för att prioritera att skapa ett öppet centrum för alla.

De planerade storskaliga bostadshusen skapa en insluten känsla och skymma ljus och utsikt, de förstöra småstadskänslan och charmen med Gnesta. I stället för att bygga dessa höga hus bör man upprusta och snygga till den befintliga byggnaden där Coop/Swedbank/Bibliotek ligger och sätta på ett nytt tak. När Swedbank och Coop flytta kan Biblioteket expanderas och byggas ut till ett Kulturhus. Strömmentorget och scenen bör fräschas upp och omgestaltas. Med dessa åtgärder skulle vi sätta Gnesta på kartan som en småstad som ställer kultur i fokus. "Gnesta med det gröna hjärta som slår för kultur". Det skulle i min åsikt göra Gnesta mera attraktivt.

Att bygga privatägda bostadshus mitt i centrum är motsatsen av vad jag anser attraktivt. Kommuninvånare förlorar tillgång till det som nu är offentliga utrymmen, vilket är en stor förlust för gemenskapen och dessutom är det ett lotteri om hur det kommer bli i framtiden med eventuellt inhängt innergård och en byggherre kanske bara bryr sig om profit och inte om vår fina Gnesta.

Förslaget för det nya torget har för mycket hårda ytor för min smak och känns själlös och oinbjudande. Att ta bort den lilla parken och fontänen tycker jag är en väldigt dålig idé, den utgör en viktig del av det som gör Gnesta mysigt och bör absolut bevaras.

Placeringen av en scen längs Storgatan är i mitt tycke problematisk, då det riskerar att bli bullrigt och distraherande med trafiken och publiken kommer dessutom utsättas för mycket vind från sjön vid denna plats.

Det är sorgligt att det gamla Godsmagasinet har rivits och en del kulturhistoria har förstörts trots att kulturmiljöanalysen utnämnde byggnaden som ett riksintresse. Jag hoppas att kommunen tar kulturmiljöanalysen, som avråda från den nuvarande ombyggnadsförslag på allvar och bevara Gnestas öppna centrum, Strömmentorget, parken och fontänen och prioritera Bibliotek och Kulturhus framför privatägda bostadshus.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

57. [REDACTED]

Gör om och gör rätt, fick klaustrofobi av rundturen husen för stora och för höga saknar den öppna välkomna ytan som finns idag med småstadskänslan. Varför kan ni inte renovera och bygga ett nytt hus där postenhuset ligger.

Förslaget tillför inget för Gnesta utan vi kommer att få ett dött centrum utan affärer i framtiden då det inte finns någon som kommer att ha råd att betala de nya

marknadshyrorna. Kundunderlaget är för litet då Gnesta i mångt och mycket är en pendlar ort.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

58. [REDACTED]

Tycker väl spontant att det ser ut att vara mycket fokus på stora, trångt ställda samtida bostadshus (som kommer kännas väldigt omoderna om 20 år) med stora skyltfönster nedtill. Jag tror det är viktigt att man blandar fasadmateriäl, och inspireras av äldre byggnader. Trä, tegel, puts. Åtminstone på marknivå. Skapa absolut smala gator där det bjuds in till mysiga små butiker för lokala entreprenörer. Men blanda upp med mer grönområden och öppna platser som kan växa fram organiskt med åren. Om ni skapar en plats som är perfekt för en julmarknad. Då har ni skapat en mysig småstadsideyll att trivas i och attrahera inflyttning.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

59. [REDACTED]

Det är positivt att det så kallade postenhuset ersätts eller rustas upp. När det gäller planen i övrigt har jag följande synpunkter:

Det är olämpligt att privatisera denna centrala tomt. Den bör kvarstå i kommunens ägande och användas för Gnestaborna. Bostadsrätter bör inte prioriteras förutom postenhuset.

Biblioteket bör utvecklas mot ett kulturhus på denna tomt. Jämför med Futurum i Järna. Biblioteket behöver dock en ny fasad mot Strömmentorget. Eventuellt kan byggnaden byggas på med en våning.

Coop bör kunna ligga kvar. Om den butiken inte kan ligga kvar i befintliga lokaler är det svårt att se hur den skulle ha möjlighet att klara av hyran i nybyggda lokaler. Att värna möjligheten till en matvarubutik i detta centrala läge är mycket viktigt för ett levande centrum.

Byggnaderna i planen är för höga för denna centrala tomt. De bör inte vara högre än omgivande byggnader med tre våningar. Postenhustomten kan eventuellt byggas med högre bebyggelse.

En förändring av fasader på befintlig bebyggelse kan vara ett alternativ för att ge ett nytt uttryck. Inspiration kan tas från äldre bebyggelse i det gamla Gnesta stationssamhälle.

Positivt med en ny byggnad på parkeringen för gamla godsmagasinet. Däremot framställs det i gestaltningen av förslaget att byggnaden ska ligga mycket nära vägen. Det är viktigt att det är breda promenadstråk längs hela den norra sidan av Storgatan.

Det är viktigt att behålla öppna allmänna ytor, de två torgen bör behållas. Torgens olika karaktär skulle istället kunna förstärkas med Stora torget som en stadsträdgård medan Strömmentorget skulle kunna få en tydligare utformning som mötesplats.

Det är viktigt att ta höjd för att Gnesta kommer att få fler invånare. Ett öppet centrum med öppna ytor och gemensamma funktioner är viktigt. Det är bättre att göra ingenting än att gå vidare med en privatisering och tät hög bebyggelse som inte går att backa på.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkter noteras. Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46. Strömmentorget kommer att finnas kvar men minskas till sin utbredning. Det kommer fortsatt att innehålla grönska, sittplatser och fylla funktionen som central mötesplats i stadskärnan. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

60. [REDACTED]

Jag tycker att vi ska bevara centrumkvarteret ganska mycket som det ser ut nu. Det finns andra kvarter i centrala Gnesta som passar för att bygga bostäder på. Ett exempel är Mejeritomten. Där kan man bygga ett högt hus utan att det stör intrycket av kvarteret runt stationshuset och hotellet. Banken kommer att flytta ut. Postenhuset kanske behöver rivas. Mina förslag är:

1. Utöka biblioteket genom att låta det expandera in i Swedbanks lokal. Det blir fler vackra stora fönster. Mycket inbjudande.
2. Tvätta / måla COOP-huset.
3. Renovera snarast guldsmedshuset.
4. Visa kostnaden för att riva postenhuset och jämför kostnaden och miljöpåverkan med att blåsa ut innehållet och bygga nytt innanför ytterväggarna.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

61. [REDACTED]

Jag tycker att det vore bättre att koncentrera sig på dem problemen som faktiskt finns. Att lägga pengar på det som faktiskt är ett problem. Att säga att barnen inte får duscha efter idrotten på grund av vattenbristen och då istället för att lägga pengar på att lösa det tycka att vi ska lägga en massa pengar på att bygga nya bostäder. Där det då kommer hit mer folk som ska använda sig av det lilla vattnet vi har? Blir inte det konstigt att istället för att lösa ett problem för alla som redan bor här bygga nytt och införskafla fler boende som ska nyttja samma lilla mängd vatten? Det här blir bara en sämre situation för något som varit ett problem i många år.

Jag tycker att man istället kan ta och rusta upp och fixa det som redan finns så att det blir finare typ fixa fasaderna, kanske bygga något fint framför biblioteket vid scenen så att vi livar upp och snyggar till men samtidigt bibehåller den mysiga lilla byn vi har. Till exempel bygg lite grönska där istället för scenen lite benkar kanske nått schack eller något annat än det gråa betong som är där. Så livar man upp centrum utan att förstöra allt. För bygga om då får ju bara dem som bor där en innergård och alla vi andra i Gnesta får sota för det.

Kolla alla andra ställen där man bygger lägenheter det drar bara in stök vilket Gnesta redan börjat få med folk som sparkar sönder brevlådor, bok skåp, krossar fönster till butiker osv. Fixa det som finns istället och lös vatten problemet innan man planerar att riva delar av centrum och bygga upp nytt som bara blir bra för dem som flyttar in där. Samt att det kommer bli ännu mer vattenbrist med alla nya boende som ska vara där. Tycker det är viktigare att våra barn kan duscha efter idrotten istället för att ha massa lägenheter mitt i centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Gnesta kommun arbetar aktivt med att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet. Parallellt med detaljplanen pågår projektering av det nya vattenverket, som beräknas tas i bruk år 2027. Därtill genomförs olika utredningar för att kapacitetssäkra spillvattenhantering i väntan på utbyggnation och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Det är möjligt att det finns en kapacitetsreserv i befintligt reningsverk som medför att ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag kan anslutas.

62. Anonym

Jag tycker detta bygge borde stoppas då det förstör och gör att Gnesta tappar sin charm och småstadskänsla som är genuin. ta hellre in arkitekter som bygger i "gammal stil" om något verkligen måste göra. Denna ändring gör att Gnesta blir "fult" och inte lika charmigt som nu. Det förstöra den första bilden av Gnesta centrum och förstör boendemiljön då man trivs sämre och det är ju synd då många har flyttat eller bor i Gnesta då Gnesta är en sådan välbevarad liten pärlan med en helt egen speciell egen känsla som inte finns någon annanstans.

Stoppa planen och ta in personer som inte bara ser Gnesta som något som man bara bygger vadsomhelst på. Det finns absolut ingen charm eller värme i denna plan.

Låt allt vara som det är till någon med hjärta kan skissa upp en bättre boendemiljö än förslaget nu! Jag har aldrig på ett ställe som Gnesta som har den speciella känslan, därför är det så viktigt att stoppa känslolokalla byggen som inte har något hjärta, i Gnesta bor människor som verkligen älskar sitt hem och boendemiljö då det ger den återhämtningen och Lugnet pga allt är som det var förut där, en plats som tyvärr inte finns på så många ställen då det tyvärr för ofta byggs som PLAN.2021.11.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

63. Anonym

Vill bara säga att jag tycker förslaget för det nya centrumkvarteret är utmärkt. Det gamla torget används i princip två gånger om året julmarknad och Gnestadagarna. Annars är det i princip bara en yta man passerar på väg till bibliotek etc. Det är inte ett levande torg som används. En satsning på nya bostäder nära affärer och tågstation skulle innebära många nya skattebetalare till kommunen vilket verkligen behövs i dessa dagar. Att säga detta offentligt är något man inte törs göra för då blir man direkt påhoppad av de som skriker högst och vill bevara det gamla oavsett hur det ser ut och används.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

64. Anonym

Den nuvarande utvecklingen av centrum väcker en del oro. Bebyggelsen präglas av anonyma betonghus utan någon tydlig arkitektonisk känsla eller identitet. Det känns trångt med så många höga byggnader på en begränsad yta, vilket sannolikt kommer att leda till att innergården hamnar i skugga större delen av dagen. Det riskerar att skapa en kall och ogästvänlig atmosfär, särskilt för dem som inte bor i området? innergården känns redan nu exkluderande.

Dessutom saknas kulturinslag helt i den nya stadsbilden. Det finns inga skulpturer, fontäner, träd, grönytor eller tydliga samlingsplatser som bjuder in till socialt liv. Jag skulle satsa på björkar. Området utanför det nya torget består nästan uteslutande av asfalt och cement, vilket skapar ett hårt och ogästvänligt intryck.

Jag ser gärna att man istället satsar på något som tillför värde och skönhet till området, till exempel en pir ut i Frösjön eller en vacker strandpromenad? särskilt med tanke på att badplatsen ofta har otjänligt vatten. Det är också tråkigt att boulebanan försvinner; den har varit en viktig mötesplats för många. Slutligen kvarstår frågan om parkeringsmöjligheter, det kommer bli trångt i centrum. Till sist, kommunen har redan idag stora ekonomiska utmaningar med skola, individ- och familjeomsorg och äldreomsorg. Jag saknar konsekvensanalys om kommunen förmår att tillhandahålla kommunal service på så kort tid som en inflyttning kommer innebära när husen är klara.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

I solstudien tillhörande samrådsförslaget redovisas ljusförhållandena vid vår och höstdagjämning samt midsommar. Solstudien har till granskningsutställning även reviderats i enlighet med den höjdsänkning av byggnader som har gjorts i planförslaget.

Strömmentorget kommer fortsatt ha god solbelysning under dagtid och eftermiddag vid dessa tider på året. Marieströmsgatan kommer under eftermiddag att skuggas på ungefär samma sätt som i dagsläget eftersom nuvarande Postenhuset skuggar likt ny bebyggelse kommer att göra. Inom kvarteret gäller det att säkerställa att alla lägenheter har möjlighet till direkt solinstrålning någon gång under dygnet och året, vilket provas i kommande bygglovsskede. Kvarteren har utformats med släpp mellan husen som möjliggör mer solinstrålning på gårdarna i förhållande till slutna kvarter.

De allmänna platserna i centrum, Strömmentorget och Stora torget, har kommunen möjlighet att utforma med innehåll för att de ska bli trivsamma och nyttjas som mötesplatser. Detaljplanen styr inte i detalj på vilket sätt. Boulebanan kommer att flyttas till annan lämplig plats inom Thuleparken.

Kommunen planerar framtida skolkapacitet och övrigt kommunal service i förhållande till sitt bostadsförsörjningsprogram. Demografiska prognoser i bostadsförsörjningsprogrammet och övergripande strategiska mål i Framtidsplanen ligger till grund för planeringen.

65. [REDACTED]

Strider mot riksintressets småskalighet

Planförslaget riskerar att påtagligt skada riksintresset för kulturmiljövården i Gnesta, då den föreslagna bebyggelsen i 4–6 våningar kraftigt avviker från den befintliga karaktären i det historiska stationssamhället. Den bebyggelsestruktur som präglar centrala Gnesta idag är huvudsakligen låg till medelhög, med 1–2 våningar längs Gnestahöjden och 2–4 våningar längs huvudstråken i det planlagda centrum. Denna skala är en direkt följd av den samhällsstruktur som etablerades under andra halvan av 1800-talet i samband med järnvägens framväxt, och utgör själva kärnan i det skyddade riksintresset D44.

Enligt riksintressets målsättning ska den ursprungliga bebyggelsestrukturen inte bara bevaras fysiskt, utan även fortsätta att vara tydligt avläsbar i stadsbilden. Att införa volymer på upp till sex våningar innebär en visuell dominans som bryter mot detta syfte. Det försvårar läsbarheten av de historiska lagren och förskjuter fokus från stationssamhällets identitet till en ny stadsbild utan historisk förankring. Detta riskerar inte bara att påverka stadsbilden negativt - det står i direkt konflikt med miljöbalkens 3 kap. 6 § om skydd för riksintressen.

Vidare skriver kulturmiljöanalysen (s. 34) att det är av yttersta vikt att den befintliga småskaligheten och historiska stadsplaneväven bibehålls, särskilt i områden nära stationen, torget och Gnestahöjden. Denna analys bekräftas även i det särskilda kunskapsunderlaget för riksintresset D44, där det tydligt anges att bebyggelsens struktur och skala ska respekteras, och att kompletteringar endast får ske om de sker varsamt och med tydlig hänsyn till historiska värden.

Det saknas i planförslaget konkreta redovisningar av hur den nya bebyggelsens höjd, volym och uttryck ska harmoniera med det omkringliggande kulturhistoriska landskapet. Det saknas även en konsekvensbeskrivning av hur riksintresset påverkas - trots att planområdet till stor del ligger inom riksintressets gräns.

Med tanke på att riksintresset i detta fall bygger på hela stadens uppbyggnad och gestaltning, snarare än enskilda byggnader, är det viktigt att kommunen omprövar ambitionerna att införa höghusbebyggelse i detta känsliga läge. All planering bör i detta skede underställas en gestaltungsanalys i samråd med kulturmiljökompetens, och utgå från principen att inte skada eller förvanska riksintressets bärande struktur.

Stadsbildens känslighet ignoreras

Den föreslagna höga bebyggelsen på 4–6 våningar i centrala Gnesta riskerar att bryta mot ett av de mest grundläggande gestaltungs värdena i ortens kulturmiljö: det visuella samspelet mellan topografin, bebyggelsens skala och de historiskt etablerade

siktlinjerna. Gnesta är ett stationssamhälle med en mycket tydlig landskapsstruktur, där Frösjön, järnvägen, stationsbyggnaden och torget tillsammans bildar ett läsbart och sammanhållet stadsrum.

Kulturmiljöanalysen (s. 16) pekar särskilt på att siktlinjerna från och mot järnvägsstationen samt vyerna längs Storgatan och från Frösjön har stort kulturhistoriskt och visuellt värde. Dessa vyer har sedan 1800-talet utgjort Gnestas "ansikte utåt", och deras bevarande är centralt för att samhället fortsatt ska kunna tolkas som ett tydligt exempel på ett planlagt järnvägssamhälle. I analysen betonas att "ny bebyggelse i centrum behöver ta särskild hänsyn till det visuella landskapets känslighet och tillkomma med stor varsamhet".

Planförslaget redovisar inga skuggstudier, siluettanalyser eller illustrationer av hur siktlinjerna påverkas av ny bebyggelse. Det saknas dessutom en genomlysning av hur den nya bebyggelsens volym kommer att påverka upplevelsen av Gnestahöjden - ett område med småskalig arbetarbebyggelse som är beläget på en höjd bakom planområdet. Det är mycket sannolikt att en bebyggelse på upp till sex våningar i området mellan torget och parken kommer att skymma eller dominera flera av de historiska axlarna som idag utgör ortens identitet.

Enligt översiktsplanen ska ny bebyggelse bidra till att förstärka och inte försvaga den småskaliga stadsbildens läsbarhet. Att introducera höga byggnadskroppar i en del av staden som historiskt varit lågmäld i uttrycket och som dessutom utgör delar av ett skyddat riksintresse - strider därmed mot översiktsplanens intentioner om varsam utveckling. Att ignorera dessa visuella och topografiska samband utgör inte bara ett planeringsmässigt problem utan riskerar även att leda till påtaglig skada enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, eftersom den visuella helheten är en del av riksintressets bärande värden.

Strömmentorget försvinner - förlorad mötesplats

Planförslaget innebär att Strömmentorget i dess nuvarande form bebyggs, vilket medför att en av Gnestas mest centrala och historiskt betydelsefulla offentliga platser riskerar att gå förlorad. Strömmentorget är inte bara en fysisk yta - det är en symbolisk och funktionell mötesplats i ortens urbana struktur. Det utgör i dag en tydlig entrézon till centrum, med direkt koppling till järnvägsstationen, torghandel, kulturevenemang och bibliotek.

Enligt Utvecklingsplanen för Gnesta centrum utgör Strömmentorget tillsammans med Stora torget de två huvudsakliga offentliga stadsrummen i tätorten. Att minska det ena innebär därför en kraftig reducering av det offentliga livets ytor och möjligheter. Offentliga torg har i alla tider varit demokratiska rum platser för samling, spontan aktivitet, kultur, samtal och politiskt deltagande. Deras tillgänglighet och öppenhet är avgörande för ett inkluderande och levande samhälle.

Strömmentorget har under många år varit en aktiv plats med exempelvis marknadsdagar, konserter, bokbord, politiska möten, konstprojekt och tillgänglig vistelsemiljö för unga, äldre och personer med funktionsvariation. Att ersätta torget

med tät bostadsbebyggelse innebär ett direkt avsteg från kommunens egna mål om att prioritera social hållbarhet, trivsel och tillgänglighet i det offentliga rummet.

Översiktsplanen för Gnesta kommun 2050 fastslår att offentliga platser i centrum ska bevaras och vidareutvecklas. Den lyfter även vikten av tydliga mötesplatser som stödjer ett levande centrum. Trots detta innehåller det aktuella planförslaget inga analyser av vilka effekter en bebyggelse av Strömmentorget skulle få för tillgänglighet, trygghet eller social dynamik i centrum.

Vidare beskrivs i kunskapsunderlaget för riksintresset D44 hur platsen framför stationen har haft stor betydelse för Gnestas framväxt som samhälle först som marknads- och mötesplats för järnvägsresenärer och senare som symboliskt torg. Torget är en del av det gestaltade stadsrummet och dess radering bryter mot riksintressets intentioner att de historiska strukturernas läsbarhet ska bestå.

Sammantaget innebär planförslaget en kraftig försämring av Gnestas offentliga rum, där en av de sista kvarvarande öppna mötesplatserna riskerar att gå förlorad till förmån för en sluten bostadsstruktur utan motsvarande värde för allmänheten.

Boulebana i Thuleparken hotas

Thuleparken är idag ett uppskattat, tillgängligt och välanvänt rekreativ område i centrala Gnesta, särskilt för äldre invånare. Parken erbjuder inte bara grönyta utan rymmer även en permanent boulebana som under flera år har utgjort en social samlingsplats för motion, gemenskap och spontanaktivitet med låg tröskel för deltagande. Boulebanan används flitigt av både organiserade grupper och privatpersoner, vilket gör den till en viktig del av Gnestas folkhälsostruktur och sociala infrastruktur.

Att ersätta denna yta med bilparkering - enligt planförslagets idé om att anlägga cirka 40 nya parkeringsplatser i parkens norra del innebär inte bara att man omvandlar en rekreativ yta till en teknisk funktion. Det innebär att man prioriterar fordonsinfrastruktur på bekostnad av ett etablerat och fungerande socialt sammanhang, mitt i ett område som redan präglas av tät struktur och begränsad tillgång till offentliga grönområden.

Utvecklingsplanen för Gnesta centrum (s. 14) betonar att Thuleparken bör utvecklas som en grön rekreativ resurs med höga vistelsevärden. Den föreslår att parken ska fungera som en koppling mellan Frösjön och centrum, en plats för rörelse, vila och kontakt med naturen. Det är tydligt att en utbyggd parkering på denna plats står i direkt motsättning till dessa mål.

Vidare går beslutet emot grundläggande principer för social hållbarhet, där tillgång till fria, trygga och inkluderande vistelseytor är avgörande inte minst för äldre som i högre grad än andra grupper är beroende av närhet till utemiljöer och sociala mötespunkter. Det finns inget i planförslaget som kompenserar för den förlust av funktion, tillgänglighet eller kvalitet som ett borttagande av boulebanan skulle medföra.

Utöver detta visar forskning inom stadsplanering tydligt att grönområden, särskilt sådana med etablerad social funktion, bidrar till ökad trygghet, psykisk hälsa och gemenskap. Att avveckla en sådan plats för att möjliggöra biltrafik sänder en tydlig signal om att privata transportbehov prioriteras framför gemenskap och rörelse något som borde vara främmande i ett modernt och hållbart stadsutvecklingsarbete.

Hela området är utpekad som mycket känsligt för exploatering

Kulturmiljöanalysen för Gnesta tätort slår fast att centrala Gnesta - särskilt området kring stationen, torget, Storgatan och Gnestahöjden - är att betrakta som mycket känsligt för ytterligare exploatering. Detta gäller särskilt avseende volymökningar, höga byggnadskroppar eller annan ny bebyggelse som riskerar att förändra stadsbildens bärande struktur.

I analysen anges tydligt att "områden som är känsliga för exploatering eller andra större förändringar som påverkar kulturmiljön negativt ska behandlas med varsamhet", och att "ny tillkommande bebyggelse i dessa områden måste vara särskilt väl motiverad och utformas i samklang med befintlig struktur och karaktär". De föreslagna förändringarna i planförslaget - med byggnadshöjder upp till sex våningar och en helt ny kvartersstruktur med slutna innergårdar strider i både skala, placering och funktion mot dessa riktlinjer.

Vidare lyfter analysen att riksintresset för kulturmiljövården (D44 Gnesta) inte bara är kopplat till enskilda byggnader, utan till helhetsbilden - det visuella och funktionella samspelet mellan bebyggelse, topografi, siktlinjer och offentliga rum. Detta innebär att även små förändringar i stadsbilden kan få stor negativ påverkan om de sker i ett område där helhetsintrycket är avgörande för kulturmiljöns förståelse och värde.

Den föreslagna förtätningen riskerar därmed att förstöra den känsliga stadsstruktur som präglar Gnesta sedan järnvägssamhällets framväxt under 1800 talet. Det gäller särskilt eftersom stora delar av området fortfarande präglas av byggnader, kvartersformer och offentliga miljöer från den tid som riksintresset skyddar - perioden mellan ca 1860 och 1940.

Det framgår inte av planförslaget att någon analys har gjorts av den kumulativa påverkan som ytterligare exploatering skulle kunna innebära för riksintressets helhet. Avsaknaden av sådant underlag strider mot Plan- och bygglagens krav på att särskilt beakta riksintressen i detaljplanering och mot miljöbalkens bestämmelser om att påtaglig skada på riksintresse inte får uppstå.

Sammantaget finns starkt stöd i den kommunala kulturmiljöanalysen för att den föreslagna planförändringen inte bara är olämplig utan också potentiellt skadlig ur ett lagligt och kulturmiljömässigt perspektiv. All ny bebyggelse i området bör därför utgå från en princip om att skydda - inte ersätta - den befintliga strukturens skala, uttryck och sociala funktion.

Riksintresset kräver bevarande av stadens grundstruktur

Gnesta centrum har en tydligt urskiljbar stadsstruktur som formats under järnvägssamhällets framväxt från mitten av 1800 talet och framåt. Denna struktur

omfattar torgets läge, gatunätet, byggnadernas volymer och placering samt sambandet mellan centrum och den omgivande topografin. Enligt kunskapsunderlaget för riksintresset (D44) ska dessa "tydliga strukturer från etablerings- och blomstringstid vara avläsbara och gott förvaltade" något som ställer krav på särskild varsamhet vid ny bebyggelse i området.

Planförslaget medför en genomgripande omvandling av den nuvarande kvartersindelningen i centrala Gnesta. Genom att skapa ett nytt tätbebyggt bostadskvarter med slutna innergårdar, föreslås en bebyggelsestruktur som saknar förebild i den historiska planen. Det innebär ett direkt avsteg från stadens ursprungliga, småskaliga och öppna kvartersstruktur, där offentliga rum och verksamheter blandades och där innergårdarna var funktionella snarare än dominerande.

Riksintresset anger uttryckligen att kompletteringar av stadens struktur kan ske, men endast om de sker med respekt för de kulturhistoriska värdena. Det framgår dock inte av planhandlingarna hur detta beaktats. Det saknas en systematisk analys av hur det föreslagna kvarterets utformning påverkar läsbarheten av de historiska drag som riksintresset bygger på. Detta är särskilt problematiskt eftersom förändringen berör en central del av den gestaltade stadsmiljön - en miljö som fortfarande bär tydliga spår av den planläggning som gjordes kring sekelskiftet 1900.

Utöver att förtäta centrum, föreslås även att centrala och publika ytor som Strömmentorget omvandlas till bostadsmark. Detta innebär inte bara en förändring av användningen, utan ett brott mot den grundläggande principen i riksintresset att "bibehållen funktion som kommuncentra med järnvägskommunikation och handel i centrum" ska eftersträvas.

Planförslaget innebär därmed inte en varsam komplettering - utan en systemförändring av stadens struktur. Det står i direkt konflikt med riksintressets mål och riktlinjer, som ställer krav på långsiktigt bevarande av både fysisk form och användningsstruktur.

Kommunen bör därför avstå från att genomföra denna typ av strukturell omvandling utan en fullständig konsekvensanalys och istället utreda alternativ som stärker den befintliga stadsstrukturen med varsam komplettering.

Avsaknad av klimat- och miljökonsekvensanalys

Planförslaget för centrumkvarteret innehåller ingen redovisning av hur föreslagen bebyggelse påverkar lokalklimat, dagvattenhantering, biologisk mångfald eller risken för urbana värmeöar. Detta är allvarligt eftersom området är topografiskt känsligt, ligger nära Frösjön, omfattar befintliga grönytor, och redan idag är utsatt för hård exploatering.

Översiktsplanen för Gnesta kommun 2050 slår fast att all ny bebyggelse ska utformas med hänsyn till klimatförändringar, ekologiska samband och dagvattenflöden. Det anges att exploatering bör koncentreras till redan ianspråktaga ytor och att grönområden ska bevaras och förstärkas, bland annat för att motverka värmeöeffekter,

minska översvämningsrisker och stärka ekosystemtjänster. Planförslaget bryter tydligt mot dessa mål, inte minst genom att ta i anspråk delar av Thuleparken för parkering - en yta som i dag fungerar som både social mötesplats och vattenfördröjande grönstruktur.

Att bygga höga, täta hus med hårdgjorda innergårdar utan gröna buffertzoner ökar risken för lokala mikroklimatproblem. Täta kvarter kan ge upphov till varmare sommartemperaturer, sämre luftcirkulation och ökad belastning på dagvattenledningar. I närheten av Frösjön, där marken historiskt delvis har utgjorts av våtmark (vilket framgår i riksintressets kunskapsunderlag), är det dessutom särskilt viktigt att analysera hur förändringar i markanvändning påverkar vattenbalansen.

Trots detta finns i planhandlingarna varken miljökonsekvensbeskrivning, klimatanpassningsstrategi eller teknisk analys av hur förslaget påverkar dagvattensystemet. Det saknas också uppgifter om hur kommunen avser säkerställa ekologisk kompensation eller långsiktig hållbarhet för de ekosystem som berörs.

Detta är ett brott mot Plan- och bygglagens krav på att all detaljplanering ska ske med hänsyn till god hushållning av naturresurser och anpassning till klimatförändringar. Avsaknaden av dessa analyser gör det omöjligt att bedöma huruvida förslaget är förenligt med kommunens hållbarhetsmål och nationella miljökvalitetsmål.

Kommunen bör därför avvakta med vidare planläggning tills en fullständig klimat- och miljökonsekvensanalys har genomförts och tillgängliggjorts för allmänheten.

Förtätning hotar historiska näringsmiljöer

Gnesta har en rik industri- och handelsmiljöhistoria som ännu är avläsbar i stadsbilden. Denna historia utgör en viktig del av ortens identitet och är ett bärande inslag i riksintresset för kulturmiljövården. Stora delar av denna kulturhistoriska struktur är lokaliserad till just det område som nu planeras om till tätt bostadskvarter bland annat i form av äldre magasinsbyggnader, spårområden, industribyggnader och öppna ytor med historisk funktion som handels- och omlastningsplatser.

I kunskapsunderlaget för riksintresset Gnesta (D44) beskrivs stationssamhällets uppbyggnad som ett tydligt exempel på en ort där infrastruktur, bostäder och industriella verksamheter samverkade i en gemensam fysisk och funktionell struktur. De historiska verksamhetsmiljöerna till exempel mejerier, godsmagasin, bryggeri och fröhandel - framhålls som särskilt värdefulla komponenter i det historiska landskapet. Dessa miljöer är inte bara kulturhistoriskt intressanta i sig, utan bär på ett pedagogiskt värde som gör det möjligt att förstå samhällets framväxt i relation till järnvägen.

Det aktuella planförslaget föreslår dock att dessa miljöer - eller deras närhet - tas i anspråk för nya slutna bostadskvarter, vars struktur och funktion helt bryter mot den öppenhet och blandning av funktioner som historiskt har kännetecknat området. Det finns ingen tydlig redovisning av hur de äldre näringsmiljöerna ska bevaras, integreras eller ges en meningsfull funktion i den nya bebyggelsen.

Istället riskerar de att marginaliseras, rivas eller skymmas bakom modern bostadsbebyggelse med avvikande skala och uttryck. I värsta fall kan detta leda till att

kulturmiljöer som idag är lättillgängliga och tydligt läsbara suddas ut - både visuellt och funktionellt.

Kulturmiljöanalysen understryker att det är viktigt att utvecklingen i centrum sker med respekt för det historiska skiktet och de funktionella samband som finns mellan stationsområdet och de angränsande industrimiljöerna. En god utveckling kräver därför att kommunen i sin planering identifierar, bevarar och i vissa fall återbrukar dessa miljöer. Att endast föra in bostäder i dessa områden utan att säkra fortsatt plats för verksamhet, kultur, eller offentlig funktion underminerar den historiska logiken och strider mot riksintressets bevarandemål.

Sammanfattningsvis innebär förslaget en risk för att viktiga näringshistoriska miljöer förloras - genom direkt rivning, genom osynliggörande, eller genom funktionsförändring som bryter mot den ursprungliga samhällslogiken. En mer genomarbetad plan krävs för att säkerställa att dessa miljöer kan bevaras, utvecklas och tillgängliggöras för framtiden.

Torget är en del av Gnestas identitet

Strömmentorget är inte bara en öppen plats - det är en bärande del av Gnestas kulturhistoriska och sociala identitet. Torget är en direkt fortsättning av stationsmiljön och har i över hundra år fungerat som samhällets huvudentré, mötesplats och ansikte utåt. I kunskapsunderlaget för riksintresset (D44) beskrivs hur järnvägsstationen med sitt tillhörande torg utgjorde ett nav i samhällsutvecklingen, där handel, offentliga byggnader och stadens viktigaste flöden samlades.

Strömmentorget är fortfarande en central punkt i Gnesta och används idag för marknadsdagar, kulturarrangemang, politiska möten, demonstrationer, spontan samvaro och som passage mellan stationen, biblioteket, service och handel. Den öppna platsens karaktär möjliggör en tillgänglig användning för hela befolkningen oavsett ålder, rörelseförmåga eller social bakgrund - vilket gör den till en av få genuint demokratiska platser i tätorten.

Att bebygga torget, såsom planförslaget föreslår, innebär därmed inte bara en fysisk förlust av yta, utan ett symboliskt avsteg från en lång tradition av öppenhet och samspel mellan invånare, samhällsfunktioner och offentliga miljöer. Det innebär också att kommunen går emot sin egen översiktsplan, där det uttryckligen anges att offentliga rum i centrum ska utvecklas som inbjudande, tillgängliga och aktiva stadsrum.

Vidare är torget en betydelsebärare inom riksintresset. I d44_gnesta_kunskapsunderlag.pdf beskrivs hur stationsområdet tillsammans med det öppna torget och bebyggelsen kring Storgatan utgör en helhetsmiljö som illustrerar det planerade järnvägssamhällets uppbyggnad. Att ersätta denna med en sluten bostadsstruktur innebär att man bryter mot riksintressets krav på att viktiga historiska komponenter ska vara fortsatt avläsbara och tillgängliga för allmänheten.

Planförslaget saknar även konsekvensanalys av vad förlusten av torget innebär för centrumhandeln, trygghetskänslan, social samvaro och platsens användbarhet i

framtida stadsliv. Utan sådan analys kan inte ett så omfattande ingrepp motiveras utifrån Plan- och bygglagens krav på god offentlig miljö.

Slutligen är det viktigt att notera att det inte framgår att någon reell medborgardialog genomförts kring torgets framtid trots dess centrala betydelse. Att fatta beslut om att bebygga det utan folkligt stöd strider mot grundläggande demokratiska principer inom fysisk planering.

Kommunens egna riktlinjer kräver tävling vid markanvisning

Enligt Riktlinjer för markanvisning, exploateringsavtal och optioner i Gnesta kommun ska all markanvisning i princip bygga på öppenhet, konkurrens och transparens. Det anges att kommunen som markägare ska skapa goda förutsättningar för en hållbar bebyggelseutveckling genom att tillämpa markanvisningstävlingar, där intressenter ges möjlighet att lämna in förslag som sedan utvärderas enligt tydliga och sakliga kriterier.

Det föreslagna bostadskvarteret i centrala Gnesta - det så kallade centrumkvarteret - har i dagsläget planerats och utvecklats i nära samarbete med en enskild aktör, utan att det av planhandlingarna framgår att någon öppen konkurrensprocess eller markanvisningstävling har genomförts. Detta strider inte bara mot de formulerade riktlinjerna utan också mot principerna i Lagen om offentlig upphandling (LOU) och Plan- och bygglagen (PBL), som båda betonar vikten av att kommunala beslut ska bygga på saklighet, transparens och likabehandling.

Den aktuella riktlinjen (antagen av kommunfullmäktige) understryker också att kommunen ska säkerställa att ny bebyggelse bidrar till kommunens långsiktiga mål för gestaltning, hållbarhet och social integration. Genom att frångå öppna processer riskerar kommunen att missa alternativa, mer välanpassade eller innovativa lösningar för utvecklingen av centrumområdet.

Vidare blir det särskilt problematiskt när den mark som omfattas av planförslaget är så centralt placerad, har hög offentlig betydelse, och dessutom ligger inom ett riksintresse för kulturmiljövård. I sådana lägen är det inte bara lämpligt, utan nödvändigt, att konkurrensutsättning sker för att säkerställa att det bästa möjliga gestaltningsförslaget antas - både ur kulturmiljösynpunkt och för långsiktig samhällsnytta.

Att kommunen i detta fall verkar ha gått direkt till ett samarbete med en enskild aktör utan att ge andra möjlighet att inkomma med förslag, innebär ett avsteg från god förvaltningssed och riskerar att undergräva förtroendet för den kommunala planprocessen.

För att värna trovärdigheten i beslutsfattandet och säkerställa bästa möjliga utformning av centrummiljön bör planprocessen pausas tills det genomförts en markanvisningstävling eller motsvarande offentlig prövning av alternativa utformningsförslag.

Kulturhistoriskt viktiga siktlinjer hotas

Gnesta centrum utgör ett sammanhållet stadsrum där siktlinjer från järnvägsstationen mot Strömmentorget, Storgatan och Gnestahöjden är avgörande för hur man upplever

ortens kulturmiljö. Dessa siktlinjer bär på ett stort kulturhistoriskt värde och speglar järnvägssamhällets uppbyggnad med stationen som utgångspunkt - en struktur som sedan 1800-talet skapat orienterbarhet, öppenhet och historisk läsbarhet i centrum.

Enligt kulturmiljöanalysen och kunskapsunderlaget för riksintresset D44 är dessa visuella samband centrala att bevara. De bidrar till förståelsen av ortens framväxt, samspel mellan funktioner och samhällsidentitet. Planförslagets föreslagna kvartersstruktur med höga byggnadsvolymer om upp till sex våningar riskerar att bryta dessa samband. Det gäller särskilt vyerna från torget mot stationen och tvärs över centrumområdet där den nuvarande öppna strukturen skapar transparens och ett levande stadsrum.

Den visuella dominansen hos ett höghus placerat nära torget eller stationsbyggnaden förändrar inte bara skalan - den raderar också möjligheten att förstå platsens uppbyggnad. Det försvårar orienteringen och förtar det pedagogiska värde som miljön bär. Detta innebär en förlust av helhet snarare än punktvis påverkan, vilket är särskilt allvarligt i ett område där riksintresset utgår från just sambanden mellan bebyggelsens delar.

Att bortse från detta är att negligera en grundläggande förutsättning i hanteringen av riksintressen: att helheten - inte bara enstaka byggnader - ska vara fortsatt avläsbar och upplevelsebar. Därför bör varje ny byggnadsvolym inom detta område prövas särskilt utifrån sin påverkan på dessa siktlinjer, med hjälp av visualiseringsstudier, höjdanalyser och konsekvensbeskrivningar.

I dagsläget saknas sådana underlag i planförslaget, vilket innebär att en avgörande aspekt av riksintresset riskerar att skadas utan att det synliggörs i beslutsunderlaget. Kommunen bör därför ompröva höjd, placering och volym hos ny bebyggelse, i dialog med antikvarisk expertis och med utgångspunkt i ortens visuella landskapskaraktär.

Brister i samtida medborgardialog

Det planförslag som nu är ute på samråd grundar sig till stora delar på medborgardialoger och fokusgrupper som genomfördes under 2013/2014, det vill säga för mer än ett decennium sedan. Under denna tid har stora samhällsförändringar skett - både i Sverige generellt och i Gnesta specifikt - vad gäller demografi, klimatutmaningar, behov av bostäder, trygghetsfrågor och medborgarnas prioriteringar. Det är därför uppenbart att äldre dialogunderlag inte kan utgöra ett tillräckligt beslutsunderlag för en så långtgående och strukturellt genomgripande förändring som nu föreslås.

Planförslaget innehåller bland annat flera nya inslag som inte förelåg i tidigare dialoger till exempel en sluten kvartersstruktur, höjddökningar till upp till sex våningar och bebyggelse av Strömmentorget. Det framgår inte att dessa väsentliga förändringar har varit föremål för ny medborgarinvolvering eller offentlig diskussion. Avsaknaden av sådan process gör att det demokratiska inflytandet blir undermåligt.

Enligt Plan- och bygglagen (5 kap.) ska det under planprocessen finnas ett reellt inflytande för medborgare, sakägare och andra berörda. Det innebär att information

ska vara aktuell, tydlig och tillgänglig, och att förändringar som påverkar allmänna intressen ska förankras genom samtida dialog. Detta är särskilt viktigt när offentliga platser föreslås tas i anspråk för privat bebyggelse, eller när det rör kulturhistoriskt känsliga miljöer.

Att inte uppdatera eller förnya dialogen i ett så omfattande stadsbyggnadsärende innebär att beslut fattas på ett föråldrat och potentiellt irrelevant underlag. Det riskerar att underminera förtroendet för den kommunala planprocessen och leda till bristande legitimitet för besluten.

För att uppfylla såväl lagens krav som grundläggande demokratiska principer bör en ny medborgardialog initieras innan planen förs vidare. Denna bör inkludera öppna möten, digitala enkäter, platsbaserade workshops och särskilda insatser riktade till barn, unga och andra grupper vars röster sällan hörs i planprocesser.

Bebyggelsen påverkar skyddade naturmiljöer

Thuleparken och dess närmiljö ligger inom ett topografiskt och hydrologiskt känsligt område, vilket tydligt framgår av både översiktsplanen och riksintressets kunskapsunderlag (D44). Marken i området är delvis tidigare våtmark och har en naturlig fördröjnings- och infiltrationsfunktion, särskilt i förhållande till Frösjöns vattennivå och omgivande terräng. Det är därför ett område där ny bebyggelse måste föregås av noggranna miljöanalyser och riskbedömningar.

Planförslaget innebär att hårdgjorda ytor och byggnadskroppar introduceras i denna zon, utan att det framgår hur dagvattenflöden, grundvattennivåer, översvänningsrisker eller biologiska samband påverkas. Det saknas också uppgifter om hur man avser kompensera för förlorad infiltration eller biologiska funktioner. Sådana analyser är grundläggande enligt Plan- och bygglagen och miljöbalken, men har inte presenterats som en del av det aktuella samrådsunderlaget.

Översiktsplanen för Gnesta kommun anger att naturmiljöer med ekologiska funktioner ska skyddas, och att påverkan på hydrologi och ekosystemtjänster ska utredas i tidiga skeden av planprocessen. Det är särskilt viktigt i ett klimatförändringsperspektiv där extrem nederbörd, stigande vattennivåer och försämrad markdränering kan få akuta konsekvenser om den naturliga vattenbalansen rubbas.

Därutöver innebär planförslaget att befintliga rekreativa värden såsom gröna gångstråk, upplevelsevärden och tillgång till natur i tätortsnära lägen riskerar att gå förlorade. Detta strider mot kommunens egna mål om att stärka livsmiljön och öka tillgången till natur nära bostaden, särskilt i områden med hög boendetäthet.

Med tanke på områdets betydelse för både ekologiska funktioner och människors hälsa och välbefinnande bör planförslaget inte drivas vidare utan en samlad miljökonsekvensbedömning och särskild hydrologisk analys.

Nedprioritering av barnperspektivet

Enligt FN:s barnkonvention, som är svensk lag sedan 2020, ska barns rätt till lek, rörelse, delaktighet och en trygg miljö beaktas i all samhällsplanering. Detta gäller

särskilt i frågor som rör fysiska miljöer, där barn ofta saknar egen representation men påverkas direkt av besluten. Trots detta saknas i det aktuella planförslaget en barnkonsekvensanalys - något som översiktsplanen för Gnesta uttryckligen kräver för alla större planärenden.

Att exploatera centralt belägna grönområden och öppna ytor som Strömmementorget och delar av Thuleparken innebär att barn i centrum riskerar att förlora tillgång till trygga, spontana och öppna lekmiljöer. Dessa ersätts inte i planförslaget med likvärdiga eller tillgängliga ytor. Därmed bryter planen mot principen om likvärdig tillgång till offentliga miljöer, oavsett ålder eller socioekonomisk bakgrund.

Ett verkligt barnperspektiv i fysisk planering handlar inte endast om att anlägga lekplatser - det innebär att hela stadsmiljön ska vara trygg, stimulerande, rörelsevänlig och anpassad för barns behov och perspektiv. Detta inkluderar faktorer som siktlinjer, trafikflöden, grönområden, möjlighet till fri lek, och trygg tillgång till skolor, bibliotek och fritidsaktiviteter.

Planförslaget brister både i analys och innehåll på denna punkt. Det saknas redovisning av hur barn rör sig i området idag, hur deras behov har vägts in i utformningen, och vilka konsekvenser planens genomförande kan få för barns trygghet, självständighet och hälsa. Detta är särskilt anmärkningsvärt i en tätort där många barn bor i centrala lägen och är beroende av närområdet för vardagsaktiviteter.

För att säkerställa att barns rättigheter efterlevs bör en särskild barnkonsekvensanalys genomföras innan planen antas, i enlighet med både översiktsplanens intentioner och FN:s konvention.

Thuleparken utgör en länk mellan natur och centrum

Thuleparken är en av de mest strategiskt belägna gröna ytorna i centrala Gnesta. Den fungerar inte bara som en rekreativ plats utan också som en viktig ekologisk och visuell länk mellan Frösjön och centrum. Parken utgör en del av ett av få kvarvarande gröna stråk som förbinder vattenmiljön med stadskärnan, och har därmed både sociala, klimatmässiga och ekologiska funktioner.

Planförslaget innebär att norra delen av Thuleparken tas i anspråk för bilparkering och delar av en ny gårdsstruktur, vilket kraftigt försvagar denna koppling. Det minskar parkens tillgänglighet, öppenhet och användbarhet som sammanbindande stadsrum. Detta påverkar inte bara gående och cyklister som använder parken som passage, utan även ekosystemtjänster som luftkylning, vatteninfiltration och habitat för fåglar och insekter.

Att bryta denna grönstruktur innebär att Gnesta förlorar en viktig del av sin ekologiska infrastruktur, något som översiktsplanen uttryckligen varnar för. Den betonar vikten av att bevara och förstärka gröna samband inom och genom tätorter för att möta framtida klimatutmaningar och skapa attraktiva boendemiljöer.

Dessutom har Thuleparken en väletablerad social funktion, bland annat genom boulevarder och gångvägar, vilket gör den till en samlingsplats för olika åldersgrupper.

Genom att ersätta delar av denna miljö med bilparkering riskerar man att minska stadens rekreativa värden och därmed påverka folkhälsan negativt.

Planförslaget saknar en ekologisk konsekvensanalys och redovisning av alternativa lösningar som bevarar parkens struktur. Innan vidare beslut tas bör kommunen presentera en grönstrukturanalys som visar hur viktiga samband bibehålls, samt genomföra en fullvärdig analys av vilka funktioner som går förlorade och hur de eventuellt kan ersättas.

Risk för ökad trafik och försämrad tillgänglighet

Planförslaget adderar uppemot 40 nya parkeringsplatser samt en betydande ökning av bostadstätheten inom ett redan ansträngt trafiksystem i centrala Gnesta. Detta sker utan att någon offentliggjord trafikutredning eller mobilitetsanalys redovisats, trots att området omfattar viktiga kollektivtrafikfunktioner, gångflöden och samhällsservice såsom skolor, bibliotek och vårdcentral.

Att tillföra ytterligare bilburna funktioner i en sådan miljö utan att systematiskt bedöma konsekvenserna för framkomlighet, korsningspunkter, bullernivåer och trygghet strider mot grundläggande planeringsprinciper. Det försvårar för mjuka trafikslag och skapar risk för konflikter mellan bilister, fotgängare och cyklister särskilt vid tider då barn vistas i skolans närhet eller under torgverksamhetens aktiva perioder.

Plan och bygglagen (5 kap.) ställer uttryckliga krav på att konsekvenser av trafik och miljö ska analyseras inom ramen för detaljplaner. Att sådana analyser saknas innebär att planens effekter på både boende och näringsliv inte har bedömts i tillräcklig grad. Det gör det också svårt att säkra att tillgänglighet och trygghet för samtliga grupper - barn, äldre, personer med funktionsnedsättning - kan garanteras.

Dessutom motsägs kommunens egna mål om hållbar mobilitet, som i översiktsplanen lyfter vikten av gång- och cykelvänliga miljöer samt minskad bilberoende struktur i tätorter. Att lägga till bilparkering på bekostnad av grönstruktur och utan alternativtrafiklösningar underminerar dessa mål.

En plan av denna betydelse för stadens centrala delar måste därför kompletteras med en fullständig trafikanalys, inklusive bedömningar av flöden, belastning, kapacitet, trygghet och tillgänglighet. Fram till dess bör förslaget inte vinna laga kraft.

Gnestamodellen undermineras

Gnesta är ett av de mest pedagogiska och intakta exemplen på det som i kunskapsunderlaget för riksintresset D44 kallas "Gnestamodellen" - en struktur där stationssamhället vuxit fram organiskt i samspel mellan järnväg, småskalig bostadsbebyggelse, näringsliv, industri och offentliga rum. Denna modell bygger inte på storskalig stadsplanering eller enkla funktionsuppdelningar, utan på en komplex och samtidigt tydlig väv av verksamheter, gator, siktlinjer och sociala ytor.

Gnestamodellen bygger också på att ortens olika delar har utvecklats successivt i en öppen och läsbar struktur. Det finns inga massiva volymer eller slutna

innergårdskvarter, utan en blandad, småskalig struktur där husens placering, skala och funktion varit anpassade efter topografi, behov och lokala resurser. Det är denna organiska karaktär som gör Gnesta särskilt kulturhistoriskt värdefullt i ett nationellt perspektiv.

Det aktuella planförslaget bryter i grunden mot denna modell genom att introducera en helt ny kvartersstruktur baserad på slutna bostadsgårdar, höga volymer och enkel funktionell uppdelning. Det är inte en komplettering av den historiska strukturen, utan en systemförändring som inför ett nytt planeringsparadigm i ett område som enligt riksintresset ska präglas av kontinuitet, läsbarhet och sammanhang.

Det är inte heller så att förslaget kan motiveras som en naturlig utveckling av ortens behov - snarare är det ett exempel på hur ett centralt område i en mindre ort riskerar att underkastas ett storskaligt exploateringsintresse utan att tillräcklig hänsyn tas till platsens historiska förutsättningar och sociala funktioner.

Därför är det av yttersta vikt att den så kallade Gnestamodellen inte undermineras genom detta planförslag. En fortsatt utveckling av Gnesta bör ske i dialog med ortens kulturhistoriska logik och långsiktiga kvaliteter, inte genom att ersätta dem med standardiserade urbana modeller som saknar förankring i platsens identitet.

Risk för skuggiga innergårdar och minskad trygghet

Storskaliga kvartersstrukturer med slutna innergårdar riskerar att skapa miljöer som är skuggiga, kalla och otrygga, särskilt i nordligt belägna tätorter som Gnesta där soltimmarna under vinterhalvåret är begränsade. I forskningen om urban trygghet och social hållbarhet finns gott stöd för att denna typ av fysiska miljöer tenderar att minska känslan av trygghet, begränsa social interaktion och ge upphov till ökad anonymitet - särskilt i områden där fasader vänder sig inåt snarare än mot det offentliga rummet.

Planförslaget innehåller inga redovisade solstudier, vindanalyser eller dagsljusberäkningar för de föreslagna innergårdarna, trots att dessa faktorer har stor betydelse för hur människor upplever trygghet, trivsel och användbarhet i utemiljöer. Det saknas även analys av hur gångstråk, öppningar, belysning och visuell kontakt mellan bostäder och offentliga ytor ska säkerställas i den föreslagna strukturen.

Särskilt kritiskt är detta eftersom förslaget avser att ersätta öppna, tillgängliga och publika ytor såsom Strömmentorget och delar av Thuleparken med slutna gårdsmiljöer där allmänheten inte har tillgång. Det innebär en tydlig förlust av öppenhet i stadsbilden, vilket minskar den sociala kontrollen och därmed ökar risken för otrygghet, både upplevd och faktisk.

Detta står i direkt konflikt med kommunens egna mål om att skapa en trygg, jämställd och attraktiv stadsmiljö, såsom uttryckt i både den strategiska inriktningen för centrumkvarteret och översiktsplanen. Dessa dokument betonar vikten av belysning, orienterbarhet, liv och rörelse i stadsrummet - faktorer som inte kan garanteras i den föreslagna täta gårdsstrukturen. Innan vidare beslut fattas bör därför trygghets- och ljusanalyser genomföras, i dialog med sakkunniga inom stadsplanering och

brottsförebyggande design, för att säkerställa att inte nya otrygga platser skapas där det tidigare funnits öppna, livliga och tillgängliga miljöer.

Hot mot kulturhistoriska byggnader

Flera byggnader inom och i direkt anslutning till det föreslagna planområdet är uppförda under sent 1800-tal och tidigt 1900-tal, och utgör viktiga bärande inslag i den kulturhistoriska miljön som riksintresset för kulturmiljövården (D44) syftar till att skydda. Dessa byggnader berättar om Gnestas framväxt som järnvägssamhälle och bär fortfarande på originaldetaljer, proportioner och placeringar som är avgörande för upplevelsen av ortens historiska utveckling.

Kulturmiljöanalysen och riksintressets kunskapsunderlag påpekar att det inte är tillräckligt att enskilda byggnader lämnas fysiskt orörda - deras sammanhang, relationer till andra strukturer, ljusförhållanden, skuggspel och orienterbarhet är lika viktiga för helhetsupplevelsen. Ny bebyggelse med kraftigt avvikande skala och uttryck, såsom den planerade kvartersbebyggelsen med upp till 6 våningar, riskerar att förstöra detta sammanhang genom att skymma, dominera eller till och med föranleda rivning av de äldre byggnaderna.

I planförslaget saknas en tydlig redovisning av vilka kulturhistoriskt värdefulla byggnader som finns inom eller i direkt påverkan av planområdet, hur dessa har värderats och vilka konsekvenser ny bebyggelse kan få för deras kulturmiljömässiga integritet. Detta strider mot Plan och bygglagens krav på att kulturvärden ska identifieras, värderas och skyddas i tidiga skeden av planläggningen (PBL 2 kap. § 6?7).

Bristen på konsekvensanalys är särskilt allvarlig i ett läge där flera av byggnaderna har dokumenterade höga bevarandevärden enligt kommunens egna utredningar. Utan en sådan analys riskerar kommunen att oavsiktligt godkänna rivning eller negativ påverkan som leder till att helhetsmiljön snarare än enbart byggnaderna förlorar sitt kulturhistoriska värde.

Det är därför nödvändigt att planprocessen kompletteras med en detaljerad byggnadsinventering och konsekvensbedömning för samtliga kulturhistoriskt intressanta objekt i och kring planområdet. Dessa värden måste därefter ges rättsligt skydd genom planbestämmelser, skyddsbestämmelser eller bevarandekrav i detaljplanen.

Riksintressets pedagogiska värde urholkas

Gnesta är ett av Sveriges mest välbevarade exempel på ett järnvägssamhälle från industrialiseringens genombrott under andra halvan av 1800-talet. I ortens struktur finns tydligt läsbara lager av samhällsplanering, funktionsuppdelning, arkitektur och social organisation allt samlat inom gångavstånd från järnvägsstationen. Denna unika kombination gör Gnesta till en levande pedagogisk miljö, där såväl skolelever, forskare som besökare kan förstå och uppleva hur ett svenskt stationssamhälle vuxit fram och förändrats över tid.

Riksintressets kunskapsunderlag betonar att det är helheten i ortens utformning - och möjligheten att "läsa" denna utveckling i det offentliga rummet som ger platsen dess

särskilda kulturhistoriska värde. Det handlar inte enbart om bevarande av enstaka byggnader, utan om att det historiska sambandet mellan station, torg, bostäder, industri och offentliga funktioner fortsatt ska vara tydligt och avläsbart.

Planförslaget riskerar att radera viktiga komponenter i denna läsbarhet. Genom att bebygga Strömmentorget, föra in storskaliga bostadskvarter och ändra stadsstrukturens rytm och siktlinjer bryts den pedagogiska logiken som riksintresset bygger på. De visuella, spatiala och funktionella kopplingarna mellan centrala delar av orten försvagas eller förloras helt.

Detta är inte enbart ett kulturmiljömässigt problem – det innebär också att Gnesta förlorar en viktig kunskapsresurs. Förmågan att använda den egna orten som lärobok i historia, samhällsutveckling, arkitektur och planering är en tillgång som få kommuner har i denna utsträckning. När den förstörs minskar möjligheten till lokal identitet, folkbildning och turism, och det underminerar också förutsättningarna för framtida kulturmiljövård och pedagogiska projekt.

Det är därför av största vikt att kommunen i sin planering säkerställer att Gnestas unika pedagogiska värden inte går förlorade genom ogenomtänkt förtätning. Varje förändring bör bedömas utifrån dess påverkan på platsens läsbarhet och användbarhet som historisk helhetsmiljö.

Ökad belastning på VA-nätet utan kapacitetsanalys

Det aktuella planförslaget innebär en betydande ökning av antalet bostäder och invånare i Gnesta centrum. Detta innebär i sin tur en väsentligt ökad belastning på det befintliga vatten- och avloppsnätet. Trots detta saknas i samrådsunderlaget en kapacitetsutredning eller teknisk konsekvensanalys som visar att det nuvarande VA-systemet klarar att ta emot den tillkommande belastningen utan risk för överbelastning, bräddningar eller driftsstörningar.

Enligt såväl Boverkets vägledningar som Miljöbalken och Plan- och bygglagen är det ett grundläggande krav att ny bebyggelse endast får genomföras om det finns en säkerställd lösning för vattenförsörjning och avloppshantering. Detta inkluderar dimensioneringsberäkningar, flödesprognoser och eventuella behov av förstärkningar av ledningsnät, pumpstationer eller reningskapacitet.

Tidigare rapporter från kommunen har pekat på bristande redundans och åldrande VA-infrastruktur i tätorten. Om kapacitet saknas eller överskrids kan det leda till såväl fastighetsskador som miljöpåverkan – till exempel genom utsläpp av orenat avloppsvatten vid bräddning. Det kan också innebära höga och oförutsedda investeringskostnader för kommunen, som i slutändan riskerar att belasta skattebetalarna.

Att driva en detaljplan vidare utan att tydligt kunna visa att VA-systemet är tillräckligt dimensionerat är därför oförenligt med god planeringssed och innebär ett brott mot kravet på att ta hänsyn till tekniska förutsättningar i planläggningen. En VA-kapacitetsutredning bör därför genomföras och redovisas innan planförslaget kan antas.

Källa: Plan- och bygglagen 2 kap. §§ 5–6
Miljöbalken 2 kap. §§ 2–3
Boverkets vägledning om VA i planering
Kommunens egna risk och sårbarhetsanalyser

Planförslaget ökar kommunens investeringsbehov

Den föreslagna utbyggnaden av centrumkvarteret medför omfattande behov av ny infrastruktur - inte bara i form av vatten och avlopp, utan även gator, gång- och cykelvägar, belysning, grönytor, dagvattenhantering, energiförsörjning och offentlig service. Trots detta saknas en övergripande ekonomisk konsekvensanalys i samrådsunderlaget som visar hur dessa investeringar ska finansieras och vad de innebär för kommunens långsiktiga ekonomi.

I och med att kommunen är ansvarig huvudman för stora delar av den fysiska infrastrukturen inom tätorten, är det rimligt att anta att betydande delar av dessa kostnader kommer att falla på kommunens investeringsbudget. Detta kan i sin tur tränga undan andra prioriterade satsningar inom exempelvis skola, vård, omsorg eller klimatanpassning - särskilt i ett läge där flera kommuner i Sverige redan vittnar om ansträngd ekonomi och krav på effektiviseringar.

Utan en tydlig och transparent finansieringsmodell riskerar planförslaget att leda till en kostnadsförskjutning från exploatörer till skattebetalare. Det framgår inte om kommunen har beräknat kostnaderna för kommunal medfinansiering eller vilka delar som avses regleras via framtida exploateringsavtal.

Plan- och bygglagen kräver att ekonomiska konsekvenser för kommunen och berörda parter ska belysas vid planläggning. I detta fall är det särskilt angeläget, eftersom hela planområdet omfattar befintlig kommunal mark och därmed får direkt påverkan på både drift och investeringsplaner.

Det är därför nödvändigt att en ekonomisk konsekvensanalys upprättas och görs tillgänglig för allmänheten innan fortsatt beslut fattas om planen.

Källa: Plan- och bygglagen 3 kap. § 2
Boverkets vägledning om planeringsunderlag
Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) principer för hållbar kommunal ekonomi

Vattenförsörjningen är redan ansträngd

Gnesta kommun har under flera års tid pekat på brister i den långsiktiga vattenförsörjningen, särskilt till följd av låga grundvattennivåer och ett åldrande ledningsnät. I kommunala rapporter, VA-planer och i media har det upprepade gånger framkommit att vattenförbrukningen är nära den maximala kapaciteten - särskilt under torra somrar. Trots detta redovisar planförslaget ingen analys av hur vattenförsörjningen påverkas av den föreslagna bostadsutbyggnaden i centrumkvarteret.

Enligt Plan- och bygglagen är det ett grundläggande krav att det ska finnas en tillfredsställande vattenförsörjning innan ny bebyggelse tillåts. Likaså ställer

Livsmedelsverket, MSB och Länsstyrelsen krav på att kommunen i tidiga skeden av planprocessen visar att det finns tillräcklig och säker tillgång till dricksvatten. Detta är särskilt relevant i ett läge där klimatförändringar kan förvärpa tillgången till grundvatten och göra kommunen sårbar för torka.

Det saknas även beskrivning av eventuella behov av reservvattentäcker, investeringar i vattenverk eller åtgärder för att minska förbrukning. Sådana insatser måste planeras i förväg - inte först när problemet redan uppstått.

Att genomföra ett omfattande bostadsprojekt i ett redan ansträngt VA-system utan att först säkerställa långsiktig och klimatanpassad vattenförsörjning strider mot försiktighetsprincipen i miljöbalken och kan leda till akuta konsekvenser för både boende, näringsliv och kommunal ekonomi.

Därför bör detaljplanen inte antas förrän en oberoende vattenförsörjningsanalys har genomförts och visat att kapaciteten räcker för både dagens och framtidens behov.

Källa: Plan- och bygglagen 2 kap. § 5

Miljöbalken 2 kap. § 3

MSB:s vägledning för klimatanpassad planering

Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvattenförsörjning

Gnesta kommuns VA-plan

Inget underlag om kostnad för nödvattenförsörjning

I ett samhälle där grundvattennivåerna är sjunkande och klimatförändringar förväntas göra torka och vattenbrist vanligare, är planeringen för nödvattenförsörjning en central del av kommunens ansvar för robusthet och krisberedskap. Trots detta saknas i planförslaget varje form av redovisning eller analys kring hur nödvattenförsörjning skulle hanteras vid driftstörning eller långvarig vattenbrist.

Enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) bör alla kommuner ha planerade och finansierade lösningar för tillgång till vatten vid kris, inklusive distribution, lagring och prioritering. Det kan exempelvis handla om tillgång till cisterner, tappställen, transportkapacitet eller alternativa källor. Dessa system innebär alltid en betydande investeringskostnad och kräver samordning med räddningstjänst, VA-drift och informationsförmedling till allmänheten.

När ett nytt bostadsområde planeras i en central del av tätorten, där försörjningstrycket redan är högt, är det särskilt viktigt att visa hur tillkommande belastning påverkar beredskapen vid avbrott. Det rör inte bara vattenkvalitet och kvantitet - utan även kostnadsansvar, försörjningslogistik och invånarnas säkerhet.

Att inte inkludera dessa aspekter i planbeskrivningen innebär att viktiga risk- och sårbarhetsfaktorer utelämnas. Det strider mot Plan- och bygglagens krav på att relevanta samhällsintressen ska beaktas i planläggningen och mot miljöbalkens princip om att förebygga och förutse skador.

Därför bör kommunen som en del av planförslaget redovisa både organisatoriska och ekonomiska förutsättningar för nödvattenförsörjning vid framtida utbyggnad i centrum.

Källa: Plan och bygglagen 2 kap. § 3 och § 5; Miljöbalken 2 kap. §§ 2–3
MSB:s vägledning "Nödvattenförsörjning - vägledning för planering"
Gnesta kommuns Risk- och sårbarhetsanalys

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Riksintresse för kulturmiljö, bebyggelseskala, stadsbild, siktlinjer

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön. Därtill harmoniserar höjder i maximal byggrätt väl i höjd med den äldre bebyggelsen längs Stora Torget som omfattas av riksintresset för kulturmiljö. Ny bebyggelseskala ansluter till den rådande bebyggelseskalan i centrumområdet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att den rådande skalan på bebyggelsen i planförslaget är väl anpassad till riksintressets skala. Byggrätten har sänkts så att stadsilhuetten fortsatt är avläsbar. Förvaltningen anser att upptrappning av bebyggelsen västerut håller samman stadssiluetten väl. Sett från Frösjön kommer trädtoppar fortsatt vara synliga som fond bakom hela centrumkärnan och rama in den, vilket stärker upplevelsen av att Gnestahöjden är överordnad centrumområdet topografiskt.

Gällande frågan om bebyggelseförslagets koppling till den äldre stadskärnans struktur har detta redovisats i planförslagets gestaltningsprogram. En bildsekvens av strukturkartor med nedslag år 1861, 1910-, 1940-50, 1960-, 1970- och 1990-tal redovisar hur centrumstrukturen tagit form och utvecklats över tid fram till idag. I kvarteren för planförslaget finns möjlighet att tillföra en tätare kvartersstruktur med allmänna platser, bostäder och lokaler som knyter an till äldre strukturer. Ny bebyggelse bibehåller de gatustråk som funnits i stadskärnan länge: Torggatan, Marieströmsgatan, Storgatan och Tingshusgatan och tydliggör dessa. Med hänsyn till stationsområdet och Gnestahöjden som utgör riksintresse för kulturmiljövården har förslaget anpassats till platsens struktur, skala och karaktär.

Bilderna visar stadskärnans bebyggelsestruktur år 1861, 1907 och 1940-tal.

Bilderna visar stadskärnans bebyggelsestruktur år 1964, 1968 och dagens struktur.

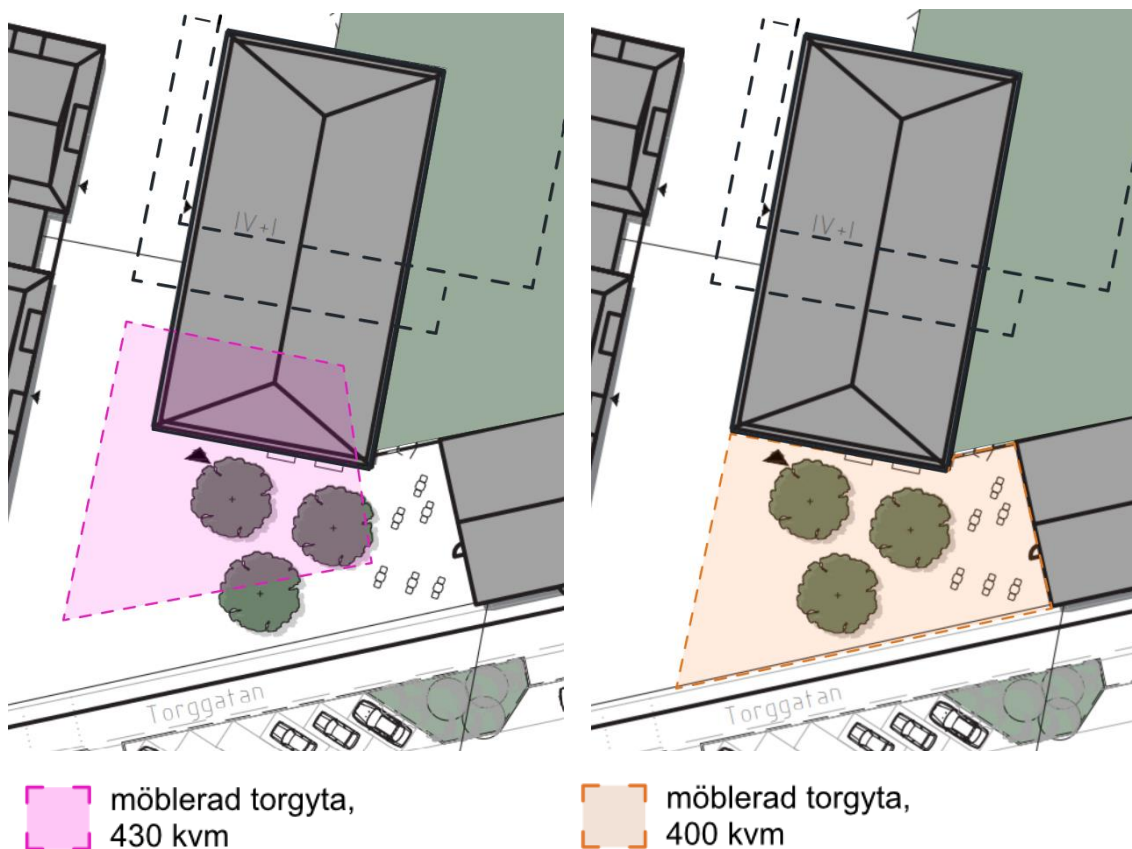
Strömmentorget, Stora torget och boulebanan

I detaljplaneförslaget är Strömmentorget planlagt som allmän plats, det vill säga en yta som är till för allmänheten och som utvecklas och sköts om av kommunen. I det tidigare detaljplanen för platsen, Stadsplan för kvarter Fyrkanten och Marieström från år 1968, utgör Strömmentorget privat kvartersmark. Det innebär att ytan inte är offentlig och skulle kunna användas för exempelvis parkering. I och med aktuell ny detaljplan säkerställer Gnesta kommun att marken förvärvas och omhändertas av kommunen så att platsen förblir allmänt tillgänglig.

Strömmentorget kommer att minskas till sin utbredning men fortsatt fylla sin funktion som central mötesplats. Det kommer fortsatt att innehålla grönska och sittplatser medan scenen föreslås att flyttas till Stora torget. Vid julmarknaden och andra evenemang kan Strömmentorget rymma marknadsstånd och andra tillfälliga aktiviteter. Strömmentorget förskjuts söder ut i och med att Torggatans bredd minskas. I bilden på nästa sida redovisas förändringen.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för aktuell detaljplanen. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen.

Boulebanan kommer att omlokaliseras till en annan lämplig plats inom Thuleparken eller i dess närområde.

Bilden till vänster visar Strömmantorgets utbredning idag tillsammans med planförslaget. Bilden till höger visar ny utbredning som möjliggörs då Torggatans sektion smalnas av.

Klimat- och miljökonsekvensanalys

Detaljplanen beskriver hur planförslaget förhåller sig till Miljöbalkens bestämmelser i 3, 4 och 5 kapitlet. Ett underlag för undersökning av betydande miljöpåverkan togs fram i tidigt skede av planprocessen, 2023-12-15. Kommunens bedömning är att planförslaget inte antas medföra någon betydande miljöpåverkan. Underlaget skickades för samråd med länsstyrelsen, som i yttrande 2024-01-19 framhåller att risk finns för påverkan på riksintresset för kulturmiljövården samt vattenmiljö och miljö kvalitetsnormer för vatten. Dessa frågor tillsammans med de hälso- och riskfrågor som Länsstyrelsen har lyft under plansamrådet i juni år 2025 hanteras i planprocessen och besvaras i den här samrådsredogörelsen och beskrivs i detaljplanens planbeskrivning.

Bebyggelseförslaget har efter samråd bearbetats och bättre anpassats till sin närmiljö samt konsekvensbedömts antikvariskt i syfte att detaljplanen inte ska riskera att medföra betydande miljöpåverkan på riksintresset för kulturmiljövård. Dagvatten- och skyfallsutredning har tagits fram för att säkerställa vattenhantering så att MKN för vatten inte påverkas negativt av detaljplanen. Åtgärder säkerställer att planförslaget kan genomföras utan betydande miljöpåverkan.

Förslaget är förenligt med miljöbalkens (MB) 3 kap avseende lämplig användning av mark och vatten samt 5 kap miljökvalitetsnormer. Riksintresse enligt 4 kap påverkas inte påtagligt av planförslaget.

Markanvisning

Marken inom planområdet ägs av Gnesta centrumfastigheter AB och Gnesta kommun. För de delar som tidigare ägdes av kommunen har markanvisning skett till det kommunala bolaget för etablering av en livsmedelsbutik samt parkeringslösning. Denna etablering har varit en viktig förutsättning för att skapa underlag för handel och service i centrum samt möjliggöra bostadsutveckling på angränsande mark.

Kommunens riktlinjer för markanvisning anger att den grundläggande principen är att flera aktörer ska ges möjlighet att lämna förslag. Samtidigt framgår av riktlinjerna att andra metoder än markanvisningstävling kan tillämpas, exempelvis särskild anvisning eller direktanvisning, när ett normalt förfarande inte bedöms tillföra bättre lösningar eller riskerar att fördröja genomförandet. I detta fall har bedömningen gjorts utifrån projektets specifika förutsättningar och den funktionella kopplingen mellan handel, parkering och bostäder i centrumläget.

Detaljplanprocessen enligt plan- och bygglagen är samtidigt en öppen och transparent process där planförslaget prövas utifrån allmänna och enskilda intressen. Under samråd och granskning ges berörda möjlighet att lämna synpunkter på planförslaget och dess utformning.

Medborgardialog

Detaljplanen tas fram enligt Plan- och bygglagen (2010:900) och har följt lagen i detaljplanprocessen och genomfört medborgardialog i enlighet med de lagstadgade momenten för samråd och granskning enligt PBL 5 kap. 11–25 §§.

Utöver den lagstadgade medborgardialogen i planprocessen för detaljplanen har som nämnts i synpunkten flertalet andra medborgardialoger genomförts. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, under perioden maj juni år 2025.

Barnperspektiv

Det är ett bra påpekande att en barnkonsekvensanalys av planförslaget bör framgå av handlingarna. Planbeskrivningen har kompletterats med en analys av hur planförslaget påverkar barn kopplat till fysisk miljö, trafiksäkerhet, tillgång till service, lek- och vistelseytor.

Trafik- och parkeringsutredning

Det framgår av planhandlingarna att en trafik- och parkeringsutredning har tagits fram som underlag till detaljplanen (Norconsult, 2025-01 31). Detaljplanen redogör för trafiksituationen idag och hur planförslaget kommer att påverka den. Därtill föreslås åtgärder både inom detaljplaneområdet: Torggatan och Marieströmsgatan, och i dess närmiljö: Stora torget, Tingshusgatan och Storgatan för en bättre och trafiksäkrare

miljö gällande biltrafiken. Därtill har gång- och cykelnätet setts över och det föreslås åtgärder för ett mer sammanlänkat cykelstråk genom centrum för ökad framkomlighet och trygghet för de mjuka trafikslagen.

Konsekvenser gällande parkeringsplatser redovisas, både vad gäller boendeparkering och besöksparkering. Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att den omfördelningen och minskning av besöksplarkering som planförslaget medför är möjlig mot bakgrund av genomförd beläggningsinventering. Boendeparkering ska anordnas i enlighet med kommunens Parkeringsplan.

Konsekvensbedömning ny parkering

Inför granskning av detaljplanen har geoteknisk-, markmiljö- och skyfallsutredning tagits fram för att avgöra om och hur ny bebyggelse och tillhörande anläggningar ska kunna uppföras på ett lämpligt sätt. Även området för ny parkering där boulevanbanan finns idag har konsekvensbedömts. Det konstaterats att marken är känslig för nya laster, men att det endast krävs en höjning om 30 cm för att ytan inte ska svämma över vid skyfall. Tillkommande markhöjning kan därmed vara möjlig utan att ge negativa sättningskonsekvenser. Det säkerställs även hur dagvatten och skyfallsvatten från ytan ska tas omhand för att inte påverka sin omgivning negativt.

Solstudie/skuggpåverkan

I solstudien tillhörande samrådsförslaget redovisas ljusförhållandena vid vår- och höstdagjämning samt midsommar. Solstudien har till granskningsutställning även reviderats i enlighet med den sänkning av byggnader som har gjorts i planförslaget.

Strömmementorget kommer fortsatt ha god solbelysning under dagtid och eftermiddag vid dessa tider på året. Marieströmsgatan kommer under eftermiddag att skuggas på ungefär samma sätt som i dagsläget eftersom nuvarande Postenhuset skuggar likt ny bebyggelse kommer att göra. Inom kvarteret gäller det att säkerställa att alla lägenheter har möjlighet till direkt solinstrålning någon gång under dygnet och året, vilket provas i kommande bygglovsskede. Kvarteren har utformats med släpp mellan husen som möjliggör mer solinstrålning på gårdarna i förhållande till slutna kvarter.

Kapacitet i VA-nätet

Gnesta kommun arbetar aktivt med att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet.

Parallellt med detaljplanen pågår projektering av det nya vattenverket, som beräknas tas i bruk år 2027. Därtill genomförs olika utredningar för att kapacitetssäkra spillvattenhantering i väntan på utbyggnation och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Det är möjligt att det finns en kapacitetsreserv i befintligt reningsverk som medför att ny bebyggelse inom aktuellt detaljplane förslag kan anslutas.

Frågan om nödvattenförsörjning hanteras på strategisk nivå i kommunen och inte separat i varje enskilt detaljplaneprojekt.

Ekonomiska konsekvenser

Väsentliga ekonomiska åtgärder, så som exploateringskostnader, anslutningsavgifter och eventuella ersättningar ska redovisas i detaljplanens genomförandebeskrivning.

Ett exploateringsavtal ska upprättas och antas av kommunen innan detaljplanen antas. Huvuddragen i exploateringsavtalet är att exploatören står för kostnader som uppkommer som en följd av planens genomförande.

66. [REDACTED]

Jag är för förändring och ombyggnad av Gnesta centrum. Men stödjer inte det planförslag som nu är ute för samråd. Detta på grund av flera olika anledningar. 1. Förutsättningarna för bygget att sälja ut centrum och finansiera ombyggnaden med privata hyresrätter är en risk som gör att kommunen och medborgarna mister kontrollen och makten över framtida investeringar. Mardrömsexempel finns i andra kommuner där sociala investeringar krävs för att komma till rätta med problem men då kommunen saknar ägande över tex ett centrum kan dessa medborgerliga behov inte uppfyllas. Om kalkylen inte går ihop utan privata bostadsrätter och utförsäljning av centrum menar jag att det är bättre att ta ombyggnationen i steg. Tex börja med Postenhuset.

2. Förslaget saknar investeringar i stadsplaneringen för en unga målgrupp. Ett Kulturhus med bibliotek, fritidsgård, relokaler för musik samt en blackbox för både Kulturskolan och gästspel. Kanske ett café som riktar sig till en ung målgrupp. Vill man ha ett levande centrum behöver kultur och unga finnas med i stadsplaneringen. Biblioteket ligger nu väldigt off när man flyttar torget. Kultur, unga mötesplatser och handel ska inte vara separerade från varandra i ett levande centrum.

3. Det är svårt att förstå om man har tänkt att handeln kommer att öka av sig själv och att det är så vi ska få till ett levande torg när parken försvinner. Jag undrar om de som tagit fram förslaget känner till förutsättningarna för handlarna och hur svårt det är redan idag att driva butik i Gnesta? Med nya lokaler finns stor risk för höjda hyror och hur ska handlarna då våga satsa och gå runt? Det är orealistiskt att tro att fler kommer våga driva butiker här när det redan är så att etablerade butiker lägger ner.

4. När jag ser filmen på förslaget får jag associationer till Hammarby Sjöstad. Jag tror det finns annan arkitektur som bättre smälter in i Gnestas kulturmiljö och historia, även om det byggs nytt. Mariefred har lyckats bra med det tycker jag.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkter noteras. Bibliotek och lokaler för andra typer av verksamheter och aktiviteter, med möjligt fokus på kulturutövande, möjliggörs av detaljplanen. En detaljplan medger byggrätt för vad som får finnas på platsen, men styr inte vad som kommer att inrymmas.

Kommunens ambition med detaljplanen är att skapa förutsättningar för en mer levande stadskärna. När nya byggnader planeras handlar frågan om höjd inte bara om stadsbild, arkitektur eller utsikt – den påverkar också direkt vad det kostar för företag

att hyra lokaler, vilket omnämns i synpunkten. För att lokalhyror ska vara möjliga att betala behöver byggnaden i många fall nå en viss volym. En högre byggnad gör det möjligt att hålla hyrorna på en nivå som fler verksamheter faktiskt klarar av att betala. Därtill finns aspekten att tätare byggande kan skapa mer livskraftiga kvarter. När fler människor bor och arbetar i samma kvarter skapas ett större lokalt kundunderlag. Det gör att verksamheter i bottenvåningar och lokaler har bättre förutsättningar att överleva, vilket i sin tur gör investeringarna mer hållbara över tid. Höjd kan därmed vara ett sätt att skapa både ekonomiskt och socialt bärkraftiga miljöer.

67. [REDACTED]

Som byggnadsingenjör med många års erfarenhet från arkitektkontor har jag lite funderingar. Jag har ritat många underlag för detaljplaner, tillsammans med stadsplanearkitekter. Jag har också varit med om flera workshops med både vuxna och barn inför att planlägga ett område.

1. Angående parkeringar. Ni nämnde att det skulle bli ca 40 parkeringsplatser under "postenhuset" och ca 40 vid boulevanan. Dvs 80 stycken. Eftersom p-platserna bakom Coop försvinner (kanske 20–25) så blir det alltså färre p-platser till allmänheten som vill komma för att handla. Handeln behöver sina bilburna kunder. Man måste i stället se till att det tillkommer mer än 84 platser utöver de vi har idag i Gnestas centrum om 120 lägenheter ska byggas. Ingen vill parkera på andra sidan järnvägen för att besöka butiker, frisörer mm. Om parkeringarna skall fungera måste man nog börja ta ut avgifter för dem i centrum och en billigare månadshyra för pendlarna som skall ställa sina bilar på norra sidan av järnvägen. Det kanske skulle få en del att ta cykeln till tåget om man ordnar bra cykelvägar till Gnesta från närområdena och bra cykelförvaring vid stationen. För övrigt bör det finnas rikligt med plats för cyklar till de nya lägenheterna.
2. När ni visade på fotomontaget från badet kunde man se att det nog stämde med takfotshöjden med den äldre bebyggelsen. Men på detaljplaneförslaget har man ritat en hel takvåning, vilket skulle bli betydligt högre än den gamla bebyggelsen. Ett flackare sadeltak med kupor skulle upplevas betydligt lägre mot gatan.
3. Jag undrar om de två "flyglarna" där postenhuset står idag. Kommer dessa inte för nära grannfastigheten? Har fastighetsägaren godkänt det?
4. För att få en gård som inte känns alltför privat skulle jag gärna se att man kan lägga en restaurang i bottenvåningen av husen mot Västra storgatan med uteservering och lekpark på innergården mellan husen. En restaurang och lektyr bör finnas med i detaljplan, precis som att butikerna får tillgång till innergården. Även bibliotekets entré kunde vara från gården. Kanske boulevanan kan få plats där också. Då skulle inte centrumkvarteret ses som så privat. Om hela kvarteret bebos av hitflyttade stockholmare, är jag rätt att man

ser det som att dom kommit hit och tagit vårt centrum. Men om platsen mellan husen blir mer allmän kan det nog bli trevligt. Öppna upp med en stor överbyggd portal mellan husen som gör att man känner sig välkommen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Konsekvenser gällande parkeringsplatser redovisas, både vad gäller boendeparkering och besöksparkering. Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att den omfördelningen och minskning av besöksparkering som planförslaget medför är möjlig mot bakgrund av genomförd beläggningsinventering. Boendeparkering ska anordnas i enlighet med kommunens Parkeringsplan (antagen 2024).

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Byggrätt ges fram till fastighetsgräns i Posthuskvarteret. Rivning av befintlig bebyggelse placerad i fastighetsgräns måste ske på ett sätt som inte påverkar grannen. Nybyggnation måste ta hänsyn till och anpassa nya hus till befintlig bebyggelse, det vill säga placera funktioner i det sammanbyggda läget som inte kräver fönster (förråd och dylikt).

Aktuell detaljplan möjliggör en utveckling av Gnestas centrum med målsättning att uppnå det som efterfrågas i synpunkten: ett gemytligt centrum där människor lever, möts och umgås. Strukturen med två semislutna kvarter har valts för att tydliggöra de offentliga platserna och stråken i centrum – för att gynna stadslivet. Gaturum och torg blir på så sätt väl definierade och det är tydligt var det offentliga livet kan ta plats. Därigenom möjliggörs gårdar inom kvarteren som blir närmaste utemiljön för boende. Strukturen är inte helt sluten, detaljplanen styr att det ska finnas friyta mellan husen som ger en visuell koppling mellan gata och gård, både mot Torggatan, Marieströmsgatan och Storgatan.

Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmementorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officialservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

68. [REDACTED]

Väldigt konstig placering av scenen. På filmen ser man en scen med obefintliga väggar. Placeringen är i direkt anslutning till en väg med mycket trafik. Varför har man inga filmer/bilder med bilar/bussar på? Scenen kommer inte att gå att använda för uppträdanden med all den trafik som åker genom centrum. Trafiken kommer antagligen att öka ännu mer, med fler bostäder som byggs. Har man någon statistik på hur många bilar som trafikerar centrum en dag från maj-september, med alla fritidshusägare som tillkommer?

Biblioteket/servicecenter har en central roll i samhället. Ge biblioteket en framträdande och framför allt planerad plats från början. Med ändamålsenliga lokaler. När tex framföranden sker på Strömmentorget så används biblioteket i stor utsträckning, som en bas för de som framträder.

Varför ritas det nya hus som kommer att dominera stadsbilden? Låt den ursprungliga byggnationen vara tongivande, framför allt i höjd. Materialval, bifogar en bild från nybyggnation som planeras i Färjestaden, Mörbylånga kommun. Den orten ska också förtätas, men där det finns torg inplanerade, för samvaro.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Trafikmätningar har genomförts inom centrumområdet som underlag till detaljplanarbetet, vilket skedde under september till oktober månad år 2024. Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Strömmentorget kommer att finnas kvar men minskas något till sin utbredning. Det kommer fortsatt att innehålla grönska, sittplatser och fylla funktionen som central mötesplats i stadskärnan.

Detaljplanen medger byggrätt för lokaler i bottenplan av ny bebyggelse, vilket innebär att kommunal service i form av bibliotek, medborgarkontor och turistbyrå är verksamheter som kan ta plats i ny bebyggelse.

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

69. [REDACTED]

Jag har följt debatten kring ombyggnaden av centrum. När jag tittar på skisserna slår det mig: hur kan så många stora byggnader få plats på en sådan liten yta? Jag upplever att bilderna lurar en. Det måste bli väldigt trångt. Så tänker jag på husen som finns omkring. Hur kommer det bli för de boende när de stora husen tar över? Jag är också förvånad över alla nya butikslokaler. Kommer affärsinnehavare ha råd att betala så dyra hyror? Det finns redan nu tomma affärslokaler i centrum.

Jag förstår att det lilla torget skulle försvinna och tanken är att det andra torget skulle blir en ersättning. Hur tänker ni då? Är ni medveten om att det finns tre gator med en hel del trafik kring det torget. Plus tågen som rullar. Så mycket ljud när man ska lyssna på en person som talar på scenen! Och trafikfaran! Det lilla torget utanför biblioteket är tryggare, tystare. Man måste också ta hänsyn till den kulturhistoriska delen.

Nu har vi väntat så länge på ett uppfräschat, trevligt centrum, då kan vi vänta lite till, tills vi har ett bra förslag som tar hänsyn till det etiska, kulturhistoriska och sociala aspekterna. Riv posthuset, låt bygga ett hus där som passar in, i samma storlek. Renoverar de andra byggnaderna, förstora biblioteket med bankens lokaler. Och fräscha upp och förbättra torget utanför biblioteket. I det här centrumet ska våra barn och barnbarn och kommande generationer vistas och umgås. Då är det av yttersta vikt att det blir lyckat! Kan ni försvara erat eventuella beslut för kommande generationer? Jag ber er, lyssna på medborgarna som bryr sig på riktigt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Strömmementorget kommer att finnas kvar men minskas något till sin utbredning. Det kommer fortsatt att innehålla grönska, sittplatser och fylla funktionen som central mötesplats i stadskärnan.

70. Anonym

Fula fyrkantiga hus. Förstör inte Gnestas själ. Gnesta är en liten ort på landet, inte en förort till Stockholm

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

71. Anonym

Visa barn och vuxna ansvar! Fortsätt inte ullstrumporna som visat sig helt galet. Gör om.

72. Anonym

Gör om gör rätt. Byt ut 80 åringarna som sitter med beslutande rätt.

73. [REDACTED]

I detta yttrande kommer jag gå igenom olika punkter där det framlagda förslaget har stora och uppenbara brister i förhållande till olika aspekter. Dessa punkter är inte i någon inbördes ordning.

De olika kategorierna är följande: Geologi och Kvicklera, Marieströmsån, Vatten, Medborgardialoger, Kulturmiljöanalysen, Marknadsekonomiska aspekter, Privat innergård, Postenhuset, Övergripande ekonomi, Antalet bostäder i Gnesta, Upprustning, Parkering

Varje ämne är inskickat separat men det finns naturliga beröringspunkter och följdverkan mellan ämnena, detta kan nämnas följaktligen: Geologin påverkar Marieströmsåns förutsättningar och den påverkar i sin tur de närliggande geologiska lagren som rimligtvis är mer vattenmättade än andra dito. Förekomsten av kvicklera kan innebära påverkan på den övergripande ekonomin i form av komplikationer som innebär fördyringar och förseningar. Hanteringen av de åldrande vattenledningarna som går under marken i centrum kommer att vara föremål för övergripande byggnadsarbete oavsett byggplan.

Den övergripande ekonomin i form av byggkostnader kommer få följder för de marknadsekonomiska aspekterna i form av kostnadsnivå på lokalhyror, beroende på kostnadsnivån finns påtaglig risk att lokala företagare blir exkluderade från dessa butikslokaler av ekonomiska skäl. Detta kan få följder på områdets attraktivitet vilket i sin tur kan få negativa följder på den övergripande ekonomin.

Om detaljplanen byggs som planerat med framlagd exploateringsgrad konstaterar kulturmiljöanalysen att det kommer innebära negativa följder för kulturmiljön, detta kan i sin tur påverka Gnestas attraktivitet som bostadsort eller sommarort detta kan innebära negativa följder för den övergripande ekonomin.

Antalet planerade bostäder är en faktor som påverkar ekonomin, större byggnader med fler bostäder kräver mer byggmaterial och större arbetsinsats samtidigt finns det en skalekonomi i en byggprocess. Där gäller det att noggrant väga för och nackdelar. Att bygga fler byggnader i en byggprocess kan innebära lägre byggkostnad per byggnad men ett mindre omfattande bygge med lägre exploateringsgrad innebär en lägre övergripande byggkostnad.

Komplikationer gällande hanteringen av Marieströmsåns kulvertering kan ha negativa följder för den övergripande ekonomin i form av fördyringar, det kan även innebära föreningar och förlängd byggtid/rivningstid. Samma sak kan även sägas gällande hantering av asbest i samband med rivning, särskilt om detta material påträffas under rivning på platser där det inte förväntas finnas asbest.

Tillgången på parkeringsplatser påverkar Gnestas attraktivitet hos bilägare, ett minskat antal parkeringsplatser innebär ökad trängsel vilket kan innebära att bilister undviker att besöka Gnesta centrum vilket i sin tur innebär minskad försäljning för butiks innehavare i centrum. Detta skulle innebära negativa följder för Gnestas handel.

Den planerade privata innergården kan få negativa följder för områdets attraktivitet som affärsområde om det upplevs som ett privat område. Det i kombination med eventuella bostäder på bottenplan kan innebära att verksamheter som exempelvis kulturlokaler eller pubar måste visa stor hänsyn till boende i området i form av ljudvolym, rökrområden, uteserveringar, belysning mm. Detta kan försvåra eller omöjliggöra sådana verksamheter vilket skulle ha negativ inverkan på kulturutbudet i Gnesta.

Geologi och kvicklera

Större delen av Gnesta ligger på mark som historiskt varit sjöbotten. således utgörs en stor del av marken av relativt mjuk lera, så är även förhållandena i det berörda detaljplaneområdet. Dessa markförhållanden fordrar naturligtvis stor hänsyn vid allehanda byggnationsprojekt och speciella åtgärder som pålning där man driver ner långa pålar ner till berggrunden medelst hydraulisk kraft.

En ordentlig Geologisk undersökning behöver vidtas. 1996 utfördes geologisk provtagning vid den centralt belägna bussterminalen och man fann indikationer på kvicklera och generellt relativt hög känslighet på lerlagret. Kvicklera är en typ av lera som har hög vattenhalt men som normalt förefaller fast. Om kvicklera utsätts för vibrationer som tex i samband med pålning så kan den snabbt ändra konsistens från fast till mycket lös vilket har som följd att vägar, byggnader eller annan infrastruktur som är byggt på kvickleran rasar. Detta är något som har inträffat förut, ibland med dödlig utgång.

Marieströmsån

Genom Gnesta centralsamhälle har Marieströmsån alltid gått, fram till 1960-talet gick den öppet genom samhället med överbyggnader där det var nödvändigt. I samband med rivningen av gamla Marieströmskvarteret och bygget av Posthuset och det som idag är biblioteket kulverterades ån. Idag är denna kulvertering i dåligt skick och det förekommer läckage i skarvar. En del av denna kulvertering är även förankrad i Posthusets grund vilket kommer kunna leda till komplikationer och eventuella fördyringar i samband med rivningsarbete. Denna kulvertering är även känslig för vibrationer men det är oklart i hur stor grad då man inte kunnat kartlägga och besikta den i tillräcklig utsträckning.

Vatten

Detta är ett stort och evigt problem i Gnesta som bara har tillåtits bli värre. Nu befinner vi oss i en situation där vi inte bara har ett utfärdat byggstopp tills vattentillgången är åtgärd utan även en vattenbrist som påverkar oss alla och som fått kommunen att vidta drastiska åtgärder på vattenbesparingens område. Jag anser att nu, med den situation vi sitter i så måste man från kommunens sida satsa ordentligt på att byta ut vårt gamla och utslitna vattennät, detta inkluderar Gnesta Centrum. Detta är något som politiken borde ha insett för länge sedan, om inget annat då vattnet i kommunhuset idag är knappt drickbart pga. Den otrevliga, unkna smaken och lukten till följd av kommunhusets dåliga ingående vattenrör

Medborgardialoger

År 2013 och 2014 företogs medborgardialoger som man hänvisar till utgör en del av det materialet som har styrt utformningen av centrumkvarteret. Dessvärre var utfallet i antal deltagare i dessa medborgardialoger mycket lågt. Många av de synpunkter som framkom återfinns inte i den framlagda detaljplanen exempelvis: bevara småstadskänslan, mer grönska, riv inte godsmagasinet, det får inte bli färre parkeringsplatser. Samtidigt har saker som inte framkom i medborgardialogerna tillåts

fått mycket stor plats i detaljplanen som privata innergårdar och mycket stora och höga volymer av byggnader.

Även om man hade haft större gehör för medborgarnas önskemål så är det olämpligt att man utgår från så här pass gamla medborgardialoger. Man får inte glömma att många Gnestabor sedan dess har flyttat ut, avlidit och tillkommit. Man kan i sammanhanget konstatera att mellan 2015 och 2022 avled sammanlagt 849 personer i Gnesta Kommun - det är fler än det totala antalet deltagare i medborgardialogerna.

Se dokumenten: Medborgardialog Sammanställning (2013) Prel. Sammanställning av medborgardialog (2014)

Kulturmiljöanalysen

I kommunens beställda kulturmiljöanalys framkommer tydligt att den planerade bebyggelsen kommer få en negativ inverkan på kulturmiljön och det känsliga omkringliggande riksintresset. man konstaterar följande:

”Vidare kan konstateras att föreslagen exploateringsgrad inom planområdet förefaller överdimensionerad i det historiska stadsrummet och riskerar att leda till en skalförskjutning. Omkringliggande kulturmiljö påverkas visuellt och upplevelsemässigt då möjligheten till förståelse av platsens historia försvåras. De tornpyrda sekelskifteshusen och järnvägsstationens ambitiösa tegelarkitektur ger centrala Gnesta dess speciella identitet. Föreslagen detaljplan riskerar att konkurrera med dessa vilket vore negativt för den lokala kulturmiljön i Gnesta.”

Samt: ”Planförslaget uppfyller inte sitt eget syfte då den inte inordnar sig i befintlig bebyggelsemiljös skala och karaktär. Den bedöms inte inordna sig fullt ut i riksintressets värden. Planförslaget och dess följder bedöms innebära negativ påverkan på miljöns kulturhistoriska värde. Riksintresset utsätts för en visuell påverkan?

En byggnad som konstaterades var särskilt viktig kulturhistoriskt och av högt byggnadshistoriskt värde men som ändå revs var Godsmagasinet, detta trots att kulturmiljöanalysen uttryckligen motsatte sig denna rivning: Godsmagasinet utgör ett stödande uttryck för riksintresset och är i egenskap av stationsmiljöns sista orörda magasin av stor betydelse för förståelsen av miljön. Byggnaden är även särskilt värdefull i sig självt, inte minst i egenskap av att vara ett välbevarat exempel på 1950-talets järnvägsarkitektur. På grund av detta bör godsmagasinet ej rivas.”

Idag är denna rivning redan verkställd och byggnaden är utplånad ur världen tillsammans med dess kulturhistoriska och järnvägshistoriska värden. Med detta konstaterande kan man dra slutsatsen att man inte är intresserad av att bevara och tillvarata kulturmiljöns värden. Centrumbygget verkar i huvudsak handla om att bygga så många bostäder som möjligt även om det måste ske på bekostnad av vår kulturmiljö.

Marknadsekonomiska aspekter

I ett PM från Gnesta centrumfastigheter till kommunstyrelsen 2022 konstaterar man följande: ”Dessutom är det osannolikt att behovet av handelslokaler i centrum främst beroende på e-handels utveckling gör att det kan vara svårt att fylla hela

centrumkvarteret och godsmagasintomten med verksamheter i bottenvåningarna. Risken för tomma lokaler är påfallande stor” och fortsätter:

”Generellt eftersträvas enkla smarta lösningar med hög arkitektonisk kvalité och ett långtgående hållbarhetstänkande. Styrelsens bedömning av marknadsläget i Gnesta tillåter inte höga byggkostnader och därmed höga hyror och/eller överlåtelsesummor för olika verksamheter.” (se Kallelse kommunstyrelsen 2022-06-07)

Således erkänner man att det kommer bli svårt att hitta verksamheter som kommer ha råd med de dyra lokalhyrorna. Det förefaller även som att många av Gnestas handlare, som idag har svårt att få sina verksamheter att gå runt, kommer att bli exkluderade från det nya centrumområdet. Vilka potentiella verksamheter återstår? Rena lyxbutiker som Rolex och Armani? Stora kedjor som Espresso House, Salt & Bröd, McDonalds eller liknande finns det kundunderlag för sådana verksamheter i lilla Gnesta? I annat fall så riskerar man att få ett tomt centrum och då verkar planen vara att man ska göra om butikslokalerna på bottenplan till rena bostäder, något som kommer att ytterligare förstärka intrycket av ett privat bostadsområde och en sovstad. (se yttrande om Privat innergård)

Privat Innergård

Att man tar bort en offentlig yta (Strömmentorget) och ersätter den med en privat yta (innergården) är olämpligt av flera anledningar. Dels så riskerar det att spä på de redan stora ekonomiska och sociala klyftorna som vi har i vårt samhälle, när tillgången till grönska i centrum blir en fråga om ekonomi och klass - där enbart de med tillräckliga ekonomiska medel att bo i den omkringliggande dyra nyproduktionen får garanterad tillgång till grönskan i innergården. Detta i kombination med att man väljer att ta bort grönskan från Stationsparken (Stora Torget) för att istället gjuta betong/sätta stenläggning där.

Att man väljer att privatisera denna tidigare offentliga plats kan även få negativa effekter på intrycket av centrum. Att det blir en privat plats där stor hänsyn måste tas till de bemedlade personerna som bor i området. Exempelvis kan det vara svårt för en krögare att kunna bedriva verksamhet där, även om denne skulle ha råd att hyra lokal i området, då denna verksamhet måste hålla en för dem boende acceptabel ljudnivå och att klagomål skulle kunna resultera i indraget serveringstillstånd. Risker är att man får ett passageområde där man känner sig ovälkommen att uppehålla sig i annat än för shopping - om nu några butiker kommer kunna etablera sig i området.

Postenhuset

Kommunen har tillåtit Postenhuset att förfalla under lång tid och det är nu sannolikt bortom räddning. Även om det ekonomiskt skulle gå att rädda Postenhuset så skulle det vara ett oönskat företag då många Gnestabor anser att byggnaden är mycket ful och liknar den med bebyggelse i Tjernobyln i nordvästra Ukraina, tidigare Sovjetunionen.

En ny lägenhetsbyggnad skulle kunna uppföras där förutsatt att man löser problemen med den kulverterade Marieströmsån (se avsnittet om Marieströmsån) Denna byggnad

skulle kunna bibehålla Postenhusets storlek och generella uppdelning med butikslokaler i bottenvåningen. Boende i fastigheten Gnesta 36:8 har dock uttryckt oro för att en ny byggnad skulle kunna skymma deras sikt och förfula deras område.

Övergripande ekonomi

Att riva och bygga enligt framtagna detaljplan kommer sannolikt innebära stora kostnader. Enligt vad beslutsfattare i frågan uppger vill man bygga stort för att locka en byggherre att ta sig an projektet. Man verkar ha förhoppningar att man kommer kunna sälja tillräckligt många bostadsrätter med god förtjänst samt hyra ut butikslokaler samt eventuella hyresrätter. Detta förefaller för mig som högst spekulativt - särskilt i en lågkonjunktur. Följdfrågorna blir - för vem och vilka vill man bygga?

Bostadspriserna på nyproduktion är som bekant tämligen höga vilket fordrar goda ekonomiska förutsättningar hos potentiella framtida boende i form en förmögenhet eller möjligheter att ta ett bostadslån, samtidigt jobbar många unga idag i andra arbetsformer än fast tjänst vilket omöjliggör bostadslån. Samtidigt som många pensionärer har det svårt ekonomiskt. Målgruppen som kan ha de rätta ekonomiska förutsättningarna: Högutbildade, etniska svenskar, mitt i livet, är sannolikt mer lockade av villa eller radhuslivet, särskilt om de tidigare bott i storstadsbebyggelse.

Jag anser att detta centrumbygge är en dålig hantering av våra skattemedel då det sannolikt kommer att bli mycket dyrt och gynna väldigt få personer, till bekostnad av väldigt många.

Antalet bostäder i Gnesta

I det framlagda förslaget så är det antalet bostäder som prioriteras över allt annat. Detta trots att vi har fyra parallella byggplaner (inklusive Södertälje kommuns planerade bostadsbygge i Visbohammar) som, förutom centrumplanen, kommer resultera i sammanlagt 1340 bostäder i och i nära anslutning till Gnesta. För att ändå motivera och försvara centrumbygget i den kontexten så målar man från politiskt håll upp en närmast apokalyptisk bild av ett Gnesta där tågen har slutat att gå och landsbygden dör - detta för att man bara har byggt 1340 bostäder och inte 1460.

Upprustning

Området Gnesta centrum med biblioteket och strömmentorget har inte tagits om hand på ett tillfredsställande sätt, för närvarande är underhållet eftersatt och man behöver göra en ordentlig upprustning, vilket även skulle vara billigare än att riva all av den framlagda detaljplanen utpekad bebyggelse och bygga nytt. Denna upprustning bör göras i samråd med Gnestas medborgare så att man får en plats som är utformad efter våra önskemål och behov, både i praktisk synpunkt och estetiskt.

Parkering

I vårt miljöarbete, både nationellt och lokalt, behöver vi minska bilberoendet och göra stora och omfattande satsningar på kollektivtrafiken. Att inte göra detta vore att reducera miljöarbetet till inte mycket mer än glorifierad greenwashing. En billig,

tillgänglig och bekväm kollektivtrafik är en av de fundamentala nycklarna till att minska vårt koldioxidavtryck.

Med detta konstaterat så är inte planen att minska antalet parkeringsplatser i Gnesta rätt väg att gå i detta skede. Vi behöver bibehålla antalet befintliga parkeringar för att möjliggöra för bilister att nyttja pendeln och snabbtågen till Stockholm och för att inte skapa hinder till detta som kan resultera i mer biltrafik och således mer trängsel på den sträckan.

Om vi i framtiden får en regering som är beredd att ta miljöfrågan på allvar och lägger större resurser på kollektivtrafiken och bilfri infrastruktur (som man exempelvis gör redan idag i Holland och Schweiz) så kan man arbeta mer aktivt i att skapa incitament i stadsrummet till minskat bilanvändande tex. Med lokalbussar, trådbussar, cykelgarage och bilfria vägar och efter hand minska parkeringsbeståndet när alternativ till privatbilism är på plats.

Slutsats

Efter att granskat följande aspekter: Geologi och Kvikklara, Marieströmsån, Vatten, Medborgardialoger, Kulturmiljöanalysen, Marknadsekonomiska aspekter, Privat innergård, Postenhuset, Övergripande ekonomi, Antalet bostäder i Gnesta, Upprustning, Parkering

Av centrumbygget genom dokument och övrigt material samt analyserat detta ur ekonomiska, kulturella, infrastrukturella och sociologiska perspektiv så är detta den slutsats jag kommer fram till:

Detaljplanen för Gnesta centrum framstår som ett mycket odemokratiskt, ogenomtänkt och dyrt förslag som kommer vidga befintliga ekonomiska orättvisor och synliggöra klassklyftor på ett mycket påtagligt sätt.

Man har varken tagit hänsyn till medborgarnas vilja eller bevarandet av vår känsliga kulturmiljö, "Småstadskänslan". Man vill bygga som att E-handel inte är ett begrepp och Corona aldrig inträffat - ett massivt och dyrt retrobygge som ingen önskat.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Markstabilitet och vatten

Till granskning har stabiliteten inom området och närområdet utretts av Breccia Konsult AB, PM 2026-01 15, för att klargöra markens beskaffenhet och lämplighet för byggnationen. Det är konstaterat att marken till stor del består av postglacial lera och grundvattennivån är relativt hög vilket medför att den är kraftigt sättningsbenägen. Förhållandena medför att två planbestämmelser har införts i kartan för säkerställande av ny byggnation inom planområdet samt att det inte blir följdåtgärder på byggnation eller anläggningar utanför planområdet.

Planbestämmelserna gäller utförande och reglerar att samtliga nya byggnader måste pågrundläggas. Därtill får det inte tillkomma laster inom planområdet, det vill säga att nya laster från bebyggelse, gator, andra anläggningar och markfyllnad och vegetation

inte medges. Om laster tillkommer krävs att de gör det på fastare jordlager, det vill säga genom exempelvis pågrundläggning. På så vis undviks risk för sättningar inom och utom planområdet.

Marieströmsåns kulvertering genom planområdet är i dåligt skick och det bedöms lämpligt att göra åtgärder på den (byta ut eller renovera) i samband med övrig ombyggnation inom centrumområdet.

Gnesta kommun arbetar aktivt med att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet. Parallellt med detaljplanen pågår projektering av det nya vattenverket, som beräknas tas i bruk år 2027. Därtill genomförs olika utredningar för att kapacitetssäkra spillvattenhantering i väntan på utbyggnation och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Det är möjligt att det finns en kapacitetsreserv i befintligt reningsverk som medför att ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag kan anslutas.

Kulturmiljöanpassning

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön.

Därtill harmoniserar höjder i maximal byggrätt väl i höjd med den äldre bebyggelsen längs Stora Torget som omfattas av riksintresset för kulturmiljö. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att den rådande skalan på bebyggelsen i planförslaget är väl anpassad till riksintressets skala. Byggrätten har sänkts så att stadsilhuetten fortsatt är avläsbar. Förvaltningen anser att upptrappning av bebyggelsen västerut håller samman stadssilhuetten väl. Sett från Frösjön kommer trädtoppar fortsatt vara synliga som fond bakom hela centrumkärnan och rama in den, vilket stärker upplevelsen av att Gnestahöjden är överordnad centrumområdet topografiskt. Förvaltningen anser heller inte att en sänkning till maximalt tre våningar inom hela planområdet är motiverad eftersom byggnaden inom Posthuskvarteret idag är i fyra våningar, utan att påtagligt skada riksintresset.

Allmänna platser och bostadsgårdar

Strömmentorget kommer att minskas till sin utbredning men fortsatt fylla sin funktion som central mötesplats. Det kommer fortsatt att innehålla grönska och sittplatser

medan scenen föreslås att flyttas till Stora torget. Vid julmarknaden och andra evenemang kan Strömmentorget rymma marknadsstånd och andra tillfälliga aktiviteter.

Strukturen med två semislutna kvarter har valts för att tydliggöra de offentliga platserna och stråken i centrum – för att gynna stadslivet. Gaturum och torg blir på så sätt väl definierade och det är tydligt var det offentliga livet kan ta plats. Därigenom möjliggörs gårdar inom kvarteren som blir närmaste utemiljön för boende. Strukturen är inte helt sluten, detaljplanen styr att det ska finnas friyta mellan husen som ger en visuell koppling mellan gata och gård, både mot Torggatan, Marieströmsgatan och Storgatan.

Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmentorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officialservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

74. [REDACTED]

Det pirrar till varje gång vi tuffar in på Gnesta Station. Fantastiskt att mötas av det vackra Stationshuset, det välkomnande biblioteket eller ta av till vänster genom den fina parken med trevliga butiker och serveringar där bakom, tinnar och torn axlarna sjunker ned och vi fylls av en härlig hemmakänsla: känns fint att få höra hemma här! Sådana känslor skapas inte så lätt, men det var i alla fall så vi kände då vi flyttade hit för ett år sedan och så känner vi än.

Riv inte Bibliotekshuset utan låt Gnesta fortsätta brösta upp sitt gynnande av kultur och lärande! Rör absolut inte parken, utan freda den lilla grönska som finns! Är fler bostäder det Gnesta behöver när vattenbrist är ett återkommande bekymmer?

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

75. Anonym

De föreslagna byggnaderna är fler våningar för höga. Det saknas medborgarkontor och bibliotek vilket borde vara kärnan i ett centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

76. Anonym

Trafikutredningen är undermålig. En samlad trafikutredning som gäller hela centrum och hur den samlade trafiksituationen påverkas av både Mejeritomten och centrumkvarteret är det som vore rimligt att utreda.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Trafikanalysen som ligger till grund för utformningen av detaljplanen och dess närområde bedöms tillräcklig för aktuell planläggning. Tillkommande trafik som planförslaget genererar bedöms inte medföra belastning på omgivande trafiksystem som innebär att ytterligare åtgärder behöver vidtas för att säkerställa erforderlig framkomlighet och trafiksäkerhet.

77. Anonym

Varför fortsätter inte den utökade gång och cykelvägen upp för tingshusbacken och till skolan?

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Det finns redan idag en gång- och cykelväg längs Tingshusbacken upp till Frejaskolan. Någon ombyggnad av denna är inte planerad.

78. [REDACTED]

1. Nu finns det en liten park centralt i Gnesta med några bänkar, lite vatten och gräsmattor. Den vetter mot Stationen och har några små affärer i närheten – Bokhandeln, Modacity bla. Den kräver varken mycket plats eller omvårdnad men den är betydelsefull eftersom den är det första man ser av Gnesta när man kommer från något av tågen eller via 57an.

Om den ska bli Stora Torget så mister den sin charm. Den blir stenlagd och får en scen som blir alltför liten för att rymma de stora folkmängder som det handlar om tex på Gnestadagen och vid andra gemensamma tillfällen. Den har för liten yta för att kunna bli Stora Torget och den mister sin attraktion som en mysig plats att bara sitta på för att ”hämta andan”. Den lilla parken gestaltar på ett fint sätt Gnestaandan.

Mitt förslag är Gör inte om den lilla parken. Stora torget med scen måste vara någon annanstans om det inte är kvar på nuvarande plats.

2. Det stora huskomplex som planeras i stället för biblioteks/konsumhuset och Strömmentorget samt ”posthuset” passar inte alls in i det småskaliga centrum som nu finns med gles husbyggnation och mycket småaffärer. För att kunna betala hyra för en affär i ett nytt modernt hus måste det nog till en stor affärskedja typ HM eller Lindex eller dylikt. Då konkurreras Gnestas småaffärer ut. Aj6ss Modacity och Gerdtmans skor!!

Mitt förslag är: Skippa flera av de nya husen som skulle placeras på Strömmentorget. De hotar Gnestaandan och konkurrerar ut småbutiker.

3. Det innebär en stor risk för ett samhälle att satsa in sig på hyresgäster/bostadsrättsinnehavare som bara vill bo i Gnesta om de kan gå till tågen och sedan vara borta på olika jobb för det mesta. Dessa nya innevånare kommer inte att bli kända i Gnesta eftersom de bara vill härifrån. Stor risk att några av dem är kriminella och att det etableras kriminella nätverk som hotar den lugna trygga anda som nu finns. En innergård som inte kan passeras av andra än dem som bor där är också en risk för att det kan bedrivas narkotikahandel eller annat där.

Mitt förslag är: Avstå från att bygga så tätt som planeringen visar. Okej med att riva Postenhuset och bygga ett eller ett par hus där — max 4 våningar.

4. Var på mötet 19 maj. Det jag fick höra om parkeringsplatser gjorde mig mycket betänksam. Det blir 120 lägenheter men inte alls parkeringsplatser i paritet till behovet. Att ha ett parkeringshus under "posthuset" känns vanskligt eftersom området är så vattensjukt. Hur mycket kostar det att påla för så höga hus som planeras??? Min fråga är: Hur mycket kostar pålningen av området?

5. Då biblioteket ska flyttas blir det antagligen lång tid då det får finnas på alternativa platser = försämring. Varför inte flytta Konsum och låta Biblioteket ta upp hela huset och därmed rusta upp det. Bör väl inte behövas riktigt så mycket upprustning när ingen ska bo i huset utan det bara används på dagtid.

Mitt förslag är: Låt biblioteket ligga kvar på nuvarande plats men utökas med Konsums lokaler. Då kan också finnas lokaler för föreningsliv på samma adress.

Vänliga hälsningar från person bosatt i Gnesta sedan 1976. Jobbat i Gnesta och haft barn på skolorna här. Nu pensionär men bestämt mig för att bo kvar i kommunen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Pålning är en vedertagen och vanligt förekommande grundläggningsmetod som används där markens bärighet inte är tillräcklig för exempelvis platta på mark. Behovet av pålning avgörs utifrån de geotekniska förutsättningarna på platsen och hanteras inom ramen för den ordinarie projekteringen. Kostnaderna för grundläggning, inklusive eventuell pålning, varierar beroende på platsens förutsättningar men utgör en normal del av byggkostnaden. Metoden är väl beprövad och bedöms inte i sig utgöra ett hinder för genomförandet av planerad bebyggelse.

Övriga synpunkter noteras.

79. [REDACTED]

Yttrande 1

I Gnesta satsar vi inte på kulturhus, så som man gjort i Järna och Vingåker. Här finns istället ideella krafter som bär intresset för kultur. De styrande vill enbart bygga höga och täta bostäder, och inte bevara öppna ytor eller lättillgängligt bibliotek. Det är otroligt hur styret bygger bort mötesplatser. Det går inte om vi ska kunna ha en fungerande demokrati. Bättre kan ni. Pengar är inte allt här i livet.

Yttrande 2

Det är viktigt att bibliotek, mötesplatser och grönområden består. Liksom att bebyggelsen av nya bostäder inte blir för hög. Det är betydelsefullt med öppna ytor och ej instängda små innergårdar. Gamla postenhuset behöver rivas. Där är bra att man bygger nytt. I övrigt skulle det vara önskvärt att vattenledningar, vägar och reningsverk åtgärdas före det att vi expanderar befolkningens mängd och därmed mer utsläpp. Finns det ens underlag för att många vill flytta till Gnesta med tanke på vattensituationen? Det är bra att S kommunalråd tar del av hur man utformar mötesplatser, kultur och bibliotek i Järna. Tjänstemännen har skrivit om vikten av mötesplatser, så det finns en tanke om att det ändå är betydelsefullt. Hoppas beslut tas därefter.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Många av de frågeställningar som lyfts besvaras i svaret till Rädda Gnesta centrum. Se svar till Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

80. Anonym

Tycker förslaget ser jättefint ut!! När ni ändå håller på kunde ni väl projektera för ombyggnad av huset som ligger i hörnet av Stora torget, Tingshusgatan 1, som har en indisk restaurang för tillfället. Fult hus som kunde byggas ihop fint med de övriga fina byggnaderna på torget.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Byggnaden som omnämns ingår inte i detaljplaneområdet och kommer således inte prövas för ny byggrätt i aktuellt ärende.

81. Anonym

Kul att se att även Gnesta ska få bli en modern stad. Äntligen. Det ser ut som ett väl genomtänkt och fint förslag.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

82. [REDACTED]

Att centrum skulle behövas förbättras? Ja...!!!

Att skulle byggas ett bostadsområde? NEJ ...!!!!

Flera bostäder i centrum...?? NEJ ...!!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

83. [REDACTED]

Torget är en del av Gnestas identitet. Strömmementorget är inte bara en öppen plats – det är en bärande del av Gnestas kulturhistoriska och sociala identitet. Torget är en direkt fortsättning av stationsmiljön och har i över hundra år fungerat som samhällets huvudentré, mötesplats och ansikte utåt. I kunskapsunderlaget för riksintresset (D44) beskrivs hur järnvägsstationen med sitt tillhörande torg utgjorde ett nav i samhällsutvecklingen, där handel, offentliga byggnader och stadens viktigaste flöden samlades.

Strömmementorget är fortfarande en central punkt i Gnesta och används idag för marknadsdagar, kulturarrangemang, politiska möten, demonstrationer, spontan samvaro och som passage mellan stationen, biblioteket, service och handel. Den öppna platsens karaktär möjliggör en tillgänglig användning för hela befolkningen - oavsett ålder, rörelseförmåga eller social bakgrund - vilket gör den till en av få genuint demokratiska platser i tätorten.

Att bebygga torget, såsom planförslaget föreslår, innebär därmed inte bara en fysisk förlust av yta, utan ett symboliskt avsteg från en lång tradition av öppenhet och samspel mellan invånare, samhällsfunktioner och offentliga miljöer. Det innebär också att kommunen går emot sin egen översiktsplan, där det uttryckligen anges att offentliga rum i centrum ska utvecklas som inbjudande, tillgängliga och aktiva stadsrum.

Vidare är torget en betydelsebärare inom riksintresset. Det beskrivs hur stationsområdet tillsammans med det öppna torget och bebyggelsen kring Storgatan utgör en helhetsmiljö som illustrerar det planerade järnvägssamhällets uppbyggnad. Att ersätta denna med en sluten bostadsstruktur innebär att man bryter mot riksintressets krav på att viktiga historiska komponenter ska vara fortsatt avläsbara och tillgängliga för allmänheten.

Planförslaget saknar även konsekvensanalys av vad förlusten av torget innebär för centrumhandeln, trygghetskänslan, social samvaro och platsens användbarhet i framtida stadsliv. Utan sådan analys kan inte ett så omfattande ingrepp motiveras utifrån Plan- och bygglagens krav på god offentlig miljö.

Slutligen är det viktigt att notera att det inte framgår att någon reell medborgardialog genomförts kring torgets framtid trots dess centrala betydelse. Att fatta beslut om att bebygga det utan folkligt stöd strider mot grundläggande demokratiska principer inom fysisk planering.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

I riksintressebeskrivningen är det Stora Torget som åsyftas som en del av miljön vid stationsbyggnaden och järnvägsområdet. Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen,

Detaljplanen innebär att några av de allmänna platserna i centrum ändras i sin utformning. I och med detaljplanen kommer Strömmementorget att minska i storlek men fortsatt inrymma ytor för marknadsstånd mm. Torggatan smalnas av något men kommer likaså fortsatt kunna inrymma marknadsstånd vid dessa tillfällen. Satsningar görs på att utveckla Stora torget för att skapa ytor för evenemang så som julmarknaden.

84. Anonym

Kul att något kommer att fixas till. Men ... För höga hus och byggnaderna ligger för tätt. Titta på övriga hus utmed Storgatan, där finns takkupor, tinnar och torn. Ljusare färger. Vi behöver flera hyreslägenheter! Var ska ett större bibliotek ligga? Var finns plats för mat, fika mm utomhus? (och inomhus) Kommer lokalerna att anpassas prismässigt? Var ska kunder och boende parkera? 120 platser (boende, bibl. butiker)!

Om man puttar in alla husen, gör dem mindre så finns p-plats runtom och det kommer att kännas rymligare. Ta bort huset i "mitten" eller låt det vara lågt med bibliotek o fik.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Många av frågeställningarna besvaras i planbeskrivningen. Det kommer finnas byggrätt för verksamhetslokaler, såsom bibliotek, restauranger och caféer i nya byggnaders bottenplan.

Hur parkeringsutbudet kommer att se ut redogörs för gällande både besöksparkering och boendeparkering. Omfördelningen och minskning av besöksplarkering som planförslaget medför bedöms lämplig mot bakgrund av genomförd beläggninginventering. Nya parkeringsplatser för bostäder ska anordnas i enlighet med kommunens parkeringsplan (antagen 2024). Kravet är att 0,5 bilplatser ska anordnas för bostäder som är ett rum och kök och 0,7 bilplatser ska anordnas för bostäder som är två rum och kök eller större.

85. [REDACTED]

För höga hus, för lite grönska. Är absolut för utveckling men efterlyser ett förslag som bättre passar in i Gnestas befintliga miljöer. Detta gör inte det alls.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

86. [REDACTED]

Jag vill inte att detta bygge/förändring ska ske, det förstör hela den pittoreska idyllen som Gnesta har, + att förstöra grönytor och fontänen är helt förkastligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

87. [REDACTED]

Varför dra igång ett så stort bygge med höga hus och butikslokaler?
Kommunalråden/oppositionsråden säger att de som flyttar till Gnesta vill bo centralt. Ja att gå dom få metrarna från Poweboxtomten måste väl ändå betraktas som nära. Jag tror att de som väljer att flytta till Gnesta gör det för att man lockas av småstadscharmen. Riv Posthuset och bygg nytt. Bevara utveckla det gamla centrumkvarteret. Gör om Strömmentorget till en inbjudande plats som lockar unga och gamla till en fin inbjudande biblioteksentré. Att skapa nya butikslokaler när många gamla redan står tomma är inte bra. Ta vara på och utveckla det som redan finns, bygg inte sönder vårt centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Många av de frågeställningar som lyfts besvaras i svaret till Rädda Gnesta centrum. Se svar till Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

88. [REDACTED]

Jag är inte rädd för förändringar och utveckling av vårt centrum, däremot önskar jag att förändring sker i etapper. Jag håller med om att Posthuset ska rivas och byggas nytt. Däremot önskar jag att beslut om resterande centrumkvarter ska skjutas på framtiden, då det inte är aktuellt att starta bygget nu. Jag anser att det är klokare om framtida politiker ska fatta detta beslut som kanske har andra synpunkter som är aktuella i det skedet.

Jag ser gärna en uppfräschning av Bibliotek- och Coophuset med en inbjudande entré till Biblioteket och ett trevligt Strömmentorg. Klokt att börja med byggande av bostäder på Powerboxtomten, för självklart vill jag ju ha nya bostäder och nya invånare.

Vidare är det fint att bevara grönområden på Stora Torget utanför Bokhandeln. Bifogad bild är från ett fint inbjudande torg i Norge.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

89. [REDACTED]

Småstad

Gnesta centrum bör få behålla sin karaktär som "småstad". Det vinner inte på att se ut som en stockholmsförort med 4–6 våningar höga hus. Hur fasaden utformas spelar ingen roll. Det är storleken som är avgörande. De planerade huskropparna harmonierar inte heller med den äldre bebyggelsen.

Norrläge

Gnesta centrum ligger på norrsidan om en höjd, vilket gör det lite solfattigt, speciellt under vinterhalvåret. Torggatan centralt skuggas av husen på södra sidan, men solskenet på Strömmementorget och parkeringen gör att det ändå upplevs som ljust och man kan gå där i solskenet. Situationen är densamma vid Västra Storgatan, där solen idag når ner över det låga Coop/bibliotekshuset till andra sidan gatan och även på den öppna platsen framför godsmagasinet. Med den planerade bebyggelsen försvinner den sol som idag strålar ner på dessa platser och med husfasader nära trottoarerna kommer det att upplevas som mörkt och solfattigt.

Butiker

Idag finns en matbutik på ömse sidor om Västra Storgatan. Om båda butikerna lokaliseras norr om V Storgatan innebär det att alla som bor på den södra sidan, många äldre, en del med rullator, måste passera V Storgatan för att handla mat. Idag kan de gå utefter den inte så hårt trafikerade Torggatan till Coop och slippa korsa V Storgatan med bil- och buss- och tung trafik. Med den föreslagna placeringen av Coop kommer antalet gångtrafikanter som korsar V Storgatan öka väsentligt. Det är bättre med en matbutik på vardera sidan om Storgatan. Är det tänkt att de nya hyreshusen skall byggas som bostadsrätter eller planeras även för hyresrätter? Vilka skall bo där?

Bostadsrätter/hyresrätter

Bostadskön till en hyreslägenhet i Gnesta sägs vara lång, men lär inte hyresrätter minska om man bara bygger bostadsrätter. Fler hyresrätter behövs säkert för bl a ungdomar som flyttar hemifrån och par som separerar, men kan tillgodoses på andra platser i samhället där det planeras för bostäder. Tror inte folk från stockholmshället vill hyra lägenhet i Gnesta för att bo likadant som man kan göra närmare Stockholm och dessutom med längre resväg med tåg som inte alltid går som de ska. Bostadsrätter kanske passar äldre Gnestabor som säljer sin villa, men vill bo kvar i Gnesta, men det är nog inte många utsocknes som köper en bostadsrätt i ett högt hus i Gnesta centrum.

Mänskligt samhälle

Till Gnesta flyttar man för att man vill bo i ett småskaligt, mänskligt samhälle med låga hus - inte i ett 4–6-våningshus i centrum. De flesta som söker sig hit är troligen barnfamiljer som vill bo i villa eller radhus.

Allmänna ytor

Om Gnesta skall växa är det ologiskt att minska de allmänna ytorna i centrum så att bara det lilla området som är tänkt att bevaras finns kvar.

Parkering

Som landsbygdsbor uppskattar vi att det finns lättillgängliga gratisparkeringar i Gnesta centrum när vi behöver handla. Det hoppas vi att det också fortsättningsvis skall finnas. Men med den planerade mängden av lägenheter i centrum undrar man. Även de som bor nära pendel- och regionaltåg behöver säkert bil. På fritiden vill de nog ta sig ut i omgivningarna och då förslår inte den kollektivtrafik vi har här.

Behåll Gnesta centrum

Vi förstår inte anledningen till att man vill riva hela centrum och bygga höga bostadshus istället för att ha kvar den småskaliga, låga bebyggelse som finns idag med öppna, soliga platser. Det planeras ju för nya flerbostadshus på andra håll i samhället. Och inte heller där bör de vara mer än tre våningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind. Detaljplanen reglerar inte upplåtelseform för de nya bostäderna.

I solstudien tillhörande samrådsförslaget redovisas ljusförhållandena vid vår- och höstdagjämning samt midsommar. Solstudien har till granskningsutställning även reviderats i enlighet med den sänkning av byggnader som har gjorts i planförslaget.

Strömmentorget kommer fortsatt ha god solbelysning under dagtid och eftermiddag vid dessa tider på året. Marieströmsgatan kommer under eftermiddag att skuggas på ungefär samma sätt som i dagsläget eftersom nuvarande Posthuset skuggar likt ny bebyggelse kommer att göra. Inom kvarteret gäller det att säkerställa att alla lägenheter har möjlighet till direkt solinstrålning någon gång under dygnet och året, vilket provas i kommande bygglovsskede. Kvarteren har utformats med släpp mellan husen som möjliggör mer solinstrålning på gårdarna i förhållande till slutna kvarter.

90. [REDACTED]

Jag inser att en förändring av centrum är nödvändig. Synd att det endast finns ett huvudförslag. Ett alternativförslag hade underlättat debatten.

1. Det är viktigt att området mellan husen på Torggatsidan och de som ligger vid V:a Storgatan är tillgängligt för alla. Jag tror att det går att göra det området attraktivt också. Butiker/serveringar eller aktiviteter i gatunivå borde gå att få till så området blir attraktivt. Undvik att det blir ett "tillhåll" vilket är en risk om inte folk rör sig i området.

2. Biblioteket, som ju är en kulturverksamhet, bör få en trevligare utsmyckning än "kartongformen" som visas på förslaget.

3 Parkering måste finnas i närområdet.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

91.

Att bygga sönder centrum med bostadshus är väl det mest fantasilösa ni kommunalråd har hittat på. Vad är det som försiggår där borta på kommunkontoret. Är detta något ni vill lämna efter er när er korta tid i kommun är slut, och sen skylla på närhet till pendeltåg? Lägg ner och gör rätt!!!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

92.

Den som åstadkommit denna katastrofala omdaning av Gnesta centrum måste väl vara någon som aldrig tänkt bo i Gnesta. Att förstöra centrum med en dylik bebyggelse tyder på stor brist i kunskap av uppbyggnad av stadskärnor. Och allt verkar vara för att få kostnaden av posthusets (apotekshuset) rivningskostnad borttrollad.

Kasta hela detta förslag i papperskorgen och anlita någon som förstår hur en stadskärna som pryder dess ort skall byggas. Detta inkompetenta är en skam av okunnighet.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

93.

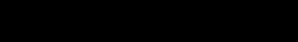
Jag har följt idéerna kring centrumutvecklingen i Gnesta. Jag undrar om Gnesta måste bli som andra förorter till Stockholm. Ett trångt centrum med flera höga byggnader. Byggs det höga hus i centrum förloras den charm och historia som Gnesta har. Gamla byggnader som Järnvägshotellet försvinner i förtätningen och höjden av nya byggnader.

Behöver väl inte riva bibliotek och Konsumbyggnaden, räcker väl om man fräschar upp husen. Däremot behöver man verkligen göra något åt apotekshuset. Riv huset men bygg något som passar in i omgivningen. Det kommer ju att byggas på flera andra ställen i kommunen. Räcker inte dessa byggnationer?

Det ska vara välkomnande att komma till centrum. Hört från två vänner som har sina föräldrar i Nykvarn. De är helt förtvivlade hur man där förstört centrumet med nya byggnader.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Järnvägshotellet och de byggnader längs Stora Torget kommer fortsatt utgöra Gnestas fond sett från Frösjön och järnvägen. Övriga synpunkter noteras.

94.

Jag anser att det charmiga och genuina i Gnesta förstörs om det byggs höga hus i centrum. Dyra lägenheter som inte efterfrågas och affärslokaler som blir dyra. Stockholmarna flyttar inte till Gnesta för att de vill bo i en ny förort, utan till det lantliga och lugna. Anser att Strömmentorget behålls och görs attraktivt och öppet, biblioteket får utöka och ha plats för mer kultur.

Lyssna nu på medborgarna och ta till er synpunkter. Det är val nästa år, kanske ni missar en del röster om ni ej är lyhörda. Det finns ju så många samlade dokument mot denna plan!!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

95.

Yttrande 1

Den planerade bebyggelsen är för hög, höghus ger främlingskap och otrygghet. Den planerade bebyggelsen är stor, tät och allmänt oproportionerlig i förhållande till den omkringliggande historiska bebyggelsen som omfattas av riksintresset. Bygg mer människovänligt!

Yttrande 2

Det är djupt ansvarslöst av Gnesta kommun att driva igenom ett så omfattande och ingripande centrumprojekt när den grundläggande och absolut nödvändiga VA-infrastrukturen lider av sådana allvarliga kapacitetsbrister. Det innebär att projektets genomförandetid kommer att vara villkorad upp till ett decennium! Detta skapar en enorm osäkerhet, riskerar skenande och oförutsedda kostnader. Hela projektet borde pausas om omprövas tills VA-frågan är fullständigt och långsiktigt löst!

Yttrande 3

Guldsmedshuset är en av få kvarvarande äldre byggnaderna i direkt anslutning till torget och bär på en viktig del av Gnestas handels och socialhistoria. För att verkligen säkerställa att denna pärla bevaras för framtida generationer krävs det, utöver ett absolut och ovillkorligt rivningsförbud i plankartan, en kraftigt förstärkt och mycket mer detaljerad varsamhetsbestämmelse. Denna måste specificera vilka unika kulturhistoriska värden - såsom fasadutformning, fönstertyper, material och ursprungliga detaljer - som ovillkorligen ska bevaras vid all form av renovering och underhåll. Låt oss inte upprepa misstaget med Godsmagasinet!

Yttrande 4

Det nya som byggs måste vara ett svar på hur människor faktiskt vill bo och inte hur mycket pengar man kan tjäna på dem. Andelen lägre bebyggelse måste öka så att solen når ner till de boende. Skalan ska vara mänsklig och ge möjlighet till trivsel och kontakt mellan människor. Man ska ha nära till marken, kunna odla och uppleva en grön miljö, även parker, torg och planterade gator krävs!

Läs rapport från Regeringskansliet november 2024, den visar att 7 av 10 svenskar vill bo nära marken och i områden med låg bebyggelse och mänsklig skala! (Attefall rapportansvarig)

Yttrande 5

Det faktum att det för den nya Coop-butikens placering krävs så pass omfattande och specifika riskreducerande åtgärder såsom speciell brandteknisk klass på fasader och fönster, samt en medveten placering av friskluftsintag och utrymningsvägar riktade bort från järnvägen (Risk-PM Godsmagasintomten, 20210520, s 14) - är i sig ett mycket starkt argument för att platsen är fundamentalt olämplig för en så pass publik och viktig verksamhet! Istället för att tvinga fram en lösning på en riskfylld plats, borde en säkrare lokalisering ha prioriterats från allra första början!

Yttrande 6

För att Gnestas nya centrum verkligen ska kunna smälta in och berika den befintliga miljön, snarare än att dominera den, är takens utformning av yttersta vikt. Jag delar den oro som framförs i Konsekvensbeskrivningen (20241206, s 17) De takformer som illustreras är främmande för Gnestas traditionella byggnadsstil och är avgörande för helhetsintrycket och bevarandet av Gnestas kulturhistoriska identitet.

Yttrande 7

Med stor sorg och bestörtning ser jag hur planerna för Centrumkvarteret fortskrider utan tillräcklig respekt för vårt gemensamma kulturarv. Rivningen av Godsmagasinet är ett öppet sår i Gnestas historia. enligt er egen Konsekvensbeskrivning (20241206, s 6, 16) var detta en byggnad som starkt stödde riksintresset Gnesta (D44) och var vital för att kunna uppleva och förstå vår järnvägshistoria! Att denna förlust nu ska följas av ytterligare storskaliga ingrepp känns som ett svek mot Gnestas identitet. Var finns ansvaret för att bevara det som gör Gnesta unikt?

Yttrande 8

Jag anser att planförslaget för Centrumkvarteret brister i anpassning till den befintliga bebyggelsemiljöns skala och karaktär, vilket direkt påverkar riksintressets värden negativt. Konsekvensbeskrivningen (20241206 s 18) bekräftar att förslaget innebär en negativ påverkan på miljöns kulturhistoriska värde och är en visuell störning.

En hållbar utveckling måste bygga på respekt för det befintliga!

Yttrande 9

Fem våningar plus vind?! I Gnesta? Har ni tappat konceptet fullständigt? Vi vill inte ha något mini-Manhattan här. Konsekvensbeskrivningen (s. 16) och Planbeskrivningen (s. 28) talar ju själva om att det här är för stort och kommer att förstöra vår småstadskänsla. Tänk om. tänk rätt! Vi som bor här vill känna igen vårt Gnesta!

Yttrande 10

Det är anmärkningsvärt att kommunen överväger att gå vidare med en detaljplan där den egna Konsekvensbeskrivningen (s. 18) så tydligt fastslår att den föreslagna exploateringsgraden "förefaller överdimensionerad i det historiska stadsrummet". Att ignorera sådana expertutlåtanden är inte bara ansvarslost ur ett kulturmiljöperspektiv, utan riskerar också att leda till en stadsmiljö som inte är funktionell eller trivsamt för Gnestaborna. Planen måste omarbetas för att respektera platsens skala!

Yttrande 11

Vårt nuvarande bibliotek är en ovärderlig mötesplats och kunskapskälla, centralt och lättillgängligt för alla! Planförslaget (Planbeskrivning, 20250410, s 13, 31; Gestaltungsprogram, 20250228, s. 9) innebär att denna viktiga funktion försvinner i sin nuvarande form. Även om en ny placering nämns, är jag djupt oroad för att tillgängligheten och synligheten kommer att försämrats. Ett levande centrum behöver ett starkt och centralt bibliotek. Detta måste prioriteras högre!

Yttrande 12

Medborgarkontoret är en otroligt viktig servicefunktion för oss som bor i Gnesta! Att nuvarande, lättillgängliga lokaler försvinner genom planförslaget för Centrumkvarteret (Planbeskrivning, 20250410, s. 13, 31) är mycket oroande. Det är oklart hur denna service ska säkerställas i framtiden. Det är av yttersta vikt att medborgarkontoret, eller motsvarande funktion, bibehåller en central, tydligt skyltad och tillgänglig placering med ett brett serviceutbud. Allt annat vore en försämring för oss invånare.

Yttrande 13

Ekonomiskt vansinne att förstöra det som är attraktivt och lockar till boende i Gnesta, den politiska ledningen visar sin okunskap om boendemarknaden genom detta förslag! se och lär av Nykvarn!

Yttrande 14

Svenskar vill inte bo i nyproduktion! Vet ni inte det? Vad säger ekonomichefen? Detta spektakel kommer att bli dyrt för oss skattebetalare!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning

för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind. Ett rivningsförbud har införts för Guldsmedshuset.

Gnesta kommun arbetar aktivt med att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet. Parallellt med detaljplanen pågår projektering av det nya vattenverket, som beräknas tas i bruk år 2027. Därtill genomförs olika utredningar för att kapacitetssäkra spillvattenhantering i väntan på utbyggnation och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Det är möjligt att det finns en kapacitetsreserv i befintligt reningsverk som medför att ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag kan anslutas.

Övriga synpunkter noteras.

96. [REDACTED]

Jag vill härmed framföra mina synpunkter för att Rädda Gnesta centrum.

Det gamla posthuset är så illa skött att det kan rivas. Bygg nytt hus där det gamla stått, låt det bli max 3 våningar högt där våning 2 och 3 blir bostäder. Gatuplanet skall vara i likhet med dagens, alltså apotek och andra affärer skall få utrymme att hyra lokaler för försäljning och eventuellt en restaurang.

Enligt nya förslaget kommer ingen affärsverksamhet att kunna drivas vilket är mycket negativt. Dessutom kommer parkeringsplatser att försvinna också negativt.

Inget öppet torg kommer att finnas där människor kan träffas och umgås, mycket negativt. Torget och parksoffor behövs för att känna gemenskap vilket är viktigt framför allt för oss som är lite äldre. Ni som sitter som ledande politiker blir en dag också gamla och kommer känna att det är en viktig del av livet.

Konsum skall flyttas till det nybyggda huset där ladan stått. Tänk efter lite! Konsum har idag svårt att överleva, hur det går sedan, med vilket man förstår blir en avsevärt högre hyra. Kommer de klara detta eller får de lägga ner sin verksamhet, svaret är ganska givet.

Nej jag tycker "fräscha" upp hela huset med bibliotek och låt allt vara kvar.

Ta inte bort några grönytor i Stationsparken grönytor är ju vad vi människor vill ha, inte hård betong. Hur kan man överhuvudtaget tänka så.

Nej jag tycker alla era förslag (förutom att riva gamla posthuset) är förkastliga OCH JAG VILL HA GNESTA CENTRUM KVAR. Charmen med Gnesta kommer att försvinna. TÄNK OM OCH TÄNK RÄTT.

Jag är Gnestabo sedan år 2007 och har haft min arbetsplats i Gnesta sedan 1997, närmare bestämt i Frustuna församling och har varit aktiv politiker i kyrkans verksamhet under två mandatperioder, och under den tiden har jag lärt känna många Gnestabor och alla jag har pratat med om era ombyggnadsplaner för Gnesta tycker som jag, det är förkastligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

97. [REDACTED]

Det är för alla av oss svårt att ändra uppfattning men när så sker kan det i vissa situationer vara ett uttryck för vishet. Denna tanke kan appliceras på Gnesta kommuns ledning med avseende på planerna för Centrumkvarteret.

I min kommentar avstår jag från synpunkter på genomförbarheten av det nuvarande förslaget. Istället inriktar jag mig på alternativet:

1. Endast det så kallade Posthuset rivs.
2. Biblioteket, som är i stort behov bland annat av mötesrum, tar hand om Swedbanks lokaler.
3. Coops behov av ytterligare yta tillgodoses genom att använda del av den nuvarande parkeringsplatsen.
4. Två nya byggnader uppförs. Den ena ersätter Posthuset, den andra uppförs längs Torggatan. Scenen rivs. Dessa byggnader inrymmer hyreslägenheter, som ägs av Gnestahem och byggs i trä i två våningar.
5. Den lediga ytan används för utomhusschak omgivet av rabatter och buskar.
6. Stora Torget utvecklas enligt föreliggande planer med ett intressant försök till utformning instundande sommar.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

98. [REDACTED]

Yttrande 1

Jag anser att kommunen går emot sig självt när den vill bygga bort den öppna offentliga miljön runt Strömmentorget i enlighet med PLAN.2021.11. I miljökonsekvensbeskrivningen Dnr:KS.2014.194 ÖVERSIKTSPLAN GNESTA KOMMUN 2050 säger man att "ta vara på ortens småskalighet och attraktiva karaktärsdrag när ny bebyggelse ska tillkomma".

Byggnation och exploatering ska ske sett till ekologiska, sociala och ekonomiska faktorer. Man bortser helt från de sociala faktorerna och exploaterar maximalt i tätorten istället för att bygga småskalig stil i enlighet vad medborgarna önskar sig och anser vara attraktivt för Gnesta som kommun.

Yttrande 2

Den planerade bebyggelsen mitt i Gnestas centrum sticker ut mot omgivande miljö med de alltför höga husen. I Gnesta är de flesta husen tre våningar höga. Alltför höga hus mitt i centrum kommer att bilda en oattraktiv betong skog som för tankarna till en förort någonstans i Stockholm. Dessutom är hela projektet så pass spekulativt att bättre

vore börja bygga i liten skala och låta byggande växa fram organiskt. Bygg hållbart med kvalité istället för kvantitet. Det behövs bra bostäder i Gnesta.

Yttrande 3

Det är redan illa med genomfartstrafiken inom bostadsområden utmed Torggatan samt Kullagatan 5-99 likaså Kullagatan 4. Trafiken kommer sannolikt att öka med förslaget därför att ca 40 P-platser försvinner om den nuvarande centrum planen genomförs. Bilar kommer att behöva åka runt och leta p-platser när de ska handla. Eller så åker de någon annanstans där det är lättare att parkera. Vi som bor i centrum kommer att drabbats ännu hårdare av den nedsmutsning som biltrafiken orsakar i våra bostadsområden. Genomfartstrafik hör inte hemma i bostadsområden. Den bör minska inte öka.

Yttrande 4

Eftersom kommunen förmodligen måste ge bort marken till byggherren kommer denna byggherre äga den värdefulla marken i Gnesta centrum. Hur mycket av kommuninvånarnas skattepengar är man villig att offra till detta projekt? Och hur mycket ska tas från hyresgästerna? Bra bostäder kostar att bygga. När det handlar om spekulation kan man redan på förhand förstå att det kommer bli fusk på ett eller annat sätt. Ingen i bygg- och fastighetsbranschen bygger utan att göra stora vinster. Förlorarna blir kommuninvånarna i allmänhet och hyresgästerna i synnerhet.

Yttrande 5

Nuvarande detaljplan är inte planerat tillsammans med en byggherre. Det gör hela projektet till en osäker och spekulativ plan. För mycket är oklart. Troligtvis finns det inget behov av vare sig affärslokaler eller kontorslokaler då det redan i dag finns outhyrda sådana i kommunen.

De affärsidkare som finns i kommunen kan inte betala högre hyror om de vill fortsätta sin verksamhet. En dyr nyproduktion ger högre hyror och lägenheterna riskerar bli outhyrda. Bostadsrätterna kan bli oattraktiva att köpa av många olika anledningar. Finns det analys av vad som efterfrågas?

Finns det i tankarna att kriminella kan vilja tvätta pengar via spekulativa projekt som de mer seriösa byggarna skulle rata för att deras vision kan/borde vara att bygga bra bostäder. Gnesta behöver bra bostäder. Det får man nog inte via ett spekulativt projekt där pengarna och kvantitet är huvudsaken.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Övriga synpunkter noteras.

99. [REDACTED]

Jag kom till Gnesta 1945, med min far, som fått Statens Järnvägars uppdrag att fullfölja dubbelspårsbygget mot Stockholm! Alla, samtliga, jag diskuterat detaljplanen med under några månader tillbaka, har varit fullständigt eniga om att "Vi i Gnesta" äro fullständigt nöjda med som Gnesta centrum är utformat idag, och bör underhållas i nuvarande skick. Någon rivning, om- eller tillbyggnad, nybyggnation och dylikt är fullständigt fel och onödigt! Varifrån har dessa planer över huvud taget kommit/uppstått? Alltså: Oavsett att kommunen saknar både motiv, resurser, vatten, avlopp, reningsverk med mera så gäller min och många önskan med detaljplanen: Avbryt alltsammans, nu genast!

Betänk att vi bo i ett demokratiskt land! Några extra, behövliga, p-platser för tågpendlarna kan nu åstadkommas där godsmagasinet förut stod. Så bra! Behövs verkligen, för alla framtidspendlare, boende norr om järnvägen, Vackerby, Framnäs, Södertuna, Frönäs osv.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

100. [REDACTED]

Angående nytt centrum kvarter: Jag tycker Ni har helt feltänkt när det gäller att riva och bygga nytt, kostnaderna för detta blir enorma. Kanske mer än en miljard kronor i slutändan med dagens och framtidens priser. Lägg pengar på att uppfräscha fasader mm och framför allt äldre vård och skola.

Det enda som kan rivas är gamla posthuset och eventuellt bygga nytt bostadshus. Att riva och bygga nytt kommer att kosta många miljoner då det krävs specialkunskaper att göra en säker sanering vid asbestsaneringar mm.

Jag skulle vilja komma upp till någon av politikerna på kommunhuset och prata lite med Er angående planer mm.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

101. [REDACTED]

Börja i rätt ända, med att fixa avloppssystemet.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Gnesta kommun arbetar aktivt för att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering. I samband med detaljplanens antagande kommer kommunen att redovisa hur den planerade bebyggelsen kan säkerställas erforderlig kapacitet inom vatten- och avloppssystemet.

Parallellt med detaljplaneprocessen pågår projektering av ett nytt vattenverk, vilket beräknas tas i drift under 2027. Tillstånd för vattenuttag har beviljats av Mark- och miljödomstolen den 25 februari 2026, och kommunfullmäktige fattade den 23 februari 2026 beslut om en investeringsram om 447 mnkr för projektet.

Därutöver genomförs utredningar för att säkerställa tillräcklig kapacitet för spillvattenhantering i avvaktan på utbyggnad och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Preliminära bedömningar visar att det kan finnas en kapacitetsreserv i det befintliga reningsverket, vilket skulle kunna möjliggöra anslutning av ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag.

102. Anonym

De planerade byggnadskropparna som ligger där affären, biblioteket och torget nu ligger är för höga och kommer inkräkta på ett negativt sätt på upplevelsen av Gnesta från dess mitt och "centrum" - från torget, Västra Storgatan samt stationen och de som anländer med tåg. Det är bara att placera sig vid stationshuset och se hur vackert Gnesta breder ut sig upp mot höjden med den befintliga bebyggelsen som vandrar upp längs backen.

Viktigt att Biblioteket får en garanterad plats i det nya förslaget - betydelsefullt för platsen Gnesta på ett värdefullt sätt ur många perspektiv och under lång tid framåt. Med ett sunt, vackert och inbjudande bibliotek byggs en attraktiv och positiv plats inifrån, mot framtiden.

Viktigt att ytskikten framför allt närmast gatuplanet ges högsta möjliga nivå av hantverk och kvalité (läs exempelvis fasad i heltäckande puts och listverk i massivträ), för att göra platsen och intilliggande hus rättvisa. En något högre initial kostnad som sedan snabbt betalar sig i längden.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

103. Anonym

Oavsett om förslaget är bra eller dåligt så borde det inte genomföras av bolaget (GCFAB) som nu har vanskött centrum i många år och bevisat att de inte ens klarar av att ta hand om det dom redan har. Att ge desamma ansvaret för ännu mer är ologiskt. Lämna över processen till någon som inte bevisligen missköter centrumfastigheter.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

104. [REDACTED]

Jag bor vid Stora Torget och kan njuta i parken runt vattendammen och gräsmattan där. Detta är en viktig mötesplats för stora och små i all enkelhet. Speciellt för oss som ej har balkong eller uteplats. Även för folk som kommer med tåg och har långa

väntetider på vidare transport. När jag ser planen så blir det mer som en stenöken. Vill att ni behåller parken som den är med damm och gräsmattor, sätta upp högre häckar runtom som skyddar mot blåst och insyn och lite störningar från vägarna. Bra med flera bänkar/sittplatser. Scenen är helt malplacerad och kan stå centralt på annan plats. Vi har ju flera scener med kultur och musik här i byn.

Angående bostäder så tror jag ej att folk kommer ha råd med dessa då nyproduktion som brukar bli mycket dyra. Med tanke på lägre inflyttning till byn (tror att det kan bero på att det har varit strul med tågen senaste åren) så tror jag ej på detta, däremot mindre hyreslägenheter. Parkeringsplatser kan byggas utmed järnvägen och ej vid gamla boulevarden, där kan man ha en lummig mötesplats med sitt möjligheter. Man kan väl även tillåta parkering utmed vissa gator och matbutiken kan väl byggas på den plats där ni planerar bostäder om det finns behov av bostäder kan de ligga på annan mark. Nej till sten och betong på torg (genererar värme) mer gräs och fler mysiga mötesplatser!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Övriga synpunkter noteras.

105. [REDACTED]

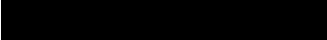
Förslaget ger ett trångt och gyttigt intryck. Istället för den nuvarande öppna yta som utgörs av Strömmementorget och Coops parkering, föreslås ett antal massiva huskroppar som mer verkar vara planerade för maximalt antal lägenheter per yta än för en attraktiv centrummiljö.

Den planerade rivningen av befintlig bebyggelse kommer att förvandla det centrala Gnestas centrum till en byggarbetsplats i ett antal år. Detta innebär en stor risk både för kvarvarande verksamheter (ss i Guldsmedshuset) och för de som nödgas flytta. En styrka för en liten ort som Gnesta är dess mångfald av små affärsidkare som gör att det mesta finns lokalt. Om man stökar till det alltför mycket under alltför lång tid (realistiskt kanske 3–4 år) riskeras att folk hittar nya shoppingvanor som inte återgår till gamla mönster när bygget står färdigt. En annan farhåga gäller ekonomin. Hur många små affärsidkare kommer att ha råd med de nya lokalerna? Risken är stor att vi får ett tämligen öde centrum med ännu fler tomma lokaler än idag.

Jag föreslår att man går försiktigare fram och åtgärdar det som är nödvändigt såsom Posthuset samt snyggar till Torggatan med de lutande trottoarerna utanför Humbles. Strömmementorget kanske också behöver ett smärre ansiktslyft som dock inte behöver betyda utplåning. Så dåligt fungerande är det faktiskt inte.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

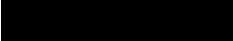
Noteras.

106.

Jag tror ej att planerna på centrumkvarteret kan locka nya skattebetalare till kommunen. Huskropparna ligger tätt på en relativt liten yta vilket kan påverka personers integritet (kan lätt se in till grannarna). Det kan även innebära att mängden solljus som når husen påverkas. Vi har fått information om att man behöver bygga lite högre hus (flera lägenheter) för att det ska löna sig. Tanken är att bottenvåningarna ska kunna användas till affärsverksamhet men vem ska ha råd att driva dessa? Postenhuset som är i dåligt skick ska ju rivas och jag anser att man bör bygga nytt men i gammal stil. Biblioteket och Servicekontoret är en central och viktig mötesplats för oss medborgare i alla åldrar. Kan man inte renovera lokalerna och eventuellt ta över bankens lokaler om den läggs ner? Om planen för centrumkvarteret blir av så tror jag att Gnesta förlorar sin charm. Om Gnesta centrum blir en byggarbetsplats i många, många år då kommer troligen de som bor här nära centrum flytta. Det kan även innebära att många affärer får stänga pga ett så omfattande byggprojekt. Låt Strömmementorget få lite uppfräschning för vi är många medborgare i Gnesta som önskar få ha denna naturliga mötesplats kvar!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

107.

Här kommer 4 synpunkter:

1. Varför är de planerade husen i centrum så höga? Det bryter visuellt av mot omkringliggande hus och ger det nya centrum en känsla av Stockholms innerstad - exakt det som Gnesta inte bör sträva efter att efterlikna. Gnesta borde istället försöka behålla en känsla av småstad och då är det här fel väg att gå. Istället bör det max vara två våningar på de hus som byggs (alltså gatuplan, plus två våningar). Jag undrar också hur prognosen ser ut för att få så många butiker/(kommersiella lokaler uthyrda i Gnesta? Alla prognoser jag tagit del av pekar på en fortsatt mycket svår situation för fysiska butiker samt restauranger i budget och mellansegmentet. Sedan många år har fastighetsägare svårt att hyra ut kommersiella fastigheter till fullt pris - att ha hyresrabatter på över 50% är en etablerad standard. Det finns en uppenbar och mycket påtaglig risk att de nya lokalerna kommer att stå tomma. Det blir dyrt för kommunen och ger en mycket tråkig stadsbild.

2. Jag är mycket tveksam till att ha en från förbipasserande insynsskyddad innergård mitt i centrum. Det finns forskning som visar att det riskerar att skapa otrygga områden när förbipasserande, framförallt förbipasserande fordon, inte har insyn till innergårdar som är tillgängliga för allmänheten (en av slutsatserna från miljonprogrammen). Man skulle visserligen kunna tänka sig att de boende husen

runtomkring bidrar med en positiv atmosfär även på innergården (det finns också forskning som stöder det), men närheten till pendeltåg och centrum kommer tveklöst göra att de som vill hänga på stan - men inte sitta fullt synliga på stora torget eller utanför biblioteket - kommer röra sig till innergården. Det finns uppenbar risk med att stadsplanera på det sättet, särskilt som Gnesta inte har någon fast lokalpolis.

3. Ytterligare en invändning mot de presenterade planerna är att Gnesta i och med detta missar ett tillfälle att på riktigt göra något funktionellt och progressivt, och istället landar i en arkitektur som är en standardlösning. Kommunen har här chansen att bygga någonting för framtiden som utmärker sig och kan sätta Gnesta på kartan. Varför byggs inte byggnaderna i nya centrum i klimatpositivt trämaterial? Man kan med fördel inspireras av städer i Gnestas storlek som sticker ut och är kända för sina centrumbäddar - som drar turister och är stor del i ett varumärke - tex Mariefred, Trosa, Sigtuna. Vill man bygga högre/större kan man titta på de flerfamiljshus som byggts i Stockholm och andra ställen av trä. Varför har vi landat i de tråkigast och minst nytänkande av alla tänkbara alternativ? Jag tror inte att det är vad Gnestaborna vill ha.

4. Görs saker i tätt ordning? Borde inte första steget i utvecklandet av kommunen vara att säkra Gnestas VA lösning? Dricksvattnet i kranen är tjänligt men direkt undermåligt - det luktar gyttja och har höga halter av flourider. Mina barn dricker det inte pga smaken - och besökande från andra ställen chockas över densamma. Det stinker från reningsverket vid Sigtunaån - och det är en skam att det fortgår från år till år. Jag känner personligen entreprenörer som varit intresserade av att utveckla fastigheter i Gnesta men som har blivit stoppade av VA-systemets stora underhållsskuld - dvs de har inte fått bygglov med hänvisning till detta. Kopplingen VA-system och utvecklandet av centrum är uppenbar, även om jag förstår att det faller utanför de synpunkter som kommunen inhämtar här.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

När nya byggnader planeras handlar frågan om höjd inte bara om stadsbild, arkitektur eller utsikt - den påverkar också direkt vad det kostar för företag att hyra lokaler, vilket omnämns i synpunkten. För att lokalhyror ska vara möjliga att betala behöver byggnaden i många fall nå en viss volym. En högre byggnad gör det möjligt att hålla hyrorna på en nivå som fler verksamheter faktiskt klarar av att betala. Därtill finns aspekten att tätare byggande kan skapa mer livskraftiga kvarter. När fler människor bor och arbetar i samma kvarter skapas ett större lokalt kundunderlag. Det gör att verksamheter i bottenvåningar och lokaler har bättre förutsättningar att överleva, vilket i sin tur gör investeringarna mer hållbara över tid. Höjd kan därmed vara ett sätt att skapa både ekonomiskt och socialt bärkraftiga miljöer.

Detaljplanen medger byggrätt för lokaler i bottenplan av ny bebyggelse, vilket innebär att kommunal service i form av bibliotek, medborgarkontor och turistbyrå är verksamheter som kan ta plats i ny bebyggelse.

Gnesta kommun arbetar aktivt med att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet. Parallellt med

detaljplanen pågår projektering av det nya vattenverket, som beräknas tas i bruk år 2027. Därtill genomförs olika utredningar för att kapacitetssäkra spillvattenhantering i väntan på utbyggnation och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Det är möjligt att det finns en kapacitetsreserv i befintligt reningsverk som medför att ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag kan anslutas.

Övriga synpunkter noteras.

108. Anonym

Ett jättefint förslag. Trevligt att bli av med postenhuset och få något finare istället. Biblioteket och Coop-huset är inte heller fina. Strömmentorget är ett tomt och tråkigt ställe. Fler bostäder i centrum är en god idé. Bra för handlarna och att fler rör sig i centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

109. Anonym

Jag tycker förslaget är jättebra. Jag tycker posthuset och biblioteks/Coop-huset är väldigt fula och passar inte alls in i Gnestas arkitektur och tycker det är trevligt att det ska rivas och byggas något nytt och fräscht som ändå passar in i miljön. Strömmentorget tycker jag är bra att det försvinner i och med att det mest står tomt och inte fyller en funktion till vardags. Tycker mest det ser tråkigt ut och lockar till sig ett visst klientel. Höjden på de nya husen tycker jag blir bra, det passar in med gamla hotellet. Toppen med fler lägenheter. Jag tycker att det är härligt och positivt med förändring och nya idéer som förnyar Gnesta och gör Gnesta mer inbjudande och trevligt!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

110. Anonym

Jag är så otroligt glad att det äntligen händer något kring centrum. Fantastiskt fint förslag och jag välkomnar att det byggs fler bostäder i centrum för att skapa både bostäder och ökad trygghet med en levande stadskärna även nattetid.

Byggnationen kunde gärna få vara högre längst in i kvarteret för att göra möjligt fler bostäder på höjden med möjlighet till sjöutsikt. Få centrum har så fina möjligheter att förädla för fler med sjökontakt som Gnesta men just nu ett så fult, kallt och hemskt centrum. Allt kan bara bli bättre så snälla kör på nu!

Strömmentorget är en katastrof så jag hoppas att det blir en mer levande och trevlig yta på Stora Torget samt den hörnyta som finns att se i förslaget. Strömmentorget idag är en obehaglig plats där man knappt vill promenera tvärs över utan hellre går runt.

Hårdgjort, kallt och kallt är torgytan idag så det kan bara bli bättre med det nya förslaget.

Jag vågar inte framföra mina åsikter öppet då "de gula västarna" som vill rädda centrum är så aggressiva och jagar en på ett negativt sätt så att det känns obehagligt att framföra sin åsikt. Jag har aldrig känt mig så påhoppad av en aktivistgrupp som denna. Otroligt tråkigt och ledsamt. Jag beklagar verkligen att de får så stort utrymme och ensidigt skrämmer folk.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

111.

Tyvärr hann jag ej delta och skriva på de listor som redan sänts in till kommunen. Jag har nu tittat och läst igenom de handlingar som finns på biblioteket för allmänheten. Jag har även gjort en utflykt till nybyggda Nykvarns centrum och det blev man ju inte glad åt. Jag vill på detta sätt delta i protesten mot de planer som finns för tänkt ombyggnation. Ta bort det förfallna posthuset och hitta en annan arkitekt som kan planera om och rita mindre och trevliga småstadshus. Som t ex i Mariefred och Trosa.

Det ska vara öppet för allmänhet att strosa runt i byn. Strömmentorget behöver ej bestå i sin nuvarande form men däremot tycker jag den lilla befintliga parken med träd välskötta planteringar samt en fontän ska vara kvar. Jag hoppas som kommuninnevånare att Ni våra folkvalda politiker beaktar de protester som vi sänt in till Er.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

112.

Detta är mina synpunkter på förslaget till ombyggnad av Gnesta Centrum. Om Coop önskar nya lokaler, börja med att uppföra den nya Coop-byggnaden enligt plan. Riv gamla posthuset och bygg nytt enligt plan.

Bevara, i upp till kanske 50 år, Coop byggnaden och Biblioteket. Om Coop flyttar kan ett alternativt, vara att öppna en Second Hand marknad där för Röda Korset och/eller andra aktörer. Mer butiksyta för återanvändning av kläder och allehanda saker kommer att behövas framöver. Swedbanks lokal kan tas över av Biblioteket för utökad verksamhet. Bevara Strömmentorget med scenen. Bevara Stora torget grönt med träsoffor av samma typ som på Torggatan. Bygg det planerade huset utefter Torggatan först när behovet verkligen finns och då gärna en våning lägre.

Poängen med detta förslag är:

Ekonomi

Det är bra ekonomi för kommunen att bevara dessa fina fungerande byggnader. Dessutom klimat- och miljövänligt. De stora taken kan täckas med solfångare som från gatunivå kan döljas med en ca 1.5 meter hög sarg som liknar taken på de nya husen.

Valmöjligheterna

Det möjliggör framtida byggnation av allmänna lokaler på kommunens mest centrala mark. Vilket kan komma att behövas framöver när Gnesta växer. Det vore dumt att nu för lång tid blockera denna nästan enda centrala tomtmark med bostäder.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

113.

Gnesta har en attraktiv småstadskaraktär, den uppskattas av boende, besökare och turister. Bygg vidare på det! Inte höga hus med bostadsrätter och privat innegård! Redan nu är det svårt på marknaden för bostadsrätter. Bygg istället hyreslägenheter!!! De är det brist på. Bygg istället de höga husen längs Västra Storgatans sida mot järnvägen istället! Eller på andra sidan av Thulegatan mitt emot fotbollsplanen.

Biblioteket har en vacker profil, spara den och bygg ev. ut. Innan Gnestas stora vattenproblem är löst bör INGET byggas.

I beredskapssyfte bör skyddsrum under mark byggas. På denna plats är detta helt olämpligt pga att det är sank mark under.

Beakta allmänhetens negativa syn på förslaget, mängder av namn har samlats in för att rädda Gnesta centrum med småstadskaraktär! Det finns andra centrala byggplatser för lite högre hus med hyresrätter!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

114.

Om visionen är att utveckla "centrumkvarteret i harmoni med det gamla stationssamhället och de historiska byggnader som präglar området" så tycker jag att man har misslyckats rejält. En vision har också varit att intrycket skall vara "småskaligt". När man "vandrar" i den (utmärkta) 3D-filmen som illustrerar den planerade, stenbelagda miljön ger den ett väldigt instängt uttryck. Det är för många hus och husen är för höga!

Torggatan: Den blir helt inbyggd med hus på båda sidor, endast gata och parkeringsplatser. Det T-formade huset utefter Torggatan bör inte byggas alls! Det skulle göra att den planerade "innergården" kan göras till ett öppet park- och grönområde som många kan ta del av? eller att bibehålla Strömmen torget.

Marieströmsgatan: Stenbelagd med höga hus på båda sidor. Den som bor här kan bara se in i en stenvägg! Om man skall bygga ett hus här, bör det inte vara mer än två våningar högt! Då skulle de som bor i "postenhuset" få en chans att se in i grönområdet.

Storgatan: Ja, här är vi ju redan vana vid cement och betong, men även det huset är minst en våning för högt.

"Här rivs för att få luft och ljus" skrev Strindberg när det var aktuellt med "Esplanadsystemet" Låt oss inte bygga för instängdhet och mörker!

Jag tror inte att storstadsmänniskan vill lämna en stenöken för en annan stenöken. Den vill ha småskalighet och lantlig charm det som präglar Gnesta idag.

Dessa stora, höga hus är INTE i harmoni med det gamla stationssamhället och de historiska byggnader som präglar området?! Dessa fula fasader och takkupor harmoniserar inte på något vis med den visionen och de ger heller inte något intryck av småskalighet!

Gnesta är inte som idyllerna Trosa och Mariefred, och skall inte sträva efter det heller, men ställ inte till det som de har gjort i Nykvarn! Häromdagen hörde jag en mamma säga till sitt barn: Jag tycket att Gnesta är en så mysig liten småstad! Det var så intressant att höra en spontan kommentar från en "utsocknes". Låt oss behålla Gnestas småstadskaraktär!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

115.

En byggnation enligt förslaget skulle göra att många centrala parkeringsytor tas i anspråk av de boende i detta storskaliga bostadskomplex. Om man minskar antalet parkeringsplatser i Centrala Gnesta blir det svårare för dem som bor utanför Gnesta att komma hit och handla och att utnyttja pendeltåg. Detta sammantaget gör Gnesta till en mindre attraktivt att bo i och att flytta till.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att den omfördelningen och minskning av besöksplarkering som planförslaget medför är lämplig mot bakgrund av genomförd beläggningsinventering. Boendeparkering ska anordnas i enlighet med kommunens Parkeringsplan.

116.

Vi tycker mycket om Gnesta, av många olika skäl: Staden har ett lugn och en småstadsscharm men har samtidigt det mesta som man behöver året om, till skillnad från många andra småstäder som överbefolkas sommartid men är döda under resten av året. För oss och alla andra som bor en bra bit utanför Gnesta och kör bil dit, är det fantastiskt att alltid kunna parkera nära den butik i centrum som man ska besöka. Att

kunna välja mellan Mälardalstrafiken och pendeln när man vill resa någonstans är perfekt. (Dessutom har Gnesta Sveriges trevligaste ÅVC - snyggt och välskött, med alltid lika hjälpsam och vänlig personal). Sammantaget är Gnesta en fin småstad som man bör värna om.

Självklart måste Gnesta utvecklas. Att riva de nyare, fula husen vid Västra Storgatan, Marieströmsgatan och Torggatan (där bl a Coop, biblioteket och apoteket ligger) som sticker ut på ett trist sätt i den övriga, lite äldre bebyggelsen runt torget vore absolut en positiv förändring av stadsbilden. Men när man ser informationsvideon på biblioteket ser det ut som att den föreslagna nya bebyggelsen kommer att bli alldeles för dominerande, både genom de högre husens höjd och genom att husen tillsammans bildar nästan som en sluten borg mitt i staden. Byggherren önskar givetvis få ut ett maximalt antal lägenheter av projektet. Men det vore ett stort misstag om projektet genomförs på bekostnad av småstadskänslan.

Idag finns ca 40 P-platser vid Torggatan och utanför Coop. På filmen ser det ut som att bara ett litet fåtal kommer att finnas kvar. Det framgår inte av filmen hur många P platser som kommer att finnas på området vid det nu rivna Magasinet. Där finns idag ca 25 platser. Eftersom dessa tillsammans ca 65 P platser oftast utnyttjas hårt skulle det bli ett stort problem för kunder och handlare om ett stort antal av platserna skulle försvinna.

Vad gäller Stationsparken (Stora Torget) är den befintliga parkdelen perfekt som den är, en klassisk stadspark - lummig, grön och fridfull. Här finns inget behov av förändring. Den asfalterade del där torghandeln sker är däremot en död yta som skulle må bra av en förnyelse. Helst med mer grönytor än hårdgjorda ytor i den mån torghandeln ändå kan tillgodoses.

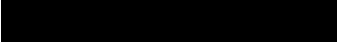
Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att den rådande skalan på bebyggelsen i planförslaget är väl anpassad till riksintressets skala. Byggrätten har sänkts så att stadsilhuetten fortsatt är avläsbar. Förvaltningen anser att upptrappning av bebyggelsen västerut håller samman stadssiluetten väl. Sett från Frösjön kommer trädtoppar fortsatt vara synliga som fond bakom hela centrumkärnan och rama in den, vilket stärker upplevelsen av att Gnestahöjden är överordnad centrumområdet topografiskt.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att den omfördelningen och minskning av besöksplarkering som planförslaget medför är lämplig mot bakgrund av genomförd beläggninginventering. Boendeparkering ska anordnas i enlighet med kommunens Parkeringsplan.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget

hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, er synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

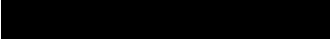
117.

Husen är för höga. Stationshuset som "är" Gnesta kommer att se ut som ett leksakshus. Utan järnvägen hade Gnesta inte funnits... Att alla dessa butikslokaler skulle bli uthyrda är osannolikt.

Fokus i kvarteret borde vara bibliotek och kulturlokaler, inte bostadsrätter. Att tro att människor skulle flytta till Gnesta för att få bo 3 minuter från stationen är fullkomligt imbecillt. Frågar man invånarna vad som är bra med orten svarar de flesta naturen, inte närheten till tåget.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

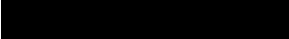
Noteras.

118.

Jag tycker att det är sorgligt att se att det planeras att minska växtligheten i den lilla parken mellan Coop och bokaffären. Att parken ska ersättas med asfalt är inte genomtänkt. Hårdgjorda ytor blir heta på somrarna och hala på vintrarna. Det är inte miljö- eller människovänligt. Det är också galet att bygga höga, skuggande bostadshus vid Strömmentorget. De skuggiga gatorna från torget mot Storgatan blir riktiga orchergångar som man snabbt skyndar igenom istället för trivsamma småstadsgator man gärna strosar på. Var ska biblioteket och servicecentret placeras? Det här förslaget är inte genomtänkt på annat sätt än med tanke på ekonomisk vinst. Tummen ner.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen. Övriga synpunkter noteras.

119.

Jag har delat upp "Centrumförnyelsen" i etapper/delar så att det kanske är lättare att förstå vad jag menar.

Etapp/Del 1

Riv Posthuset och bygg ett nytt kommunhus på platsen och anpassa det utseendemässigt till den gamla bebyggelsen på Marieströmsgatan/Torggatan (gärna med inspiration ifrån den gamla bebyggelsen på Stenstagatan). I detta hus placeras förutom kommunkontor även "Elektron" & bibliotek, turistbyrå och andra kommunala servicefunktioner.

Nya Elektron bör förses med en mindre restaurang/bar del. Nya Elektron bör få en lite större bio/teater scen, samt en mindre scen. Ungefär i storlek som de 2 scenerna/lokalerna idag. Detta ger ett levande centrum som "drar trafik" och därmed gynnar både befintligt & nytt affärsliv. På markplanet i "Nya kommunhuset" mot Nya Strömmen torget läggs restaurang/affärslokaler. Ev. kan det nya kommunhuset kompletteras ev. med någon/några våningar för bostäder.

Etapp/Del 2

Bygg bostäder på den gamla/nuvarande kommunhus-tomten, vilket kompletterar den framtida bebyggelsen av den gamla Powerbox tomten.

Etapp/Del 3

Coop kan få hela den nuvarande Coop/Bibliotek/Swedbank byggnaden. Det bör gå att få till en lastgata in bakom gamla Posthuset/Nya kommunhuset. Alternativt kan man göra en ny lastgata/lastkaj vid nuvarande trappa till Coop-entrén och flytta den ena entrén till Nya Strömmen torget och den andra till nuvarande bank/biblioteksdel. Bygg eventuellt på Coop/Bibliotek//Swedbank byggnaden med 1 våning bostäder.

Etapp/Del 4

Gör om Torggatan vid Strömmen-torget till en gågata/gångfartsgata. Gestalta om hela Strömmen-torget/Coop parkeringen så att det blir ett torg, som även hänger ihop med "Stora torget" via Torggatan.

Inkorporera biten av Tingshusgatan utanför Guldsmens i Strömmen-torget/Stora-torget, då har man gjort ett stort torg/park som kan innehålla scen/torghandel/uteservering osv. Led ned/upp trafiken till Tingshusbacken via Stora torget förbi Bokhandeln/Indiska restaurangen

Etapp/Del 5

Gör parkering av gamla magasinestomten. Denna parkering ersätter alla nuvarande parkeringar med råge. Ev. kan man bygga ett "parkeringshus", dvs en typ carport/"parkeringshus" som ser ut som gamla magasinet. Minsta fråga / otydlighet besvaras med glädje och jag hoppas att denna inlaga åtminstone ger nån form av inspiration.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

120.

Jag valde att flytta till Gnesta 2006 för att jag tyckte om den charmiga miljön där man ser att det är ett gammalt järnvägssamhälle. Jag hade inte valt att flytta hit om jag hade fått se filmen om nya centrum som ni visar. Var man trivs kan dock variera men jag är inte ensam om att ogilla de planer som presenteras, det är en lång lista med missnöjda kommuninvånare som har överlämnats. När det gäller byggnation i Gnesta hävdar jag att ni måste börja om. Utgångspunkter för byggnation måste vara att skapa ett hållbart och resilient samhälle. Det får man inte genom att förtäta centrum.

Klimatförändringar och ett oroande omvärldsläge gör att byggnation i centrum inte är ett alternativ på grund av att grunden inte är stabil. Jag menar att den gamla postenhuset bör rivas men inte ersättas av någon byggnad utan i stället bli ytterligare grönområde i anslutning till Strömmentorget. Jag skulle också vilja att ni igen undersöker om det är möjligt att låta den kulverterade ån bli en damm och "våtmark" som kan reglera vattenflöden i centrum och bli ett vackert och lärorikt inslag. Coop borde kunna renoveras och biblioteket och Swedbank kunde byggas om och bli vårt kulturhus med bibliotek integrerat. Ett nytt bostadsområde i Gnesta ska ha en stabil grund där vi kan ha ett källarplan med både plats för beredskapslager och enklare skyddsrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

121.

Gärna öppen planlösning, mycket ljus och grönska. En plats där både unga och äldre kan samlas.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

122. Anonym

Varför ta bort en bra fungerande boulebana för att bygga parkeringar??? Ska alla grönytor nära centrum bebyggas med hus och parkeringar? Vi vill bo på landsbygden INTE i ett betonggetto!!!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

123. Anonym

Jag anser att en större ombyggnad inte är lämplig för kommunen att satsa på just nu. Fokus och budget bör riktas mot vattenförsörjning och infrastrukturen för vattenförsörjningen istället för att bygga höghus i ett område där höghus inte passar med omgivningen. Dock finns behov av mindre punktinsatser för de hus/lokaler som

inte uppfyller sanitära krav. Vid ombyggnad/nybyggnad bör fokus ligga på attraktivitet och småstadskänsla och inte ett centrum för en Stockholmsförort.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

124.

Viktigast är att biblioteket med tillräckligt stora lokaler finns kvar i centrum. Helst vill jag se ett bibliotek utvidgat till ett kulturhus som även rymmer konsthall och kulturskolan, kanske även fritidsgården. Biblioteket/kulturhuset ska ha en öppen yta framför sig, helst ett torg.

Jag motsätter mig förslaget om ett stort och högt bostadsområde på nuvarande Strömmentorget. Posthuset kan rivas och nybyggnation göras där samt även på nuvarande Coop-parkering. Ett enstaka högt hus kan accepteras, ett "torn", likt det på cirkustomten, men resterande byggnader bör vara högst tre våningar för att bättre harmoniera med övrig bebyggelse och så att småstadskänslan bibehålls. Strömmentorget bör bibehållas och förskönas. Ingen privat innergård på nuvarande Strömmentorget! Torget ska vara samlings- och mötesplats för allmänheten.

"Stora torget" ska fortsätta vara en grön och välkomnande park, även för den som utifrån kommer till Gnesta, alltså inte ett torg.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

125.

Mina synpunkter är att man rustar upp centrumkvarteret. River posthuset & bygger nytt (högst 3 våningar)!! Kommunen kan försöka köpa upp husen mitt emot centrum som nu ägs av Blombergs & rusta upp dem så det blir en trevligare miljö i centrum. Snygga till de hus som finns i centrum nu! Det vore bedrövlighet att trycka in 8 höga & lägre hus blandat på centrum kvarteret, dessutom med privat innergård mitt i centrum! Det finns annan mark att bygga på, tex gamla Powerhuset, man kan riva gamla PRO huset & bygga där, sedan finns Solrosens tomt & det blir ändå centralt! Vi vill ha ett levande centrum inte stängda innergårdar, vi vill ha bibliotek, apotek och affärer! Vi vill röra oss fritt i centrumområdet!

Sedan hoppas jag att ni inte förstör stora torget som är så fint idag med grönska & blomrabatter, det har redan påbörjats en upplyftning där fortsatt med det & det kommer bli hur mysigt som helst! Men låt oss slippa ett torg i cement!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

126. Anonym

Har "gått" i er film... Känslan är att husen är för höga, för många, ligger för tätt, har för modern stil ... och så på tok för lite gräs och träd. Om man tittar på vyn över huset som idag inrymmer klädaffär, bokhandel mm så är det 3 våningar med takkupor och "torn" som lättar upp. Husen där känns "mindre" för de ligger nedanför backen och man ser träden i bakgrunden. Vill också påminna om att ta hänsyn till ett bibliotek som absolut inte är mindre än idag. Parkeringsplatser ser jag inga! Nästan en plats per lägenhet samt besöksplatser både till lägenheter och affärer och bibliotek, vart är det planerat?

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Parkeringsplatser för bostäder och besökare är planerade för inom och i anslutning till planområdet.

127. Anonym

Tycker det vore tråkigt med hus mitt på centrumtorget då det känns som en naturlig samlingsplats för olika evenemang under året!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget ska inte bebyggas med hus. Strömmentorget kommer delvis att bebyggas och ändras till sin utbredning. Torget förskjuts söder ut vilket möjliggörs av att Torggatan enkelriktas och behöver mindre utrymme för körfält.

128. Anonym

Finns det ingen som sett alla filmer om rivningsraseri och centrumförnyelser som gjordes framför allt på 60-talet. Upprepa inte fiaskona från förr. Ett fullkomligt idiotiskt förslag att skapa en enklav mitt i centrum. Ett centrum är till för alla invånare i kommunen och inte för ett fåtal besuttna. Skapa något som alla kan tillgodogöra sig och känna tillhörighet till. Lagg ner planerna på ett isolerat "Östermalm" mitt i centrum, börja om från början och med tanken att för en gång skull göra något med och för invånarna i stället för att gå emot vad folk tycker. Det finns förmodligen många som både kan och vill göra något bra för alla.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

129.

Helt förkastligt att förstöra idyllen Gnesta med denna plan. Bygg med förnuft och inte prestige. Gärna i en stil som passar omgivningen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

130.

Gnesta ska fortsätta vara en Liten stad. Inte härma andra byar som stor dom får fler invånare med hjälp av höghus. Bygg nya hus men högst 3 våningar och lämna ett trevligt torg med fina planteringar. Butiker kommer inte att löna sig förrän ni byggt alla andra områden runt Gnesta. Och var öppna, visa alla förslag till nybyggen samtidigt så vi innevånare får en helhetsbild. En stolt innevånare i en Liten stad.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

131. Anonym

Husen är för höga och fula. Det är inte småskaligt som det anges att det ska vara. De stora höga husen konkurrerar ut övrig bebyggelse både fysiskt och sett till funktion, tex butiker. Höga hyror har inga butiker i Gnesta råd med vilket leder till tomma lokaler. "Sjönära" kommer inte existera eftersom sjöutsikten och tillgängligheten byggs bort. Vad som ska finnas i kvarteret tex bibliotek som anges "kan" finnas, måste tydligt definieras och utformas för just den funktionen. Överlåt inte åt en kommersiell byggherre att bestämma centrumets funktioner och utseende. Det är INTE ett måste att dessa höga hus byggs just i centrum. Det pågår och planeras flera andra byggnationer i och i kommunens närhet.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

En detaljplan möjliggör en byggrätt för olika typer av markanvändningar inom kvartersmark, och kan således inte styra vem som äger marken inom kvarteren. Kommunen kan välja att fortsatt äga och förvalta nya byggnader, men detaljplanen kan inte säkerställa det varför planbeskrivningen är formulerad på detta sätt.

132. Anonym

Min åsikt är att man bör begränsa antalet våningar inom det nya kvarteret till max 3 våningar. Vidare tycker jag att biblioteket bör få behålla sin centrala plats som det har idag då det är en naturlig mötesplats och kulturcentrum för oss som familj boende i centrala Gnesta. Slutligen skulle jag också vilja se att torget får behålla sin nuvarande plats som central mötesplats och centrum i samhället.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

133. [REDACTED]

Jag vill se ett öppet centrum där det bjuder in till att mötas runt vår älskade lilla fontän för att äta en glass och titta på fåglarna. Där man ser alla som kommer hem med tågen. Där barnen kan cykla och gå på ett säkert sätt med bra vägar och lite trafik. Jag vill se caféer och butiker och framför allt biblioteket. Lägenheten i vår centrala del kommer att döda charmen helt. Den film som ligger till förslag ser precis ut som det gör på andra sidan spåret. Bra som bostadskvarter men oinspirerande som mötesplats och centrum. Gnestaborna är väldigt bra på att aktivera sig och hålla vår ort levande. Bygg in det mer så även kommande generationer vill hålla staden levande. Ett torg med scen, skatepark, boulebana, natur och bänkar.

Jag är dessutom mycket skeptisk till att göra bostadsrätter. För hur pass högt trycket kommer att vara på lägenheterna? Vi som bor här idag får ju inte våra bostäder sålda. Marknaden står stilla. Varför skulle plötsligt jättemånga lägenheter säljas när det som efterfrågas är hyresrätter o inte bostadsrätter. Vi har sett exempel på när man rustar upp o snyggar till centrum vilket resulterat i att man dödat livet helt i det, charmen med småstadslivet. Istället blev det ännu en förort. Snälla, bevara Gnestas charm. Och bevara vår fina lilla fontän o den typen av ytor. Tack.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

En detaljplan kan inte styra vilken upplåtelseform nya bostäder ska ha, det är därmed inte fastlagt att det kommer att uppföras nya bostadsrätter utan kan även bli hyresrätter beroende på framtida ägande och förvaltning.

134. Anonym

Tycker det vore väldigt tråkigt om ni bygger bort det charmiga småstadsaktiga i Gnesta centrum. Posthuset får ni gärna byta ut mot något bättre, men behåll de öppna ytorna

och gör dem gärna grönare, men också plats för parkering. Absolut inga så höga hus som i planen och gärna med en gammaldags stil. Titta mer på Trosa och Mariefred än på Stockholms förorter.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

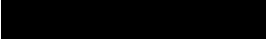
Noteras.

135.

Nej till nya bunker bygget Gnesta centrum. Bygg välkomnande som Trosa och Mariefred. Mer gröna ytor.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

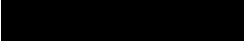
Noteras.

136.

Jag tycker inte det nya förslaget är bra alls. Centrala Gnesta är idag en väldigt öppen och lättillgänglig plats, där man lätt kan skapa såväl spontana som planerade möten, större och mindre. Det finns gott om sköna sittplatser, biblioteket har fina, luftiga lokaler, alla ytor är nåbara och gästvänliga. Man skulle absolut kunna göra en uppfräschning, men inte bygga bort gemensamhetsytor. Med det nya förslaget blir det skuggigare, mer anonymt och KATASTROF att biblioteket inte är lokalbestämt!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

137.

Förstör inte Gnesta centrum genom husen som ser ut som bunkrar. Ett centrum ska var inbjudande för alla. Riv posthuset. Gör en grön och fin plats för alla. Inte bara för dom som bor i bostadsrätterna. Finns andra platser att bygga på i Gnesta.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

138.

Nej till höghusen i Gnesta centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

139. Anonym

Jag tycker det är bra att ni går vidare med centrumplanerna. Det behövs en förnyelse och en förändring. Kan det finnas ett samband mellan åldern på befolkning och negativitet mot nytt?

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

140.

Jag tillstyrker att före detta Posthuset snarast möjligt rivs och ersätts med de byggnader som finns i planförslaget. Däremot anser jag att Strömmentorget, Biblioteket och COOP ska få finnas kvar för att bibehålla den nuvarande småskaliga miljön. Om planförslaget genomförs enligt framtaget förslag kommer centrumkvarteret att vara en byggarbetsplats under lång tid med stora problem för många som blir berörda. Utöver den byggnation som berör före detta Posthuset finns redan i nuläget markområden som är centralt belägna där bostäder kan byggas utan större påverkan.

Mejeritomten finns redan planlagd för ett stort antal lägenheter och när Granngården flyttar så finns det ytterligare mark som kan bebyggas med bostäder. Därför behöver man inte bygga ytterligare bostäder i centrum eftersom de här markområdena finns och de är också centralt belägna. Flera parkeringsplatser för pendlarna kommer att behövas inom en snar framtid och då kan platsen där Godsmagasinet var beläget användas. Strömmentorget och Biblioteket har en central funktion när Lions Club i samverkan med Gnesta kommun och Gnesta Handel arrangerar den traditionella julmarknaden med över 100 marknadsplatser fördelade på Strömmentorget, Torggatan, Tingshusgatan och Stora Torget. Om Strömmentorget försvinner kommer det utan tvekan att försvåra genomförandet av julmarknaden.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Detaljplanen innebär att några av de allmänna platserna i centrum ändras i sin utformning. I och med detaljplanen kommer Strömmentorget att minska i storlek men fortsatt inrymma ytor för marknadsstånd mm. Torggatan smalnas av något men kommer likaså fortsatt kunna inrymma marknadsstånd vid dessa tillfällen. Satsningar görs på att utveckla Stora torget för att skapa ytor för evenemang så som julmarknaden.

141.

Effekten av höga byggnader på säkra övergångsställen

I Gnesta finns det inga skolor norr om Västra Storgatan, vilket gör att många skolbarn måste korsa denna trafikerade gata minst två gånger om dagen - ofta på egen hand. Just nu har det viktigaste övergångsstället, intill biblioteket, relativt god sikt för både förare och fotgängare, delvis tack vare bra belysning och frånvaron av visuella hinder. Men ljusanalysen visar att de höga byggnader som planeras i området kommer att

kasta långa skuggor över gatan (t.ex. video sek. 0:26/3:00). Det kommer att göra det svårare för bilförare att se barn som väntar vid övergångsstället, särskilt när förarna själva kör i starkt solljus samtidigt som barnen står i djup skugga. Då Västra Storgatan blir allt mer trafikerad är det viktigare än någonsin att se till att skolbarn kan korsa säkert. Lägre byggnader som släpper in mer dagsljus och minimerar skuggning skulle förbättra säkerheten vid detta viktiga övergångsställe.

Mer offentlig plats, inte mindre

Offentliga platser är hjärtat i en stadskärna - platser där människor kan samlas, uttrycka sig och skapa en känsla av gemenskap. Strömmingstorget är just en sådan plats: ett torg där offentliga framträdanden hålls och människor möts. Särskilt när Torggatan stängs av för trafik under evenemang blir det en värdefull, trygg plats där barn kan leka fritt och artister kan uppträda utan att oroa sig för bullrande bilar och säkerhetsrisker. Även till vardags används torget för att sitta, betrakta omgivningen och småprata. Barn kan springa ut från biblioteket med sina nya böcker utan rädsla för trafik. Självklart finns utrymme för förbättring.

I ett förändrat klimat, med mer extrem värme, behöver vi mer grönska som ger skugga och svalka för stadens invånare (se mer om detta nedan). Svalare dagar finns det också stor potential för uteserveringar och caféer. Men som jag förstår de nuvarande planerna skulle Strömmingstorget försvinna och bli mer eller mindre halvprivat, med begränsad tillgång för allmänheten. Att minska de trygga offentliga ytorna i centrum en plats som redan har så stort värde och potential - är ytterst oklokt. Dessa beslut kommer att forma stadskärnans karaktär och funktion i årtionden framöver. Nu är det dags att satsa på det som verkligen betyder något.

Stora Torgets olämplighet för offentliga framträdanden och tal

Tung och bullrig trafik gör Stora Torget olämpligt för offentliga framträdanden och tal. Den nuvarande platsen för evenemang vid Strömmingstorget erbjuder en trygg och lugn miljö, särskilt när Torggatan tillfälligt stängs av under evenemang, vilket ger barn möjlighet att röra sig fritt och artister såsom sångare eller violinister att koncentrera sig fullt ut. Dessa fördelar skulle minska avsevärt om evenemangen flyttades till Stora Torget. Bilar på Västra Storgatan utgör en risk som hindrar barn från att springa omkring fritt. Dessutom stör både trafikens rörelser och buller publik och artister - särskilt då förare av A-traktorer medvetet gasar på eller spelar hög musik för att dra till sig uppmärksamhet där det finns mycket folk. Även om störningarna från bilar kunde minskas, skulle buller från höghastighetståg ändå kvarstå som en oundviklig störning. En plats intill en trafikerad väg och ett järnvägsspår är helt enkelt inte lämplig för känsliga offentliga framträdanden och debatter.

Det behövs betydligt mer grönska

Planerna kommer att forma Centrumkvarterets karaktär i årtionden framöver. Även om framtiden är osäker kan vi vara säkra på att klimatförändringarna kommer att intensifieras, med mer extrem värme och kraftigare nederbörd. När jag tittar på videon och föreställer mig en solig dag med 40 grader känns Västra Storgatan och

Centrumkvarteret som en mycket obehaglig plats. Det finns väldigt lite grönska, trots att all forskning visar hur avgörande gröna ytor är för att ge svalka i stadsmiljöer. På samma sätt orsakar redan dagens kraftiga skyfall tillfälliga översvämningar på Västra Storgatan. Extrem nederbörd kommer bara att bli vanligare, ändå planeras väldigt lite grönska för att hjälpa till att ta hand om vattnet. Nu är det dags att planera noggrant och anpassa oss till dessa realiteter. Tidigare misstag - såsom underinvesteringar i dricksvatten- och avloppssystem - visar tydligt riskerna med kortsiktigt tänkande och behovet av långsiktiga lösningar. Mer grönska skulle också gynna den biologiska mångfalden och folkhälsan. Fåglar, bin och fjärilar gör människor glada och bidrar till ett mer välmående stadsliv.

Bilaga: Naturvårdsverket Rapport 7016, Naturbaserade lösningar – ett verktyg för klimatanpassning och andra samhällsutmaningar

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkter noteras. Detaljplanen innebär att några av de allmänna platserna i centrum ändras i sin utformning. Detaljplanen skapar förutsättningar för den nya byggnationen, och i samband med det har dagvatten- och skyfallshantering utretts för att skapa bättre åtgärdssystem för nederbörd i framtiden. Inom kvartersmark och allmän plats kommer öppna lösningar med grönska att anordnas, vilket gynnar förutsättningar för pollinatörer och bidrar till folkhälsan såsom beskrivs i synpunkten. De allmänna platserna har kommunen möjlighet att skapa gröna, exakt utformning är inte fastlagd ännu. Möjlig utformning illustreras i detaljplanen och tillhörande visionsfilm.

142. Anonym

Jag tycker att det räcker med att Postenhuset rivs och att det där byggs ett nytt bostadshus dock inte alltför högt. Det övriga kan renoveras, biblioteket kan utökas till banklokalerna när banken har flyttat. Jag vill ha kvar den småstadskänsla som finns. Om det nya Coop-huset byggs kan den lokalen användas till t ex apoteket eller någon annan verksamhet.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

143. Anonym

Dimensionerna i förslaget är på alla sätt omotiverade - från mängden bostäder och höjden på husen till det inträngda biblioteket. Ett centrum bör utgå från invånarnas behov och vad ett samhälle behöver för att skapa gemenskap och sammanhållning. I detta är mötesplatser som bibliotek och torg centralt och planen bör därför utgå från detta - inte trycka in det i efterhand.

En mötesplats, som det pratats alldeles för lite om, är boulebanan som får ge plats för bilar. Som om vi behövde fler bilar i centrala Gnesta. Utöver detta bör kulturmiljöutredningen ligga till grund för utformningen av de byggnader som uppförs både i fråga om höjd och uttryck. Några positiva inslag är planteringarna längs

Torggatan, cykelbanan längs Storgatan och upprustningen av Stora Torget, men då utan att ta bort grönytorna.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Boulebanan kommer att omlokaliseras till en annan lämplig plats inom Thuleparken eller närområdet.

144. [REDACTED]

Småskaligheten är mycket viktig för tätorten Gnesta. Folk som flyttar hit gör det bland annat på grund av att den finns här. Med ett nytt stort och högt hus på Strömmentorget går småskaligheten förlorad och solljuset kommer att minska avsevärt. Att omvandla Strömmentorget till en sluten yta för folk i höghuset är ett dåligt förslag.

Gnesta är känt för sitt stora utbud av butiker. Eftersom nyproduktion är dyrt finns stor risk att många inte klarar av de högre hyrorna utan måste lägga ner sin verksamhet vilket skulle minska serviceutbudet och göra centrum tråkigare och mindre attraktivt.

Biblioteket är styvmoderligt behandlat i planförslaget.

Att ersätta Postenhuset är ett bra förslag men utan det nya höghuset på Strömmentorget behövs inte halvmesyren med parkeringsgaraget ett halvplan under mark utan ytan kan användas på bättre sätt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Strömmentorget kommer att finnas kvar men minskas något till sin utbredning. Det kommer fortsatt att innehålla grönska, sittplatser och fylla funktionen som central mötesplats i stadskärnan. Övriga synpunkter noteras.

145. [REDACTED]

Bra förslag att stänga av Tingshusgatan och enbart tillåta trafik till fastigheter, tänker att det vore fint att utöka det till att gälla delar av Torggatan (från Juristgatan till Stora torget) och Östra/Västra Storgatan (från Gnesta kurre till den tänkta nya magasinsbyggnaden typ Marieströmsgatan och fram till parkeringsinfarten) och gör det till en så kallad stadszon.

Avsluta Coop-parkeringen att endast gälla rörelsehindrade samt svängrum för transporter till Coop. Sätt ut blomsterarrangemang som trafik hinder samt uppmuntra till en uteservering och bind ihop det nyblivna rummet med Stora torgets grönområde (snyggt med de nya sofforna på gräset!).

Rädda fontänen, vi behöver inte en ny plaskdamm, var rädd om det vi redan har!

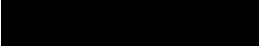
Som vårt fina bibliotek (när Swedbank flyttar ut kan biblioteket expandera!)

Så till Posthuset, märkligt att det fortfarande står kvar! Det är framför allt hyresrätter där och byggs det nytt så är det hyresrätter som bör byggas centralt och inte bostadsrätter med privat gård. Det finns andra tomter att bygga på, stäng inte den lilla öppna ytan Gnesta centrum har.

Uppmuntra fastighetsägaren till Gnesta lås på Marieströmsgatan att återställa fastigheten till sin ursprungliga unika fasad. Det jag kan förknippa Gnesta med som liten bruksort.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

146.

Mina synpunkter på planförslaget. Jag är helt emot och protesterar med all kraft mot den planerade nybyggnationen av flera höga, stora, gigantiska höghus, vilket kommer medföra en förfärlig förtätning av Gnestas fina kärna, Strömmentorget. Nej och åter nej. Jag vill att man bevarar Strömmentorget som en öppen mötesplats. INGA nya höghus där. Tag lärdom av hur fruktansvärt hemskt det blev med förtätningen i Nykvarn. Bygg ett nytt Postenhus - ja.

Jag protesterar mot och vill inte att man utökar asfaltering av Stationsparken/Stora Torget. Bevara oasen och utöka den i stället med mera grönt och träd. Jag protesterar också mot att man gör P-platser där Boulebanan finns idag. BEVARA vårt Gnesta, som den pittoreska ort den är.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Många av de frågeställningar som lyfts besvaras i svaret till Rädda Gnesta centrum. Se svar till Rädda Gnesta Centrum på sidan 46. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

147.

Alldeles för höga hus ej i äldre stil för att passa in. Inte ok med innergård för endast bostadsrättsägare där ett offentligt torg legat. Inte ok att förändra stora torget och ta bort allt det gröna. Vi vill ha vår lilla småstadskänsla kvar. Min vän från Stockholm blev bestört då jag visade planerna. Va, är de inte kloka... Gnesta som är så fint och mysigt som det är. En fin, gullig liten småstad. Avlopp och vattenfrågan är viktig att ta tag i först... Det förslaget som ligger är inte i fas med dagens sätt att tänka. Fler gröna ytor och andningshål i stads/småstads miljö. Ska det byggas bostadshus. Bygg lägre och i gammal stil. Det vill säga något som passar in...

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

148. Anonym

Antalet bostäder är bra som det är idag i Gnesta centrum. Nya bostäder kan byggas på andra ställen med gångavstånd till centrum. All forskning visar på att framtida byggen behöver ta hänsyn till klimatförändringarna dvs. att man inte ska bygga så tätt som

förslaget visar och se till att det finns mycket grönska, parker med mera när man bygger nytt. Ett centrum ska vara en plats för alla. Privata innergårdar och bostadsrätter i centrum exkluderar allmänheten och är inte önskvärt i centrum. Det vore fint att ha kvar vissa tidstypiska byggnader som fontän från 40-talet (som dock behöver renoveras) guldsmedenshuset och andra tidstypiska byggnader.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

149. Anonym

Jag önskar att torget finns kvar. Ingen betong.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

150. [REDACTED]

"Dagens nya behov" som ska mötas gör det i alla fall inte av den nya centrumplanen. Byggindustrin står för en alltför stor del av Sveriges utsläpp. Grönyterna behöver dessutom öka i antal för att hantera framtidens regnmängder och motverka arttdöden. Då är det inte smart att riva, smälla upp höga hus och hålla betong över en idag grönskande park. Behåll Stationsparken som den är men sköt om den! Riv Postenhuset och bygg något snyggt där. Alla hus behöver inte vara byggda i samma stil för att folk ska trivas. Biblioteket borde absolut inte göras mindre. Gnestas affärer är jätteviktiga och ska inte bytas ut mot andra på en mindre yta och med högre hyror. Gör ytan mellan Coop och Postenhuset mer grönskande. Och kom ihåg; Gnesta är inte en stad och borde inte heller aspirera på att bli det. Och förresten: prioritera avloppsfrågan och inte ökat byggande.

Hälften av Gnestas invånare bor utanför Gnesta tätort och betalar kommunalskatt precis som de andra. De har samma rätt som övriga invånare att handla i Gnestas affärer, besöka apoteket, vårdcentralen och simhallen. De kommer nästan alltid i bil, eftersom det är omöjligt att förlita sig på bussarna. Idag är det lätt att parkera. Att de i framtiden försvunna parkeringsplatserna skulle kunna ersättas av ett parkeringshus är orealistiskt. Att parkera i ett sådant tar längre tid, är svårare, och hur skulle det ens kunna byggas när så mycket vatten flyter under husen idag.

För vem byggs det egentligen? Inte för de som redan bor där och runtomkring, inte enligt gällande förslag i alla fall.

Om de lokala affärer som finns idag skulle försvinna tappar Gnesta charmen helt och det finns inte längre någon anledning alls att åka in till centrum. Vad händer med alla affärer under rivning och ombyggnad om det nuvarande förslaget genomförs?

För vilka pengar ska det rivas och byggas om? Bara för att man har valt att lägga fastighetsägandet i ett kommunalt bolag innebär inte det att kommunens invånare inte kommer att drabbas av höjda kostnader i slutänden.

Hur kan man ens överväga att lägga betong över Stationsparken i ett läge där det överallt i världen behövs mer grönska och mindre betong? En otroligt dum idé! Behåll parken som den är men rusta upp fontänen.

Tillräckligt många svenska och utländska städer har byggts om för att passa turister och fiktiva nya invånare i stället för att ta hand om de som redan bor där. Gör inte det misstaget med Gnesta.

Svenska barn läser för lite och de borde framför allt läsa mer på papper. Så säger forskningen. Då är det verkligen ointelligent att krympa ytan på ett framtida bibliotek. Papper tar plats. Biblioteket är fint som det är idag.

Byggindustrin står för en alarmerande hög procent av Sveriges utsläpp. Det behövs inte ett centrum där "byggnaderna pratar med varandra" eller någon annan floskelmening utan ett centrum som en kommun har råd med och som får befintliga invånare att trivas.

Det är naturligtvis roligt att bygga nytt och skapa det som syns och mindre kul att verkligen se till att det finns pengar till att lösa vatten och avloppsfrågan för det befintliga antalet invånare. Ni borde också satsa mer på att godkänna biologiska avlopp på omkringliggande landsbygd så att avloppsreningsverket i Gnesta avlastas.

Gör något snyggt och fantasifullt av ett nytt hus som byggs där Postenhuset står idag men renovera resten.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkter noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Gnesta kommun arbetar aktivt för att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering. I samband med detaljplanens antagande kommer kommunen att redovisa hur den planerade bebyggelsen kan säkerställas erforderlig kapacitet inom vatten- och avloppssystemet.

Parallellt med detaljplaneprocessen pågår projektering av ett nytt vattenverk, vilket beräknas tas i drift under 2027. Tillstånd för vattenuttag har beviljats av Mark- och miljödomstolen den 25 februari 2026, och kommunfullmäktige fattade den 23 februari 2026 beslut om en investeringsram om 447 mnkr för projektet.

Därutöver genomförs utredningar för att säkerställa tillräcklig kapacitet för spillvattenhantering i avvaktan på utbyggnad och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Preliminära bedömningar visar att det kan finnas en kapacitetsreserv i det befintliga reningsverket, vilket skulle kunna möjliggöra anslutning av ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag.

151. Anonym

Det viktigaste är att ha ett öppet grönskande centrum med plats för möten, torghandel, samtal kulturevenemang och lek. Absolut inga bostäder på torget, det finns så många

andra platser att bygga bostäder på i Gnesta. Ett centrum ska vara en mötesplats. Och det som gör en mötesplats till just en mötesplats och inte en död plats är designen. Grönska, vackra material och porlande vatten skulle jag gärna se mer av i Gnesta. Utgå från det som finns och bygg absolut inte bort torget.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

152.

Jag tycker att posthuset ska rivas nu och man kan bygga ett hus i samma storlek. Det andra hus kan restaureras trevligt. Torget ska vara kvar.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

153. Anonym

Jag skulle se att Gnesta har ett centrum som är öppet och tillgängligt för medborgarna. För bostäder finns det annan mark att nyttja. Gågata, ett attraktivt torg med uteserveringar, butiker och park ger ett mycket mer välkomnade Gnesta än flera rader med flervåningshus mitt i centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

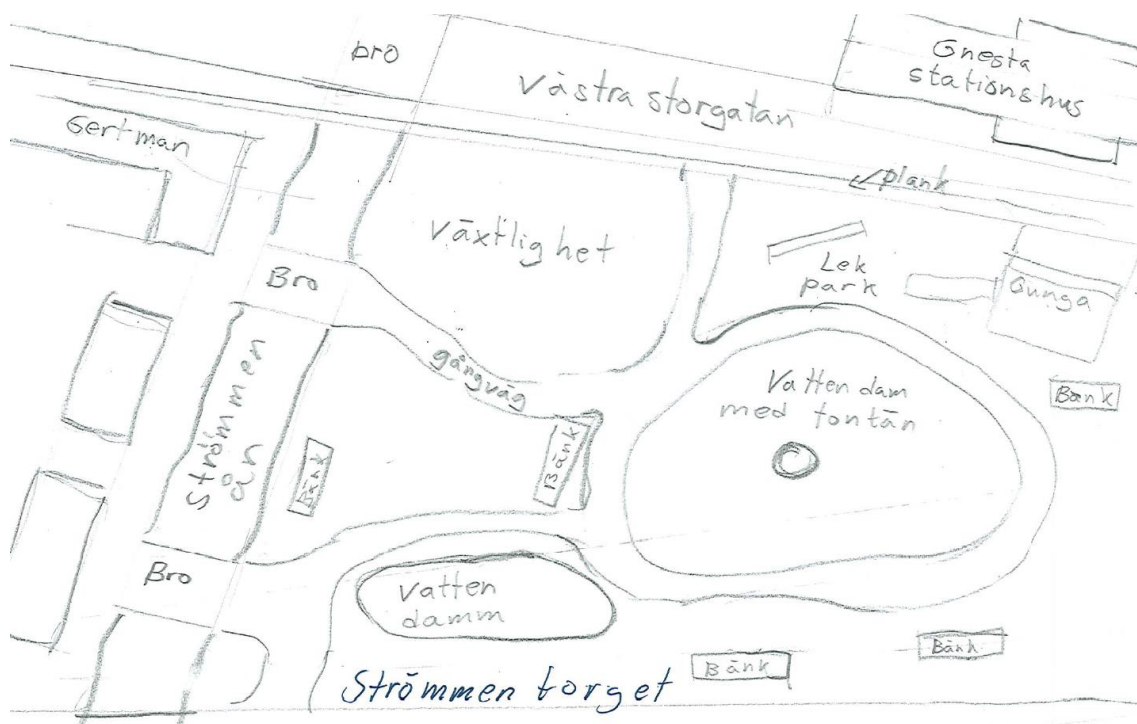
Noteras.

154.

Enligt detaljplanen ligger huskropparna tätt tillsammans, är höga och av materialet betong. Markförhållandena är dåliga. Det går en å i kulvert under torget, som läckt ut i leran. Torget är före detta sjöbotten. Varför bygga? Riskerna är för stora.

2307 namnunderskrifter har gruppen Rädda Gnesta Centrum lämnat in. De som skrivit på listorna är emot att Strömmentorget bebyggs på det sätt kommunen föreslagit. Vilken hänsyn tas till att så många är emot planen?

Varför förtäta centrum när det försämrar det lokala mikroklimatet. Nu förtiden med tanke på framtiden förtätar man inte centrummiljöer. Istället för förtätning med tanke på framtiden bifogas två skisser.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

Dokumentnamn
Ämne
Beslutsinstans

Samrådsredogörelse
Detaljplan för Gnesta 36:11 m.fl. fastigheter, Centrumkvarteret
Samhällsbyggnadsnämnden

155. Anonym

Följer ni den lagda planen kommer Gnestas varumärke som liten stad att suddas ut och vi riskerar att bli upplevda som vilken förort till Stockholm som helst. Bygg gärna några fler bostäder men i så fall hyresrätter, absolut endast tre våningar högt, med generöst centralt bibliotek och central matbutik. Kombinera gärna bibliotekets verksamhet med minibutiker/workshop verksamheter så fler hittar in mellan hyllorna av böcker. Låt torget med scenen bli kvar och renovera det med hänsyn till sol och skugga och vind, för bättre mikroklimat året om och fler möjliga användningsområden. Till exempel återkommande torghandel och fler scenframträdanden. Mer gräsmattor, vild växtlighet för blommor och bin och fler och flexibla bekväma sittmöjligheter som passar både äldre, ungdomar och barn.

Skapa fler SMÅ butikslokaler i bottenvåningen med möjlighet till kortare kontrakt som kan fungera som inkubator för Gnestas alla entreprenöriella och ideella initiativ. Stäng absolut inte av med privat ägande av en innegård mitt i Gnestas hjärta. Bygg ABSOLUT INTE högre än idag. Ta INTE bort möjligheten till att handla mat centralt, att handla till fots eller cykel skapar småstadslyxkänsla. Ersätt INTE under några omständigheter bottenvåningarna med butikslokaler med (risk för) bostäder. Ta INTE bort vårt torg, renovera det i stället!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

156. [REDACTED]

Som jag uppfattat det är målet att skapa en ”mer levande och tillgänglig stadskärna”. Tyvärr tycker jag att förslaget motverkar detta vad gäller centrumkvarteret. Förslaget ger ett instängt och ogästvänligt intryck och gör en stor del av vår allmänna yta till privat mark.

Att bevara det öppna och för alla tillgängliga området, inkluderande Stora torget, Strömmementorget och Thuleparken, är av stor vikt. Det är ett stråk som ger öppenhet och grönska till samhället. Bostäder bör förläggas utanför detta område. Som exempelvis det planerade området på Mejerigatan. Och då i en byggnadsstil och storlek på byggnader som smälter väl in i vår övriga bebyggelse.

Även området där Solrosens förskola tidigare legat känns som en lämplig plats för bostäder. Där skulle det kunna uppföras 2–3 punkthus, liknande dem på Thulegatan. Punkthus gör att intrycket blir mindre kompakt och detta område ger även fin grönska och boendemiljö kring bostäderna.

Givetvis kan vissa byggnader i centrum behöva åtgärdas, t.ex. Postenhuset som lär vara i mycket dåligt skick. Där kan accepteras ett hus med vinkel mot Torggatan, i en stil och storlek som harmonierar med dessa. Viktigt är dock att bostäderna inte har privata ytor och balkonger mot centrumsidan, som bör reserveras för det allmänna, samt att de blir tillräckligt låga för att släppa in ljus till Strömmementorget.

Huset med bibliotek, bank och butik är en fin byggnad som ger en trevlig karaktär till Storgatan. Om den inte går att åtgärda, vilket vore det bästa, bygg något nytt i samma storlek, så att vårt vackra stationshus, som är en viktig blickpunkt för vårt samhälle, inte förminskas. Vid en nybyggnad är det av största vikt att biblioteket får behålla sin centrala plats och att biblioteket och medborgarkontoret ges det utrymme de behöver.

Lämna resten av centrum så orört som möjligt. Båda torgen, såväl som Thuleparken är mycket uppskattade områden för alla åldrar. Möjligtvis kan man utveckla den bortre asfalterade delen av Stora torget. Och även Coops parkering, den dagen den inte behövs.

Förslagen att hårdgöra ytorna på Stora torget, samt att anlägga en parkering i Thuleparken tycker jag är ogenomtänkta. Med tanke på dagens förändrade klimat, med häftiga regn och översvämningar, är det av stor vikt att behålla alla grönytor som kan ta upp stora vattenmängder. Att få en rejäl översvämning i centrum vore ju närmast en katastrof.

Även ur kostnadssynpunkt bör vi behålla det som är fungerande och uppskattat. Behåll därför våra torg, som redan nu är både vackra, användbara och till glädje för många. Samt de byggnader som går att reparera med gott resultat.

Grönområden har en positiv inverkan på människors hälsa. Och de som flyttar hit gör det för att de vill komma ifrån livet i en stenstad, med stora huskomplex och tät bebyggelse. Låt oss behålla vårt fina samhälle, med småskalighet och grönska!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

157. [REDACTED]

Här är mina tankar på centrumplanerna. Förstora parken genom att införliva handelsplatsens yta i parken. Slopa den föreslagna scenen i förslaget, finns många andra platser för den. Behåll och renovera den traditionella fontänen.

Tänk om angående den organiskt formade fristående sittmurarna (osköna, blöta vid regn, risk att användas som springtyr). Satsa på normala sköna sittplatser. Bara för vi har stenbrott i kommunen behöver vi inte belamra hela centrum i med sten och granit.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

158. [REDACTED]

Att ersätta Posthuset med ett nytt högt bostadshus med affärslokaler i gatuplan tycker jag är en riktigt bra idé. Den övriga bebyggelsen vid centrumkvarteret har jag flera starka invändningar mot:

- Att bygga ett delvis slutet bostadskvarter och helt ta bort Strömmentorget förstör mycket av charmen och småstadskänslan i Gnesta.
- Att kunna parkera på Torggatan och slinka in på både biblioteket, Coop, fotvård, apotek och många småaffärer är mycket värdefullt
- Strömmentorget borde bevaras och utvecklas med café, lättare luncher och glasskiosk med platser inomhus för hela året, under tak för regniga dagar och uteservering för soliga dagar. Det drar folk och skapar besökare till Gnesta även från andra orter.
- Flyttningen av Coop till samma sida om Västra Storgatan som ICA gör att all dagligvaruhandel hamnar på samma sida om Västra Storgatan, vilket gör att möjligheten för småaffärer att klara sig minskar rejält eftersom det inte kommer lika många externa/bilburna besökare till Torggatan när det blir bara bostadskvarter där
- Lokalhyrorna i nybyggda husen riskerar att bli alldeles för höga för småaffärer etc samt biblioteket
- Bibliotekets lokaler är mycket trivsamma idag med fönster både ut mot Strömmentorget och mot Västra Storgatan. Det är inbjudande att se de stora fönstren på biblioteket från Västra Storgatan när man går eller åker förbi.
- De planerade höga husen skapar för mycket skugga ute på Västra Storgatan, det syns även på presentationsfilmen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

159. [REDACTED]

- Bilaga 2

Ett alternativt förslag för Gnesta centrum småskaligt, levande och människonära.

Vi vill se ett centrum där människor trivs, möts och skapar - inte en anonym stadskärna och där bilen styr och småskaligheten försvinner. Gnestas identitet och attraktionskraft är dess småstadskänsla och för att utveckla centrum på ett framgångsrikt sätt bör vi värna om den mänskliga skalan, öppenhet, ljus, goda mötesplatser och skaparkraften

från lokala aktörer. Nu står vi inför viktiga beslut kring centrumutvecklingen - beslut som riskerar att förändra det som gör Gnesta till just Gnesta. Vi vill bygga vidare på Gnestas historia som järnvägsknut och småstad, och samtidigt blicka framåt. Vår vision för framtiden tar sin utgångspunkt i det som redan gör Gnesta unikt.

Vi uppmanar beslutsfattare, tjänstepersoner och invånare att tänka långsiktigt. Låt inte kortsiktig exploatering överskugga det långsiktiga värdet av en attraktiv och levande småstad.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

160. [REDACTED]

Förslaget måste omarbetas så att förortskänslan elimineras. Gnesta samhälle är ett gammalt järnvägssamhälle som fortfarande präglas av stationen och dess vackra stationshus. Omgivande hus har en arkitektur från olika decennier men med en bibehållen känsla av det lilla samhället. Vi har, tvärt emot de flesta samhällen, städer, byar, fortfarande små butiker med det personliga bemötandet. Det är en fröjd att handla i en butik där det finns tid för ett samtal.

Genom att bygga höga hus som tornar upp sig kring en privat innergård dit ingen objuden gäst kan gå, försvinner möjligheten att röra sig fritt i det centrala samhället. Det är en stor risk att nybyggnation blir dyrare än planerat och kommer att innebära ökningar av hyror för småföretagarna vilket leder till butiksdöd! Vi Gnestabor handlar ofta i våra butiker! Ta inte det ifrån oss. Där sker idag många möten mellan människor vilket bidrar till det gemyt som faktiskt finns i det här samhället.

Bygg nytt vid Strömmentorget men se till att det finns ett torg, bibliotek, apotek och gör det torget trevligare.

Det går att genomföra om ex huset vid Torggatan, byggt som ett T, inte byggs. Fastigheten som ersätter nuvarande COOP, Swedbank är helt okej med max 4 våningar. Fastigheten som är tänkt mitt emot "Posthuset" vid Marieströmsgatan tas bort så att man slipper känslan av en trång gång när man går på Marieströmsgatan.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

161. [REDACTED]

Det nu gällande förslaget speglar inte på något sätt Gnesta samhälle som varande ett litet järnvägs samhälle. Förslaget passar bättre in i en storstad där man bygger så förtätat eftersom det är brist på mark och markpriset är avsevärt högre än vad det är i Gnesta. Omarbeta förslaget och låt bli att bygga huset utmed Torggatan som tar hela Strömmentorget i anspråk. Gör torget till ett torg med liv och rörelse. Det känns ok att ersätta Coop/Bibliotekshuset med den typ av hus som finns i förslaget. Möjligtvis behövs ett nytt förslag på fasadbeklädnad för dessa hus. I Strängnäs har man byggt 5–6 våningshus helt i trä, allt måste inte vara betong!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

162. Anonym

Bygg de nya husen lägre! 3 våningar. Med de nya klimatförändringarna så känns det inte bra att bygga högt och fler hus. Blir varmare mellan husen. Mindre av sten, asfalt och betong. Mer grönområden som klarar av kraftigt regn, vilket verkar bli vanligare. Slipper översvämningar. Låt Gnesta få behålla sin charm!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

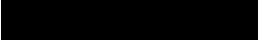
Noteras.

163. Anonym

Inga betongblock/bostadsområden med privata innegårdar - sämsta förslaget jag hört! Det bygger in och dödar hela centrum. Det borde vara mysiga parker, fik, grönområden och gemenskapsytor som ska dominera Gnesta centrum. Se hur Trosa och Mariefred är uppbyggt, attraktiva och vackra mindre städer dit människor både vill flytta och turista på mysiga vackra gator i en söt och sann sörmländsk anda. Kolla gärna in arkitektupproret för inspo!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

164.

Gör om, inget för Gnesta, fult. Lägre hus, riv posthuset och bygg hus, men ta inte bort torget, det har ju sin funktion vid marknader, jul mm. Vad är det för fel på biblioteket? Planera för mera grönt, inte ta bort från Thuleparken till parkering. Är Så ogästvänligt med dessa planerade hus. Bara betong inget för Gnesta. Försköna istället inte tvärtom.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

165. Anonym

Jag som ungdom skulle gärna vilja ha ett torg kvar men Posthuset kan försvinna o bygga nya lägenheter. Sen kan scenen där den är nuvarande försvinna o bygga en helt ny bredvid Coop. Grön områden och trevliga sittbänkar och inte bara betong/asfalt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

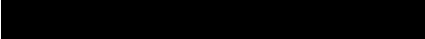
166.

Vill ha ett öppet & vackert centrum för att mötas & Tjena på främlingar bekanta och vänner. Inte ett stängt bostadsområde, finns andra ytor att bygga sådant på. Är det dessutom smart att bygga fler bostäder när redan brist på vatten?

Större bibliotek vore fint. En medborgare i Rädda Gnesta Centrum gruppen föreslog att ha en inbjudande park i centrum, låter fint tycker jag. Något för att ha lägre mängd bilar i. Centrum, främja cykel & gång kultur. Medan på tråden, fler bussar till och från Nyköping kvällstid, samt pendel händer inte mycket här och mer lättare omvärldskontakt vore fint. Mer stöd till vår lokal & andra kaféer.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

167.

Bra med renovering av centrum. Bra att arkitekturen ser ganska lik ut befintlig bebyggelse. Husen i förslaget är alldeles för höga, det förstör den bykänsla som är anledningen till att många av oss flyttade hit. Att bygga så många lokaler som kan konverteras till bostäder på bottenvåningen kommer inte fungera som ni tänkt. På andra platser jag besökt blir nedre botten igenbommade förråd/tvättstugor eller fönsterpartier med konstant neddragna persienner, för ingen vill bo på nedre botten i ett centrum, och lokaler har vi redan många av så ser svårigheter med att kunna hyra ut. Att innergården kan komma att stängslas av är katastrof, det innebär ju att ni

förminskar vårt centrum då inte alla kommer ha tillgång till ytan. Det är vårt centrum, inte privata aktörers som ska använda vårt centrum som sin trädgård.

Som småbarnsförälder oroar jag mig över att biblioteket inte prioriteras och görs större. Det är en fantastisk mötesplats, men i sitt nuvarande utformande alldeles för litet vid evenemang och när förskolor/skolorna besöker.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

168. Anonym

Fastigheterna är enligt förslaget för höga, ligger för tätt och stänger den offentliga miljön i centrum. Centrala Gnesta tappar sin karaktär som stationssamhälle om byggplaner genomförs och förvandlas till vilken karaktärslös förort som helst i Sverige. Titta på Järna och Nykvarn, hur man där med vårdslös stadsplanering, tappat sin genuinitet. Centrumdelen av Tingshusgatan borde göras om till en delad plats för fotgängare och bilar för att knyta ihop torget med centrum, liksom de centrala delarna av Storgatan.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

169. Anonym

Snälla gör rätt och in med mer grönska, blommor i Gnesta. Flera planteringar och renovera den lilla fina fontänen. Låt Gnestas Mäster Claes ta hand om denna yta och skapa något som vi i Gnesta kan vara stolta över.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

170. [REDACTED]

Måndagen 23 juni 2025 Kl. 11.30. Träffade jag två politiker och skulle träffat Linda Lundin men hon var sjuk. Jag vet inte om besöket blev diariefört, men vill att Ni gör det. Vi gick igenom olika scenarier. Vi gick igenom kostnader, byggtid, saneringsproblem av posthuset, tidsaspekter, butiksinnehavares problematik med att förlora sin näringsverksamhet mm.

Vi framkom till att förverkliga Nya Centrum kommer att ha en tidsplan på från 3 år till mins 10 år, förmodligen mera och till enorma kostnader och stor påverkan på trafik mm. Vill att Ni ger mig ett svar och ett diarienummer på detta meddelande.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Den här synpunkten har diarieförts och tas med i aktuell samrådsredogörelse. Synpunkter på detaljplanen kan lämnas skriftligt till kommunen under detaljplanens samråd och granskning. Ett besök på kommunhuset diarieförs i regel inte.

171. Anonym

Stoppa allt! Börja om från början. Riv inga byggnader.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

172. Anonym

Inga höga hus i centrum. Max 2–3 våningar. Mycket grönska med träd och rabatter så t bänkar. Strömmentorget ska vara tillgängligt för allmänheten.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

173. [REDACTED]

Asfaltera ej bort gräsmattorna i det som i folkmun kallas "Parken". Låt Strömmentorget ligga kvar men förbättra det istället.

Riv gärna Postenhuset men riv INTE huset där Coop och Biblioteket ligger idag, renovera upp den nuvarande byggnaden istället.

Jag som medborgare och Gnestabo vill INTE att det byggs 3–6 våningar höga bostadshus just där i Gnestas centrumkvarter, då det finns så många andra platser i Gnesta tätort där det går att bygga bostäder istället. MAX 2 våningar.

Det är viktigt att låta centrumkvarteret vara en plats för offentligheten och inte bli ett själlöst bostadskvarter. Gnestaborna har rätt till att ha kvar Strömmentorget, och det vackra bibliotek som finns idag är det inget som helst fel på, samt lättillgänglighet till de affärer, caféer, restauranger som finns där just nu. Husen enligt detaljplanen kommer ge stor skugga större delen av dagen och skymma himmel samt utsikt för boende och besökare i Gnesta centrum, alltså Gnesta centrumskärta, vilket kommer påverka hur befolkningen interagerar och rör sig så att det blir en död stad utan interaktion och utan mysig småstads-känsla. Varför göra Gnesta till en wannabe-stockholms-förort istället för att behålla småstadskänslan?

Detta förslag är ogenomtänkt, kortsiktigt och har inte hörsammat den historiska bebyggelse som finns runtomkring. Nej till höga bostadshus i centrumkvarteret med en semi-privat innergård istället för ett offentligt centrum, nej till ett betongtorg där vi har fontän och gräsmattor idag.

Behåll det som gör att Gnesta är attraktivt och hippt (likt Årsta & Aspudden i Stockholm) så att det inte blir ännu en misslyckad fyrkantig bostadsort utan själ, som leder till att människor utan intresse för Gnestas charm och unika karaktär kommer att flytta hit, och som i det långa loppet leder till att sociala problemen kommer öka.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

174.

Jag ser ett behov av att förnya centrumbyggnaderna, men med ert förslag får vi en stadsmiljö som blir sluten och med alldeles för höga byggnader. Tyvärr kommer känslan av en välkomnande öppen miljö inte att fungera alls med det förslag som ligger. Bevara park med öppna gräsytor, bygg inte igen och förslut det lilla vi har kvar av gräsytor. Välj traditionella byggmaterial som trä, vilket också går mer i linje med de existerande byggnaderna runt omkring. Blicka gärna mot Mariefred och Trosa och ta inspiration av dem.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

175.

De höga bostadshusen förändrar helt karaktären i vår stad och försöker efterlikna stockholmsförort. Jag vill inte att det ska bli lika fullt som i Nykvarn. Anpassa bebyggelse efter Gnestas låga skala. Bygg istället nya bostadshus lite längre bort och låt lilla stadskärnan vara. Stadskärnan ska vara en plats för alla och inte ett slutet bostadskvarter. Jag vill inte ha ett bostadskvarter där Strömmentorget ligger idag. Renovera med känsla för helheten men behåll den öppna strukturen som vi har idag, som är till för alla och som bevarar Gnestas karaktär.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

176.

Jag skriver för att uttrycka mitt missnöje över det befintliga planförslaget. Jag tycker att det är en fruktansvärt dålig idé att bygga så klumpigt och högt i centrumkärnan. Vi har en så pass god ekonomi i kommunen, att det inte borde behövas maxas med så många bostäder just i mitten av centrum. Särskilt med tanke på hur många andra bostäder som planeras byggas i Gnesta redan. Bygg inte höga, klumpiga hus. Riv posthuset och bygg ett vackert hus där. Riv Coophuset och bygg ett vackert trähus i gammal stil i två våningar. Renovera och bygg ut biblioteket, alternativt att även det blir i trä i gammal stil. En eloge till er, att ni åtminstone hade en tanke om att husen skulle vara lite i stil med stora hotellet. Men ska man bygga sådana hus, så behöver

man gå "all in" med detaljer, fönster, puts osv. Vilket blir dyrt. Att bygga trähus i gammal stil blir mer kostnadseffektivt och mycket mjukare och mer charmigt.

Låt Gnesta få ett kärleksfullt, omhändertagande upplyft! Inte höga hus av betong och en hård park av betong. Låt det vara mjukt, grönt, varmt och välkomnande! Mer grönt gräs, fler träd och öppet och härligt!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

177.

Jag stödjer alternativt förslag inlämnat ärendenummer #56226

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

178.

Behåll och rusta upp Strömmementorget, gärna med fler bänkar i mitten. Biblioteket ligger bra där det ligger med närhet till andra verksamheter. "Lätt att kila in på vägen". COOP ligger väldigt centralt och också "på vägen från pendeln".

Inget nytt höghus som skuggar! Inget brf-hus, där endast medlemmar kommer att använda gården. Postenhuset: Riv o bygg högst 3 våningshus. Apoteket är också viktigt att det ligger kvar centralt. Det är många äldre som bara kan besöka detta apotek, då det vid STOPP ligger alldeles för långt bort. Många äldre har inte bil och orkar inte ta sig till STOPP gåendes.

Behåll charmen med ett litet sammanhållet centrum, där en känner igen sig! Alla jag pratar med om Gnesta har en positiv bild av detta lilla pittoreska samhälle.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

179.

Mitt förslag är att riva posthuset, men behålla övriga befintliga fastigheter så långt som möjligt. Att bygga ett "stängt" kvarter mitt i centrala Gnesta uppfattar jag som helt fel då det stänger ute invånare samt besökare.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

180. Anonym

Gnestas nuvarande taklandskap är varierat och bidrar till ortens karaktär. Jag delar Konsekvensbeskrivningens (2024-12-06, s. 17) oro att de nya takformerna som illustreras i gestaltungsprogrammet kan uppfattas som främmande. Viktigt att undvika detta och säkerställa att ny bebyggelse smälter in på ett bra sätt!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

181. [REDACTED]

Jag kräver att förslaget ändras så att 3 meter skall vara minsta avstånd mellan Marieströmsåns dagvattenkulvert och ny byggnations grundläggning.

Detaljplaneförslaget för Centrumkvarteret behöver kompletteras med en konsekvensbeskrivning, som visar att den föreslagna nybyggnationen inte skadar Marieströmsåns kulvertar. Marieströmsåns kulvert, som passerar rakt igenom planområdet har på Gnesta kommunfullmäktigemöte 2 juni 2025 beskrivits som "har redan uppnått sin tekniska livslängd" och "Det är ett ypperligt tillfälle att byta ut den i samband med den nya bebyggelsen" (Svar på allmänhetens fråga). I samrådshandlingarna stöder sig Gnesta kommun på ett PM om Gnesta dagvattenkulvert från konsultfirman AFRY, som skrevs 2021-11-05. I PM skriver de inledningsvis: "Det finns olika förslag till ny kvartersstruktur varav det ena innebär att kulvert och även andra VA-ledningar behöver läggas om. Detta kan dock antas vara så pass komplicerat att förslag där kulverten kan bevaras är mer sannolikt. Detta PM fokuserar på förutsättningarna vid ett sådant förslag." I sin utredning beskriver konsultfirman riskerna för att skada kan uppstå på kulvert vid grundläggning av nya byggnader nära kulverten vid spontning och pålning, som behövs för att markförhållandena är dåliga. Särskilt pålningens vibrationer i lerjorden beskrivs medföra stor skaderisk när en kulvert är i dåligt skick. Därför hänvisar man till en rekommendation som säger att kulvertens ytterkant ska ligga minst 3 meter från nybyggets husgrund. Utredarna visar i en skiss hur nuvarande bibliotekshusets grund bara ligger 1,3 meter från kulverten. Men p.g.a. att man inledningsvis har avfärdat en omläggning av kulverten rekommenderar man att kulverten kan ligga kvar och istället bör förstärkas med relining. Men relining skyddar väl bara mot läckage, inte mot pålningsvibrationer?

I den plankarta över Centrumkvarterets planerade ombyggnad, som bifogas Samrådet, saknas kulvertens sträckning och utbredning, så det är svårt att avgöra om även Postenhusets ersättningsbyggnad (i det närmaste hörnet) samt den byggnad som ska täcka större delen av nuvarande Strömmen torget ligger närmare kulverten än 3 meter. Jag föreslår att en ny kulvertrad ersätter den befintliga kulvertdel som passerar längs med Marieströmsgatan. Den ska läggas i Marieströmsgatans mitt där gatan är som smalast (mellan skoaffären och nuvarande biblioteket) och sedan fortsätta i samma riktning tills kulverten byter riktning vid Torggatan respektive Västra Storgatan, där kulvertraden ansluter till nuvarande kulvertdike. Därefter kan de vattenledningar som

idag ligger svåråtkomliga nära kulvertens botten, flyttas till ett högre läge i det gamla kulvertdiket. De kan då lättare åtgärdas vid ett läckage. Om Gnesta kommun fortsatt hävdar att detta är ett alltför komplicerat förslag så behöver kommunen konkret beskriva varför det är så för att övertyga Länsstyrelsen och allmänheten om det. Annars måste de planerade husen närmast Marieströmsgatans östra sida ritas om så att tremetersregeln uppfylls på ett sådant alternativt sätt. Beträffande Postenhusets ersättningsbyggnad kan det handla om att fasa av hörnet där nuvarande apoteket har sin lokal, så att tremetersregeln uppfylls vid denna hörnpunkt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

I plankartan redovisas inte ledningar eller kulvertens läge eftersom dessa är under mark. Marieströmsgatans sektion är så pass bred att den rymmer att ny kulvert kan placeras i dess mitt och skyddsavstånd om tre meter kan hållas till nya byggnader. Anläggning av ny kulvert kräver att försiktighetsåtgärder vidtas.

182.

Jag tycker att det är helt galet att ta bort grönområdet vid torget framför bokhandeln. Har väldigt svårt att se behovet av att kunna använda den ytan till torghandel. Den grönskande ytan ger vårt centrum charm och bidrar till småstadskänslan.

Det bör finnas en tydlig plan för biblioteket så det inte bara blir en liten filial på undanskymd plats. Biblioteket är en viktig samlingsplats och viktigt att uppmuntra läsande och kunskap till kommande generationer. Mycket viktigt att den planerade innergården blir öppen för allmänheten.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Biblioteket kommer kunna inrymmas inom planområdet i bottenplan i ny bebyggelse. Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmentorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officiälservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

183.

Tyvärr är ni helt fel ute med detta planförslag. Det följer en mycket negativ trend i en del av Sveriges samhällen, där man tror att framtiden är att bli en mindre kopia av en stor stad. Istället bör Gnesta satsa på det lilla trivsamma samhället, som också är en centralort för en stor landsbygd.

Jag bor i Södertälje kommun, men väldigt nära kommungränsen. Att jag nästan alltid väljer att handla, gå på biblioteket mm i Gnesta istället för i exempelvis Järna är att Gnesta fortfarande har ett öppet och serviceinriktat centrum. Här finns alla möjligheter att ytterligare förstärka den profilen genom att göra parkeringen vid Coop ännu mer tillgänglig - det är ju Gnestas enda egentliga centrum. Det som kallas Stora torget bör döpas om till Lilla parken och göras till en ännu grönnare oas.

Jag tror att ni tänker på helt fel målgrupp när ni vill stänga och privatisera Gnesta centrum. Det är oklart vilken målgrupp ni tänker er, men jag anar att det är pendlare som flyttar till Gnesta för att de vill bo i en mindre ort, men ändå ha bra pendlingsmöjligheter. De människorna har många möjligheter att finna bostäder inom några mil från Stockholm. En nyligen genomförd undersökning visar att just den typen av boende finns det riktigt gott om.

Ni verkar inte ha tänkt på alla befintliga Gnestabor, som ju vill ha ett tillgängligt och öppet centrum. Och absolut inte på oss som åker in till Gnesta för att vi bor i er omfattande landsbygd, antingen som boende eller som sommargäster. Vi måste rimligen utgöra en mycket stor andel av de som handlar och gynnar näringslivet i Gnesta. Vi åker dit där det finns service och där det finns ett trivsamt, grönt och levande centrum. Det tänker ni alltså bygga bort. Det är ofattbart.

Jag och min fru bor verkligen på landet. När vi diskuterar var vår nästa bostad ska bli så har vi varit helt inriktade på att köpa ett mindre hus i Gnesta. Vi har varit på någon visning och följer vad som läggs ut på nätet, trots att det inte är riktigt aktuellt ännu. De planerna har vi nu lagt på is - vi väntar helt enkelt och ser hur Gnesta kommer att utvecklas inom den närmaste framtiden. Om ni bestämmer er för att privatisera centrum enligt den plan ni nu har lagt fram och samtidigt minska på grönyttorna på Stora torget/Lilla parkens så blir Gnesta en mycket mindre attraktiv plats för oss att flytta till.

Ni har faktiskt inte bråttom. Så länge Gnesta har de vatten- och avloppsproblem som ni har så måste väl ändå planen bli liggande. Bordlägg planen eller pausa den tills ni har en plan som era medborgare och andra som nu nyttjar Gnesta centrum är glada för att få genomförd.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Aktuell detaljplan möjliggör en utveckling av Gnestas centrum med målsättning att uppnå det som efterfrågas i synpunkten: ett gemytligt centrum där människor lever, möts och umgås. Strukturen med två semislutna kvarter har valts för att tydliggöra de offentliga platserna och stråken i centrum – för att gynna stadslivet. Gaturum och torg blir på så sätt väl definierade och det är tydligt var det offentliga livet kan ta plats.

Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmementorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officiälservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

Strömmentorget kommer att finnas kvar men minskas till sin utbredning. Det kommer fortsatt att innehålla grönska, sittplatser och fylla funktionen som central mötesplats i stadskärnan.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att den omfördelningen och minskning av besöksparkering som planförslaget medför är möjlig mot bakgrund av genomförd beläggninginventering.

184.

Jag tycker att förslaget till nytt centrumkvarter och förändring av Stora torget ser mycket bra och trevligt ut. Det som jag kan önska är att det på Stora torget vore trevligt med lite mer gräsmatta/gröna ytor.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

185.

Jag motsäger mig förslaget av en lång rad skäl:

1. att placera så tät och hög bebyggelse centralt i vår lilla järnvägsort, som trots allt har ett stort kulturvärde i sin karaktär och gemytliga uttryck riskerar inte bara kraftigt påverka atmosfären och trivseln utan även förstöra en kulturmiljö som bör sparas. Det inte bara riskerar förfula och gentrifiera vår by utan att gå vidare med detta förslag riskerar även slösa onödiga skattepengar då länsstyrelsen redan motsatt sig detta typ av bygge och dessutom motsätter sig start innan avloppslösningar finns 2034.
2. att planera för regelrätt exploatering av kommersiellt byggföretag i en tid av svängig konjunktur riskerar att landa i hyror som verksamheter inte kan betala, tomma lokaler och ett dödat centrum.
3. jag vill ha kvar vår park som park, inte ett stort torg med otillgängliga diskriminerande sittplatser och då känns det otroligt sorgligt att ni planerar bygga bort Strömmentorget.

4. varför planera att riva byggnader som bidrar till den kulturhistoriska prägeln av vår by (guldsmens och bibblan) när det bara är postenhuset som måste rivas. Nej vårda istället för att utplåna vårt kära centrum. Animeringen som presenterats är härresande med de höga byggnaderna, långa skuggorna och utplånade gemensamhetsutrymmen till fördel för kommersiella intressen som kommunen själv uppger är högst oklart om de kommer kunna nyttjas. Ni dödar vårt centrum med berätt mod.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras. Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

186. [REDACTED]

Jag är tyvärr inte alls förtjust i planerna för centrum kvarteret. Jag rör mig mycket till fots och med cykel i centrum och har funderat noga kring hur centrum kan förstärkas och bli trevligare. Som jag ser det sträcker sig centrum från Stora torget (parken) till Ica och med en krok in på Torggatan och Marieströmstorget. Tyvärr är Västra Storgatan väldigt trafikerad, det går inte att komma ifrån, och det skapar viss oro i centrum.

Därför tycker jag att det är extra viktigt att hålla kvar och förstärka området runt Stora torget och Marieströmstorget som enligt mig ska förbli ett torg, med en scen, med mera grönska, ett kulturhus med bibliotek, medborgarkontor, kulturskola/replokaler. Området kan bindas ihop med Stora torget genom att Torggatan blir ett gångfartsområde, med ett brett övergångsställe mot parken- Stora torget.

Vidare ska man låta det vara öppet där Coop har sin ingång mot stationshuset. På så sätt binds stationen, Stora torget och "Nya" Marieströmstorget ihop till ett trevligt lugnt centrum utan mycket trafik.

Jag ser det som en fördel med att det förblir två torg då kan olika aktiviteter pågå samtidigt utan att störa varandra. Stora torget kan förbli en park med lite platser för torghandel som det är nu och Marieströmstorget får bli mera grönt, får en scen och blir entrén till nya biblioteket/kulturhuset/ medborgarhuset.

Coop fastigheten och bank/bibliotekshuset kan ersättas av hus som är max tre våningar. Det vore trevligt om bibliotekshuset stack ut, som konserthuset på Hötorget i Stockholm, var blåputsat eller liknande, det kunde ligga som där scenen är idag tex. Däremot kan fastigheten Posten-huset Marieströmsgatan bli högt och enligt planerna utan att störa.

Jag förstår att man är ute efter att få in så mycket bostäder som möjligt, men den här tomten är Gnestas centrum och det vore ett misslyckande att bygga bort den möjligheten. Gnesta har fler tomter att bygga bostäder på som ligger inom 15 min gångväg från stationen- vilket kan anses som mycket centralt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras. Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

187. Anonym

Jag känner mej orolig att Gnesta skulle förlora charmen som den har i dagsläget. Mer hus, mer människor, fler problem och kriminalitet. Så jag känner ej som det ser ut nu att detta är något jag stöttar.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

188.

Alldeles för hög höjd på fastigheten som planeras där Coop och biblioteket i dag ligger. Ljus och sol kommer kraftigt minska vid stationshuset och området runt stationen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras. Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

189.

Bygg inte högre än 2 våningar på husen som skall byggas. Det förstör centrumets charm och hjärta. Riv inte biblioteket och Coop utan förbättra det och renovera. Ta inte bort de grönytor som finns i centrum i parken. Riv inte Strömmentorget utan renovera och förbättra det.

1. Riv inte Coop och Strömmentorget utan renovera och förbättra det som finns.
2. Bygg inte högre än 2 våningar på husen.
3. Ersätt inte gräsmattorna och fontänen i parken/torget med betong som i förslaget.
4. Bygg inte 5-6 våningar som det står i förslaget kommer förstöra hela centrumkärnan.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

190. Anonym

Sju av tio svenskar vill bo i småhus enligt en bostadspolitisk expert. (SN 250 628) Varför vill man då bygga hyreslägenheter och bostadsrätter i centrala Gnesta? En politiker i Gnesta har sagt att närhet till kommunikation är ett tungt vägande skäl. Närmare än över gatan kan man ju inte komma men att ha närhet till naturen, en viss avskildhet en kortare promenad är andra och bättre skäl. Rent hälsomässigt. Inget område inom Gnesta samhälle har långt till buss och tåg. Min åsikt är att förtätning av centrum är fel. Det behövs platser att mötas, skapa och få gemensamhet, se varandra i vardagen. Enligt planen för centrumutvecklingen i Gnesta står *liv och rörelse i centrum, *skapa stråk och mötesplatser bl.a. Om dagens plan genomförs minskar dessa möjligheter.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

191. Anonym

Gällande det gamla posthuset. Tycker att man ska riva det redan uttjänta huset och bygga ett trevligt hyreshus med parkliknande område. Här kan dagvatten tas tillvara och tillföra området grönska, blommor, träd, sol och skugga. Husets höjd får inte vara högre än det gamla huset framför, mot Storgatan. Det yttre bör vara i samklang med omgivningen utan att bli höghus.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

192. Anonym

Biblioteket i Gnesta sjuder av liv! Människor använder biblioteket på många olika sätt. Lånar böcker, pysslar, läser sagor ser på föreställningar, går på föreläsningar, arbetar "hemifrån", läser tidningar träffar nya och gamla bekanta. Besöker servicenter, har turistinformation och får kommuninformation. Lätt tillgängligt och centralt. Mycket uppskattat och utnyttjat. Tyvärr finns inte någon tydlighet var man har planerat ett nytt bibliotek i den visade planen. Att stärka Gnestas identitet är att visa tydligt var man vill ha biblioteket! att visa att Gnesta har ett blomstrande kulturliv drivet av privata aktörer, en anslagstavla för Gnesta. Med tydlighet skall det redovisas var generationer kan mötas och få service för gäster och kommuninnevånare. Stora som små, tillgängligt för ALLA.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

193. Anonym

Lyssna på de unga familjerna som valt Gnesta för dess charm och småskalighet. Alla små butiker som gör samhället komplett. Till alla som vill ha småskalighet, nära naturen och grönskan. De som värnar vår miljö och vill leva enkelt och slippa förortskänslan med konstgjorda stenytor och stressade människor som inte "möts". Låt Gnesta identitet vara den lilla köpingen med närhet till storstaden men som vill bli mer självförsörjande med varor, tjänster, kultur och sammanhållning. BYGG INTE BORT KÄNSLAN AV SMÅSKALIGHET

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras. Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

194. Anonym

Jag vill att centrum renoveras i gammal stil, likt de andra historiska hus i centrum som är byggda 1900-t. Inga höga byggnader men framför allt ingen privat gård mitt i centrum. Centrum ska vara en inbjudande plats öppen för alla. Gärna samlingsplatser så som bibliotek, kommunhus, uteserveringar. Det ska vara grönt och frodigt med mycket träd och gärna bjuda in sjön, strandpromenad som är hel. Bryggor och en kommunal bastu i Frösjön.

Scen skulle kunna byggas i Thuleparken. Låt Stationsparken vara men utöka asfalterade området med kullersten, park eller singel. Vill ha en vacker stadsbild i gammal stil.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras. Svar om bebyggelsens utformning och allmänna platser och stråk, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

195.

Detta förslag speglar inte alls hur jag som Gnestabo tycker att Gnesta centrum bör se ut och vara. Bygg INTE högre än 2 våningar. Ersätt inte gräsmattorna och fontänen i parken/torget med betong som i förslaget, behåll och förbättra istället för att riva och bygga 5–6 våningsbostäder där vi idag har Biblioteket, Coop och Strömmentorget.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras. Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

196.

Torget med gräsmatta planteringar och fontän ska få vara kvar som det är. Gnesta centrum behöver de små gröna ytor som finns, det är idiotiskt att ta bort dem och i stället anlägga torg med stenläggning. Biblioteket kan få vara kvar där det är och kanske eventuellt rusta upp det.

Har Coop ekonomi till att byta till större lokal? Och om så skulle vara att det blev en byggnad där godsmagasinet låg, var ska parkeringar finnas? Jag tycker att det enda som behöver göras är att riva posthuset och i stället bygga ett trähus i gammal stil som det som låg där innan och behålla Strömmentorget som det är. Bygga helt nytt centrum som planerna är skulle helt förstöra det fina med Gnesta centrum. Posthuset är det enda som behöver åtgärdas är min klara åsikt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

197. Anonym

Jag gillar inte alls förslaget! Behåll centrum som det är nu!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

198.

Den planerade moderniseringen av Gnesta Centrum bör utföras i etapper. Börja med att uppföra ett nytt handelshus på Gamla Godsmagasins tomten.

Därefter kan rivning av det så kallade posthuset sättas i verket. När rivningen av fastigheten är avklarad bör man frilägga och renovera kulverten till Marieströmsån. Det är komplicerade markförhållanden med flera ledningar intill kulverten så ingen nybyggnation i området ska påbörjas före det att renoveringen av kulverten intilliggande ledningar skett. Strömmantorget bör så långt som möjligt bevaras i sin nuvarande form befintligt bibliotek och Coophuset kan renoveras och då Coop flyttat ut ge plats åt den affärsverksamhet som i dag finns i det så kallade Posthuset.

En ny fastighet där gamla Posthuset och på bakomvarande mark kan bebyggas med utrymme för nya Bibliotekslokaler bostäder och affärsverksamhet. Med tanke på tillgängligheten av Marieströms åns kulvert ska ingen byggnation ske över kulverten den måste vara åtkomlig för framtiden. Mark med centralt läge för fler fastigheter för bostadsrätter och hyreslägenheter finns och kan byggas väster om ICA. Stora torget kan naturligtvis också förbättras för Torghandel men bevara och utveckla den gröna parken som finns idag.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

199.

Att bygga nytt i stället för gamla posthuset, det vill säga den västra delen av förslaget, är okej. Däremot är jag helt emot att bebygga Strömmantorget och huset utefter Torggatan. Behåll en centumparkering för att ge landsortens innevånare att besöka befintliga och eventuellt nya affärer i centrum.

Hela centrumplanen verkar vara ett försök att efterlikna andra förortscentra och helt förstöra Gnestas karaktär. Med kommande byggnation av planerade bostäder på mejeriområdet, väster om ICA, kommer det att finnas tillräckligt med bostäder på

bekvämt promenadavstånd till järnvägsstationen, utan att bygga den planerade "borgen" på den nuvarande Coop-parkeringen och Strömmentorget.

Om nuvarande biblioteket och Konsumbyggnad måste ersättas så bör det bli med butiker / bibliotek i gatuplanet, med bostäder ovanpå.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

200. Anonym

Jag tycker att det är viktigt att Strömmentorget får finnas kvar, så att vi får ha en öppen plats i centrum där folk kan mötas och aktiviteter kan anordnas. Jag upplever att det är ofta som personer, framför allt äldre, nyttjar bänkarna på torget. Ett stängt centrum med huvudsakligen bostäder skapar inte trivsel överhuvudtaget. Moderna, klumpiga byggnader som i exempelvis Hammarby sjöstad eller Årstadal passar inte heller in tillsammans med övrig byggnation i centrum. Det absolut viktigaste är dock att biblioteket och servicecenter får ligga kvar i samma kvarter, på grund av tillgängligheten för alla invånare. Fler bostäder behövs inte i centrum, bygg i stället i ytterområdena av tätorten.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras. Strömmentorget kommer att minskas något till sin utbredning men fortsatt fylla sin funktion som central mötesplats. Det kommer fortsatt att innehålla grönska och sittplatser medan scenen föreslås att flyttas till Stora torget.

201. Anonym

Detta förslag speglar inte alls hur jag som Gnestabo tycker att Gnesta centrum bör se ut och vara. Bygg INTE högre än 2 våningar och ersätt inte gräsmattorna och fontäner i parken/torget med betong som i förslaget. Behåll och förbättra istället för att riva och bygga 5-6 våningsbostäder där vi idag har Biblioteket, Coop och Strömmentorget.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

202. [REDACTED]

Rusta upp dom hus som redan finns, men Posthuset behöver rivas. Bostadsrätter och slutna innergårdar är absolut inget vi behöver i Gnesta centrum. Låt Gnesta fortsätta vara en liten mysig stad, vi behöver inte bygga för att få hit Stockholmare, låt oss gamla Gnestabor kunna bo kvar.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

203. Anonym

Kommer att bli så mycket bättre, kör!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

204. Anonym

Att bygga bort den småstadskänslan som finns i Gnesta är helt fel.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

205. [REDACTED]

I huvudsak anser jag att den presenterade planen för centrumkvarteret är bra, och om den genomförs kan området få ett lyft.

Centrumkvarteret idag ger ett dystert intryck, med en uttryckslös, låg kloss till köplada. Gamla ICA och Konsum är inte något roligt första intryck då man anländer med tåg/buss. De föreslagna byggnaderna med lite fler våningar på höjden kan bidra till att det verkligen bildas ett centrum.

Då byggnaderna ligger i sjöytans nivå, med en sluttning bakom är det positivt att få upp de översta våningarna på höjden. Det är positivt att få in nya bostäder i absoluta centrum. Korta avstånd till buss och tåg underlättar för pendlande familjer. Verksamhetslokaler i bottenvåningarna ger möjlighet till service. Bostäder i centrum minskar trycket på den åkermark som omger Gnesta.

Invändningar

1 Gestaltungsförslaget är snålt med balkonger på de tilltänkta bostäderna. Små (80cm) balkonger, indragna balkonger, franska balkonger... En rejäl balkong på lägenheter i ett så tätbebyggt område är en trivselhöjande detalj, som kan vara avgörande för att de boende skall bli långvariga.

2 Det är viktigt att inte begränsa användningsområdet för lokalerna i onödan. Butiker, kontor, småhantverk, kulturlokaler, samlingslokaler, restauranger, serveringar, biograf... Vad som står inskrivet i planen låser användningen under lång tid, vi ser planer från 1930–40-talen som blockerar utvecklingen. Använd så generella ord som möjligt. För restauranger måste man förbereda med effektiv ventilation (upp övernock!) och avlopp med fettavskiljare.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Detaljplanen medger markanvändningen centrumändamål i bottenplan inom hela planområdet, och därtill i två plan inom godsmagasintomten. Det möjliggör för en

bredd av olika verksamheter och öppnar snarare upp än begränsar för kommande verksamhetsutövning.

Balkongers utformning styrs inte i detaljplanen med planbestämmelser.

206. Anonym

Ser bra ut. Gärna högre hus.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

207.

Jag vill behålla den pittoreska känslan i Gnesta centrum, vilken skulle gå förlorad med höga nybyggda hus. Tycker dessutom att både biblioteket, Strömmentorget och gräsplätten med fontänen fyller en viktig funktion som gemensamma ytor i centrum och skulle hellre satsa på att göra dem ännu mer inbjudande än att göra det till en privat innergård.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

208.

Fantastiskt bra idé.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

209. Anonym

Kör på.

Bort med Coop-lådan och ta fram ett kvarter som skapar en småstadsbild, istället för ett förfallet brukssamhälle i Värmland som det ser ut nu. Jag skulle tycka att guldmedens också skulle kunna rivas och ersättas med ett hus i stil med hotellen, som ramar in torget ordentligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

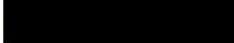
Synpunkten noteras.

210.

Vi behöver varma soffor att sitta på med ryggstöd och armstöd så att vi kan ta oss ner och upp. Behåll fontänen. Inga innergårdar. Det ska kännas välkomnande när man kliver av tågen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

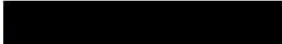
Synpunkten noteras.

211.

Har egentligen inte så mycket synpunkter på ett i stora drag bra förslag. Tycker dock att man ska välja att bygga i naturmaterial så långt som möjligt. Hoppas därför att de nya husen byggs huvudsakligen i trä.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

212.

Förslag att ta bort all grönska/grönområde centralt har en negativ inverkan på hälsan. Finns forskning som stärker att grönområde/gröna ytor är positivt för hälsan. Vore därav klokt att behålla gröna ytor på torget.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

213.

Ta bort huset som kommer stå på nuvarande parkeringen. Utan parkering inga kunder i butiker. Hälften av kommunens invånare bor inte i tätorten utan måste ta bilen för att handla och man handlar där man kan parkera. Strömmementorget är Gnesta, har varit för mig i 50 år iallafall.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras.

214. Anonym

När vi flyttade från Stockholm valde vi Gnesta för den pittoreska känslan. Ett centrum ska vara ett "riktigt" centrum där människor kan mötas, samlas och arrangera evenemang. Det är ett viktigt inslag i en by och dess bebyggelse. Det ska inte bara tillhöra de som bor just där, så som det kommer att bli om höga bostadshus byggs. Jag vill också ifrågasätta huruvida man kan planera in fler bostäder när infrastrukturen kring exempelvis vatten och avlopp ser ut som den gör.

Kommunen bör ta ansvar för dess invånares välmående genom att skapa platser som rymmer lugn, kommers och samling för alla att avnjuta. Inte bygga för ekonomisk vinning. Ta ansvar för att bevara i stället för att riva. Gå i bräsch för att vår och kommande generationers framtid sparar på jordens resurser. Bevara den pittoreska inbjudande känslan i Gnesta. För det är ett vinnande koncept som kommer locka människor hit, både som boende och besökare. Efter det finns kan man börja planera för bostäder på bättre ställen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras. Gnesta kommun arbetar aktivt med att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet.

Parallellt med detaljplanen pågår projektering av det nya vattenverket, som beräknas tas i bruk år 2027. Därtill genomförs olika utredningar för att kapacitetssäkra spillvattenhantering i väntan på utbyggnation och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Det är möjligt att det finns en kapacitetsreserv i befintligt reningsverk som medför att ny bebyggelse inom aktuellt detaljplane förslag kan anslutas.

215.

Jag motsätter mig planförslaget. Jag önskar en annan plan med fokus på ett torg med grönska och möjlighet att träffas för befolkningen i Gnesta. Vi behöver satsa på att alla som bor och vistas i Gnesta ska känna sig välkomna och kunna träffas i centrum. Integration. Jag befärar att det nuvarande leder till segregation, en stor del av det nya centrumet kommer bara vara tillgängligt för de personer som bor där och vi andra kommer bli utestängda. Segregation leder till en negativ samhällsutveckling där utanförskap leder till motsättningar. Ett centrum som fokuserar på att alla i befolkningen ska kunna mötas, på bibliotek och i en park eller ett torg med naturlig grönska och i butiker och exempelvis kafé och restaurang ökar chanserna till ett centrum där människor känner sig välkomna och mår bra.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkten noteras. Aktuell detaljplan möjliggör en utveckling av Gnestas centrum med målsättning att uppnå det som efterfrågas i synpunkten: ett gemytligt centrum där människor lever, möts och umgås. Strukturen med två semislutna kvarter har valts för att tydliggöra de offentliga platserna och stråken i centrum – för att gynna stadslivet. Gaturum och torg blir på så sätt väl definierade och det är tydligt var det offentliga livet kan ta plats. Därigenom möjliggörs gårdar inom kvarteren som blir närmaste utemiljön för boende. Strukturen är inte helt sluten, detaljplanen styr att det ska finnas friyta mellan husen som ger en visuell koppling mellan gata och gård, både mot Torggatan, Marieströmsgatan och Storgatan.

Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmementorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officiälservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

216.

Yttrande 1

Behov av kompletterande trafikutredning för konsekvenser utanför det aktuella planområdet

Planförslaget innebär avsevärt fler bostäder i centrala Gnesta, vilket lyfts i Norconsult AB:s trafikutredning. Dock omfattar trafikutredningen endast det aktuella planområdet och saknar helt de konsekvenser som blir aktuella för tätorten utanför planområdet. Ett ökat antal bostäder innebär ett ökat transportbehov och sannolikt betydligt ökad mängd trafik på Östra- respektive Västra storgatan även utanför själva centrum som omfattas av planförslaget. I rusningstid leder dagenens antal bilar till köer och svårigheter att komma ut på Storgatan för oss som bor längs gatan. Som en konsekvens av tidigare beslutad detaljplan på den sk Mejeritomten och detta detaljplaneförslag bli konsekvensen en avsevärt större mängd bilar som kan komma att trafikera Storgatan i båda riktningar. Jag delar Gnesta kommuns uppfattning i utvecklingsplanen för Gnesta centrum att Storgatan utgör en barriär vars trafiksituation bör ses över. Men jag saknar en utförligare konsekvensanalys av planförslaget än det som Norconsult AB har tagit fram med förslag på trafiksäkerhetshöjande åtgärder för Storgatan. Norconsults förslag inkluderar en upphöjd korsning och en korsning med utmarkerade övergångsställen samt hastighetssäkrade gång och cykelvägar för att öka säkerheten för oskyddade trafikanter. Det föreslås även att en befintlig trafiksignal bör tas bort till förmån för säkra övergångsställen, vilket anses passa stadsmiljön i Gnesta centrum bättre. Som boende på Västra storgatan är jag tacksam över förslagen men anser att det behövs en utförligare konsekvensanalys som grundar sig på de utmaningar vi boende längs Storgatan dagligen får erfara, samt vad en ökad mängd bilar får för konsekvenser för tätorten utanför det aktuella planområdet.

Som boende i närheten av Mariefredsskorsningen (Västra Storgatan/Mariefredsvägen) noterar jag dagligen situationer som skulle leda till allvarliga incidenter då bilister inte orkar vänta. Det händer ofta att bilar inte stannar vid målade övergångsställen vid denna korsning som är många barns väg till och från skolan.

I rusningstid, morgon och eftermiddag händer det så gott som dagligen att köerna sträcker sig hela vägen till Granngården och blockerar därmed flera utfarter. Det gör det även svårt för oss som är boende på den södra sidan av Västra storgatan att ta oss ut på vägen.

En ökad mängd bostäder leder till ett ökat transportbehov i tätorten där service ligger utspridd i östvästlig riktning och således leder till att människor tar bilden genom centrum. Samtidigt saknas planseparerade övergångsställen för barn som tvingas korsa Storgatan på väg till och från skolan.

Norconsults förslag om en separat gång- och cykelbana längs hela Storgatan för att binda ihop gång- och cykelnätet i centrumområdet och minska konflikter mellan cyklister och motortrafik är positivt, men kräver att bilister respekterar cyklister och fotgängare vilket inte alltid är fallet idag på de platser där trafikseparerade G/C-vägar korsar bilvägar, tex. Vid Vårdcentralen/Nygatan.

Jag efterlyser därmed en utförligare trafikutredning av konsekvenserna för den aktuella detaljplanen även utanför det aktuella planområdet med tillhörande barnkonsekvensanalys Med syfte att säkra för trygga säkra gång och cykelvägar till och från skola och aktiviteter, samt förslag på åtgärder som minskar bilanvändandet inom tätorten och får fler människor att välja andra trafikslag än den egna bilen.

Kompletterande förslag för att säkra skolvägen och få färre föräldrar att lämna sina barn med bil är till exempel vandrande skolbuss som finns i andra kommuner. Se Inspirationsbanken | Vandrande skolbuss - Generation Pep

Gnesta kommun är med i satsningen Generation Pep och bör därför med lätthet kunna implementera andra kommuners goda exempel i sin verksamhet.

Yttrande 2

Utred behovet av bostäder före detaljplan

Gnesta kommun har ett bostadsförsörjningsprogram som beslutades 2021.

I bostadsförsörjningsprogrammet står det att Riktlinjerna för bostadsförsörjning bland annat bygger på översiktsplanen samt kommunens framtidsplan. För att följa både tidigare och nu gällande lagstiftning ska Översiktsplanens utpekade bostäder grundas på den analys av behov och marknadsläge som finns i riktlinjerna för bostadsförsörjning som ska ha tagits fram och beslutats av kommunfullmäktige före översiktsplanen.

Det betyder att det finns risk att detta förslag till detaljplan inte har grundats på vilka bostadsbehov som faktiskt finns i kommunen utan bygger på kommunens politiska mål om en årlig befolkningsutveckling om 2 procent. De flesta kommuner i Sverige har de senaste åren valt att skriva ner sina mål för befolkningsutvecklingen, men Gnestas mål ligger kvar. Varför? Är det rimligt att tänka en befolkningsutveckling om 2 procent årligen, när det dessutom saknas en analys av vad som ligger bakom att människor väljer att flytta till Gnesta?

För att kommunen ska ha en planberedskap som bygger på faktiska bostadsbehov och realistiska målsättningar kopplat till den demografiska utvecklingen och marknadsläget krävs det att den aktuella detaljplanen inväntar kommande handlingsplan för bostadsförsörjningen och därefter följande översiktsplan. Först då följer kommunen lagstiftningens intentioner med planprocessen gällande utveckling av nya bostäder.

I kommunens bostadsförsörjningsprogram från 2021 framgår det ett antal framtida bostadsbehov. På vilket sätt har planförslaget tagit hänsyn till dessa behov för att kommunens invånare ska kunna leva i goda bostäder?

I grannkommunen Södertälje planeras för flera hundra bostäder i direkt anslutning till Gnesta tätort samt att det finns en tidigare beslutad DP med flera hundra bostäder på Mejeritomten i Gnesta. Hur ser dialogen ut med grannkommunerna? (Enligt nuvarande skrivningar i lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska kommuner samverka kring bostadsförsörjningen)

I riktlinjer för bostadsförsörjningen samt vid informationsmöten har kommunen informerat om att kön till Gnesta hems bostäder har växt de senaste åren och därmed lyfta fram ett ökat behov av bostäder. Jag ställer mig frågande till om det faktiska behovet av bostäder i Gnesta har växt eller om det handlar om konsekvenser av att vi har en åldrande befolkning, en lagstiftning gällande nyanländas bosättning som flera kommuner har tolkat snävt och anmodar nyanlända att själva ordna sin bostadsförsörjning efter två år (Många som anvisats till kommuner i Stockholms län

förmodas därmed att ställa sig i bostadskö i Gnesta, samt det faktum att konjunkturläget har gjort det svårt för högt belånade hushåll att räkna med att de fortsatt kan bo kvar i en ägd villa. Att hänvisa till Gnesta hems kö för att visa på en ökad efterfrågan på bostäder generellt blir därmed med största sannolikhet missvisande då många står i hyreskö som en säkerhet.

Marknadsläget och hushållens möjligheter att efterfråga bostäder har försämrats de senaste åren vilket. Region Stockholm har tagit fram rapporten "Studie av efterfrågan på nya bostäder Stockholms län, 2024" Som visar att 85 procent av hushållen i Stockholms län inte har råd att efterfråga en nyproducerad bostad.

Med så få hushåll som har ekonomiska förutsättningar att efterfråga en nyproducerad bostad i samma arbetsmarknadsregion som Gnesta ställer jag mig frågande till om denna detaljplan över huvud taget är genomförbar?

Mot bakgrund av ovanstående skulle jag vilja uppmana Gnesta kommun att genomföra följande innan beslut om nytt förslag till detaljplaner som omfattar bostäder, och i synnerhet denna detaljplan som riskerar att förändra tätortens karaktär.

- Invänta en ny handlingsplan för bostadsförsörjningen för att ha en uppfattning om vilka bostadsbehovs som finns och kunna planera utifrån det
- Genomför en analys av varför människor väljer att flytta till Gnesta kommun och Gnesta tätort i synnerhet för att få en uppfattning om vad som attraherar bostadssökande och vilka typer av bostäder som kan behöva tillföras.
- Genomför dialoger på både tjänstemanna- och politisk nivå med andra kommuner i Gnestas närhet för att få en uppfattning av marknadsläge och konsekvenser för bostadsförsörjningen.

Yttrande 3

På vilket sätt beaktas de nationella målen för gestaltad livsmiljö i planförslaget?

Vid en enkel sökning på "Gestaltad livsmiljö" följer detta svar De nationella målen för gestaltad livsmiljö syftar till att arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregat samhälle där alla har möjlighet att påverka utformningen av gemensamma miljöer. Detta innefattar att ta tillvara och utveckla konst och kulturmiljöer, samt att skapa estetiskt tilltalande och funktionella miljöer för människor att leva och verka i. Torget, som en offentlig plats, är en viktig del av den gestaltade livsmiljön och ska utformas så att det främjar möten, social gemenskap och trivsel.

Proposition Politik för gestaltad livsmiljö 2017/18:110

Arkitektur, form och design ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Det ska uppnås genom att:

- hållbarhet och kvalitet inte underställs kortsiktiga ekonomiska överväganden
- kunskap om arkitektur, form och design utvecklas och sprids

- det offentliga agerar förebildligt
- estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas till vara och utvecklas
- miljöer gestaltas för att vara tillgängliga för alla
- samarbete och samverkan utvecklas, inom landet och internationellt

I förslaget till ny detaljplan för centrumkvarteret föreslås biblioteket rivs och att Strömmementorget att tas bort för att ersättas av bostäder och en semiprivat innergård. Därmed försvinner det ursprungliga torget som idag är en öppen yta med en scen i anslutning till vårt mycket välbesökta och uppskattade bibliotek och en mycket välbesökt restaurang med uteservering mot torget. Att scenen är belägen i nära anslutning till biblioteket underlättar nyttjandet av scenen då biblioteket kan fungera som loge och förvaring av stolar och teknisk utrustning. Med tidigare nämnda målpunkter nära varandra finns det funktionella förutsättningar att leva upp till målet om god gestaltad livsmiljö. Något som enligt min mening försvåras genom det aktuella planförslaget. Att inte tydligt planera för ett bibliotek utifrån bibliotekets funktionella behov och flytta scenen långt ifrån biblioteket ser jag som mycket beklagligt och ett tydligt ställningstagande att nedprioritera bibliotekets funktion som central målpunkt och dragkraft för att locka människor till kringliggande näringsverksamheter. Därmed finns det stor risk att möjligheterna radikalt försvåras att leva upp till det nationella målet om Gestaltad livsmiljö.

-Jag önskar därmed att Gnesta kommun utreder hur planförslaget bidrar till att stärka den gestaltade livsmiljön i Gnesta centrum.

-Politiken för gestaltad livsmiljö sätter människan i centrum och utgår från hennes skala, på vilket sätt går det att härleda dessa målsättningar i det aktuella planförslaget?

- Varför har det aktuella planförslaget inte utgått från bibliotekets behov och planerat för ett centralt beläget bibliotek som utgångspunkt för planförslaget?

Gnesta har gjort sig känt nationellt och internationellt för dess levande kultur och mångfald av högkvalitativa kulturyttringar. Kulturen har bidragit till att forma stadens identitet, locka till sig invånare och företag, och främja den social sammanhållning starka värden som skulle kunna utvecklas ännu mer om det hade funnits en medveten planering för detta i det aktuella planförslaget. Kultur spelar en central roll i stadsutveckling. Men jag ser en risk att det aktuella planförslaget kan få motsatt effekt och leda till att kulturaktörer istället väljer att flytta sin verksamhet till andra platser när kulturen (Utveckling av biblioteket) inte ges prioritet i utvecklingen av ett nytt centrum. Därmed finns det risk att en stark resurs i centrala Gnesta går förlorad och leder till ett ödsligare och mindre attraktivt centrum. Det finns mycket forskning på området och EU har bland annat lyft detta inom arbetet med EUs regionalfond? Urban Cultural Planning as a method? där både "urban and rural kultur planning"? lyfts fram som metoder för att utveckla både städer och byar.

Jag undrar därför om det finns eller finns planer på att ta fram någon studie av vad inflyttade Gnestabor har lockats av och vad besökare uppskattar? Först när vi vet det går det att planera för de människor som lever på platsen och de som potentiellt vill flytta hit.

Yttrande 4

Det saknas en barnkonsekvensanalys av det aktuella planförslaget. Barnkonventionen är svensk lag och barnperspektivet ska beaktas i alla beslut som kan få konsekvenser för barn. Det har inte skett i någon utförligare bemärkelse. Det skulle även ha varit möjligt att involvera barn i alla åldrar i planarbetet något som har lyfts av barn under planarbetet gång men inte har beaktats.

En barnkonsekvensanalys behöver genomföras innan beslut om planen kan fattas.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Gnesta kommun utvecklar kontinuerligt sitt trafiksystem. På senare år med extra fokus på gång och cykelvägnätet som gynnar samtliga kommuninvånare, men i synnerhet barns fria rörlighet och trafiksäkerhet.

Trafikanalysen som ligger till grund för utformningen av detaljplanen och dess närområde bedöms tillräcklig för aktuell planläggning. Tillkommande trafik som planförslaget genererar bedöms inte medföra belastning på omgivande trafiksystem som innebär att ytterligare åtgärder behöver vidtas för att säkerställa erforderlig framkomlighet och trafiksäkerhet.

Detaljplanens syfte omfattar mer än endast bostadsförsörjning och målet om kommunal befolkningsutveckling. Detaljplanen syftar också till att skapa förutsättningar för en levande stadskärna med utökat innehåll. Däribland bostäder, men likaså handel och kontorslokaler. Bebyggelsestrukturen ska stödja en utveckling av stråk och mötesplatser, som kan ge upphov till liv och rörelse i centrum. Genom att placera bebyggelse såsom föreslås definieras de offentliga platserna och möjliggör för lokaler i bottenplan utmed gatustråken. Ovan dessa är det lämpligt att tillåta bostäder i den omfattning som är anpassad till stadskärnans skala och karaktär.

Gestaltad livsmiljö har beaktats i utformningen av detaljplanen, inte minst genom föreslagen bebyggelsestruktur samt att planbestämmelser styr utformning av ny bebyggelse gällande fasadmateriell, kulörer mm (preciserat i ett gestaltungsprogram).

Strömmen torget minskar i yta men försvinner inte i och med planläggningen. Biblioteket kommer fortsatt att kunna inrymmas i centrum i den nya bebyggelsen.

Det är ett bra påpekande att en barnkonsekvensanalys av planförslaget bör framgå av handlingarna. Planbeskrivningen har kompletterats med en analys av hur planförslaget påverkar barn kopplat till fysisk miljö, trafiksäkerhet, tillgång till service, lek- och vistelseytor.

217. Anonym

Behåll fina torget, grönytan utanför bokhandeln! Bygg INTE klumpen av hus enl förslaget! Gör om Elektron till kulturhus och flytta kulturskolan dit. Politikerna o tjänstemän kan flytta till kulturskolans lokaler på Frejaskolan, eller rusta prohuset till politiker o tjänstemän.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

218. Anonym

Låt Gnesta förbli och utvecklas som en småstadsideyll, förstärk den känslan istället för att bygga murar med höga ointagliga kolosser till hus, som ingen kommer att ha råd till att hyra lokal eller bo i. Åk till Mariefred och hämta inspiration till hur en fungerande småstadsideyll kan se ut med bostäder och affärer!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

219. [REDACTED]

Biblioteket är en viktig samhällstjänst och en stor tillgång för många kommuninvånare. Jag anser att det är av stor vikt att biblioteket får tillräckligt stora lokaler för att fortsätta sin verksamhet, både efter att byggnationen är klar, och under tiden byggnationen pågår. Med tillräckligt stora lokaler menas lika stort eller större som finns i dagsläget.

Jag anser att det är av yttersta vikt att det finns ett bibliotek och att de kan fortsätta med sin verksamhet under tiden byggnationen pågår.

Även tillgängligheten till biblioteket är viktigt, även under tiden byggnationen pågår. Att det är lätt att ta sig dit även för kommuninvånare som bor lägre bort från Gnesta. Det vill säga inom rimligt gångavstånd från en busshållplats.

För en trivsamt stadsmiljö är även träd och grönytor av yttersta vikt. Både bevara de som finns och främja fler. Träd är nyttiga på så många sätt. De skänker skugga och svalka, de renar luften och sänker skönhet och välmående på ett sätt som ingen människa kan återskapa.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Biblioteket kommer fortsatt att kunna inrymmas i centrum i den nya bebyggelsen. Det är en viktig mötesplats som bör vara placerad centralt och tillgängligt. Hur ny bibliotekslokal ska utformas har inte utretts ännu, och det finns heller inte beslut om hur tillfälliga lösningar ska utformas under byggskedet av nya lokaler. Samtliga synpunkter är viktiga aspekter att beakta vid kommande planering.

220. Anonym

Jag tycker förslaget är uselt, nej till det!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

221. [REDACTED]

Yttrande 1

Jag vill härmed uttrycka min starka kritik mot att driva igenom en detaljplan för Gnesta Centrum i nuläget, då det är djupt oansvarigt att planera för byggnation när förutsättningarna för att faktiskt kunna genomföra byggnationen saknas.

Gnesta kommun har tydligt klargjort att man inte får tillåta någon byggnation inom tätorten innan frågan om vatten och avlopp är löst på ett hållbart och kapacitetsmässigt tillräckligt sätt. Detta framgår bland annat av kommunens Översiktsplan 2020 (kapitel 5.3) samt beslut från Miljö- och byggnadsnämnden 2023, där man förklarar att en lösning på vatten- och avloppsfrågan tidigast kan vara på plats om minst 10 år. Detta innebär att detaljplanen i praktiken inte kan genomföras under lång tid framöver.

Vidare vill jag påpeka att Länsstyrelsen den 15 maj 2024 beslutade att överpröva kommunens antagande av detaljplanen för Mejteritomten med motiveringen att vatten- och avloppskapaciteten är otillräcklig. Detta visar att myndigheten är beredd att agera kraftfullt så länge VA frågan inte är löst. Det är därför mycket sannolikt att en detaljplan för Gnesta Centrum som godkänns utan en säkerställd VA-lösning kommer att möta samma motstånd och eventuellt överprövas av Länsstyrelsen, vilket riskerar ytterligare förseningar och kostnader för kommunen.

Detta förfarande innebär inte bara risk för resursslöseri utan skapar även stor osäkerhet bland berörda markägare och invånare. Det är dessutom viktigt att påpeka att byggnormer, miljökrav och planeringsförutsättningar kommer att förändras under den tid som detaljplanen ligger vilande. Detta innebär att den nu föreslagna detaljplanen troligen kommer behöva revideras eller omarbetas för att uppfylla nya lagkrav och riktlinjer den dag det blir möjligt att påbörja byggnation.

Att anta en detaljplan idag, som inte är möjlig att genomföra och som sannolikt måste revideras, är varken ekonomiskt eller strategiskt försvarbart. Det riskerar att leda till omfattande kostnader och fördröjningar i framtiden. Jag uppmanar därför starkt att kommunen avvaktar med att anta detaljplanen tills dess att vatten- och avloppsfrågan är löst, och att planen då utformas utifrån de förutsättningar och regelverk som gäller vid tidpunkten för byggstart.

Yttrande 2

Det finns allvarliga brister i förslaget vad gäller hänsyn till barns rättigheter och behov.

1. Avsaknad av barnkonsekvensanalys (BKA)

Det är mycket anmärkningsvärt att det i samrådsunderlaget inte framgår att någon barnkonsekvensanalys har genomförts. Enligt FN:s barnkonvention, som sedan 2020 är svensk lag, har barn rätt att komma till tals i frågor som rör deras livsmiljö. Detta krav är också inskrivet i Plan- och bygglagen (PBL 2 kap. 1 §) samt i Boverkets vägledning för planering med hänsyn till barn och unga. Att inte genomföra en barnkonsekvensanalys i ett så omfattande centrumprojekt strider mot gällande principer för planering och riskerar att osynliggöra barns behov.

2. Risk för förlust av spontana, trygga och öppna lekmiljöer

I det föreslagna planområdet finns idag ytor där barn spontant kan leka, vistas och röra sig fritt utan krav på konsumtion eller organiserade aktiviteter. Dessa ytor fyller en viktig funktion – inte bara som lekplatser, utan som vardagsrum i det offentliga för barn i olika åldrar. Planförslaget innebär en omfattande förtätning, men ersätter inte dessa miljöer på ett likvärdigt sätt.

Ett verkligt barnperspektiv i fysisk planering handlar inte enbart om att anlägga traditionella lekplatser. Det innebär att hela stadsmiljön – inklusive gator, torg, grönområden och passager – utformas så att den är trygg, stimulerande, rörelsevänlig och anpassad efter barns behov och perspektiv. Det handlar om att skapa förutsättningar för fri lek, säkra siktlinjer, lågtrafikerade miljöer, närhet till grönska samt trygg och självständig tillgång till skolor, bibliotek och fritidsaktiviteter. I det nuvarande planförslaget saknas en tydlig ambition att integrera dessa kvaliteter i den nya centrummiljön. Detta riskerar att försvaga barns självständighet och begränsa deras tillgång till det offentliga rummet.

Det saknas konkret redovisning av:

- Hur barns tillgång till trygga, tillgängliga och öppna platser säkras i det nya förslaget.
- Hur barns rörelsemönster påverkas av nya trafikflöden, ökad exploatering och minskade friytor.
- Hur särskilt utsatta barn, exempelvis i hushåll utan tillgång till bil, påverkas av att närmiljöer för lek försvinner.

3. Brott mot principen om likvärdig tillgång till offentliga miljöer

Detaljplaneförslaget tycks i sin helhet premiera kommersiella ytor och täta bostadsvolymer, men försummar barns – liksom andra icke konsumerande gruppers – behov av inkluderande offentliga miljöer. Det strider mot grundläggande principer om social hållbarhet och jämlik tillgång till staden, såsom de formuleras i både:

- FN:s konvention om barnets rättigheter (artiklar 3, 12 och 31)
- Boverkets vägledning i fysisk planering för social hållbarhet (2022)
- SKR:s rekommendationer för jämlik samhällsplanering

Alla barn – oavsett ålder, kön, funktion, bakgrund eller bostadsområde – har rätt till trygga, tillgängliga och nära lekmiljöer. Det nuvarande planförslaget riskerar att förstärka ojämlikhet i tillgång till sådana miljöer i centrala Gnesta.

Med hänsyn till ovanstående uppmanar jag kommunen att:

1. Upprätta och redovisa en fullständig barnkonsekvensanalys innan detaljplanearbetet går vidare.
2. Revidera planförslaget så att trygga, spontana och tillgängliga lekmiljöer för barn bevaras eller ersätts i minst samma omfattning och kvalitet.

3. Säkerställ att den offentliga miljön i centrala Gnesta förblir öppen, kostnadsfri och inkluderande för alla, oavsett ålder och socioekonomisk bakgrund.

Gnesta ska vara en kommun som prioriterar barnens bästa, i praktiken och inte bara i ord. En långsiktigt hållbar centrummiljö måste byggas med barns perspektiv i centrum.

Yttrande 3

Jag vill uttrycka stark kritik mot att det i planeringen av det nya centrumkvarteret i Gnesta inte tydligt framgår att biblioteket ska ha en självklar och central plats. Att i detta skede inte utgå ifrån bibliotekets betydelse för kommuninvånarna är ett allvarligt misstag som riskerar att försvaga såväl kulturutbudet som det offentliga rummets kvalitet i Gnesta.

Gnesta bibliotek är idag en av kommunens mest uppskattade mötesplatser, öppen och tillgänglig för människor i alla åldrar. Det är en plats där barnfamiljer, unga, vuxna och äldre samlas för att läsa, studera, delta i aktiviteter eller helt enkelt vistas i en trygg miljö. Biblioteket fyller en långt större funktion än en traditionell bokutlåningsverksamhet – det är ett nav för bildning, demokrati och social samvaro.

Trots detta verkar biblioteket i den föreslagna planeringen riskera att marginaliseras. Antingen genom att placeras i mindre lokaler, eller – än mer oroande – flyttas bort från centrumkvarteret helt och hållet. Det är en orimlig utveckling. Tvärtom borde biblioteket i denna planeringsfas ges ökade resurser och utvidgade lokaler, med plats för föreläsningar, författarbesök och andra kulturevenemang. Idag tvingas deltagare vid sådana arrangemang sitta inklämda mellan bokhyllor, i en miljö som varken är funktionell eller värdig de behov och det engagemang som finns.

Ett modernt bibliotek behöver rymma mer än hyllor med böcker – det behöver flexibla ytor, tysta zoner för studier och läsning, teknikrum, scenytor och utrymme för barnverksamhet. Det är anmärkningsvärt att detta inte förefaller vara prioriterat i centrumplaneringen. En sådan nedprioritering sänder fel signaler om vilka värden kommunen vill lyfta fram i det framtida Gnesta.

Jag uppmanar därför ansvariga politiker och tjänstepersoner att omedelbart omvärdera planeringen så att biblioteket får en framträdande och långsiktigt hållbar plats i det nya centrumkvarteret – med större lokaler och tydliga ambitioner. Allt annat vore ett steg bakåt för Gnestas utveckling som attraktiv och inkluderande kommun. Gnesta förtjänar ett starkt och centralt beläget bibliotek

Yttrande 4

Förslaget att omvandla den befintliga boulevarden – ett etablerat grönområde och rekreationsyta – till parkering väcker stor oro utifrån ett klimat- och hållbarhetsperspektiv.

1. Grönytor och klimatreglering

Grönytor i tätorter har en avgörande funktion för att minska effekterna av klimatförändringar. De bidrar till att reglera temperaturer, minska risken för

översvämningar och förbättra luftkvaliteten. Enligt Boverket (2022) fungerar växtlighet och genomsläppliga ytor som naturliga kolsänkor och har en viktig roll i att hantera ökade regnmängder i ett förändrat klimat. Att ersätta en sådan yta med hårdgjord mark (asfalt eller sten) för bilparkering bidrar till så kallad urban värmeö-effekt, ökar dagvattenavrinningen och minskar markens förmåga att binda koldioxid. Det går därmed rakt emot både kommunens och Sveriges nationella klimatmål.

2. Behovet av klimatanpassad samhällsplanering

Naturvårdsverket (2021) understryker vikten av att planeringen i tätorter sker med klimatanpassning i fokus. Det innebär att bevara och utveckla grönstruktur, undvika ökad andel hårdgjorda ytor och prioritera långsiktigt hållbara lösningar i den fysiska miljön. Boulebanan är en del av den gröna infrastruktur som hjälper Gnesta att anpassa sig till ett förändrat klimat. Att omvandla den till parkering är ett steg i fel riktning.

Slutsats och uppmaning

Med hänsyn till klimatet, folkhälsan och framtida generationer bör boulebanan och dess omgivande grönyta bevaras och utvecklas inte ersättas av bilparkering. Jag uppmanar därför Gnesta kommun att prioritera klimatsmarta lösningar och att tydligt avstå från ytterligare exploatering av centrala grönytor till förmån för biltrafik.

Yttrande 5

Förslaget att ersätta den nuvarande Boulebanan med bilparkering och flytta bouleverksamheten till annan plats i Thuleparken väcker oro, då det riskerar att försämra tillgången till en uppskattad och välanvänd rekreationsyta.

Boulebanan fungerar idag som en viktig mötesplats för både fysisk aktivitet och social gemenskap, särskilt bland äldre. Dess läge i centrum med närhet till toaletter, butiker, caféer och kollektivtrafik – gör den extra värdefull. Närheten till service ökar både tryggheten och tillgängligheten för användarna. Att ersätta denna typ av rekreativ yta med parkeringsplatser innebär en tydlig förlust för folkhälsan. Enligt Folkhälsomyndigheten (2021) är trygga och tillgängliga miljöer för vardagsrörelse avgörande för välmående. Boverket (2020) framhåller också vikten av att bevara rekreationsområden i tätorter, då de stärker både sociala värden och livskvalitet. Boulebanan bör därför bevaras på sin nuvarande plats. Parkering bör i stället lösas på ett sätt som inte sker på bekostnad av etablerade rekreationsmiljöer.

Yttrande 6

Jag vill härmed framföra ett yttrande gällande planförslaget för Gnesta Centrum, där jag särskilt vill lyfta fram den bristande klimatanpassningen i förslaget.

Klimatanpassning är en central aspekt för att säkerställa långsiktig hållbarhet i stadsplaneringen, särskilt i ett samhälle som Gnesta, som står inför ökat tryck från klimatförändringar i form av högre temperaturer, intensiva regnperioder och risk för översvämningar. Trots dessa utmaningar verkar förslaget för Gnesta Centrum inte fullt ut beakta eller adressera behovet av en robust klimatanpassning. Detta är oroande och

kan leda till negativa konsekvenser både för den fysiska miljön och invånarnas välbefinnande.

Miljöbalken 3 kap. 5 § stadgar att alla åtgärder som påverkar miljön ska bedömas för att säkerställa långsiktig hållbarhet. Det innebär att klimatanpassning måste vara en integrerad del i alla delar av stadsplaneringen. Gnesta centrum, som ett känsligt och tätbebyggt område, är särskilt utsatt för klimatrelaterade risker. För att hantera dessa risker på ett effektivt sätt krävs det att det planeras för exempelvis:

1. Gröna ytor som kan bidra till att minska effekterna av urbana värmeöar. Träd, buskar och grönska är avgörande för att skapa kylande och skuggande miljöer under varma perioder.
2. Regnvattenhantering, genom permeabla ytor och dagvattensystem, som kan fånga upp och leda bort regnvatten för att förhindra översvämningar.
3. Bättre avskärmning och skydd för att hantera kraftiga vindar och extremväder, som kan bli allt mer frekventa och intensiva.
4. Fler funktionella offentliga rum som kan användas även under tuffa väderförhållanden, exempelvis genom att skapa takytor som skyddar mot regn eller sol.

Enligt Kulturmiljöanalysen för Gnesta tätort (s. 22) och Kunskapsunderlaget för riksintresset Gnesta (D44) måste utvecklingen av centrum inte bara ta hänsyn till stadens historiska och kulturarvsvärden, utan även säkerställa att nya åtgärder, inklusive infrastruktur och offentliga rum, är hållbara och framtidssäkra. Förslaget missar dock att tillräckligt beakta klimatanpassningens potentiella roll i att skydda både stadens ekosystem och dess invånare.

Vidare bör planeringen för Gnesta Centrum säkerställa att alla byggnader och offentliga ytor uppfyller de klimatkrav som anges i Byggsektorns klimatmål och Agenda 2030 för hållbar stadsutveckling. För att uppnå dessa mål krävs en mer omfattande plan för att integrera klimatresiliens i det fysiska utformandet av staden, särskilt med tanke på de klimatpåfrestningar som vi kan förvänta oss i framtiden. Jag rekommenderar att kommunen omprövar förslaget och inkluderar en omfattande klimatanpassningsplan som beaktar de specifika klimatutmaningarna för Gnesta centrum. Det är avgörande att det tas hänsyn till både historiska och miljömässiga faktorer för att skapa en framtidssäker och resiliент stadsbild.

Källor:

- Miljöbalken 3 kap. 5 §
- Kulturmiljöanalys för Gnesta tätort, s. 22
- Kunskapsunderlag för riksintresset Gnesta (D44)
- Byggsektorns klimatmål
- Agenda 2030 för hållbar stadsutveckling

Yttrande 7

Jag är kritiska till den föreslagna detaljplanen för Gnesta Centrum, inte minst på grund av den oacceptabla osäkerheten kring Coops framtid i området. Det är fortfarande oklart vem som ska bygga det planerade nya Godsmagasinet där Coop är tänkt att etableras, och det finns inga garantier att detta sker i tid – eller alls. Detta riskerar att Coop står utan lokal när nuvarande plats rivs, vilket skulle få allvarliga konsekvenser för serviceutbudet i Gnesta.

1. Bristande garantier för livsmedelshandeln

Detaljplanen bygger på att Coop ska flytta till godsmagasintomten – men det saknas både bindande avtal med Coop och en klar byggaktör som ansvarar för den nya butiksloken (Gnesta kommun, Planbeskrivning 2025-04-10). Detta innebär att hela planen vilar på mycket osäker grund, där ett centralt serviceutbud riskerar att försvinna helt.

2. Otydligt ansvar och ansvarsfördelning

Markanvisningen har getts till Gnesta Centrumfastigheter AB, men det är oklart vem som bär risken om byggnationen av den nya Coop-butiken uteblir. Kommunen har inte presenterat några garantier eller säkerheter som visar hur man tänker agera om butiksetableringen faller bort eller kraftigt försenas. Detta skapar otrygghet både för boende och näringsliv (SN, 22 maj 2024).

3. Konsekvenser vid försening eller inställt bygge

Om Coop inte kan flytta in i ny lokal i tid, riskerar Gnesta att stå utan en fullsortimentsbutik i centrum. Det är visserligen korrekt att ICA finns i närområdet, men om Coop försvinner uppstår en obalans i konkurrensen som kan leda till högre matpriser och minskad valfrihet för konsumenterna. I praktiken skapas en monopolliknande situation där en enda aktör får kontroll över hela dagligvaruförsörjningen i tätorten. Detta är negativt både ur ett konsumentperspektiv och ett marknadsperspektiv. Två konkurrerande aktörer är en förutsättning för rimliga priser, servicekvalitet och produktutbud – att en av dem försvinner är inte acceptabelt i en växande kommun.

Förslag till konkreta förbättringar:

- I första hand; renovera befintliga lokaler och låt Coop vara kvar där det är idag. I andra hand:
- Inkludera ett bindande villkor i planen att ny butikslokal ska vara färdigställd och i drift innan nuvarande lokal rivs.
- Kommunen bör kräva skriftligt avtal med Coop innan planen antas.
- Klargör ansvarsfördelning mellan kommunen, fastighetsägare och byggherre, samt inför tydliga konsekvenser vid utebliven etablering.
- Säkerställ provisorisk butikslösning om etablering inte kan ske i tid.

Att påbörja en omvandling av Gnesta centrum utan att garantera närvaro av livsmedelshandel är ett djupt oansvarigt steg. En levande tätort behöver trygg tillgång till dagligvaror – inte bara visioner om bostäder. Att förlita sig på en enda aktör på marknaden skadar konkurrensen, pressar upp priserna och minskar invånarnas handlingsutrymme. Jag uppmanar kommunen att tänka om och sätta invånarnas behov främst.

Yttrande 8

Jag vill med detta yttrande uttrycka min oro över det föreslagna centrumprojektet i Gnesta. Förslaget riskerar att allvarligt påverka den befintliga handeln i stadskärnan, med konsekvenser som kan bli svåra att återhämta. Gnesta är beroende av en levande och differentierad lokal handel för att upprätthålla en attraktiv stadskärna, skapa lokala arbetstillfällen och erbjuda service och trygghet. Enligt Tillväxtverkets rapport "Handelns betydelse i staden – En kunskapsöversikt" (2017) är det särskilt viktigt i mindre orter att planera så att centrumhandeln ges goda förutsättningar. Konkurrens från externa handelsområden eller en obalanserad utveckling kan få negativa effekter.

HUI Researchs rapport "Handeln och stadens attraktivitet" (2016) visar dessutom att småstadshandel påverkas negativt av sämre tillgänglighet med bil samt om kundflöden förflyttas utanför stadskärnan. Gnesta är en landsbygdskommun med ett stort bilberoende, lägg där till den stora andelen sommargäster som även dem är bilburna. Det här är därför viktiga faktorer att beakta i planeringen.

Samrådsförslaget bör därför säkerställa:

- God tillgänglighet och tillräckligt med närliggande parkering.
- Stöd till befintliga handlare vid ombyggnationer som påverkar deras verksamheter.

Boverket lyfter i "Centrumutveckling i mindre orter – Strategier för hållbara stadskärnor" (2020) att framgångsrik centrumutveckling bygger på dialog och samverkan mellan kommun, näringsliv och civilsamhälle. Det är därför avgörande att kommunen tidigt och transparent involverar lokala handlare för att identifiera risker och möjligheter, och för att skapa en gemensam målbild.

En särskild risk utgörs av de sannolikt höga hyrorna för de nya lokalerna. Även Gnesta Centrumfastigheter AB uttrycker tveksamhet om det kommer att vara möjligt att hyra ut samtliga planerade ytor. Höga hyror kan leda till att lokala aktörer tvingas lämna centrum eller avstår från att etablera sig där.

Dessutom riskerar en lång byggtid att försvaga handeln under hela projektperioden, då tillgänglighet och kundflöden försämras. Den planerade minskningen av antalet parkeringsplatser förstärker denna risk ytterligare. Om det blir svårare att ta sig till centrum, finns en stor sannolikhet att kunder väljer andra handelsplatser – exempelvis Stopp – vilket skulle försvaga Gnesta centrumets roll. Sammanfattningsvis riskerar projektet att leda till en försvagning av centrumhandeln, med negativa konsekvenser för Gnestas attraktivitet, identitet och framtida utveckling.

Jag uppmanar därför kommunen att:

1. Genomföra en grundlig analys av hur projektet påverkar den befintliga handeln.
2. Säkerställa att utvecklingen sker i nära samverkan med det lokala näringslivet.
3. Prioritera åtgärder som stärker – snarare än försvårar – småskalig, lokal handel.

Det är min förhoppning att kommunen, i sin ambition att utveckla ett levande centrum, också värnar det som redan fungerar och är en bärande del av Gnestas identitet.

Yttrande 9

Jag vill härmed framföra ett yttrande gällande planförslaget för Gnesta centrum, där jag särskilt vill påtala den föreslagna höjden på de nya byggnaderna. Det föreslagna planförslaget innehåller byggnader som i vissa fall når upp till 4–6 våningar. Detta avviker påtagligt från den befintliga bebyggelsens skala, som i huvudsak är låg till medelhög, och strider mot den småskalighet och historiska karaktär som präglar Gnesta centrum. Enligt Kulturmiljöanalysen för Gnesta tätort (s. 34) och Kunskapsunderlaget för riksintresset Gnesta (D44) är det av största vikt att den historiska stadsplaneringen, särskilt nära stationen, torget och Gnestahöjden, bevaras. Den nuvarande bebyggelsen, som är mellan 1–4 våningar hög, utgör en viktig del av stadens identitet och ska bevaras i enlighet med riksintressets mål.

Att introducera byggnader på upp till sex våningar riskerar att förändra stadsbilden på ett sätt som inte bara är visuellt dominerande utan även bryter mot syftet med riksintresset. Det riskerar att dölja och förvanska de historiska lagren i stadsbilden och förskjuta fokus från den kulturhistoriska karaktären till en ny stadsbild utan historisk förankring. Enligt Miljöbalkens 3 kap. 6 § ska riksintressen skyddas för att bevara värdefulla miljöer och kulturarv, och det föreslagna förslaget innebär en tydlig konflikt med detta syfte.

Vidare saknas i planförslaget en konkret beskrivning av hur den föreslagna bebyggelsens höjd och volym ska integreras med den omgivande historiska bebyggelsen. Det är avgörande att all ny bebyggelse sker med stor hänsyn till den kulturhistoriska miljön och att höga byggnader inte underminerar den småskalighet som kännetecknar Gnesta centrum. För att säkerställa att riksintresset för kulturmiljövården i Gnesta inte skadas, rekommenderar jag att höjden på de föreslagna byggnaderna revideras. Byggnaderna bör anpassas till den rådande skalan, med en tydlig respekt för de historiska värdena och den småskaliga karaktären av Gnesta centrum. Jag föreslår att kommunen genomför en gestaltungsanalys i samråd med kulturmiljökompetens, för att säkerställa att förslaget inte skadar eller förvanskar stadens bärande kulturhistoriska struktur.

Referenser:

- Kulturmiljöanalys Gnesta tätort, s. 34
- Kunskapsunderlag för riksintresset Gnesta (D44)
- Miljöbalken 3 kap. 6 §

Yttrande 10

Jag vill härmed framföra ett yttrande gällande planförslaget för Gnesta centrum, särskilt i relation till förslaget om att flytta torget från Strömmementorget till Stora Torget. Jag vill påtala den bristande klimatanpassningen i detta förslag och påminna om vikten av att integrera hållbara och klimatresilienta lösningar i stadsutvecklingen.

Flytten av torget innebär en omgestaltning av ett centralt område i Gnesta, men enligt det aktuella planförslaget saknas en tillräcklig analys och åtgärder för att möta framtida klimatutmaningar, såsom ökade temperaturer, mer intensiva regnperioder och översvämningar. Klimatanpassning i stadsmiljön innebär att säkerställa att nya offentliga platser inte bara är funktionella och tilltalande, utan även motståndskraftiga mot väderrelaterade påfrestningar.

Enligt Miljöbalken 3 kap. 5 § ska alla åtgärder som påverkar miljön beaktas för att säkerställa långsiktig hållbarhet, där klimatanpassning är en central aspekt. För att uppfylla dessa krav bör alla torg och offentliga ytor anpassas för att möta klimatförändringarna, exempelvis genom att integrera gröna ytor, regnvattenhantering och temperaturreglerande åtgärder. Detta saknas i det nuvarande förslaget.

Kulturmiljöanalysen för Gnesta tätort (s. 22) påpekar vikten av att bevara och utveckla stadens offentliga rum i enlighet med hållbarhetsprinciper, men förslaget verkar inte fullt ut beakta de möjligheter som finns för att skapa ett klimatanpassat, grönt och hållbart torg. Den nya torgets utformning riskerar att bli en yta som inte bidrar till att minska den urbana värmeö, en faktor som blir allt mer relevant med tanke på de ökande temperaturerna.

Vidare anger Kunskapsunderlaget för riksintresset Gnesta (D44) att utvecklingen av offentliga platser bör beakta både de historiska och miljömässiga aspekterna för att säkerställa en hållbar stadsbild. I detta sammanhang bör även klimatanpassning integreras som en grundläggande del av stadsplaneringen, vilket i nuläget inte framgår tillräckligt tydligt i planförslaget. För att säkerställa att Gnesta centrum är förberett för framtidens klimatutmaningar rekommenderar jag i första hand att torget inte flyttas alls och i andra hand att planen för torgets flytt kompletteras med en detaljerad klimatanpassningsplan. En sådan plan bör inkludera åtgärder som:

1. Behålla eller öka de gröna ytorna och vegetationen som finns idag för att minska värmeeffekter och öka biodiversiteten.
2. Regnvattenhantering genom permeabla ytor, regnträdgårdar eller dagvattenlösningar för att hantera översvämningar vid kraftiga regn.
3. Kylande åtgärder, som exempelvis trädplantering eller vattenspeglar, för att sänka temperaturen på torget under varma perioder.

Dessa åtgärder skulle inte bara bidra till en mer hållbar och resilient stadsmiljö utan också till att torget och dess omgivningar kan användas på ett komfortabelt sätt under längre perioder, även under mer extrema väderförhållanden. Jag uppmanar därför kommunen att ompröva förslaget och ta hänsyn till den nödvändiga klimatanpassningen för att säkerställa ett hållbart och klimatresilient Gnesta centrum.

Referenser:

- Miljöbalken 3 kap. 5 §
- Kulturmiljöanalys för Gnesta tätort, s. 22
- Kunskapsunderlag för riksintresset Gnesta (D44)

Yttrande 11

Hot mot kulturhistoriskt värdefulla byggnader

Det föreslagna planförslaget utgör ett allvarligt hot mot flera befintliga byggnader som enligt kommunens egen dokumentation har höga kulturhistoriska bevarandevärden. I kulturmiljöinventeringen "Kulturmiljöprogram Gnesta kommun – Antagen 2021" pekas flera byggnader i Gnesta centrum ut som särskilt värdefulla ur kulturmiljösynpunkt, bland annat fastigheterna vid Stora Torget, Torggatan och delar av Storgatan.

Exempelvis framgår det på s. 61–63 i kulturmiljöprogrammet att bebyggelsen kring Stora Torget och Järnvägsstationen utgör en "kulturmiljö med särskilt bevarandevärde" som speglar Gnestas utveckling som järnvägssamhälle från slutet av 1800-talet och tidigt 1900-tal. Flera av dessa byggnader är välbevarade exempel på dåtidens byggnadstraditioner och utgör viktiga identitetsbärare för kommunen. Trots detta öppnar det nu föreslagna detaljplaneförslaget för omfattande rivningar, förtätning och förändringar som hotar dessa miljöer. Det saknas dessutom tydliga skydds- och varsamhetsbestämmelser i planförslaget för att säkerställa att bebyggelsens kulturvärden inte går förlorade.

Bristande konsekvensanalys

Det är särskilt allvarligt att planförslaget inte innehåller någon tillräcklig konsekvensanalys av hur kulturmiljön påverkas av de föreslagna förändringarna. Trots att kommunen i sina egna underlag har identifierat flera områden och byggnader som kulturhistoriskt värdefulla, saknas det en fördjupad analys i planhandlingarna kring hur dessa miljöer påverkas av nybyggnation, ökade exploateringsnivåer och förändringar i gatustrukturen. Plan och bygglagen (PBL) 2 kap. 6 § ställer krav på att kulturvärden ska beaktas vid planläggning. Enligt Boverkets vägledning till PBL bör det också ske en konsekvensanalys av planens påverkan på kulturmiljön, vilket i detta fall brister.

Sammanfattning och krav

Jag motsätter mig därför det föreslagna planförslaget i dess nuvarande form. Jag kräver att:

1. De kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna i Gnesta centrum ges tydliga skydds- och bevarandebestämmelser i detaljplanen.
2. En fördjupad kulturmiljöanalys tas fram som bilaga till planen, i enlighet med kommunens eget kulturmiljöprogram och Boverkets riktlinjer.

3. Planförslaget revideras så att kulturmiljövärden i centrala Gnesta inte hotas av rivningar eller exploatering som riskerar att förvanska den historiska karaktären.

Yttrande 12

Kulturmiljöanalysen för Gnesta tätort slår tydligt fast att centrala delar av orten – särskilt området kring stationen, torget, Storgatan och Gnestahöjden – är att betrakta som mycket känsliga för ytterligare exploatering. Särskilt riskabelt är tillägg av större byggnadsvolymer, höga huskroppar eller ny bebyggelse som bryter mot den befintliga stadsstrukturens skala och karaktär. På sidan 4 i analysen anges uttryckligen att:

"Områden som är känsliga för exploatering eller andra större förändringar som påverkar kulturmiljön negativt ska behandlas med varsamhet."

Vidare framhålls att all ny bebyggelse i dessa delar måste vara särskilt väl motiverad och utformas i samklang med den befintliga strukturens uttryck och identitet. Det aktuella planförslaget – som bland annat innehåller byggnader på upp till sex våningar samt en ny kvartersstruktur med slutna innergårdar – bryter enligt analysen mot både skala, placering och funktion, vilket riskerar att kraftigt påverka den kulturhistoriskt värdefulla miljön negativt.

Analysen understryker även att riksintresset för kulturmiljövården (D44 Gnesta) inte enbart gäller enskilda byggnader. Det handlar om helhetsmiljön – samspelet mellan bebyggelse, topografi, siktlinjer och offentliga rum. I sådana miljöer kan även till synes små ingrepp få disproportionerligt stor negativ effekt, eftersom helhetsintrycket är avgörande för att kulturmiljön ska kunna förstås och uppskattas.

Den föreslagna förtätningen riskerar därmed att underminera den stadsstruktur som sedan järnvägens etablering på 1800-talet format Gnesta. Stora delar av planområdet präglas ännu i dag av bebyggelse, kvartersformer och allmänna rum från perioden 1860–1940 – exakt den tid som riksintresset är avsett att skydda.

Det är anmärkningsvärt att planförslaget inte redovisar någon analys av den kumulativa påverkan som ytterligare exploatering kan innebära för helhetsmiljön. Denna brist strider både mot Plan- och bygglagens krav på hänsyn till riksintressen i detaljplanering och mot miljöbalkens bestämmelser, enligt vilka påtaglig skada på riksintresse inte får uppstå. Sammanfattningsvis ger den kommunala kulturmiljöanalysen ett tydligt stöd för slutsatsen att den föreslagna detaljplaneändringen inte bara är olämplig, utan potentiellt skadlig – både juridiskt och kulturmiljömässigt. Ny bebyggelse i området bör därför utformas med principen att skydda och förstärka den befintliga miljöns skala, uttryck och sociala funktion – inte ersätta den. Referens: Kulturmiljöanalys Gnesta tätort, s. 4

Yttrande 13

Det är anmärkningsvärt att det i planeringsunderlaget för detaljplanen hänvisas till en medborgardialog som genomfördes mellan 2010 och 2014, och att denna process tycks spela en central roll för att legitimera vissa av de föreslagna förändringarna i centrummiljön. Denna dialog bör inte betraktas som ett tillräckligt underlag för beslut som tas över ett decennium senare, särskilt med tanke på att:

- Gnesta har förändrats betydligt sedan dess, både befolkningsmässigt och i fråga om lokala behov och prioriteringar.
- Medborgardialogen från 2010–2014 har kritiserats av såväl lokala aktörer som boende för att ha varit begränsad i sitt deltagande, både vad gäller representation och metoder.
- Den bristfälliga dokumentationen från denna dialog gör det svårt att granska i vilken mån den faktiskt återspeglar ett brett medborgarperspektiv. I kommunens egen översiktsplan (Gnesta kommun, Översiktsplan 2021) erkänns att dialogmetoder behöver utvecklas för att vara mer inkluderande och kontinuerliga.

Med hänvisning till ovanstående uppmanar jag kommunen att:

1. Tydliggöra hur dialogen från 2010–2014 använts i denna planprocess, och redovisa dess representativitet.
2. Genomföra en ny, aktuell och brett förankrad medborgardialog om utvecklingen av Gnesta Centrum, innan detaljplanen går vidare.
3. Säkerställa att fortsatt planarbete präglas av öppenhet, transparens och möjlighet till reell påverkan.

Gnesta förtjänar ett levande centrum som formats i samklang med invånarnas behov och visioner – inte på bas av en bristfällig process från en helt annan tid.

Referenser:

- Gnesta kommun (2021). Översiktsplan 2021. Här konstateras: "Vi behöver skapa former för dialog och delaktighet som möjliggör engagemang i tidiga skeden, och som inkluderar fler grupper i samhället."
- Riksantikvarieämbetet (2017). Medborgardialog i planering ett stödmaterial för kommuner. Här poängteras vikten av aktuell och kontinuerlig dialog i komplexa planprocesser.
- Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) (2020). Medborgardialog som en del av styrningen. SKR framhåller att äldre dialoger riskerar att vara inaktuella och ej representativa vid senare beslut.

Yttrande 14

Det föreslagna planförslaget riskerar att allvarligt påverka riksintresset för kulturmiljövården i Gnesta, då den föreslagna bebyggelsen på 4–6 våningar avviker markant från den nuvarande karaktären i det historiska stationssamhället. Den befintliga bebyggelsestrukturen i centrala Gnesta är övervägande låg till medelhög, med byggnader på 1–2 våningar längs Gnestahöjden och 2–4 våningar längs huvudgatorna i det planerade centrum. Denna skala härstammar från den samhällsstruktur som växte fram under andra halvan av 1800-talet, i samband med järnvägens etablering, och utgör kärnan i det skyddade riksintresset D44.

Enligt riksintressets mål ska inte bara den fysiska bebyggelsen bevaras, utan även den ursprungliga karaktären ska vara tydligt synlig i stadsbilden. Att introducera byggnader

på upp till sex våningar innebär en visuell dominans som strider mot detta mål. Denna förändring skulle försvåra förståelsen av de historiska lagren och flytta fokus från stationssamhällets historiska identitet till en ny stadsbild utan förankring i den gamla. Detta påverkar inte bara stadsbilden negativt, utan står också i direkt konflikt med miljöbalkens 3 kap. 6 § om skydd av riksintressen.

Kulturmiljöanalysen (s. 34) framhåller att det är avgörande att den nuvarande småskaligheten och den historiska stadsplaneringen bevaras, särskilt i områden nära stationen, torget och Gnestahöjden. Denna bedömning bekräftas även i kunskapsunderlaget för riksintresset D44, där det tydligt anges att bebyggelsens struktur och skala ska respekteras, och att kompletteringar endast får genomföras på ett varsamt sätt med noggrant hänsyn till de historiska värdena.

Planförslaget redovisar inte konkret hur den föreslagna bebyggelsens höjd, volym och uttryck ska integreras med det omgivande kulturhistoriska landskapet. Det saknas även en beskrivning av de konsekvenser planförslaget har för riksintresset, trots att planområdet till största delen ligger inom riksintressets gräns. Med tanke på att riksintresset omfattar hela stadens uppbyggnad och gestaltning, snarare än enskilda byggnader, bör kommunen ompröva förslaget om höghusbebyggelse i detta känsliga område. All planering bör i detta skede genomgå en gestaltungsanalys i samråd med kulturmiljöexperter, med fokus på att inte skada eller förvanska den bärande strukturen för riksintresset.

Referens:

- Kulturmiljöanalys Gnesta tätort, s. 34;
- Kunskapsunderlag för riksintresset Gnesta (D44);
- Miljöbalken 3 kap. 6 §

Yttrande 15

Jag vill framföra synpunkter gällande det pågående samrådet för utvecklingen av Gnesta Centrum, med särskilt fokus på den föreslagna utformningen av bostadskvarter med slutna innergårdar. Slutna innergårdar – det vill säga gårdar omgivna av byggnader på alla sidor och utan allmän genomströmning – har visat sig i flera sammanhang bidra till upplevelsen av otrygghet i den byggda miljön. Ett av huvudproblemen är att dessa ytor ofta saknar insyn och naturlig social kontroll, vilket enligt forskning är en grundläggande förutsättning för trygghet i stadsrum.

Enligt Brottsförebyggande rådets (Brå) rapport "Brott och trygghet i stadens offentliga rum" (Brå 2009:22), framhålls vikten av överblickbarhet, närvaro av människor och öppenhet i den fysiska miljön för att förebygga brott och upplevd otrygghet. Slutna gårdar riskerar att fungera som "icke platser" – rum utan tydlig funktion, där få människor vistas och där insyn från allmänheten saknas.

Vidare poängterar Boverket i sin vägledning "Trygghet och säkerhet i den fysiska miljön" (Boverket, 2020) att "slutna kvarter kan skapa mörka, svårövervakade ytor som minskar tryggheten, särskilt om gårdarna inte är tillräckligt använda eller saknar tydlig

funktion". Den sociala kontrollen försvagas när rörelseflöden inte passerar genom gårdsytorna, vilket ofta leder till att dessa utrymmen inte upplevs som allmänna eller tillgängliga, varken av boende eller besökare.

Detta står i direkt konflikt med kommunens egna mål om att skapa en trygg, jämställd och attraktiv stadsmiljö, såsom uttryckt i både den strategiska inriktningen för centrumkvarteret och i översiktsplanen. Dessa dokument betonar vikten av belysning, orienterbarhet, liv och rörelse i stadsrummet faktorer som inte kan garanteras i den föreslagna täta gårdsstrukturen. Innan vidare beslut fattas bör därför trygghets- och ljusanalyser genomföras, i dialog med sakkunniga inom stadsplanering och brottsförebyggande design, för att säkerställa att inte nya otrygga platser skapas där det tidigare funnits öppna, livliga och tillgängliga miljöer. Den danska arkitekten och stadsplaneraren Jan Gehl har i sin forskning understrukt vikten av levande bottenvåningar, visuell kontakt mellan privata och offentliga ytor, samt möjligheten till spontana möten i det offentliga rummet (Livet mellem husene, Gehl, 2010). Slutna innergårdar, särskilt om de är privata och otillgängliga för allmänheten, motverkar dessa kvaliteter och bidrar därmed till fragmentering snarare än samhörighet.

Jag vill därför uppmana kommunen att i den vidare planeringen överväga mer öppna kvartersstrukturer med halvöppna eller genomsläppliga gårdar. Genom att möjliggöra viss genomströmning, siktlinjer och blandade funktioner kan gårdar aktiveras och tryggheten öka. Avslutningsvis: en trygg stad är en öppen stad. Låt inte Gnesta Centrum utvecklas till en plats där människor stänger in sig – skapa istället en miljö där människor möts.

Yttrande 16

En grundläggande brist i det aktuella planförslaget är avsaknaden av en övergripande och heltäckande trafikanalys. Den trafikstudie som hittills presenterats avser endast centrala delar av Gnesta och tar inte hänsyn till den totala framtida belastningen som kommer att uppstå till följd av den omfattande nybyggnation som planeras inom hela Gnesta tätort.

Gnesta kommun har under de senaste åren antagit eller diskuterat flera större exploateringsprojekt i och kring tätorten, vilka tillsammans kommer att innebära en betydande ökning av befolkningen, och därmed också trafikmängden – både vad gäller biltrafik, kollektivtrafik, cykel och gång. En trafikanalys som isolerar centrum från dessa planerade områden riskerar att ge en missvisande bild av den framtida trafiksituationen och underminerar möjligheten att fatta välgrundade beslut om infrastruktur, trafikflöden och säkerhet.

Det är därför av största vikt att kommunen upprättar en samlad trafikanalys som omfattar hela tätorten, inklusive alla kända planerade och pågående utvecklingsprojekt. En sådan analys bör ta hänsyn till:

- Samlade effekter av ökad trafikmängd från nya bostadsområden
- Påverkan på infartsleder och genomfartstrafik
- Tillgänglighet till kollektivtrafik och behov av kapacitetsförstärkningar

- Cykel- och gånginfrastruktur i ett tätortsperspektiv
- Miljö- och bullerpåverkan
- Trafiksäkerhet för olika trafikslag, inklusive barn och äldre
- Ökad trafikmängd i och omkring skolor och förskolor
- Trafikflödet i och omkring det nya centrumet med hänsyn tagen till den totala mängden trafik som uppkommer i samband med alla nybyggnationer.

En helhetsbaserad planering är avgörande för att Gnesta Centrum ska kunna utvecklas på ett hållbart, säkert och funktionellt sätt. Jag uppmanar därför kommunen att upprätta en sådan analys innan vidare beslut fattas kring centrumets utveckling.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Vatten och avlopp

Gnesta kommun arbetar aktivt med att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet.

Parallellt med detaljplanen pågår projektering av det nya vattenverket, som beräknas tas i bruk år 2027. Därtill genomförs olika utredningar för att kapacitetssäkra spillvattenhantering i väntan på utbyggnation och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Det är möjligt att det finns en kapacitetsreserv i befintligt reningsverk som medför att ny bebyggelse inom aktuellt detaljplane förslag kan anslutas.

Barnperspektiv

Det är ett bra påpekande att en barnkonsekvensanalys av planförslaget bör framgå av handlingarna. Planbeskrivningen har kompletterats med en analys av hur planförslaget påverkar barn kopplat till fysisk miljö, trafiksäkerhet, tillgång till service, lek och vistelseytor.

Biblioteket

Biblioteket kommer fortsatt att kunna inrymmas i centrum i den nya bebyggelsen. Det är en viktig mötesplats som bör vara placerad centralt och tillgängligt. Hur ny bibliotekslokal ska utformas har inte utretts ännu, och det finns heller inte beslut om hur tillfälliga lösningar ska utformas under byggskedet av nya lokaler. Samtliga synpunkter är viktiga aspekter att beakta vid kommande planering.

Klimatanpassning

Detaljplanen reglerar att ytor finns för omhändertagande av dagvatten- och skyfallshantering. Det är på den nivån en kommun har möjlighet att reglera klimatanpassningsåtgärder på inom ramen för en detaljplan. Ianspråktagande av boulevanen innebär att andra ytor avsätts för dagvattenhantering, och boulevanen kommer att flyttas till annan plats inom Thuleparken eller närområdet.

Klimatrelaterade krav på hur en byggnad ska utformas, i form av materialval, energiprestanda eller liknande räknas som tekniska egenskapskrav, och sådana får kommuner inte ställa själva. Dessa regler ska endast beslutas nationellt (via lagstiftning såsom PBL, PBF, BBR). Kommunala "särkrav" är inte tillåtna, och därmed kan dessa inte skrivas in som planbestämmelser.

Kulturmiljöanpassning

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön.

Därtill harmoniserar höjder i maximal byggrätt väl i höjd med den äldre bebyggelsen längs Stora Torget som omfattas av riksintresset för kulturmiljö. Planförslaget riskerar inte att medföra påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården.

När nya byggnader planeras handlar frågan om höjd inte bara om stadsbild, arkitektur eller utsikt – den påverkar också direkt vad det kostar för företag att hyra lokaler, vilket omnämns i synpunkten. För att lokalhyror ska vara möjliga att betala behöver byggnaden i många fall nå en viss volym. En högre byggnad gör det möjligt att hålla hyrorna på en nivå som fler verksamheter faktiskt klarar av att betala. Därtill finns aspekten att tätare byggande kan skapa mer livskraftiga kvarter. När fler människor bor och arbetar i samma kvarter skapas ett större lokalt kundunderlag. Det gör att verksamheter i bottenvåningar och lokaler har bättre förutsättningar att överleva, vilket i sin tur gör investeringarna mer hållbara över tid. Höjd kan därmed vara ett sätt att skapa både ekonomiskt och socialt bärkraftiga miljöer.

Bebyggelsestruktur och allmänna platser

Strukturen med två semislutna kvarter har valts för att tydliggöra de offentliga platserna och stråken i centrum – för att gynna stadslivet. Gaturum och torg blir på så sätt väl definierade och det är tydligt var det offentliga livet kan ta plats. Därigenom möjliggörs gårdar inom kvarteren som blir närmaste utemiljön för boende. Strukturen är inte helt sluten, detaljplanen styr att det ska finnas friyta mellan husen som ger en visuell koppling mellan gata och gård, både mot Torggatan, Marieströmsgatan och Storgatan.

Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmentorget och stationshuset. Området

ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officialservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

Trafikutredning

Det framgår av planhandlingarna att en trafik och parkeringsutredning har tagits fram som underlag till detaljplanen (Norconsult, 2025-01-31). Detaljplanen redogör för trafiksituationen idag och hur planförslaget kommer att påverka den. Därtill föreslås åtgärder både inom detaljplaneområdet: Torggatan och Marieströmsgatan, och i dess närmiljö: Stora torget, Tingshusgatan och Storgatan för en bättre och trafiksäkrare miljö gällande biltrafiken. Därtill har gång- och cykelnätet setts över och det föreslås åtgärder för ett mer sammanlänkat cykelstråk genom centrum för ökad framkomlighet och trygghet för de mjuka trafikslagen.

222. [REDACTED]

Jag bor i Gnesta och är stolt över hur vacker och välkomnande, öppen och trivsamt vår småstad är. Jag är djupt bekymrad över de nya byggnadsplanerna i centrum, att bygga bort de små grönyrtorna, bygga högre hus än de redan befintliga (2 vån) och att flytta mötesplatser som bibliotek och Coop affär känns oerhört tragiskt och ett skolexempel på hur man dödar och avfolkar ett centrum. Min starka åsikt är att detta motverkar folkliv och möten i Gnesta centrum, att det påverkar den kulturhistoriska känslan och bilden som gör Gnesta Centrum så trivsamt, vackert, öppet, attraktivt och folkligt. Just de värden som gör vår fina småstad unik och attraktiv går förlorade i det nya byggnadsförslaget.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

223. Anonym

Förslaget på utformning av Stora torget är fint, det kommer att göra det till en mycket mer levande och användbar plats än nu.

Jag saknar tydlighet kring var biblioteket ska få plats, det måste finnas ett bibliotek i adekvata lokaler i centrum. Det är olyckligt att ta bort den öppna ytan vid dagens Strömmentorg genom att stänga in den med det föreslagna huset mot Torggatan. I övrigt är förslaget både fint och väl avvägt, men som sagt: biblioteket. Det måste ligga i centrum. Det behöver finnas en sådan öppen mötesplats där. Det får inte bara vara privatägda bostadshus.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Detaljplanen styr inte var biblioteket kommer att finnas utan möjliggör för att det inordnas i bottenplan inom valfri bygggrätt inom centrumområdet. Det skulle även kunna inordnas i plan två inom godsmagasintomten.

224. [REDACTED]

Förslaget är dåligt. Planen är inte i småstadsanda. Den förstör småstadskänslan som gör Gnesta trevligt att bo i och lockar folk hit. Centrum behöver vara en mötesplats med öppna ytor, grönska, solljus, kultur och små och lokala butiker samt uteservering. Det behöver vara en vacker plats. Nuvarande förslag ger inte det. Förslaget behöver revideras så att det inte tar bort det som det nuvarande centrum ger, men att istället utöka det.

Förslaget har fokus på kortsiktig ekonomisk vinst i form av bostadsförsäljning. Det borde inte vara högsta prioritet när det handlar om centrumkärnan. Den kortsiktiga vinsten kommer att göra Gnesta till en mindre attraktiv och trevlig ort att bo i och besöka. Det kommer att skapa en mycket större förlust på lång sikt - både mänskligt, kulturellt, miljömässigt och ekonomiskt.

Det är ett dåligt förslag även om tanken är att Gnesta ska växa eftersom då kommer det att behövas ännu mer och ännu större mötesplatser i centrums kärna.

Gnesta har ett unikt gammalt centrum till skillnad från andra närliggande orter som Vagnhärad eller Järna. Det är det som gör Gnesta gemytligt och attraktivt. Detta behöver förädlas och inte förstöras.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

225. [REDACTED]

Boende med Gnesta som närmaste samhälle. Vi är starkt oroad för vad som kommer att hända med Gnesta centrum och avråder bestämt planförslagets genomförande. Enligt vår uppfattning bör man gå mer varligt fram och göra stegvisa förändringar, inte denna generalplan som sätter allt för mycket på spel. Vår oro kan sammanfattas i följande punkter:

- De föreslagna byggnaderna är för höga i förhållande till nuvarande kringliggande bebyggelse.
- Det visuella intrycket av de centrala kvarteren påverkas i hög grad negativt. En brutal förändring av stadsbilden.
- Risker är även stor att dessa centrala kvarter sluter sig inom sig själva och det offentliga rummet minskas. Upplåtelseformen med bostadsrätter gör att privat ägandeintresse får inflytande över det allmänna. I detaljplaneförslaget är gårdarna avskärmade med plank och grind.
- I förslaget finns ingen definitiv placering av bibliotek, ett av alternativen smyger undan det till andra våningen. Möjligheterna till utveckling av detta publika rum kan gå förlorat. Vad med turist och samhällsinformation, eventuell kaféverksamhet etc.?
- Ett syfte är att utveckla Gnesta centrum som handelsplats med butiker i gatuplanet i de planerade byggnaderna. Risker är att det får motsatt effekt. Störningarna under den långa projekterings- och byggnadstiden kommer

försvåra för nuvarande handelsmän. Dessutom är risken att lokalhyrorna i de nya fastigheterna blir såpass höga att fastighetsägaren/förvaltaren istället blir tvungna att upplåta lokalerna till bostadsrätter.

- När det offentliga rummet minskar inom det planerade centrumkvarteret blir en konsekvens att Stora torget helt skall överta denna funktion. Tyvärr blir det på den lilla parkens och grönskans bekostnad. Det nya förslaget som nu öppnats för medborgardialog ger ett förvånansvärt sterilt intryck.

Vi är införstådda med att även Gnesta centralsamhälle behöver förnyas och att orten och invånarantalet bör växa för att säkra fortsatt goda allmänna kommunikationer till Södertälje och Stockholm. Pendeltåget får inte hotas som följd av sviktande kundunderlag. Förnyelsen bör dock göras stegvis. Att satsa på en så här omfattande förändring av Gnestas hjärta medför stora risker.

Det som utgör samhällets själ och specifika karaktär riskerar att försvinna på vägen. Och därmed Gnestas attraktionskraft som bostadsort, vilket ju varit det centrala syftet med hela projektet.

Vi är också oroade över att insyn och medborgarinflytande satts på undantag då planerna för Gnesta centrum tagits fram inom de privata bolagen Gnesta centrumfastigheter och Gnesta koncern AB.

De ansvariga politikerna sitter på två stolar, med uppdrag både i kommunfullmäktige och i de kommunala bolagen. De har rollen både som beställare och utförare. Intressen inom Gnesta centrumfastigheter AB verkar ha fått övertag gentemot det allmänna medborgarintresset inom kommunen.

Rekommendationer i den av kommunen beställda Kulturmiljöanalysen (2024-04-29) har på flera punkter helt ignorerats.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Kommunen ser fördelar med att planera utvecklingen för centrum som en helhet, varför en detaljplan tas fram i ett sammanhang. Genomförandet av detaljplanen kan komma att ske i etapper, det vill säga att ett av kvarteren kan komma att byggas före det andra för att underlätta för befintliga centrumverksamheter under genomförandet. Detaljplanen styr dock inte genomförandetakten för kvarteren.

Strukturen med två semislutna kvarter har valts för att tydliggöra de offentliga platserna och stråken i centrum – för att gynna stadslivet. Gaturum och torg blir på så sätt väl definierade och det är tydligt var det offentliga livet kan ta plats. Därigenom möjliggörs gårdar inom kvarteren som blir närmaste utemiljön för boende. Strukturen är inte helt sluten, detaljplanen styr att det ska finnas friyta mellan husen som ger en visuell koppling mellan gata och gård, både mot Torggatan, Marieströmsgatan och Storgatan. Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmementorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officiälservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön. Därtill harmoniserar höjder i maximal byggrätt väl i höjd med den äldre bebyggelsen längs Stora Torget som omfattas av riksintresset för kulturmiljö. Ny bebyggelseskala ansluter till den rådande bebyggelseskalan i centrumområdet.

Detaljplanen tas fram i enlighet med lagstadgad planprocess, det vill säga att detaljplanen ställs ut på samråd och granskning innan antagande. Det innebär att medborgerliga rättigheter att ta del av och tycka till om planförslaget tillgodoses under processens gång.

226.

Jag bor i Gnesta och vill absolut inte att det nya planförslaget ska gå igenom. Det kommer döda charmen och lugnet i vårt centrum, göra det fult och inmurat för "modernitet" och pengars skull. Att ta bort en central yta med växtlighet när det är just naturen som ger Gnesta sin skönhet är väldigt sorgligt. Jag tänker på alla andra städer som har rivit och byggt modernt för att sen ha tagit död på allt som gjort platsen unik och trevlig. Jag vill inte att Gnesta ska gå i de fotspåren och börja efterlikna en Stockholmsförort. Att bygga hus mitt i centrum som är högre än 2 våningar kommer få det att bli instängt och fult.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

227.

När man kommer till Gnesta lägger man märke till Stationshuset, Stora hotellet (före detta) och byggnaderna intill som omgärdar en liten vacker park. Man uppfattar genast detta område som själva kärnan i orten.

När man planerar för förändring i centrum måste man utgå från storleken och färgsättningen på dessa byggnader, de måste utgöra själva måttstorleken för planerad nybyggnation. Man bör därför inte överskrida takhöjden på dessa hus. Nybyggnationen bör alltså hålla sig till bottenplan, två våningar samt vindsvåning. Detta är oerhört viktigt, så att man inte förstör småskaligheten som centrum uppvisar.

De föreslagna byggnaderna är alldeles för höga och alldeles för många och alldeles för mörka. Den föreslagna affärsbyggnaden invid stationshuset är inte alls redovisad i vare sig storlek eller utseende, placeringen invid stationshuset gör att utformningen av affärsbyggnaden är extra känslig. Kanske kan den föreslagna långa faluröda längan och huset som inrymmer ICA och Systembolaget stå som förebild för den planerade affärsbyggnaden.

Det var ju verkligen sorgligt att godsmagasinet tilläts att rivas, ett stort misstag! Ett godsmagasin hör starkt ihop med ett stationssamhälle och har ett viktigt kulturhistoriskt värde.

Det är mycket olyckligt att samråd avseende stationsparken inte ingår i detta diarienummer, det borde det göra. Parken är en grönskande pärla, en oas som är väldigt omtyckt. Den är välkomnande och erbjuder rekreation och svalka. Stationsparken måste absolut bevaras!

Gnesta är en ömtålig ort, man bör vara synnerligen varsam vad gäller nybyggnation och planändringar! Jag uppmanar därför samhällsbyggnadsförvaltningen att ni tar er en ordentlig funderare och bestämmer er för ett mera småskaligt förslag som stämmer bättre in i omkringliggande bebyggelse. Jag uppmanar er också att bevara stationsparken.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön.

Därtill harmoniserar höjder i maximal byggrätt väl i höjd med den äldre bebyggelsen längs Stora Torget som omfattas av riksintresset för kulturmiljö. I elevationer nedan redogörs hur höjderna förhåller sig till varandra. Ny bebyggelseskala ansluter till den rådande bebyggelseskalan i centrumområdet.

Utformning av ny bebyggelse följs upp med planbestämmelser och gestaltungsprogram. Ny affärsbyggnad inom godsmagasintomten ska ha fasad med stående träpanel och faluröd kulör.

En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

228.

Behåll och rusta upp det vi har!

Behåll och rusta upp Strömmentorget istället för att riva det. Det kostar mindre, innebär mindre störningar pga. ombyggnation för Gnestaborna, innebär mindre miljöpåverkan från rivning, materialåtgång och byggnation, ger mer Gnesta åt Gnestaborna med ett bevarat torg och en bevarad park, behåller den mysiga småstadskänslan som många finner så attraktiv samt innebär ingen hyreshöjning för Gnestas butiker.

Håll en ny medborgardialog om Strömmentorget och centrum för att få in ett aktuellt underlag för vad Gnestaborna önskar med platsen och torget. Då finns en chans att Gnestas attraktivitet behålls, eller rent av ökar. En privat innergård mitt i centrum tror jag däremot sänker Gnestas attraktivitet, och går emot ledorden för centrumplanen "ett mer levande centrum".

Demokratisk förankring

Att bygga om vårt centrum baserat på en över tio år gammal medborgardialog, gjord med så pass få deltagare anser jag är ett tecken på ett demokratiskt underskott i processen. Att många av de svar som framkom av denna process såsom "bevara småstadskänslan" och "mer grönska", dessutom inte återspeglas nämnvärt i förslaget tyder på ett dåligt förankrat beslut som inte hedrar demokratin.

Gör ett omtag med en ordentlig medborgardialog med oss som lever i Gnesta nu! Det anser jag är en rimlig användning av våra skattepengar, som tar vara på vår kollektiva intelligens. Vi är många som vill ha kvar vårt torg, en mer levande lokal demokrati och ett gott förtroende för våra politiker.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Strömmentorget kommer att finnas kvar men minskas något till sin utbredning. Det kommer fortsatt att innehålla grönska, sittplatser och fylla funktionen som central mötesplats i stadskärnan.

Detaljplanen tas fram i enlighet med lagstadgad planprocess, det vill säga att detaljplanen ställs ut på samråd och granskning innan antagande. Det innebär att medborgerliga rättigheter att ta del av och tycka till om planförslaget tillgodoses under processens gång.

229.

Efter genomläsning av rubricerat planförslag med tillhörande underlag, jämte upprepade platsbesök, skrevs detta yttrande.

Bakgrund

Planförslagets uttalade syfte är att omvandla Gnesta centrum, med sikte på 120 nya bostäder. Befintlig bebyggelse och platsbildningen Strömmentorget ersätts med

avsevärt större byggnader i ett slutet kvarter. Till vägledning tjänar ett Gestaltungsprogram 2025-02-28 av KOD arkitekter. Hur området kan komma att se ut visas dessutom med en animerad film.

Då berört område ingår i ett Riksintresse för kulturmiljövården, Gnesta (D44) ställs särskilda krav på att värna kulturhistoriska värden, enligt Miljöbalken 3:6. Parallellt med planarbetet gjordes därför två kulturmiljöanalyser 2023-06-07 (Gnesta tätort) 2024-04-29 (Gnesta centrumkvarter) samt en konsekvensbeskrivning 2024-12-06, av antikvarier vid WSP Sverige AB.

Planförslaget i korthet

Förslaget till ny centrumbebyggelse utgår ifrån husens placering i det historiska Marieströmskvarteret, som revs 1968. Annars finns inget gemensamt mellan dåtidens lilla stadskärna och vad som nu planeras. Beskrivning och illustrationer redovisar upp till 6 våningar höga hus, i en skala som klart överstiger omgivningen.

En animerad film av programförfattarna visar tydligt hur husen skulle dominera och sätta en helt annan, mer urban prägel på Gnesta. Ännu mer drastisk blir förändringen om därtill Stora torget berövas sin park, med grusgångar, planteringar, skulpturer ochstensatt springbrunn.

Upprättade kulturmiljöanalyser tycks ha vägt lätt då planförslaget färdigställdes. I en konsekvensbeskrivning från WSP 2024-12-06, avseende kulturhistoriska värden, fastslås att exploateringsgraden är så hög att riksintressets värden inte tillgodoses. Storleken på tillkommande hus gör att de konkurrerar ut omgivande, historisk bebyggelse som utmärker Gnesta.

Synpunkter

Undertecknade delar kritiken från WSP avseende hög exploatering. Föreslagna kvartershus förmedlar dessutom intrycket av "gated community", främmande för Gnesta. Hänsyn saknas till platsens historiska karaktär, arkitektur och småskalighet. För övrigt ifrågasätts om kundunderlaget räcker till för en rad nya, centralt belägna butikslokaler. Risken finns att lokalerna står tomma, vilket resulterar i en ödslig gatumiljö.

En centrumförnyelse i Gnesta bör vara inriktad på en småskaligare bebyggelse och öppna kvarter. Tillkommande byggnader kan gärna få en utformning som knyter an till dem som fanns i Marieströmskvarteret fram till 1968. Överhuvudtaget borde platsens befintliga kvaliteter tillvaratas bättre. Dit hör Strömmementorget – en naturlig samlingspunkt som är utvecklingsbar. Av samma skäl borde Stora torgets park/Stationsparken inte avvecklas utan hellre utökas.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning

för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön.

Strukturen med två semislutna kvarter har valts för att tydliggöra de offentliga platserna och stråken i centrum – för att gynna stadslivet. Gaturum och torg blir på så sätt väl definierade och det är tydligt var det offentliga livet kan ta plats. Därigenom möjliggörs gårdar inom kvarteren som blir närmaste utemiljön för boende. Strukturen är inte helt sluten, detaljplanen styr att det ska finnas friyta mellan husen som ger en visuell koppling mellan gata och gård, både mot Torggatan, Marieströmsgatan och Storgatan.

Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmentorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officiälservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage. Strömmentorget kommer fortsatt finnas kvar men ändras i utbredning. Torget kommer fortsatt verka som central mötesplats.

230. [REDACTED]

Jag vill härmed lämna mina synpunkter på det förslag som nu är ute på samråd. Som förälder till barn i skolan har jag följt utvecklingen noggrant och har ett stort intresse i att området i centrum utvecklas på ett hållbart, säkert och långsiktigt ansvarsfullt sätt. Jag är positiv till att kommunen planerar för framtiden, men jag har flera synpunkter och farhågor kring den aktuella planen, som jag anser behöver beaktas i det fortsatta arbetet.

Ett av mina största orosmoment är att nuvarande plan innebär att vi inte har fått se någon konsekvensanalys för hur barnens livsvillkor, hälsa och egna perspektiv påverkas. Det saknas en redovisad barnkonsekvensanalys (BKA) i samband med den planerade ombyggnationen och utvecklingen av Gnesta centrum. Innan en sådan kan presenteras vore det olyckligt om planen antas, eftersom barnkonventionen sedan 2020 är lag i Sverige. Enligt artikel 3 ska barnets bästa beaktas i alla beslut som rör barn. Artikel 12 slår fast att barn har rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem. I nuvarande förslag går det inte att ta ställning till om Gnesta kommun följer barnkonventionen.

Behovet av områden som tar hänsyn till barns livsvillkor, hälsa och egna perspektiv

Enligt FN:s barnkonvention, ska barns rätt till lek, rörelse, delaktighet och en trygg miljö beaktas i all samhällsplanering. Detta gäller särskilt i frågor som rör fysiska

miljöer, där barn ofta saknar egen representation men påverkas direkt av besluten. Trots detta saknas i det aktuella planförslaget en barnkonsekvensanalys – något som översiktsplanen för Gnesta uttryckligen kräver för alla större planärenden. Att exploatera centralt belägna öppna ytor och grönområden som Strömmentorget och delar av Thuleparken innebär att barn i centrum riskerar att förlora tillgång till trygga, spontana och öppna lekmiljöer. Dessa ersätts inte i planförslaget med likvärdiga eller tillgängliga ytor. Därmed bryter planen mot principen om likvärdig tillgång till offentliga miljöer, oavsett ålder eller socioekonomisk bakgrund.

Värdefulla områden som används av barn kommer alltså att påverkas men vi saknar kännedom om hur. Gnesta centrum är ett område som dagligen används av barn och unga – i samband med skolgång, besök på bibliotek, fritidsgård eller i affärer och i rörelse mellan hem och skola, vilket gör området särskilt relevant ur ett barnperspektiv. Ett verkligt barnperspektiv i fysisk planering handlar inte endast om möjligheten att kunna anlägga lekplatser på gårdar inom bostadskvarter som kan upplevas som användbar för endast boende – det innebär att hela stadsmiljön ska vara trygg, stimulerande, rörelsevänlig och anpassad för barns behov och perspektiv. Detta inkluderar faktorer som siktlinjer, trafikflöden, grönområden, möjlighet till fri lek, och trygg tillgång till skolor, bibliotek och fritidsaktiviteter.

Planförslaget brister både i analys och innehåll på denna punkt. Det saknas redovisning av hur barn rör sig i området idag, hur deras behov har vägts in i utformningen, och vilka konsekvenser planens genomförande kan få för barns trygghet, självständighet och hälsa. Detta är särskilt anmärkningsvärt i en tätort där många barn bor i centrala lägen och är beroende av närområdet för vardagsaktiviteter. För att säkerställa att barns rättigheter

efterlevs bör en särskild barnkonsekvensanalys genomföras innan planen antas, i enlighet med både översiktsplanens intentioner och FN:s konvention.

I en tid då allt fler kommuner arbetar för att främja hälsa, social hållbarhet och allas perspektiv är det enligt min mening förhastat att förändra de enligt nuvarande förslag, eftersom det saknas kännedom om hur det kommer att påverka barn. En barnkonsekvensanalys är ett vedertaget sätt att säkerställa att barnkonventionen följs.

Källor:

Översiktsplan Gnesta kommun 2050

Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter - Regeringskansliets rättsdatabaser

Prövning av barnets bästa - Prövning av barnets bästa

Trafik och infrastruktur

Planen saknar tillräckliga analyser av hur barns rörelsemönster kommer att påverkas. Redan idag saknas naturliga och säkra rörelsemönster för barn i Gnesta Centrum. Här behövs mer konkreta åtgärdsförslag för att hantera trafikflöden, buller och säkerhet särskilt för oskyddade trafikanter som barn, cyklister och äldre. I nuvarande förslag står endast att "trafikmiljön runt centrumkvarteren kommer bli mer trafiksäker för

oskyddade trafikanter vilket är av särskild vikt för målgruppen barn och unga”. Hur ska det se ut? Denna formulering innebär inte tillräckligt med underlag för att ta ett välgrundat och hållbart beslut. Dessutom motsägs kommunens egna mål om hållbar mobilitet, som i översiktsplanen lyfter vikten av gång och cykelvänliga miljöer samt en minskad bilberoende struktur i tätorter.

Så här står det i Gång- och cykelplan för Gnesta kommun: “Alla gc-vägar ska kännas trygga och säkra i Gnesta kommun och med trygga menas att alla ska känna sig trygga pågc-vägarna oavsett tidpunkt, ålder och kön. En viktig aspekt för ökad trygghet är en väl genomtänkt belysning längs gc vägarna. En god belysning gör det möjligt för trafikanter att upptäcka hinder påvägen och även synliggöra sig för andra trafikanter samt förbättrar orienterbarheten i omgivningen. En god belysning är särskilt viktigt vid kritiska punkter som exempelvis överfarter och tunnlar som kan kännas otrygga vid bristfällig belysning. Därutöver ska tillgängligheten alltid beaktas vid alla åtgärder. Detta betyder att gc- vägarna ska vara lättillgängliga oavsett tidpunkt, ålder, kön samt eventuella funktionsnedsättningar gällande syn, hörsel, rörelseförmåga med mera. Områden där säkerhetsaspekten är särskilt viktigt är vanligtvis förskolor och skolor där många unga och oerfarna trafikanter befinner sig. Det är viktigt att det finns säkra gc vägar vid dessa knutpunkter då barn som cyklar eller går till skolan kan lära sig förståtrafiken vilket ökar trafiksäkerheten och tryggheten för dem i framtiden. De säkraste gc vägarna är de som separeras från det övriga vägnätet och enkelriktade gc vägar påvarsin sida om biltrafikerade vägar är att föredra. Dessa vägar bör enligt Trafikverket vara minst två meter breda. Om möten sker med andra trafikanter bör gc- vägarna vara minst tre meter breda. Dessa gc-vägar bör vara plana, gena och placeras såatt de attraherar människor att nyttja dem såatt de inte upplevs som bristfälliga, övergivna och ensamma. De bör placeras med hänsyn till övriga trafikslag och knutpunkter såatt det finns förutsättningar för den informella och sociala övervakningen.”

I nuvarande plan går det inte se hur gång och cykelplanen efterföljs. En plan av denna betydelse för stadens centrala delar måste därför kompletteras med en fullständig trafikanalys, inklusive bedömningar av flöden, belastning, kapacitet, trygghet och tillgänglighet, utifrån artikel 3 i barnkonventionen och tidigare planer, t ex Gång- och cykelplan för Gnesta Kommun. Fram till dess bör förslaget inte vinna laga kraft.

Källor:

Gång- och cykelplan för Gnesta kommun

Översiktsplan Gnesta kommun 2050

Plan- och bygglagen 5 kap.

Prövning av barnets bästa - Prövning av barnets bästa

Guide till Barnkartor i GIS.pdf

Behov av inkluderande dialog

Artikel 12 slår fast att barn har rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som berör dem. Det har hittills varit bristande information om planens konsekvenser för oss som berörs

direkt - barn eller anhöriga till barn som vistas i den offentliga miljön i Gnesta Centrum. För att samrådsprocessen ska vara meningsfull bör kommunen anstränga sig mer för att involvera fler tidigt i planeringen och säkerställa att barn har en reell möjlighet att påverka utformningen av centrum i Gnesta så att de under lång tid kan känna att deras synpunkter faktiskt förverkligas. En barnkonsekvensanalys är ett vedertaget sätt att säkerställa att barnkonventionen följs.

Källa:

Checklista för Barnkonsekvensanalys - Barnkonsekvensanalys

Förslag till förändringar

Jag önskar att kommunen:

- Genomför en barnkonsekvensanalys (BKA) för att säkerställa att barnkonventionen följs.

Jag hoppas att kommunen tar till sig de invändningar och förslag som kommer in under samrådet, och att det leder till en mer genomtänkt och balanserad utveckling av området. Tack för möjligheten att lämna synpunkter.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Detaljplanen omfattar främst de två centrumkvarteren samt Marieströmsgatan och Torggatan. Anslutande allmänna platser i centrum, Tingshusgatan, Storgatan och Stora torget är redan planlagda i gällande detaljplaner för sitt ändamål, det vill säga allmän gata och allmän plats. I samband med utveckling av kvarteren ser kommunen över hur de allmänna platserna utanför planområdet för aktuell detaljplan kan komma att utvecklas. I planbeskrivningen beskrivs därmed hur dessa planeras att utvecklas, vilket har studerats i en trafikutredning. Genomförandet av dessa allmänna platser är inte beroende av planförslaget eller kopplade till exploateringsavtal. Intentionen är att dessa ska utvecklas i samband med genomförandet av aktuell detaljplan.

Planbeskrivningen har kompletterats med en analys av hur planförslaget påverkar barn kopplat till fysisk miljö, trafiksäkerhet, tillgång till service, lek- och vistelseytor. Analysen är baserad på att samtliga trafikåtgärder genomförs.

231.

Strömmentorget

Förslaget om att torget byggs till stort bostadskvarter med privat innergård är ett mycket dåligt förslag som inte bör genomföras.

Strömmentorget har under många år varit en aktiv plats med exempelvis marknadsdagar, konserter, bokbord, politiska möten, konstprojekt och tillgänglig vistelsemiljö för unga, äldre och personer med funktionsvariation. Att ersätta torget med tät bostadsbebyggelse innebär ett direkt avsteg från kommunens egna mål om att prioritera social hållbarhet, trivsel och tillgänglighet i det offentliga rummet.

Översiktsplanen för Gnesta kommun 2050 fastslår att offentliga platser i centrum ska bevaras och vidareutvecklas. Den lyfter även vikten av tydliga mötesplatser som stödjer ett levande centrum. Trots detta innehåller det aktuella planförslaget inga analyser av vilka effekter en bebyggelse av Strömmentorget skulle få för tillgänglighet, trygghet eller social dynamik i centrum.

Det föreslagna bostadskvarteret är helt fel placerat och passar inte i ett centrum av gammalt stationssamhälle. Byggandet är för många och för höga. Kvarteret blir mörkt och gör Torggatan till en tunnel. De nya husen blir en stark kontrast till de äldre husen på Torggatan.

Postenhuset

I första hand ska möjligheten till en totalupprustning av huset undersökas av en kvalificerad klimatarkitekt som är specialiserad på att rusta upp eller bygga om befintliga hus i stället för att rivas.

Om det inte är möjligt kan ett nytt hus byggas på samma plats. Huset bör vara max 3 – 4 våningar och med en fasad och form som anpassas in till övriga hus på Torggatan. Huset bör byggas enligt modern klimatanpassad teknik. Huset bör företrädesvis vara hyresrätter.

Bibliotekshuset

Huset behålls och renoveras till ett helt och funktionellt hus. Även här bör en arkitekt specialiserad på renovering av hus på ett klimatsmart sett anlitas för att ta fram ett förslag till ombyggnad. Biblioteket föreslås att utökas med Swedbanks nuvarande lokaler. Polisen kan med fördel finnas kvar med tanke på närheten till servicekontorets verksamhet i biblioteket.

Coophuset

Även detta hus bevaras och rustas upp med nödvändig ombyggnation. Om Coop flyttar till "Nya Godsmagasinet" kan Cooplokalen användas till annan butik- eller restaurangverksamhet, förslagsvis någon av verksamheterna som i dag ryms i Postenhuset.

Kulturmiljöanalys

Kulturmiljöanalysen för Gnesta tätort slår fast att centrala Gnesta – särskilt området kring stationen, torget, Storgatan och Gnestahöjden – är att betrakta som mycket känsligt för ytterligare exploatering. Detta gäller särskilt avseende volymökningar, höga byggnadskroppar eller annan ny bebyggelse som riskerar att förändra stadsbildens bärande struktur.

Förslaget till nytt centrumkvarter saknar ett helhetsgrepp som tar hänsyn till Gnestas historia som stationssamhälle. Den föreslagna förtätningen riskerar dessutom att förstöra den känsliga struktur som präglat Gnesta sedan järnvägssamhällets framväxt under 1800-talet. Det gäller särskilt eftersom stora delar av området fortfarande präglas av byggnader, kvartersformer och offentliga miljöer från den tid som riksintresset skyddar – perioden mellan ca 1860 och 1940.

Ekonomi

En nybyggnation med dyra lägenheter och butikslokaler riskerar att bli dyrt för kommunen och skattebetalarna. Först köper Gnesta kommun områdets fastigheter sedan ska kommunen bekosta rivning av fastigheterna. För att finansiera det hela måste det byggas mycket, tätt och högt. Allt förutsätter att efterfrågan på nybyggda dyra centrala lägenheter fortsätter att vara stort annars blir det en förlustaffär för kommunen. Eller som flera personer jag träffat sagt: - Det får inte bli som i Nykvarn, fult, dyrt och svårt att få uthyrt eller sålt

Sammanfattningsvis

Det aktuella förslaget om nytt Centrumkvarter måste tas tillbaka och kommunen bör återkomma med ett nytt förslag till ombyggnation och upprustning av Biblioteks- och COOP-husen samt ev nybygge på platsen för Postenhuset. Projektet bör ta hänsyn till kultur och miljö som passar in i Gnesta stationssamhälle i samråd och dialog med kommuninvånarna.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön.

Därtill harmoniserar höjder i maximal byggrätt väl i höjd med den äldre bebyggelsen längs Stora Torget som omfattas av riksintresset för kulturmiljö. I elevationer nedan redogörs hur höjderna förhåller sig till varandra. Ny bebyggelseskala ansluter till den rådande bebyggelseskalan i centrumområdet.

Strömmentorget kommer fortsatt vara en platsbildning med grönska, sittplatser och cykelställ. Det är möjligt att uteservering kan inrymmas på platsen. Platsen kommer fortsatt fylla funktionen som mötesplats i centrum och kunna inrymma marknadsstånd eller andra aktiviteter vid evenemangsdagar.

Torget utbredning ändras i och med planförslaget. Ny byggnad tillåts längre söder i förhållande till befintlig byggnad mot torget. Samtidigt ändras måtten på Torggatan vilket innebär att hela Strömmentorget yta förskjuts söder ut.

Övriga synpunkter noteras.

232. Anonym

Jag har tagit del av den nya centrumplanen för Gnesta och nedan kommer en del funderingar jag har. När jag berättar för någon att jag bor i Gnesta blir jag bemött med: Åhh det är så fint i Gnesta för ni har behållit de gamla husen, det fina torget mitt i byn, gamla stationshuset, den röda längan etc.

Allt detta ger en genuin känsla till Gnesta, Gnesta har en egen identitet. Den identiteten är viktig att behålla så att tillresande fortfarande har den positiva reaktionen och än mera viktigt är ju att vi som bor i Gnesta skall fortsätta att trivas i de centrala delarna.

Vi har haft tider när vi byggde bort det gamla och unkna men tyvärr också arkitekturen där människan trivdes och mådde själsligt bra (tex. Klarakvarteren i Stockholm, Järna centrum). Nu åker vi gärna till Mariefred och Trosa för bebyggelsens skull.

När jag tittar på centrumplanen för Gnesta slås jag av hur dåligt "det nya" passar in i de centrala delarna. Ett centrum behöver ju vara öppet och välkomnande, få människor att vilja vara där och trivas. Här försvinner den välkomnande gesten när det stora huset längs med Torggatan blockerar ingång. Det blir inte längre tänkt att gå in där. De många våningarna blir också något som bryter "sikten" i centrum. Affärslokaler i bottenvåningen är kanske optimistiskt då redan flera affärslokaler står tomma i centrum.

Det är naturligt med det lilla torget, "Strömmentorget", utanför biblioteket. Där kan vi slå oss ner efter ett besök på biblioteket. Ett andningshål och en samlingsplats för kulturella och samhällsnyttiga evenemang. Torget ligger också avskilt och lugnt. Det Stora Torget behöver ha kvar sin karaktär och inte minskas ner för att få plats med ett "Strömmentorg". Det Stora torget ligger också dåligt till med tanke på ljudnivå från störande genomfartstrafik och tåg.

"Strömmentorget" kan också få sin uppfräschning och biblioteket utökas med Swedbanks lokaler för att ytterligare stärka trivseln i Gnesta.

Det behövs en ny centrumplan som mera tar hänsyn till det GENUINA som Gnesta har och till trivseln för oss som bor här. Även kommande generationer vill trivas. När det finns en bra centrumplan kommer inte så många människor att vilja protestera.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Strömmentorget kommer fortsatt vara en platsbildning med grönska, sittplatser och cykelställ. Det är möjligt att uteservering kan inrymmas på platsen. Platsen kommer fortsatt fylla funktionen som mötesplats i centrum och kunna inrymma marknadsstånd eller andra aktiviteter vid evenemangsdagar.

Torget utbredning ändras i och med planförslaget. Ny byggnad tillåts längre söder i förhållande till befintlig byggnad mot torget. Samtidigt ändras måtten på Torggatan vilket innebär att hela Strömmentorget yta förskjuts söder ut.

233. [REDACTED]

Vi ska bygga för framtiden. Men ingenstans i förslaget hittar jag ett ord om miljövänlighet. Ok, jag har inte läst igenom allt jättenogrannt, det ska jag erkänna. Men om det finns någon tanke om miljö -och klimatfrågan så ska den inte vara dold, utan väl synlig och upprepas ofta, tycker jag. Länge har Miljöpartiet haft monopol på klimatomställningen, med hjälp av Vänsterpartiet. Men så är det väl inte längre? Nu är väl miljö -och klimatfrågan viktig för alla partier?

I Almedalen har Naturskyddsföreningen som en del av forskningsprogrammet Fairtrans varit med och presenterat en stor undersökning om svenskarnas attityder till klimat och energifrågor. Resultatet visar att 80 procent av svenskarna är oroade över klimatiförändringar.

Undersökningen visar alltså att det finns stöd hos väljarkåren för en mer radikal politik för omställning och mer kraftfull klimatpolitik. Resultatet visar att 80 procent av svenskarna är oroade över klimatiförändringar. Det gäller folk i städerna, på landsbygden, det gäller män och kvinnor, höger, center, vänster. Tidskriften Scientific American presenterar i sitt specialnummer från september 2011, "Better Greener Smarter Cities" att vi tacklar våra miljöproblem bäst i tätbebyggda områden, eftersom när vi bor närmare varandra kan vi enklare dela på resurserna med ett mindre behov av transporter till exempel. Men det innebär också att växter och odling i mycket högre grad måste finnas i våra städer. Inte minst för luftkvaliteten, livskvaliteten (människan mår bra av levande grönt), bibehållen artrikedom och för att hålla nere uppvärmning och extrema temperaturer.

Gnesta kommun ligger i framkant vad gäller solceller och det har satt oss på kartan. Till och med i Kina tittar de på oss och funderar på om de kan göra något liknande! Jag tycker att det är läge att fortsätta så! Vi ska vara ett exempel på framtidsorienterat miljötänk, som kan inspirera andra. Självklart ska det vara solceller som försörjer husen med dess el. Som komplement kan man använda bergvärme. Men det är bara början!

Jag är ingen expert. Men jag är övertygad om att det finns experter som kan svara på hur man bygger för framtiden på ett modernt sätt som gynnar människor och planet. Sedan kan vi bli ett attraktivt turistmål för alla som vill följa våra fotspår; och det kan bli många!!

Kanske kan en miljö -och hållbarhetskonsult inom bygg svara på till exempel följande frågor: Hur kan man effektivisera vattenförsörjningen? Måste man verkligen spola, tvätta, diska och duscha i dricksvatten? Det kan inte vara hållbart i längden. Vilka byggmaterial är miljövänliga och hållbara för framtiden? Hur kan man möjliggöra för bostadsnära odling? Kan man dubbla vissa ytterväggar med fönsterglas för att åstadkomma växthus, t ex?

Vad skulle det innebära med gröna växtväggar? Exempel på det finns bl. a i Stockholm redan. Hur bygger man för att infoga så mycket levande, grönt som möjligt? Gräsmattor, träd, buskar, blommor, blomsterängar etc.

Hur bygger vi för att gynna insekter och övriga varelser i ekosystemet? Vad ska man tänka på om man vill bygga för fler cyklar och färre bilar? Hur bygger man för att minska behovet av energi till uppvärmning?

Finns det fler sätt än solceller och bergvärme att producera el miljövänligt? Kan man t ex sätta vindsnurror på taket? Eller låta maskinerna på gymmet producera el? Även om vi bygger med de miljövänligaste teknikerna som finns just nu, så kommer vi ändå snart bli omkörda av ännu bättre metoder. Men om vi inte ens tänker miljövänligt i vårt bygge nu, då kommer vi vara hopplöst omoderna redan innan byggnaderna står färdiga. Låt oss sätta en tydlig miljöprofil på vårt nya centrumkvarter!!

Det var mina tankar i ämnet. Tack för allt arbete ni gör för vår fina lilla stad!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

234. [REDACTED]

För hög bebyggelse i nya Gnesta Centrum

Gnesta kommun beställde en kulturmiljöanalys vad gäller Gnesta Centrum av konsult WSP samhällsutformning. En del av sammanfattningen är:

”...Nuvarande bebyggelse inom centrumkvarteret är förhållandevis låg och innebär få störande element gentemot de områden och värden som omfattas av riksintresset. Särskilt godsmagasinet är särskilt känslig för rivning och i förlängningen är hela järnvägsmiljön känslig för nya tillägg eller förändringar som vidare bryter upp miljön och försvårar dess läsbarhet. Centrumkvarteret och den södra tomten har dock potential för nyexploatering, förutsatt att stor hänsyn visas till den kringliggande kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen.”

Nu är redan Godsmagasinet rivet, vad är då vitsen med ett samråd i den här frågan?

Och på den plan jag ser på Gnesta kommuns hemsida finns det innergårdar i Gnesta centrum? Innergårdar i ett centrum? Det låter underligt. Ett centrum skll vara öppet för alla. Så de här innergårdarna bör inte finnas i Gnesta Centrum. Sedan bli husen för höga (se kulturanalysen). Husen bör vara i den höjd nu existerar i Gnesta Centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Strukturen med två semislutna kvarter har valts för att tydliggöra de offentliga platserna och stråken i centrum – för att gynna stadslivet. Gaturum och torg blir på så sätt väl definierade och det är tydligt var det offentliga livet kan ta plats. Därigenom möjliggörs gårdar inom kvarteren som blir närmaste utemiljön för boende. Strukturen

är inte helt sluten, detaljplanen styr att det ska finnas friyta mellan husen som ger en visuell koppling mellan gata och gård, både mot Torggatan, Marieströmsgatan och Storgatan.

Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmentorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officialservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

235. [REDACTED]

Det finns inget annat kvarter i Gnesta som har i närheten av lika stor betydelse för trivseln och funktionaliteten i Gnesta tätort som centrumkvarteret. Centrumkvarteret fungerar som ett socialt, kulturellt, kommersiellt och demokratiskt nav som människor rör sig kring och förhåller sig till när de rör sig i centrala Gnesta. Centrumkvarteret är på många sätt Gnesta hjärta.

Om den detaljplan för centrumkvarteret som nu är ute för samråd förverkligas kommer vi att få se ett kvarter som är betydligt högre än den omgivande historiska bebyggelsen, som avviker kraftigt stilmässigt och som kommer att skapa en sluten innergård som blir otillgänglig för allmänheten på Gnestas mest centrala yta. Resultatet blir att den unika småstadskänslan försvagas i centrala Gnesta. Det finns också en stor risk att ett förverkligande av den förslagna detaljplanen leder till att många som idag, med små marginaler, driver handel i och kring centrumkvarteret väljer att flytta eller lägga ned sin verksamhet bl.a. på grund av de störningar som förväntas uppstå i samband med ett framtida byggprojekt. Risken är också stor att de byggnader som föreslås placeras på den plats där COOP-fastigheten och Strömmentorget finns idag, inte som det är tänkt, kommer att fyllas med nya verksamheter, utan att det kommer att sluta med tomma lokaler som används för andra icke-publika ändamål. Vi får då en slags död zon mitt i Gnesta centrum. Sammanfattningsvis hotar den förslagna detaljplanen många av de värden som idag gör Gnesta attraktivt och till en riktig bra plats att bo och leva i.

En viktig precisering vad gäller mina synpunkter på detaljplanen i denna inlägga är att de framför allt gäller den del av centrumkvarteret som idag rymmer COOP-fastigheten med livsmedelsbutiken, biblioteket, Swedbank och Strömmentorget. Jag menar att den del av detaljplanen som rör denna del av centrumkvarteret inte bör förverkligas. Istället bör denna del av kvarteret rustas upp och behållas intakt. Den del av detaljplanen som rör Posthuset och byggnaderna vid sidan av och bakom detta (Marieströmskvarteret) har jag inte lika starka synpunkter på, då denna del av planen inte påverkar helhetsintrycket av Gnesta som småstad och förutsättningarna för handel och folkliv på samma genomgripande sätt.

1. Det nuvarande centrumkvarteret är funktionellt både ur ett socialt och demokratiskt perspektiv

Det går idag att se att det var ett stort misstag att den ursprungliga träbebyggelsen i Marieströmskvarteret i slutet av 1960-talet revs istället för att rustas upp. Samtidigt står det klart att de byggnader som uppfördes istället planerades med goda insikter i och med omsorg om platsens betydelse och funktionalitet. Det nuvarande

centrumkvarterets dimensionering och gestaltning innebär att det, trots att det avviker stilmässigt, inte konkurrerar med eller överskuggar det historiska stationssamhället. Om man jämför med andra mindre småstäder är Gnestas nuvarande centrumkvarter planerat med en ovanligt god känsla för medborgerlig interaktion, handel och invånarnas rörelser i centrumområdet. Den kvällsöppna livsmedelsbutikens entré vänd mot stationshuset bidrar med ljus och trygghet kvällstid för de invånare som ankommer Gnesta med tåget eller som rör sig i centrum på kvällstid. Strömmentorget som offentlig mötesplats har en lagom dimensionering för en mindre ort som Gnesta och inramas av byggnader så att man får en upplevelse av ett klassiskt inramat stadstorg. Den direkta närheten mellan torget och bibliotekets, servicecentrets och läsesalongens entré stärker platsens medborgartillvända och demokratiska funktion. Även COOP parkeringen framstår som genomtänkt då den bidrar med tillgänglighet för äldre och andra som har svårt att röra sig längre sträckor. Genom den centralt placerade parkeringen kan dessa personer enkelt nyttja närliggande samhällsservice såsom bibliotek, optiker, apotek och, livsmedelsbutik m.m. Sammanfattningsvis anser jag att den del av Centrumkvarteret som idag rymmer COOP-fastigheten med livsmedelsbutiken, biblioteket, Swedbank och Strömmentorget på ett mycket bra sätt fyller ett antal viktiga funktioner. Denna del av centrumkvarteret bör inte rivas utan istället rustas upp.

2. En majoritet av Gnestaborna trivs med det nuvarande centrumkvarteret

Jag är av den fasta uppfattningen att en stor majoritet av Gnestaborna föredrar att den nuvarande delen av Centrumkvarteret som rymmer COOP-fastigheten med livsmedelsbutiken, biblioteket, Swedbank och Strömmentorget behålls och rustas upp framför att denna del av kvarteret rivs och ersätts med nya byggnader enligt den förslagna detaljplanen. Detta visar bland annat den namninsamling som genomförts av initiativet Rädda Gnesta Centrum. På endast två månader och med begränsade ideella krafter samlades 2400 namnunderskrifter in. Engagemanget hos de som skrev under gick inte att ta miste på. Givetvis finns det också invånare i Gnesta kommun som stöder detaljplaneförslaget. En stark känsla är dock att stödet för att bevara och rusta upp det nuvarande centrumkvarteret (COOP-fastigheten/Strömmentorget) är störst bland de som ofta rör sig i och nyttjar centrum medan stödet för att riva och ersätta med nytt är störst bland personer som sällan nyttjar service och handel i Gnestas centrala delar. Sammanfattningsvis anser jag att detaljplanens förslag att ersätta dagens socialt, demokratiskt och kommersiellt fungerande centrumkvarter kräver en mycket stark folklig förankring då det är en fråga som rör själva grundvalen för livet i Gnesta och Gnestas själva identitet som mysig småstad.

3. Kvarteret som föreslås är alldeles för högt och slutet – Gnestas unika småstadskänsla påverkas negativt

Ett grundläggande problem med den föreslagna detaljplanen för centrumkvarteret är att flera av de förslagna byggnaderna är för höga för att passa in i stationssamhällets historiska bebyggelse. En lämplig högsta höjd som tar hänsyn till den historiska miljön är markplan + 2,5 våningar. Då hamnar man på samma höjd som byggnaderna vid stora torget vilket skulle undvika att överskugga den historiska bebyggelsen och

påverka småstadskänslan (en taklinje i nivå med t.ex. bokhandelshuset kan utgöra en bra referenspunkt). Denna synpunkt är helt i linje med slutsatserna från de kulturmiljöanalyser som kommunen låtit genomföra (Gnesta Centrumkvarteret Kulturmiljöanalys samt konsekvensbeskrivning, Uppdragsnummer 10368497). Exempelvis framgår av Kulturmiljöanalysen att:

”Gnesta har en mycket liten stadskärna. Centrumkvarteret utgör en stor del av denna lilla stadskärna i ett mycket exponerat och framträdande läge. Hur detta kvarter förändras påverkar därför oundvikligen Gnestas historiska centrum i mycket stor utsträckning. Att uppföra nya högre och större byggnader i detta läge kommer oundvikligen att prägla platsen och påverka dess identitet som historiskt stationssamhälle.”

”Exploateringsgraden som föreslås i planen avviker från omkringliggande stadsmiljön med småskalig bebyggelse. Den totala volymverkan bedöms kunna bli dominerande i stadsrummet och påverka den omkringliggande kulturhistoriska stadsbilden negativt. Den nya bebyggelsen i planförslaget innebär en skalförskjutning både gällande höjd och byggnadsstorlek i den historiska kärnan av Gnesta.”

”Gnestas centrala delar är som helhet känsligt för bebyggelse som avviker från den befintliga skalan. Riksintresset präglas av en övergripande småskalighet där de absolut högsta byggnaderna, bortsett vattentornet, omfattar 2–4 våningar. Vid en exploatering av centrumkvarteret är det därför extra viktigt att förhålla sig till den riksintressanta bebyggelsen vid Stora torget och utmed Östra Storgatan.”

Ett andra grundläggande problem med den föreslagna detaljplanen, för den del av Centrumkvarteret som idag rymmer COOP-fastigheten med livsmedelsbutiken, biblioteket, Swedbank och Strömmentorget, är att det föreslås byggas som ett slutet kvarter där innergården mellan husen inte utformas som en offentlig plats som kan nyttjas av Gnesta invånare utan som en privat gård för de boende i de nya byggnaderna. Detta innebär att Gnestas mest centrala plats tar ett steg från att en offentlig/allmän status till att privatiseras. Detta är ur ett samhällsbyggnadsperspektiv mycket negativt. För mig är det självklart att småstaden Gnestas mest centrala yta ska utformas med full fokus på nyttan för invånarna och på platsens funktion i lokalsamhället. Det enda som skulle motivera att riva och ersätta det nuvarande kvarteret med nya byggnader vore om det skulle tillföra nya tydliga fördelar för Gnestas invånare och småstadens stadsliv. Ett slutet bostadskvarter utan tillträde för invånarna på Gnestas mest centrala plats enligt detaljplanens förslag innebär i praktiken bara att fungerande centrumfunktioner plockas bort utan att nya tillförs. Det har ibland hävdats att nya lokaler för Gnestas bibliotek skulle utgöra en fördel för invånarna med det i detaljplanen föreslagna kvarteret. Detta argument faller dock platt då det står klart att ingen särskild anpassning av detaljplaneförslaget har gjorts för ett nytt modernt bibliotek eller andra allmänna lokaler för kulturutövande. Visserligen planeras för att biblioteket ska få nya lokaler i en av de huskroppar som föreslås uppföras – men det är mycket svårt att se på vilket sätt detta skulle utgöra ett avgörande kvalitativt mervärde varken för bibliotekets verksamhet eller för Gnestas invånare.

4. Om nya bostäder behöver byggas i Gnesta centrum finns flera bättre platser att bygga på

Den del av Centrumkvarteret som idag rymmer COOP-fastigheten med livsmedelsbutiken, biblioteket, Swedbank och Strömmentorget bör under alla omständigheter bibehållas som en plats som i första hand är till för Gnestas invånare och för att utgöra ett socialt, kulturellt och kommersiellt nav i Gnestas småstadsliv. I den föreslagna detaljplanen har istället huvudfokus blivit att tillskapa ett antal nya bostäder i centralt läge. Ibland har till och med genomförandet av projektet utmålats som en förutsättning för att Gnesta inte ska stagnera och för att kommunikationer till tätorten ska kunna bibehållas. Jag anser att dessa argument är grundlösa och direkt missvisande då det i dagsläget finns en rad betydligt mer lämpliga platser i de centrala delarna av Gnesta tätort att uppföra bostäder på och som inte konkurrerar med det allmännyttiga intresset att bibehålla ett levande småstadscentrum till nytta för alla kommuninvånare. Exempel på sådana mer lämpliga platser och som sedan tidigare pekats ut av kommunen som lämpliga exploateringsområden är: Mejerigatan, Stopptomten och kvarteret Snickaren. Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att (Centrumkvarteret borträknat) sammanlagt cirka 900 bostäder kan tillkomma i centrala Gnesta så snart det nya vattenverket är klart, preliminärt efter 2027 (KS.2025.209). I denna kontext framstår de 120 planerade bostäderna i centrumkvarteret som en mindre andel av det totala antalet planerade bostäder i tätorten och det är svårt att se hur detta begränsade antal skulle kunna användas för att motivera den genomgripande förändring av Gnesta som jag pekar på i denna inlägga.

5. Kommunen bör inte släppa ifrån sig rådigheten över centrumkvarteret

Ytterligare ett problem med den föreslagna detaljplanen och den ekonomiska modell som förverkligandet av den tycks bygga på handlar om kommunens rådighet över Gnestas mest centrala plats. Som upplägget nu förefaller vara ska en eller flera bostadsrättsföreningar ta över fastigheterna när bygget är färdigt. Det betyder att Gnesta kommun för överskådlig framtid förlorar kontrollen över den plats som har störst betydelse för handel, trivsel och folkliv i kommunen. Jag anser att det finns goda skäl att behålla centrumkvarteret och dess förvaltning i kommunens ägo, genom kommunens etablerade bolag. Ett kommunalt ägande säkrar medborgarnas inflytande över hur mark och fastigheter i centrum används och möjliggör en långsiktig förvaltning där samhällsnyttan står i fokus. Ytterligare en aspekt är att efterfrågan idag, med största sannolikhet, är betydligt större på hyresrättslägenheter än på nybyggda bostadsrätter i Gnesta centrum. Det bör dock understrykas att all nyproduktion av bostäder och verksamhetslokaler i dagsläget utgör ett stort ekonomiskt risktagande. Mot bakgrund av den vikande befolkningsutvecklingen i Sveriges kommuner gick t.ex. SKR:s chefsekonom Annika Wallenskog, nyligen gick ut och uppmanade kommuner att i det rådande demografiska och ekonomiska läget blixtnabbt sluta bygga nya bostäder och fastigheter (DN 2024-09-30: "SKR:s chefsekonom: Risken är att vi får massa bostäder som ingen vill bo i".) Sammanfattningsvis anser jag att Gnesta kommun inte bör släppa ifrån sig rådigheten över Centrumkvarteret.

6. Detaljplanen utsätter handeln kring centrumkvarteret för risker

Den förslagna detaljplanen kan äventyra den småskaliga centrumhandeln som faktiskt är smått unik för Gnesta och som blir allt ovanligare i mindre orter. Idag har Gnesta centrum många besökare från omgivande kommuner som väljer att handla här just på grund av småstadens charm och de fristående och småskaliga handlare som driver verksamhet i centrum. Marginalerna för många av dessa handlare är dock väldigt små och såväl höjda hyror som ändrade rörelsemönster i centrum till följd av en okänslig exploatering kan bli ödesdiger för den befintliga handeln. Om detaljplanen förverkligas och ett stort byggprojekt inleds kan även detta komma att få många av de handlare som bedriver verksamhet i angränsning till centrumkvarteter att flytta eller lägga ned. Många verksamheter har inte enkelt inte marginaler att under ett eller flera år ha ett minskat kundunderlag på grund av störningar från bygget. Ytterligare en negativ aspekt för handeln är det minskade antalet parkeringsplatser i direkt anslutning till centrumkvarteret som ett förverkligande av detaljplanen skulle medföra. 5

7. Att riva och bygga ett helt nytt kvarter är inte en hållbar lösning

Utöver de kulturhistoriska värdena och den goda funktionaliteten för handel och folkliv som den del av centrumkvarteret som idag rymmer COOP fastigheten med livsmedelsbutiken, biblioteket, Swedbank och Strömmentorget idag står för, så vill jag lyfta fram viktiga miljöaspekter. Att riva fullt fungerande byggnader med fortsatt teknisk livslängd och ersätta med nya innebär ett omfattande resursslöseri och en betydande miljö- och klimatpåverkan. Byggmaterial som betong, tegel och stål är energikrävande i såväl tillverkning som rivning. Detaljplanen saknar vidare en redovisning av livscykelanalyser eller miljökonsekvensbedömningar för rivningarna. Detta är anmärkningsvärt med tanke på den roll som bygg- och fastighetssektorn spelar i Sveriges miljö- och klimatpåverkan. Att bevara, utveckla och anpassa befintliga byggnader där det är möjligt är en grundläggande princip för hållbart byggande. Planerna på att riva ett full fungerande kvarter för att ersätta det med ett nytt framstår i dagsläget som hopplöst utdaterade.

8. Processen kring centrumkvarteret innehåller tveksamma inslag

Planerna på ett nytt Centrumkvarter i Gnesta har funnits under lång tid. År 2010 förvärvade kommunen centrumkvarteret och Posthuset och fastigheten placerades i ett särskilt bolag, Gnesta Centrumfastigheter AB, med uppdrag att på affärsmässig grund utveckla centrum. Planerna har sedan processats inom kommunen och många tjänstemän och förtroendevalda har på olika sätt medverkat i arbetet. Den långa tid processen har pågått har lett till en spårbundenhet där många av de personer som deltagit under lång tid i planeringen nu tycks ha svårt att uppfatta de betydande svagheter som projektet till sin grundläggande utformning är behäftat med. Projektet så som det kommer till uttryck i detaljplanen framstår idag som utdaterat och mer i linje med stadsplanering på 1990- eller 00-talet än som ett projekt i linje med nutiden. Det är olyckligt, men kanske inte svårt att förstå, att ledande politiker i kommunen som under lång tid levt med projektet idag känner en frustration och vill visa handlingskraft genom att snabbt fatta beslut om en detaljplan för kvarteret. Det är dock mycket olyckligt om denna frustration och behov av att visa handlingskraft går ut över

rättssäkerheten och den demokratiska lyhördheten. Beslutet att riva godsmagasinet är ett exempel på en långtifrån idealisk beslutsprocess där ett tveksamt tillvägagångssätt tillämpades för att driva igenom ett beslut som hade varit svårt att fatta om beslutet hade fattats i enlighet med gängse regelverk. Kommunen kände väl till att Länsstyrelsen och andra instanser, om de fått chans att yttra sig, hade motsatt sig en rivning av det kulturhistoriskt värdefulla godsmagasinet. Därför valde kommunen att runda dessa instanser när de fattade beslut om rivning.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Strukturen med två semislutna kvarter har valts för att tydliggöra de offentliga platserna och stråken i centrum – för att gynna stadslivet. Gaturum och torg blir på så sätt väl definierade och det är tydligt var det offentliga livet kan ta plats. Därigenom möjliggörs gårdar inom kvarteren som blir närmaste utemiljön för boende. Strukturen är inte helt sluten, detaljplanen styr att det ska finnas friyta mellan husen som ger en visuell koppling mellan gata och gård, både mot Torggatan, Marieströmsgatan och Storgatan.

Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmentorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officiälservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

Detaljplanen tas fram i enlighet med lagstadgad planprocess, det vill säga att detaljplanen ställs ut på samråd och granskning innan antagande. Det innebär att medborgerliga rättigheter att ta del av och tycka till om planförslaget tillgodoses under processens gång.

Övriga synpunkter noteras.

236. [REDACTED]

1. vill uppmärksamma vikten av den öppna vyn över Frösjön när man är i det grönområde som finns i centrum och som bör bevaras och utökas med mer träd och grönska
2. Varför finns inget förslag på att öppna Marieströmsån, det skulle ge liv och charm till vårt Gnesta som ni enligt planen vill stensätta än mer. Nu ska ju postenhuset rivas och under den flyter ån, ta fram den!
3. Behåll unik Gnestamiljö och hus från Gnestas storhetsdagar

Jag hoppas att förslagen blir beaktade och seriöst behandlade för tänk det är vårt Gnesta som förändras och inte en flört med city, tack.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Marieströmsgatan planläggs som gågata i aktuell detaljplan och ska fortsatt utformas med plats för servicefordon och leveranser. Hur kulverten ska hanteras tillsammans med övrig teknisk infrastruktur under mark samt öppen dagvatten- och skyfallshantering ovan mark avgörs i projekteringsskedet.

237.

Riksintressets småskalighet

Planförslaget riskerar att påtagligt skada riksintresset för kulturmiljövården i Gnesta. Den föreslagna bebyggelsen i 4–6 våningar avviker kraftigt från den befintliga karaktären i det historiska stationssamhället. Den samhällsstruktur som etablerades under andra halvan av 1800-talet i samband med järnvägens framväxt, och utgör själva kärnan i det skyddade riksintresset D44.

Enligt riksintressets målsättning ska den ursprungliga bebyggelsestrukturen inte bara bevaras fysiskt, utan även fortsätta att vara tydligt avläsbar i stadsbilden. Att införa volymer på upp till sex våningar innebär en visuell dominans som bryter mot detta syfte. Detta riskerar inte bara att påverka stadsbilden negativt – det står i direkt konflikt med miljöbalkens 3 kap. 6 § om skydd för riksintressen.

Vidare skriver kulturmiljöanalysen (s. 34) att det är av yttersta vikt att den befintliga småskaligheten och historiska stadsplaneväven bibehålls, särskilt i områden nära stationen, torget och Gnestahöjden. Denna analys bekräftas även i det särskilda kunskapsunderlaget för riksintresset D44, där det tydligt anges att bebyggelsens struktur och skala ska respekteras, och att kompletteringar endast får ske om de sker varsamt och med tydlig hänsyn till historiska värden.

Det saknas i planförslaget konkreta redovisningar av hur den nya bebyggelsens höjd, volym och uttryck ska harmoniera med det omkringliggande kulturhistoriska landskapet. Det saknas även en konsekvensbeskrivning av hur riksintresset påverkas – trots att planområdet till stor del ligger inom riksintressets gräns.

All planering bör i detta skede underställas en gestaltungsanalys i samråd med kulturmiljökompetens, och utgå från principen att inte skada eller förvanska riksintressets bärande struktur.

Källa: Kulturmiljöanalys Gnesta tätort, s. 34; Kunskapsunderlag för riksintresset Gnesta (D44); Miljöbalken 3 kap. 6 §

Stadsbilden

Den föreslagna höga bebyggelsen på 4–6 våningar i centrala Gnesta riskerar att bryta mot det visuella samspelet mellan topografin, bebyggelsens skala och de historiskt etablerade siktlinjerna. Gnesta är ett stationssamhälle med en mycket tydlig landskapsstruktur, där Frösjön, järnvägen, stationsbyggnaden och torget tillsammans bildar ett läsbart och sammanhållet stadsrum.

Kulturmiljöanalysen (s. 16) pekar särskilt på att siktlinjerna har sedan 1800-talet utgjort Gnestas "ansikte utåt", och deras bevarande är centralt för att samhället fortsatt ska kunna tolkas som ett tydligt exempel på ett planlagt järnvägssamhälle. I analysen betonas att "ny bebyggelse i centrum behöver ta särskild hänsyn till det visuella landskapets känslighet och tillkomma med stor varsamhet".

Planförslaget redovisar inga skuggstudier, siluettanalyser eller illustrationer av hur siktlinjerna påverkas av ny bebyggelse. Det saknas dessutom en genomlysning av hur den nya bebyggelsens volym kommer att påverka upplevelsen av Gnestahöjden – ett område med småskalig arbetarbebyggelse som är beläget på en höjd bakom planområdet. Det är mycket sannolikt att en bebyggelse på upp till sex våningar i området mellan torget och parken kommer att skymma eller dominera flera av de historiska axlarna som idag utgör ortens identitet.

Enligt översiktsplanen ska ny bebyggelse bidra till att förstärka och inte försvaga den småskaliga stadsbildens läsbarhet. Att introducera höga byggnadskroppar i en del av staden som historiskt varit lågmäld i uttrycket – och som dessutom utgör delar av ett skyddat riksintresse – strider därmed mot översiktsplanens intentioner om varsam utveckling.

Att ignorera dessa visuella och topografiska samband utgör inte bara ett planeringsmässigt problem utan riskerar även att leda till påtaglig skada enligt 3 kap. 6 § miljöbalken, eftersom den visuella helheten är en del av riksintressets bärande värden.

Källa: Kulturmiljöanalys Gnesta tätort, s. 16; d44_gnesta_kunskapsunderlag.pdf; Översiktsplan Gnesta kommun 2050; Miljöbalken 3 kap. 6 §

Strömmentorget försvinner

En av Gnestas mest centrala och historiskt betydelsefulla offentliga platser riskerar att gå förlorad. Strömmentorget är inte bara en fysisk yta – det är en symbolisk och funktionell mötesplats. Det utgör i dag en tydlig entrézon till centrum, med direkt koppling till järnvägsstationen, torghandel, kulturevenemang och bibliotek.

Enligt Utvecklingsplanen för Gnesta centrum utgör Strömmentorget tillsammans med Stationsparken ("Stora torget") de två huvudsakliga offentliga stadsrummen i tätorten. Offentliga torg har i alla tider varit demokratiska rum – platser för samling, spontan aktivitet, kultur, samtal och politiskt deltagande och avgörande för ett inkluderande och levande samhälle.

Strömmentorget har under många år varit en aktiv plats med exempelvis marknadsdagar, konserter, bokbord, politiska möten, konstprojekt och tillgänglig vistelsemiljö för unga, äldre och personer med funktionsvariation. Att ersätta torget med tät bostadsbebyggelse innebär ett direkt avsteg från kommunens egna mål om att prioritera social hållbarhet, trivsel och tillgänglighet i det offentliga rummet.

Översiktsplanen för Gnesta kommun 2050 fastslår att offentliga platser i centrum ska bevaras och vidareutvecklas. Den lyfter även vikten av tydliga mötesplatser som stödjer ett levande centrum.

Vidare beskrivs i kunskapsunderlaget för riksintresset D44 hur platsen framför stationen har haft stor betydelse för Gnestas framväxt som samhälle – först som marknads- och mötesplats för järnvägsresenärer och senare som symboliskt torg. Torget är en del av det gestaltade stadsrummet och dess radering bryter mot riksintressets intentioner att de historiska strukturernas läsbarhet ska bestå.

Sammantaget innebär planförslaget en kraftig försämring av Gnestas offentliga rum, där en av de sista kvarvarande öppna mötesplatserna riskerar att gå förlorad till förmån för en sluten bostadsstruktur utan motsvarande värde för allmänheten.

Källa: Utvecklingsplan för Gnesta centrum; d44_gnesta_kunskapsunderlag.pdf;
Översiktsplan Gnesta kommun 2050

Miljö mycket känsligt för exploatering

Kulturmiljöanalysen för Gnesta tätort slår fast att centrala Gnesta – särskilt området kring stationen, torget, Storgatan och Gnestahöjden – är att betrakta som mycket känsligt för ytterligare exploatering. Detta gäller särskilt avseende volymökningar, höga byggnadskroppar eller annan ny bebyggelse som riskerar att förändra stadsbildens bärande struktur.

På sidan 4 i analysen anges tydligt att "områden som är känsliga för exploatering eller andra större förändringar som påverkar kulturmiljön negativt ska behandlas med varsamhet", och att "ny tillkommande bebyggelse i dessa områden måste vara särskilt väl motiverad och utformas i samklang med befintlig struktur och karaktär".

De föreslagna förändringarna i planförslaget – med byggnadshöjder upp till sex våningar och en helt ny kvartersstruktur med slutna innergårdar – strider i både skala, placering och funktion mot dessa riktlinjer.

Vidare lyfter analysen att riksintresset för kulturmiljövården (D44 Gnesta) inte bara är kopplat till enskilda byggnader, utan till helhetsbilden – det visuella och funktionella samspelet mellan bebyggelse, topografi, siktlinjer och offentliga rum.

Den föreslagna förtätningen riskerar därmed att förstöra den känsliga stadsstruktur som präglat Gnesta sedan järnvägssamhällets framväxt under 1800 talet. Det gäller särskilt eftersom stora delar av området fortfarande präglas av byggnader, kvartersformer och offentliga miljöer från den tid som riksintresset skyddar – perioden mellan ca 1860 och 1940.

Det framgår inte av planförslaget att någon analys har gjorts av den påverkan som ytterligare exploatering skulle kunna innebära för riksintressets helhet. Avsaknaden av sådant underlag strider mot Plan- och bygglagens krav på att särskilt beakta riksintressen i detaljplanering och mot miljöbalkens bestämmelser om att påtaglig skada på riksintresse inte får uppstå.

Sammantaget finns starkt stöd i den kommunala kulturmiljöanalysen för att den föreslagna planförändringen inte bara är olämplig utan också potentiellt skadlig ur ett lagligt och kulturmiljömässigt perspektiv. All ny bebyggelse i området bör därför utgå från en princip om att skydda – inte ersätta – den befintliga strukturens skala, uttryck och sociala funktion.

Källa: Kulturmiljöanalys Gnesta tätort, s. 4

Saknar klimat- och miljökonsekvensanalys

Planförslaget för centrumkvarteret innehåller ingen redovisning av hur föreslagen bebyggelse påverkar lokalklimat, dagvattenhantering, biologisk mångfald eller risken för urbana värmeöar. Detta är allvarligt eftersom området är topografiskt känsligt, ligger nära Frösjön, omfattar befintliga grönytor, och redan idag är utsatt för hård exploatering.

Översiktsplanen för Gnesta kommun 2050 slår fast att all ny bebyggelse ska utformas med hänsyn till klimatförändringar, ekologiska samband och dagvattenflöden. Det anges att exploatering bör koncentreras till redan ianspråktaga ytor och att grönområden ska bevaras och förstärkas, bland annat för att motverka värmeöeffekter, minska översvänningsrisker och stärka ekosystemtjänster. Planförslaget bryter tydligt mot dessa mål, inte minst genom att ta i anspråk delar av Thuleparken för parkering – en yta som i dag fungerar som både social mötesplats och vattenfördröjande grönstruktur.

Trots detta finns i planhandlingarna varken miljökonsekvensbeskrivning, klimatanpassningsstrategi eller teknisk analys av hur förslaget påverkar dagvattensystemet. Det saknas också uppgifter om hur kommunen avser säkerställa ekologisk kompensation eller långsiktig hållbarhet för de ekosystem som berörs.

Detta är ett brott mot Plan- och bygglagens krav på att all detaljplanering ska ske med hänsyn till god hushållning av naturresurser och anpassning till klimatförändringar. Avsaknaden av dessa analyser gör det omöjligt att bedöma huruvida förslaget är förenligt med kommunens hållbarhetsmål och nationella miljökvalitetsmål.

Kommunen bör därför avvakta med vidare planläggning tills en fullständig klimat- och miljökonsekvensanalys har genomförts och tillgängliggjorts för allmänheten.

Källa: Översiktsplan Gnesta kommun 2050; Kunskapsunderlag för riksintresset Gnesta (D44); Plan- och bygglagen 2 kap. §§ 3–6

Hotar historiska näringsmiljöer

Gnesta har en rik industri- och handelsmiljöhistoria som ännu är avläsbar i stadsbilden. Denna historia utgör en viktig del av ortens identitet och är ett bärande inslag i riksintresset för kulturmiljövården. Stora delar av denna kulturhistoriska struktur är lokaliserad till just det område som nu planeras om till tätt bostadskvarter – bland annat i form av äldre magasinsbyggnader, spårområden, industribyggnader och öppna ytor med historisk funktion som handels- och omlastningsplatser.

I kunskapsunderlaget för riksintresset Gnesta (D44) beskrivs stationssamhällets uppbyggnad som ett tydligt exempel på en ort där infrastruktur, bostäder och industriella verksamheter samverkade i en gemensam fysisk och funktionell struktur. De historiska verksamhetsmiljöerna till exempel mejerier, godsmagasin, bryggeri och fröhandel – framhålls som särskilt värdefulla komponenter i det historiska land. Dessa miljöer är inte bara kulturhistoriskt intressanta i sig, utan bär på ett pedagogiskt värde som gör det möjligt att förstå samhällets framväxt i relation till järnvägen.

Det aktuella planförslaget föreslår dock att dessa miljöer – eller deras närhet – tas i anspråk för nya slutna bostadskvarter, vars struktur och funktion helt bryter mot den öppenhet och blandning av funktioner som historiskt har kännetecknat området. Det finns ingen tydlig redovisning av hur de äldre näringsmiljöerna ska bevaras, integreras eller ges en meningsfull funktion i den nya bebyggelsen.

Istället riskerar de att marginaliseras, rivas eller skymmas bakom modern bostadsbebyggelse med avvikande skala och uttryck. I värsta fall kan detta leda till att kulturmiljöer som idag är lättillgängliga och tydligt läsbara suddas ut – både visuellt och funktionellt.

Kulturmiljöanalysen understryker att det är viktigt att utvecklingen i centrum sker med respekt för det historiska skiktet och de funktionella samband som finns mellan stationsområdet och de angränsande industrimiljöerna. En god utveckling kräver därför att kommunen i sin planering identifierar, bevarar och i vissa fall återbrukar dessa miljöer. Att endast föra in bostäder i dessa områden utan att säkra fortsatt plats för verksamhet, kultur, eller offentlig funktion underminerar den historiska logiken och strider mot riksintressets bevarandemål.

Sammanfattningsvis innebär förslaget en risk för att viktiga näringshistoriska miljöer förloras – genom direkt rivning, genom osynliggörande, eller genom funktionsförändring som bryter mot den ursprungliga samhällslogiken. En mer genomarbetad plan krävs för att säkerställa att dessa miljöer kan bevaras, utvecklas och tillgängliggöras för framtiden.

Källa: Kunskapsunderlag för riksintresset Gnesta (D44); Kulturmiljöanalys Gnesta tätort

Kommunens egna riktlinjer kräver tävling vid markanvisning

Enligt Riktlinjer för markanvisning, exploateringsavtal och optioner i Gnesta kommun ska all markanvisning i princip bygga på öppenhet, konkurrens och transparens. Det anges att kommunen som markägare ska skapa goda förutsättningar för en hållbar bebyggelseutveckling genom att tillämpa markanvisningstävlingar, där intressenter ges möjlighet att lämna in förslag som sedan utvärderas enligt tydliga och sakliga kriterier.

Det föreslagna bostadskvarteret i centrala Gnesta – det så kallade centrumkvarteret – har i dagsläget planerats och utvecklats i nära samarbete med en enskild aktör, utan att det av planhandlingarna framgår att någon öppen konkurrensprocess eller markanvisningstävling har genomförts. Detta strider inte bara mot de formulerade riktlinjerna utan också mot principerna i Lagen om offentlig upphandling (LOU) och Plan- och bygglagen (PBL), som båda betonar vikten av att kommunala beslut ska bygga på saklighet, transparens och likabehandling.

Den aktuella riktlinjen (antagen av kommunfullmäktige) understryker också att kommunen ska säkerställa att ny bebyggelse bidrar till kommunens långsiktiga mål för gestaltning, hållbarhet och social integration. Genom att frånga öppna processer riskerar kommunen att missa alternativa, mer välanpassade eller innovativa lösningar för utvecklingen av centrumområdet.

Vidare blir det särskilt problematiskt när den mark som omfattas av planförslaget är så centralt placerad, har hög offentlig betydelse, och dessutom ligger inom ett riksintresse för kulturmiljövård. I sådana lägen är det inte bara lämpligt, utan nödvändigt, att konkurrensutsättning sker för att säkerställa att det bästa möjliga gestaltungsförslaget antas – både ur kulturmiljösynpunkt och för långsiktig samhällsnytta.

Att kommunen i detta fall verkar ha gått direkt till ett samarbete med en enskild aktör utan att ge andra möjlighet att inkomma med förslag, innebär ett avsteg från god förvaltningssed och riskerar att undergräva förtroendet för den kommunala planprocessen.

För att värna trovärdigheten i beslutsfattandet och säkerställa bästa möjliga utformning av centrummiljön bör planprocessen pausas tills det genomförts en markanvisningstävling eller motsvarande offentlig prövning av alternativa utformningsförslag.

Källa: Riktlinjer för markanvisning, exploateringsavtal och optioner i Gnesta kommun; Plan och bygglagen 2 kap. § 1–2; LOU 2016:1145

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Kulturmiljöanpassning

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön.

Strömmantorget kommer fortsatt vara en platsbildning med grönska, sittplatser och cykelställ. Det är möjligt att uteservering kan inrymmas på platsen. Platsen kommer fortsatt fylla funktionen som mötesplats i centrum och kunna inrymma marknadsstånd eller andra aktiviteter vid evenemangsdagar. Torgets utbredning ändras i och med planförslaget. Ny byggnad tillåts längre söder i förhållande till befintlig byggnad mot torget. Samtidigt ändras måtten på Torggatan vilket innebär att hela Strömmantorgets yta förskjuts söder ut.

Miljökonsekvensbeskrivning

Detaljplanen beskriver hur planförslaget förhåller sig till Miljöbalkens bestämmelser i 3, 4 och 5 kapitlet. Ett underlag för undersökning av betydande miljöpåverkan togs

fram i tidigt skede av planprocessen, 2023-12-15. Kommunens bedömning är att planförslaget inte antas medföra någon betydande miljöpåverkan. Underlaget skickades för samråd med länsstyrelsen, som i yttrande 2024-01-19 framhåller att risk finns för påverkan på riksintresset för kulturmiljövården samt vattenmiljö och miljö kvalitetsnormer för vatten. Dessa frågor tillsammans med de hälso- och riskfrågor som Länsstyrelsen har lyft under plansamrådet i juni år 2025 hanteras i planprocessen och besvaras i den här samrådsredogörelsen och beskrivs i detaljplanens planbeskrivning.

Bebyggelseförslaget har efter samråd bearbetats och bättre anpassats till sin närmiljö samt konsekvensbedömts antikvariskt i syfte att detaljplanen inte ska riskera att medföra betydande miljöpåverkan på riksintresset för kulturmiljövård. Dagvatten- och skyfallsutredning har tagits fram för att säkerställa vattenhantering så att MKN för vatten inte påverkas negativt av detaljplanen. Åtgärder säkerställer att planförslaget kan genomföras utan betydande miljöpåverkan.

Förslaget är förenligt med miljöbalkens (MB) 3 kap avseende lämplig användning av mark och vatten samt 5 kap miljö kvalitetsnormer. Riksintresse enligt 4 kap påverkas inte påtagligt av planförslaget.

Markanvisning

Marken inom planområdet ägs av Gnesta centrumfastigheter AB och Gnesta kommun. För de delar som tidigare ägdes av kommunen har markanvisning skett till det kommunala bolaget för etablering av en livsmedelsbutik samt parkeringslösning. Denna etablering har varit en viktig förutsättning för att skapa underlag för handel och service i centrum samt möjliggöra bostadsutveckling på angränsande mark.

Kommunens riktlinjer för markanvisning anger att den grundläggande principen är att flera aktörer ska ges möjlighet att lämna förslag. Samtidigt framgår av riktlinjerna att andra metoder än markanvisningstävling kan tillämpas, exempelvis särskild anvisning eller direktanvisning, när ett normalt förfarande inte bedöms tillföra bättre lösningar eller riskerar att fördröja genomförandet. I detta fall har bedömningen gjorts utifrån projektets specifika förutsättningar och den funktionella kopplingen mellan handel, parkering och bostäder i centrumläget.

Detaljplanprocessen enligt plan- och bygglagen är samtidigt en öppen och transparent process där planförslaget prövas utifrån allmänna och enskilda intressen. Under samråd och granskning ges berörda möjlighet att lämna synpunkter på planförslaget och dess utformning.

238. [REDACTED]

När du stiger av tåget eller bussen i Gnesta centrum möts du av en välkomnande park med gräsmattor, träd och buskar, sittplatser och en liten damm. Platsen kallas Stora torget för att den ena kanten av markytan är asfalterad och här kan några torghandlare sätta upp sina stånd. Inför julhelgen brukar man sätta upp en stor julgran på platsen.

Egentligen kunde Stora torget byta namn till "Stadsparken". Gnestas torg kallas idag för Strömmentorget och har den karaktär som ett torg bör ha. Torget används för olika aktiviteter och här finns en liten scen. Många passerar här på väg till butiker, restaurang eller bank, men det viktigaste är att biblioteket har sin entré vid torget.

Men Strömmentorget är hotat enligt Gnesta kommuns planer. Istället för torget ska nya huskroppar inta platsen. I planförslaget skriver man *"Just dubbelsidiga butiksstråk är vad Gnesta saknar och detta är ofta vad som skapar intressanta shoppingmiljöer."* Där blir visionen om Gnestas framtida centrum en kopia av förtätad byggnation i centrala delar som många kommuner trots skulle göra att fler skulle lockas dit, men som i efterhand visade sig bara var en storslagen vision.

Kommunen behöver satsa på följande istället för att arbeta med storslagna planer:

1. Ordna vatten och avlopp!
2. Bygg bostäder på tomten där tidigare förskolan Solrosen låg och även vid Juristgatan där boulevarden nu ligger. (boulevarden kan flyttas till en plats vid Powerhuset). För visst behövs det fler bostäder!
3. Renovera/ riv Postenhuset. Bygg ett hus som gör att Strömmentorget kan bevaras som Gnestas torg.
4. Låt Stora torget vara den park det är nu. Byt gärna namn till Stadsparken som en markering av vad det egentligen är.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkter noteras. Strömmentorget kommer att finnas kvar men minskas till sin utbredning. Det kommer fortsatt att innehålla grönska, sittplatser och fylla funktionen som central mötesplats i stadskärnan. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Gnesta kommun arbetar aktivt med att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering och kommer till detaljplanens antagande att presentera hur ny bebyggelse kommer att vara säkrad kapacitet.

Parallellt med detaljplanen pågår projektering av det nya vattenverket, som beräknas tas i bruk år 2027. Därtill genomförs olika utredningar för att kapacitetssäkra spillvattenhantering i väntan på utbyggnation och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Det är möjligt att det finns en kapacitetsreserv i befintligt reningsverk som medför att ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag kan anslutas.

239. [REDACTED]

Det viktigaste först. Förfula inte Gnesta Centrum. I ert förslag är husen för höga och kompakta. Det ger mörka gator. Ljuset tränger inte ner. Släta intetsägande fasader. Att göra Strömmentorget till en privat innergård är ett stort missgrepp. Tomten där Coops parkeringsplats finns idag bör inte alls bebyggas. Den bör vara öppen för att skapa rymd. Gärna gräsmatta med ytterligare grönska. Posten huset kan med fördel rivas och

ersättas med ett tilltalande lägre bostads hus. Det finns mycket smakfulla hus mittemot Gnestahem på Thulegatan. Dessa kan kanske inspirera

Man måste bevara Gnestas småstadskaraktär. Vi behöver inte någon stadsbebyggelse. Om Ni inte kan skapa några vackrare hus än i ert förslag. Låt då arkitekterna ta inspiration av det som byggdes i Sverige mellan 1880–1920. Det är inte fel att titta bakåt. Och var inte så rädda för att använda olika färger på husen som i Burano (Italien), Guanajuato (Mexiko) och St John (Kanada) I samma anda kan man utsmycka husfasaderna med motiv från Stationssamhället Gnesta. Järnväg, lok mm. Det ger en koppling till vår historia

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Många av de frågeställningar som lyfts besvaras i svaret till Rädde Gnesta centrum. Se svar till Rädde Gnesta Centrum på sidan 46.

240. [REDACTED]

Det offentliga rummet

Som nuvarande planer på Centrumkvarteret visar så kommer det offentliga rummet minska drastisk vilket jag tycker är oacceptabelt för alla privatpersoner. De alla som drabbas av minskad allmän yta att röra sig på, blir folket som bor i Gnesta, som arbetar och studerar i Gnesta och även turister som besöker Gnesta.

Offentliga rum är av största vikt för trivseln för alla. Ingen ska behöva flytta från Gnesta på grund av otrivsel med det offentliga rummet. Viktigt tycker jag att kommunpolitikerna tänker om rejält angående Centrumkvarteret.

Privat innergård i ett småstadscentrum

Enligt Planen gällande Gnesta 36.11 kan jag konstatera att en privat innergård planeras att anläggas. Detta kommer förstöra friheten för alla Gnestabor som är vana vid att ta sig till Parken, Strömmentorget, stationen, parkeringar med mera med mera.

Centrum är som det är idag både praktiskt och vackert. Väldigt välplanerat som det är. Torg och lummiga parker är nödvändigt i ett samhällscentrum av många anledningar, inte bara Julfiranden, marknader, demonstrationer, uppvisningar etcetera.

Jag vill att denna plan av Centrumkvarteret görs om och att man gör en ny plan som tar hänsyn till rörelsefriheten för alla Gnestabor och utsocknes.

Det historiska godsmagasinet vid järnvägsstationen

Det kulturhistoriska Godsmagasinet vid stationsbyggnaden är borta. Jag ställer mig frågande och frågar då, kunde kommunens beslutsfattare verkligen inte hitta något värde rent historiskt med tanke på att samhället byggdes upp mycket på grund av Järnvägens framväxt? Jag undrar om kommunen önskar återställa detta minnesmärke och historiska byggnad? Jag tycker godsmagasinet till exempel kan utvecklas till ett offentligt museum med kafeteria då det ligger nära kommunikationsmedlen regionaltåg, pendeltåg, bussar och parkeringsplatser.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Många av de frågeställningar som lyfts besvaras i svaret till Rädda Gnesta centrum. Se svar till Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

241. Anonym

Gnesta är ett stationssamhälle med småstadskaraktär. Det är det värdefulla som är starkt bidragande till att människor väljer att flytta hit. Därför ska man vid ny bebyggelse ska bevara detta värde och snarare förstärka fördelarna med det lilla genom att skapa fler och bättre förutsättningar för möten mellan människor.

Ett bibliotek ska vara en allmän samlingsplats för alla invånare, från barnåren till pensionärsåren. I nuvarande detaljplan är biblioteket styvmoderligt behandlat. Det behöver ges mer plats och utvecklas, inte mer eller mindre avvecklas genom att trycka in det i bottenplanet som det visas i gestaltungsprogrammet. Personalen har gjort en behovsanalys och jag utgår ifrån att det tas i allvarligt beaktande i den nya planeringen av centrumkvarteret.

Husen i detaljplanen är i allmänhet alldeles för höga i synnerhet där biblioteket nu ligger. Om inte biblioteket håller för att bygga på en våning eller två så riv det och bygg upp det på nytt. Bygg det i samma stil med höga vackra fönster mot järnvägsstationen. Gör om och gör rätt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

242. [REDACTED]

Som fastighetsägare utanför Gnesta vill jag gärna lämna mina synpunkter på utformningen av det nya centrumet.

Den nya bebyggelsen får gärna ha en äldre småstadskaraktär för att smälta fint in i miljön. Husen bör inte vara för höga och det ska förstås finnas plats för grönska, gångvägar, mötesplatser, serveringar etc Biblioteket får gärna ligga så centralt som möjligt. För att skapa ännu mera liv och vitalitet så vore det fantastiskt om det går att öppna upp för vattenvägen (ån) som mynnar ut i Frösjön. Gnesta ligger ju nära vattnet i Frösjön, men den känslan är helt bortskuren så som samhället utformats med järnvägen samt den nedgrävda åtunneln. Inspiration till trivsamma centrum är Trosa och Mariefred!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

243.

Jag vill framhålla vikten av att det nya Centrumkvarteret utformas med generösa ytor, både ute och inne, för kultur, bildning och möten. Det kan handla om en scen, men lika viktigt en plats för gångare och mötas eller utrymme för julmarknad och andra tillfälliga aktiviteter. I en kommun som Gnesta – för nära Stockholm för att konkurrera med storstadens utbud, men fortfarande med behov av lokalt värdeskapande för oss som bor här – är biblioteket idag en naturlig mötesplats för såväl unga som vuxna. Ett bibliotek i hjärtat av centrum är vårt signum och nu har vi möjlighet att rita in och utveckla denna resurs på riktigt. Så låt biblioteket från början ta plats och att anpassa byggnation och arkitektur för att främja den typen av mötesplatser för kultur och bildning.

Det kan handla om att planera för utställnings- och galleriytor, plats för mindre scen och ljudanläggning för boksamtal eller barnteater där Elektron är för stort. Skapa möjlighet för kafé för kulturprogram, bokcirkel, poesikvällar eller berättarstunder för barn. Planera utrymmen där både unga och gamla kan mötas, där samarbeten med skolor, studieförbund och föreningar kan ske. Tillgängliga och inkluderande.

Jag önskar även att planförslaget inkluderar rikligt med gröna ytor – gräsytor, ängsmark, buskar och träd – för att skapa en attraktiv och hållbar miljö där människor trivs, umgås och inspireras.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

244.

Detta förslag speglar inte alls hur jag som Gnestabo tycker att Gnesta centrum bör se ut och vara.

- Bygg INTE högre än 2 våningar
- Ersätt inte gräsmattorna och fontänen i parken/torget med betong som i förslaget
vi vill behålla ett grönt torg
- Behåll och förbättra istället för att riva och bygga 5-6 våningsbostäder där vi idag har Biblioteket, Coop och Strömmentorget

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

245.

Det finns många aspekter som man kan använda för att granska planerna för Gnesta centrum, från de påtagliga ekonomiska, de estetiska, kulturvärden, sättet som de uppfyller behov, hur de tillmötesgå fastlagda kommunala målsättningar, osv, ända fram

till de viktiga sociala funktionerna som våra gemensamma ytor kan underlätta eller försvåra.

Kulturvärden

Kulturen är det som skapar atmosfären på en plats. Årsringarna som visar hur den har kommit till och vad som har hänt under resan fram till idag. Utan årsringar blir en ort rätt själlös. Även om årsringarna blivit slitna eller har vanvårdats, som är fallet på flera ställen här.

Tyvärr har en av de viktiga byggnaderna redan rivits - godsmagasinet som, tillsammans med Stationshuset, gestaltade Gnestas ursprung som stationssamhälle. Den formade också en länk till det bördiga lantbrukslandskapet omkring centralorten, då dess produkter sannolikt passerade godsmagasinet. Förslaget att bygga upp en byggnad som påminner om godsmagasinet är säkert välmenande. Jag upplever det dock som ett hån att en större byggnad, som dessutom kommer att ligga på ett annat ställe, skulle vara någon sorts ersättning för en historisk byggnad. Bättre då att få till en byggnad som fyller avsedd funktion på bästa sätt, som inte tornar upp intill vägen och riskerar att skapa vindtunnelseffekter samt stjäla ljus och solsken.

Därför blir det desto viktigare att bevara eller integrera de element som finns.

- Själva småskaligheten blir då allra viktigast.
- Fontänen i Parken likaså, tillsammans med själva utformningen och de gröna ytorna.

Det stora fönstret i biblioteket är ett tydligt element och rätt typiskt för sin tid och åtminstone den borde bevaras eller åter konstrueras.

- Promenadstråken och mötesplatserna - dessa är själva hjärtat i byn.

Säg vad man vill om Strömmementorget så finns det någon eller några som sitter där eller passerar från tidig morgon till sent på natten. Det är en plats där ungdomarna kan hänga och äldre sitta och se på. Det är en skyddad miljö men ändå blir det en yta där de yrkesverksamma skyndar över och spontana möten kan ske.

Förslaget stänger av gångstråken, skapar vindtunnlar och gör ytorna ovälkomnande.

Estetiken

Estetiska värden är ju svåra att diskutera när mycket handlar om tycke och smak. Personligen skulle jag vara öppen för ett förslag som präglades av en modernare tidsanda, med en blinkning till det förflutna, som exempelvis det relativt nybyggda huset bredvid ICA gör, rödmålad men mer modern utformning och lite lekfullhet.

Estetiken är dock helt klar när bebyggelsen tornar upp över befintlig bebyggelse, skapar slutna rum där allmänheten inte får tillgång, och slätar över allt vad tidigare bebyggelse har uttryckt. Förslaget är inte över huvud taget i skala med övrig bebyggelse och det trappvis ökande byggnadshöjderna döljer inte detta alls.

Estetiken omfattar också hur man uppfattar bebyggelsen och planerna förvandlar en gemytlig och småskalig småstads innerkärna till en ovälkomnande och ointaglig borg

som skapar vindtunnlar och påminner om en förort i Stockholm, något som många som flyttar hit vill just komma ifrån!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

246. [REDACTED]

Vi är några inflyttade Gnestabor som är positivt inställda till utveckling av Gnesta centrum - och vi har tankar om hur förslaget till detaljplan för Centrumkvarteret kan förbättras för att ta vara på det vi uppskattar mest med Gnesta;

Vi önskar att småstadskänslan och den kulturhistoriska miljön bevaras och utvecklas vid nybyggnation. Vi önskar att civilsamhällets olika aktörer ska ges plats att bidra med aktiviteter inom planens område, gärna i lokaler som kan samlokaliseras med biblioteket. Det skulle skapa ett mer levande och inkluderande centrum. Vi tycker att bibliotekets verksamhet bör ges en central och lättillgänglig plats i gatuplan. Vi vill att mer grönska för ro, skugga och biologisk mångfald planeras in i centrum. Dessutom önskar vi att den nya centrumbebyggelsen inbjuder till rörelse och fysisk aktivitet. Eftersom det är en så pass central plats som ska utvecklas i Gnesta är det viktigt att utvecklingen bidrar med positiva förändringar för hela Gnesta och dess invånare.

Synpunkter kring framtagandet av planen

Vi undrar hur förslaget som nu är ute på samråd har tagits fram. Översiktsplanen, vars inriktning ska ligga till grund för samhällsutvecklingen i kommunen, vilar på många viktiga principer. Tyvärr ser vi inte hur de genomsyrar detaljplanen för centrumkvarteret.

När vi läser detaljplanen funderar vi över vilka invånares behov som har legat till grund för utvecklingen av platsen? Enligt vår mening finns det flera prioriteringar som inte synliggörs i underlaget. Förslaget verkar i första hand vara riktat till några andra än invånarna i Gnesta. Vi saknar en analys av vilka det är tänkt ska (ha råd) att bo i området och hur förslaget kommer påverka den sociala hållbarheten, nu och i framtiden. Vi saknar ett barnperspektiv, speglar förslaget de värden som nutida och framtida generationer invånare önskar?

I Gnesta kommuns översiktsplan står det att kommunen tar hänsyn till barnkonventionen. Fyra artiklar har direkt tillämpning i den fysiska planeringen. De fyra artiklarna handlar om barns rätt till dialog och medbestämmande i frågor som rör utformning av livsmiljöer som barnen berörs av. Vi undrar hur kommunen arbetat utifrån detta i relation till detaljplanen för Centrumkvarteret?

I utvecklingen av centrum bör barn och ungas perspektiv komma fram eftersom deras åsikter om platsen kommer påverka hur de använder den under sin uppväxt och i bästa fall i framtiden som vuxna och äldre Gnestabor.

Vi funderar över de som idag bor i bostäderna som finns på platsen - har de involverats, kommer de kunna bo kvar på platsen? De företagare som finns på och runt platsen, vad tycker de, kommer förslaget gynna deras verksamheter?

Vi vill att kommunen säkerställer att fler perspektiv lyfts fram i det fortsatta arbetet med planen. Det finns vedertagna sätt att arbeta med att få in sociala perspektiv och barnperspektiv i samhällsplaneringen, bland annat social konsekvensanalys och barnkonsekvensanalys. Dessa ska tillämpas under hela processen och inte bara som en utvärdering i slutet, men hellre då än inte alls resonerar vi. Vårt förslag är att detta prioriteras som en del av det fortsatta arbetet med utvecklingen av planen.

Synpunkter på själva förslaget:

1. Känns inte som Gnesta!

För stora och höga byggnader i en stil som inte passar in på platsen. De höga byggnaderna innebär en alltför stor förändring av platsen som verkar handla mer om att få ut så många nya lägenheter som möjligt snarare än att bygga ett centrumkvarter för hela Gnesta att trivas i.

2. Bygg inte för trångt och för dyrt

Området mellan husen i centrum uppfattas som trångt och instängt, vilket ger en känsla av ett otillgängligt område mitt i centrum, till för några få, något som inte bidrar till en känsla av gemenskap och trygghet. Hur lirar det med kommunens mål att jobba för ökad social hållbarhet och motverka segregation?

3. Planera för ekologisk hållbarhet och förändrat klimat

Det saknas fri- och grönytor i planen tycker vi. Prioritera detta genom att minska antalet parkeringsplatser. Antalet parkeringsplatser kan minskas om antalet bostäder i nybyggnationen minskar, vilket också skulle bidra till att platsen inte känns överexploaterad och klumpig i relation till övrig bebyggelse. Det känns synd att bygga nya markparkeringsplatser utanför centrumkvarteret. Det bidrar inte till att skapa ett trevligare Gnesta, tvärtom. Satsa på cykelparkering/cykelgarage nära stationen för att minska biltrafiken i och till centrumkvarteret. Det känns också viktigt att värna gång och cykelstråk över Skolgatan. Kanske Torggatan skulle kunna bli bilfri? Att aktivt arbeta för att möjliggöra kollektivtrafik med anpassningskrav till tågavgångar kan också vara ett sätt för kommunen att minska behovet av parkeringsplatser i centrum.

4. Värna den kulturhistoriska miljön som stationssamhälle

Det är viktigt att Gnesta behåller sin egen prägel och inte blir en identitetslös förstad till Stockholm. Bygg istället vidare på den estetik som finns på platsen men i en modern tappning. I översiktsplanen betonas vikten av att utpekade områden med kulturmiljövärden bevaras och utvecklas i den långsiktiga planeringen. Utifrån detta undrar vi hur det kommer sig att kommunen i utvecklingen av centrumkvarteret inte tar hänsyn till rekommendationerna från kulturmiljökonsekvensanalysen?

5. *Låt biblioteket bli platsens hjärta, hjärna och naturliga mötesplats*

Vi anser inte att planen tar full hänsyn till värdet av ett tillgängligt bibliotek. Biblioteket är en verksamhet att värna, lyfta fram och utöka. Vi vill se att biblioteket prioriteras genom att få en central plats i gatuplan.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Planförslaget möjliggör ett mer varierat bostadsutbud i centralt läge, vilket kommunen bedömer kan möta behov hos flera olika målgrupper. Bostadspriser styrs inte direkt genom detaljplan, men ett ökat utbud kan på sikt bidra till en mer balanserad bostadsmarknad.

Avseende verksamhetslokaler är avsikten att stärka centrum som mötesplats som en positiv social konsekvens av planförslaget och skapa förutsättningar för service över tid. Planen utformas flexibel så att olika typer av verksamheter kan etablera sig i kvarteret. Biblioteket kan fortsatt inrymmas.

Planbeskrivningen har kompletterats med en analys av hur planförslaget påverkar barn kopplat till fysisk miljö, trafiksäkerhet, tillgång till service, lek och vistelseytor. Många av de andra frågeställningar som lyfts besvaras i synpunkten till Rädda Gnesta Centrum. Se svar till Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

247. Gnesta Bokhandel och Saras Skaffereri, Stora Torget

Ett nytt kvarter planeras i centrala Gnesta. Många av oss påverkas direkt av förändringar i tillgänglighet, handel, trafikflöden och vardagslivet i centrum. Samtidigt som vi välkomnar en uppfräschning av torget och centrum är det viktigt att förändringarna verkligen stärker, snarare än försvagar, det lokala näringslivet.

Detta dokument samlar några konkreta och konstruktiva synpunkter från perspektivet som näringsidkare, verksamhetsutövare och engagerade medborgare. Förslagen bygger på både forskning och egen praktisk erfarenhet av att bedriva handel, service och verksamheter i Gnesta varje dag.

1. Att bygga fler bostäder i centrum är ingen garanti för ökad handel

Att bygga fler bostäder i centrum på bekostnad av mötesytor i det offentliga rummet riskerar att minska, snarare än öka, antalet kunder och besökare.

Forskning visar att även om invånarna i täta centrala områden blir fler, innebär det inte nödvändigtvis att de handlar lokalt, särskilt om det saknas trivsel, variation eller sociala mötesplatser. Då är sannolikheten högre att de åker till stormarknader eller näthandlar i stället.

Tillgång till flera olika verksamheter, aktiviteter och mötesplatser i en välskött, trivsam miljö är vad som får folk att vilja både bo och handla.

Enligt t ex Jan Gehl, (arkitekt och en av världens mest inflytelserika stadsplanerare,) dras människor till mångfald, inte enbart till boende. För att få liv i ett centrum krävs en blandning av funktioner som t ex :

- små butiker och lokala verksamheter
- kaféer och uteserveringar
- kulturella aktiviteter och offentliga mötesplatser
- grönska och skuggiga viloplatser

Gnestas styrka är förutom det småskaliga och personliga även att vi idag faktiskt erbjuder en imponerande bredd och variation av funktioner för vår storlek. Dessa egenskaper är också vad som lockar hit besökare och kunder från större kommuner där samma typ av upplevelse, personlig service eller mer unika fristående butiker inte längre finns kvar.

Alternativ/förslag

● **Utvärdera först de bostadsprojekt som redan är på gång** Eftersom flera andra bostadsområden i Gnesta redan är planerade eller under utveckling, kanske det vore klokt att först avvakta och se vilken effekt de får: ○ Hur snabbt och lätt fylls de nya bostäderna?

- Vilken typ av bostäder är mest efterfrågade och av vilka målgrupper?
- Vilka områden verkar mest attraktiva för nya invånare?
- Vilka behov och mönster uppstår i takt med inflyttningen?

En uppföljning kan ge kommunen ett bättre underlag för att avgöra *var* och *hur* man bör bygga vidare och vilka insatser som faktiskt stärker Gnestas utveckling på lång sikt. Det är också ett mer resurseffektivt sätt att planera på, som minskar risken för ogynnsamma följd effekter för handel, kultur och utemiljö.

2. Bygg inte fler butikslokaler, satsa på att fylla de befintliga

När bostäder dominerar blir området som sagt lätt privat, tyst och slutet, snarare än levande. Idag står även redan flera butikslokaler i centrum tomma. Att bygga fler lokaler innan vi fyllt de som redan finns riskerar att resultera i att centrum även fylls på med fler tomma, mörka lokaler. Det kommer sannolikt minska känslan av liv och rörelse ytterligare och inte ge någon vidare attraktiv bild av Gnesta eller dess näringsliv.

Alternativ/förslag

Kommunen kan visa större intresse för att ta ansvar för det fastighetsbestånd som redan finns. I flera fall har centrala fastigheter med verksamhetslokaler stått ute till försäljning utan att kommunen visat intresse, vilket lett till att de köpts upp av externa aktörer utan lokalkännedom eller erfarenhet av att äga och förvalta fastigheter. Det har i sin tur bidragit till uppsägningar, tomma lokaler, kortlivade hyresgäster och minskad mångfald i centrum.

I stället för att bygga nya hus med butikslokaler kan kommunen göra stor nytta genom att kliva in som aktiv aktör och underhålla befintliga lokaler, erbjuda långsiktigt hållbara hyresvillkor och underlätta etablering av verksamheter som bidrar till mångfald, attraktivitet och kulturella värden.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Synpunkterna noteras. Kommunens intention är att föra en kontinuerlig dialog med samtliga näringsidkare i centrum och kommer att bjuda in till nästa möte för att fortsätta dialogen.

248. [REDACTED]

Jag skulle gärna se en satsning på Gnesta centrum genom att renovera och förbättra det funktionella centrum som vi redan har. Med byggnader som representerar olika tidsepoker men som låter den omgivande äldre bebyggelsen framstå tydligt. Den som signalerar Gnestas ursprungliga identitet som järnvägssamhälle.

Ett centralt och synligt bibliotek med servicecenter, som syns både från torget och från Storgatan, vägg i vägg med Coop och med närhet till apotek m.m. är en stor tillgång, inte minst för äldre personer, då parkering finns i nära anslutning. Coops läge ger också en trygghet åt centrum genom sina generösa öppettider.

Jag tycker att kommunen borde prioritera att bygga nya lägenheter på andra ställen i Gnesta tätort än just i de absolut mest centrala delarna av centrum. Vem är målgrupp för den typen av bostäder som detaljplanen är tänkt att förverkliga? Att bygga ett slutet bostadskvarter mitt i ett så litet småstads centrum som Gnestas, som ett slutet rum i stället för en öppen arkitektur ökar risken för en känsla av ödslighet.

Om man tänker på de affärslokaler som redan finns i Gnesta centrum och tillför många fler, såsom är avsikten med detaljplanen så har jag mycket svårt att se hur de ska fyllas med bärkraftiga verksamheter. Jag tycker att risken känns överhängande att ombyggnaden i stället slår sönder den mot alla odds levande handel som finns i Gnesta idag.

Strömmementorget är inte världens vackraste plats men eftersom det ändå är relativt ändamålsenligt så är det ändå en plats där människor rör sig. Samtidigt fyller Stora torget (parken) en viktig funktion som en rofylld plats för rast och vila, och som skulle bli ännu bättre med ännu mer grönska än idag. Jag vill också passa på att ge en eloge för hur fint parken sköts!

Att ordna bättre trafiklösningar är bra för att öka kontakten mellan Strömmementorget och Stora torget. Både ur kulturmiljö- och miljöperspektiv tycker jag att renovering och upprustning av de funktionella och fullt fungerande byggnaderna i centrumkvarteret är mer rationellt än att riva och bygga ett nytt kvarter.

Det som är rivet är ju redan förstört men att godsmagasinet revs i stället för att renoveras känns i princip som en stöld av Gnestas identitet som ett klassiskt järnvägssamhälle.

Det var mycket olyckligt och kan inte förstå hur det kunde få ske. Att det kvarter som byggdes på 1960-talet när Marieströmskvarteret revs inte överskuggar den resterande äldre bebyggelsen kanske bara var tur, men det vore ett misstag att nu riva igen och bygga ett högt slutet kvarter som med säkerhet kommer överskugga och påverka Gnestas småstadskaraktär. Resultatet känns mer som en förort till Stockholm än en

småstad med egen karaktär. Ibland tänker jag att Gnesta inte förstår sitt eget värde och inte värnar om det som är unikt just i Gnesta och som faktiskt är det som får människor att vilja flytta hit.

De allra flesta som flyttar hit nämner att dom flyttar hit för lugnet, småskaligheten, lite billigare bostäder (jämfört med storstäder) närheten till kommunikationer, närheten till natur och ett levande kultur- och föreningsliv.

Besökare tycker att Gnesta är vackert och genuint, men jag tror att vi Gnestabor lätt blir hemmablinda och mest ser det som inte funkade, det som är slitet eller som brister på andra sätt. Men den här platsen är fantastisk och jag är väldigt rädd att detta förslag till detaljplan faktiskt kan förstöra mycket av det som är bra i Gnesta.

Om kommunen vill öka inflyttningen så finns det så mycket att göra och utveckla med det som redan är på plats i tätorten. Förslaget känns omodernt och kommer kännas ännu omodernare när det faktiskt är möjligt att genomföra med tanke på vatten- och avloppssituationen i kommunen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Kommunen delar uppfattningen att Gnestas identitet och småskaliga karaktär är viktiga värden. Dessa aspekter beaktas i det fortsatta planarbetet, liksom frågor om gestaltning, skala, kopplingar mellan platser och tillgång till grönska.

Planförslaget möjliggör ett mer varierat bostadsutbud i centralt läge, vilket kommunen bedömer kan möta behov hos flera olika målgrupper. Bostadspriser styrs inte direkt genom detaljplan, men ett ökat utbud kan på sikt bidra till en mer balanserad bostadsmarknad.

Avseende verksamhetslokaler är avsikten att stärka centrum som mötesplats som en positiv social konsekvens av planförslaget och skapa förutsättningar för ett större affärsutbud och service över tid. Planen utformas flexibel så att olika typer av verksamheter kan etablera sig i kvarteret. Biblioteket kan fortsatt inrymmas.

Posthusbyggnaden är i dåligt skick och behöver ersättas. Guldsmedshuset är nu förlagt med rivningsförbud i detaljplanen som säkerställer att byggnaden bevaras. Gällande rivning av övrig befintlig bebyggelse inom planområdet så är det en förutsättning för den nya kvartersstrukturen ska kunna ta form som ger bättre förutsättningar för handel och verksamheter längs Torggatan och Marieströmsgatan. Den nya kvartersstrukturen svarar mot de mål som sattes för centrum om en levande stadskärna i Utvecklingsplanen från 2018.

249. [REDACTED]

Jag motsätter mig byggandet av höga hus i Gnesta Centrum. Jag vill att Gnesta ska fortsätta vara en småstadsideal.

Motsätter mig också att Torggatan ska enkelriktas. Jag ser helst att man rustar upp befintlig bebyggelse. Jag motsätter mig bebyggelse på Strömmentorget och särskilt då

det T-formade huset enligt er plan/skiss. Strömmentorget är en öppen plats som behövs i ett centrum och som bör vara kvar.

Jag förstår och accepterar att det s.k. postenhuset behöver rivas och ersättas, men inte av en byggnad som är högre än den befintliga. Jag och många med mig, har flyttat till Gnesta för att slippa storstad och höghus. Vi vill ha småstadssidyll och inte stadsgator. Så snälla bygg inte bort den.

Jag förstår att det kan behöva byggas fler bostäder i Gnesta, men det finns ju redan planer för Mejerigatan och Vackerby. Det borde räcka. Undrar också varför ni vill bygga så mycket när ni samtidigt säger att det råder utflyttning ifrån Gnesta. Inte logiskt.

Gör ett fint centrum för oss som redan bor här. Lyssna på oss som bor här. Ni är valda av oss; folket. Glöm inte det! Så, rusta upp befintligt centrum, utan att bygga höghus eller ta bort vårt lilla torg. Obs! Stora torget bör döpas om till Stadsparken och få vara just det; en park!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Många av de frågeställningar som lyfts besvaras i svaret till Rädda Gnesta centrum. Se svar till Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

250. Anonym

Passar inte alls in i lilla Gnesta. Varför lägga dessa pengar på sådant när annat kan bli mycket bättre?

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

251.

Jag anser att Gnesta kommer att förfulas, vi kommer förlora känslan av en mysig småstad. Det kommer inte finnas kvar ett levande centrum. Höga byggnader kommer förstöra stadsbilden. Gentifiering, folk med låga inkomster kommer inte kunna bo i centrum, de har inte råd med dyra bostadsrätter.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

252.

Jag är mycket missnöjd med planförslaget.

1. Bevara parken (Stora torget) som inte lämpar sig som torg eftersom det är väldigt blåsig. Parken är grön och mysig och används flitigt under träderna och vid dammen. Ett stentorg med rostigt stål kanske verkar modernt just nu (eller för ett antal år sen men känns redan hopplöst omodernt. Rusta upp parken istället. Sekelskiftestorg bör beläggas med riktig gatsten på de områden som inte är gräs. Husen här är vår bäst

bevarade del av stationssamhället, respektera det och renovera varsamt i samråd med Sörmlands museum.

2. Jag och många med mig vill inte ha bostadshus alls på Strömmentorget. Det är ett väl fungerande torg. Renovera.

3 Bostadshus bör byggas nära men inte i själva centrum, det är ju pyttelitet redan. De hus som är föreslagna är dåligt anpassade till Gnestas själ. De hade dominerat ut den äldre bebyggelsen som utgör stationssamhället och tar inte hänsyn till Länsstyrelsens invändningar. Husen är alltför höga och mer anpassade till förort utan äldre historia.

4. Att ersätta, mot rekommendation och trots protester från många Gnestabor som tycker bevarandet av stationssamhället är viktigt, med en "liknande" byggnad är inte en bra idé enligt mig, eftersom den bara påminner lite och mer ser ut som en köplada.

5. Gnesta bör satsa på varsam renovering och omsorg om de befintliga torg och parker, historiska fasader och gator. Bevara och förfina stationssamhället. Ev. nybyggnation ska stärka detta, inte dominera ut.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Många av de frågeställningar som lyfts besvaras i svaret till Rädda Gnesta centrum. Se svar till Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

Strömmentorget kommer att minskas till sin utbredning men fortsatt fylla sin funktion som central mötesplats. Det kommer fortsatt att innehålla grönska och sittplatser medan scenen föreslås att flyttas till Stora torget. Vid julmarknaden och andra evenemang kan Strömmentorget rymma marknadsstånd och andra tillfälliga aktiviteter.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för aktuell detaljplanen. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen.

253. Anonym

Marieströmskulverten är inritad på tidigare detaljplaner. På den nya plankartan borde Marieströmskulverten få skydd / status så att det går att underhålla den.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Detaljplanens nuvarande utformning innebär att Marieströmsgatan planläggs som allmän plats, Gågata. Det hindrar inte underhåll av Marieströmskulverten.

254. Anonym

Här i Gnesta vill vi behålla vår småstadskänsla. Katastrof det ni har planerat. Alldeles för höga hus. Blir instängt och mörkt och känslan av småstad försvinner totalt. Tänk om och gör rätt. Vi vill ha mera grönområden, parker, torg inte färre. Vi vill ha fina

blomsterplanteringar, träd och grönt. Ytor för oss Gnestabor att umgås på. Vi vill inte ha privata innergårdar där det tidigare varit allmänna torg. Vi har problem med vatten och avlopp i Gnesta. Ska det byggas om bygg lägre hus i gammal stil. Titta på hur andra småstäder har gjort. Bygg i trä gammal stil Tänk om och gör rätt. Förstör inte Gnesta totalt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Många av de frågeställningar som lyfts besvaras i svaret till Rädda Gnesta centrum. Se svar till Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

255. [REDACTED]

Om politiker och tjänstepersoner kunde sluta inbilla sig att Gnesta är en förort till Stockholm. Gnesta är landsort! Har det överhuvudtaget gjorts utredning på hur folk vill bo? Det finns gjorda undersökningar som man kan ta del av.

Har det gjorts någon kalkyl på vad ev. lokaler hamnar på i hyra? Har det gjorts undersökningar på om någon är intresserad av affärslokaler med förmodad hyra? Centrumdöden: Googla, finns massor med centrum som står halvtomma.

Parkering: Tror att ni tänker fel, när ni inbillar er att folk inte har bil, utan åker tåg. De flesta hushåll behöver t.o.m. två bilar för att klara av vardagen, när man bor i Gnesta. Om det flyttar in barnfamiljer i området och behöver lämna på förskola innan jobb?? Som exempel, Bryggeriholmen, planerade parkeringar har väl behövts utökas. Margreteredalsvägen/Järnvägsgatan-området, har ofta läst om parkeringsproblem. Tänkta området Mejeritomten, verkade inte så många parkeringar planeras feltänk.

Bostadsbrist?? Man kan läsa i tidningarna att nybyggda lägenheter står tomma, brist på intresserade. Kolla Järna och Nyköping. Finns det intresse från byggföretag? Annars är ju planering och pengar bortkastade. Bygga trångt och högt är nog inte framtiden för Gnesta! Bygg inte sönder Gnesta i jakten på tänkta skatteintäkter, kan bli tvärt om. Vackerby Trädgårdsstad var väl en bra en bra plan för ett växande Gnesta.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Kommunen noterar synpunkterna. Frågor om hyresnivåer och marknadsefterfrågan påverkas i hög grad av det allmänna marknadsläget och hanteras i huvudsak av exploatörer och fastighetsägare.

Detaljplanens syfte är att skapa planmässiga förutsättningar för ett levande centrum med möjlighet till handel, service och verksamheter i attraktiva lägen. En variation av lokalstorlekar och flexibilitet i användning möjliggör anpassning över tid utifrån efterfrågan. Kommunen bedömer att ett centralt läge med god tillgänglighet och ett stärkt kundunderlag bidrar till långsiktig attraktivitet för verksamheter. Avsikten är att stärka centrum som mötesplats som medför en positiv social konsekvens av planförslaget och skapa förutsättningar för ett större affärsutbud och service över tid. Planen utformas flexibel så att olika typer av verksamheter kan etablera sig i kvarteret.

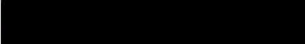
Parkering ska anordnas till nya bostäder i enlighet med kommunens Parkeringsplan (antagen 2024).

256.

Förutom strandpromenaden är "pendeltågsparken" det som ger Gnesta ett välkomnande uttryck där folk sitter i skuggan och äter sin lunch mm. Rusta upp den som den är! De nya höga bostadskolosserna är hemska! Bevara torget och bygg högst 3 våningar höga hus runt torget!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

257.

Jag tycker först och främst att ni ska lyssna på opinionen, de är kunniga och insatta människor. Deras åsikter är vettiga och viktiga för oss Gnestabor.

I en allt mer utarmade planet är det av stor vikt att både bevara och nyplantera så mycket grönt som möjligt och minst lika vikt att se till att vi som bor här har maximal möjlighet till utveckling och ett rikt socialt liv. Allt för att människa vara i balans och må bra. Då behövs det öppna och fria platser att vistas på.

Inga höghus i centrum och inga slutna innergårdar, det är inte så lockande att gå runt. Fram för öppna ytor.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

258.

Vi har idag ett Centrumkvarter som fungerar bra för oss som bor i Gnesta. Det är nära till allt med torg, bibliotek, service och små, mysiga affärer.

Jag tycker att Gnestas mest centrala plats ska fortsätta vara till för oss som bor här. Vi vill fortsätta ha ett mysigt centrum där vi kan uträtta våra ärenden, gå på julmarknad, träffa våra grannar och låna våra böcker.

Det finns många avskräckande exempel på renoveringar av centrum i småstäder. Butikshyrorna blir ofta väldigt höga och för att ekonomin ska gå ihop bygger man alldeles för högt och utan känsla för den omgivande historiska bebyggelsen.

Risken är stor att det projekt som nu planeras i Gnesta leder till att handel och folkliv faktiskt försvinner när biblioteket och servicecenter omlokaliseras och handeln inte har råd med hyrorna.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

259. Anonym

Jag vill inte absolut inte ha något stort bygge i vårt centrum med höga hus och inbyggd gård. Den ska bevaras som den är, om det ska byggas något så ska det vara öppet och luftigt, mer åt en småstadsideal. Det ska finnas plats för julmarknaden och liknande och fina mötesplatser för folk att trivas i. Så för mig är det ett stort NEJ till det som visats.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

250.

Jag önskar ett öppet Gnesta centrum som har lätta ytor att mötas på och ta del av byns butiker och utbud. Jag önskar ett centrum som bjuder in till mer aktivitet och verksamheter som skapar möten, mening och näring. Jag önskar ett Gnesta som går i fronten av hållbarhet och en integrerad landsbygd där alla generationer och människor välkomnas och naturligt får plats. Det anser jag kommer överlägset attrahera fler till vår lilla by och öka värdet på allt. Jag önskar ett bibliotek och bibliotek! Jag önskar att man gör det lättare för verksamheter att öppna lokaler i Gnesta så man vill gå runt där och handla och ta del av de lokala verksamheterna.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

261.

Jag tycker planförslaget är helt fel och skulle störa den trevliga känslan som nu är i centrum. Behåll det som det är eller gör mysigare och mer grönska; inte höghus och betong/asfalt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

262.

Jag är 14 år och bor i Gnesta. Jag vill skriva till er om biblioteket och varför det är viktigt att det inte görs om till något mindre. Jag går dit flera gånger i veckan, ofta efter skolan för att plugga, men också för att låna böcker eller bara ha en lugn plats att vara på. För mig är biblioteket en av de viktigaste platserna i Gnesta. Det är lugnt, tryggt och öppet för alla. Jag sitter där och pluggar när det är svårt att koncentrera sig hemma, och det finns plats för både mig och andra som vill läsa, skriva eller bara ta det lugnt en stund. Det är också där jag hittar nya böcker som får mig att vilja läsa mer, både för skolan och för att jag tycker det är roligt.

Det gör mig orolig att biblioteket inte har någon uttänkt plats i det nya centrumet och att det riskerar att bli mindre än det är nu. Redan nu kan det ibland vara ganska fullt vid borden, särskilt efter skolan. Om biblioteket blir mindre, kommer det inte längre finnas plats för alla som använder det. Det kommer bli svårare att plugga där, och färre böcker får plats. Kanske försvinner till och med vissa av de delar som är viktiga för oss ungdomar.

Biblioteket är en av få platser i Gnesta där man får vara utan att behöva betala något, där man inte måste köpa fika eller ha något särskilt ärende. Om det krymper så mycket att det inte längre kan vara den mötesplats det är idag, förlorar vi något som är jätteviktigt för unga, särskilt för oss som inte har så många andra ställen att gå till.

Jag hoppas verkligen att ni tänker om. Att utveckla centrum borde betyda att man satsar mer på biblioteket? inte gör det mindre. Det behövs mer plats för unga som vill läsa, plugga eller bara få vara, inte mindre. Tack för att ni lyssnar.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Biblioteket kommer fortsatt att kunna inrymmas i centrumkärnan. Detaljplanen ger byggrätt för biblioteket inom hela detaljplaneområdet.

263.

Nyss inflyttad till Gnesta kan jag vittna om att det var småskaligheten som jag tilltalades av. Att kunna promenera runt i den trivsamma miljön, bland gröna ytor och små torg? träffa på människor som är på platsen, pratar och umgås.

Om man river och bygger höga hus på denna fina plats blir ju allt som vilken stad som helst, lika opersonligt som på många andra ställen. Jag hoppas och önskar att Gnesta ska få förbli som det är? Trevligt och småskaligt!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

264.

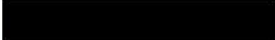
Som Gnestabo är jag mån om vårt fina lilla samhälle. Gnesta är som en liten småstad när den är som bäst! Här finns det mesta; butiker, torg, grönområden, restauranger, tågstation, bibliotek, vårdcentraler, bagerier och fik, och dessutom bostäder? Allting i ett harmoniskt samspel, som det känns.

Om man ska riva de låga trivsamma husen, hota att ta bort grönområden och torg, som bidrar till att invånarna interagerar med varandra, är jag rädd att Gnesta blir som så många andra små, och stora, samhällen blivit? döda.

Som det är nu så lever verkligen Gnestas kulturliv, och platsen är attraktiv! Med högre hus kommer det en instängdhet och en opersonlighet som kommer att göra Gnesta till något helt annat än det är idag. Låt oss behålla vårt fina Gnesta!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

265.

Låt oss bygga våra bostäder i utkanten av centrum. Gnestas kärna är bra som den är, det räcker med de bostäder som redan finns här. De blandar sig väl med våra butiker, allt ryms i en bra balans. Om vi ska riva och bygga högre hus hotas våra grönområden och sociala platser som torget.

En idé vore att bygga nytt för Coop på platsen där Auktionshuset stod, och sedan göra den nu befintliga Cooplokalen till ett slags kulturcentrum ihop med biblioteket. Gnesta har ju ett rikt kulturliv som skulle få möjlighet att blomstra ytterligare med en sådan satsning.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

266.

Jag är emot att bygga ytterligare byggnader på Strömmentorget där det inte är några byggnader idag (byggnaderna h202 och h302 i skissen). Det är viktigt att ha kvar känslan av öppenhet där Strömmentorget är. Strömmentorget är en viktig samlingsplats.

Jag tycker absolut inte att man ska ha en stängd innergård på Strömmentorget. Jag är emot att ta bort grönytorna på Stora torget. Jag tycker det är ok att riva det som kallas posthuset och Coop/bibliotekshuset och bygga nya byggnader på dessa platser.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

267. Anonym

För mig som högutbildad, nyinflyttad boende i Centrala Gnesta, med barn i skolåldern, är det absolut viktigaste att det finns centrala, trygga, inspirerande och välutvecklade samlingsplatser som är tillgängliga för alla medborgare. Platser där barn kan träffas, leka, uppträda med dansgrupper och körer (och höras! Vilket kräver att det inte är för bullrigt med ljud från bilar), där demonstrationer, manifestationer och försäljning kan äga rum. Strömmentorget fyller en enormt viktig funktion i Gnesta då det är den enda centrala samlingsplatsen där det går att prata i normal samtalston. Torgytan skulle dock kunna förbättras avsevärt och bli mycket trevligare. Men att bygga om denna plats till en semiprivat innergård känns som ett otroligt omodernt och kortsiktigt förslag.

Satsa istället på ett större bibliotek och skapa gärna i samband utökade platser för barn och unga, tex som man gjort i det nya Futurum i Järna där biblioteket delar lokaler med kulturskolan, fritidsgården och föreningslivet. Att placera dessa verksamheter i

centrum och ge bibliotek, kultur och barn och unga första tjing på A-läget skickar en stark signal om vilket samhälle Gnesta vill vara och vilka värden man prioriterar. Det skulle garanterat väcka mycket större framtidshopp och locka till större inflyttning än om man prioriterar privata bostäder och kortsiktiga vinster för bostadsbolag.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

268. Anonym

Jag har hört att andra kommuner haft folkomröstning i liknande viktiga frågor om centrumutveckling, det skulle vara fint att känna att Gnesta kommun tog invånarnas åsikter på samma allvar.

Det skulle vara en mardröm om Gnesta centrum om 10 år bestod av mestadels tomma och igenbommade butikslokaler. Satsa i stället på öppna och inkluderande verksamheter som lockar medborgarna till att visas i centrum, tex utvidgat bibliotek med café, ungdomsavdelning, ungdomsmottagning, fritidsgård, kulturskola, scener, replokaler, föreningslokaler, öppna verkstäder med mera.

Tänk vad underbart om Gnesta skulle frontas av ett eget kulturhus! Ta inspiration av andra orter som gjort liknande resor, det finns massor av inspirerande, och avskräckande exempel! Platser där man bittert ångrat att man rev (tex Klarakvarteren i centrala Stockholm där man var för snabb när man gjorde plats för bankkontor och butiker och skapade ett centrum som bara har öppet kontorstid vilket ledde till ökad prostitution och droghandel kvällstid.) Och platser där det istället blivit mångårig framgång. (Titta tex på Skövde Kulturhus och vad denna plats betytt för Skövdes utveckling och samarbetet inom kommunen.)

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

269. [REDACTED]

Jag anser att de senaste planerna som framkommit har missat hela idén om hur och vad folk vill ha som samlingspunkt i sitt samhälle. Även om husen i slutändan skulle se fina ut (vilket de senare byggnationerna i Gnesta kanske inte pekar mot) och praktiska butiker skulle finnas i bottenvåningarna, så är det ingen som helst tvekan om att hela centrumkvarteret byggs bort från Gnestainvånarnas tillgång. Det kommer bli en innergård till ett bostadskvarter. Och det kommer tillhöra de boende. Och så kommer det förbli i all framtid.

Istället kommer nu hela centumpunkten flyttas, och minimeras till Stationstorget som är den enda grönpunkten vi har centralt. Den planeras också att byggas bort, plattas till och betongifieras. Det kommer bli aptrist, för även om det är enklare och billigare att sköta så är det dött.

Centrumkvarteret måste fortsätta vara en centrumpunkt och jag tycker, med både kraft och kräm att Gnesta skall satsa på att fortsätta hålla ett torg, givetvis ombyggt, med en samlande verkan, uteserveringar, kulturhus etc. istället för vad som kommer bli ett svårt repellerande bostadskvarter.

Framför ögonen har jag exempel som Tumba, Nykvarn och andra "pendlingspopulära" orter som totalt byggt bort sin karaktär och satsat på OptimalPragmatism. Vilket får själen att dö.

Gnesta har helt fantastiska möjligheter att utvecklas till något, om inte unikt, så åtminstone väldigt särskilt. Det var den känslan som fick oss att flytta hit för 12 år sedan. Bygg inte bort den chans vi har till charm i orten.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

270. Anonym

Jag tycker inte att centrumplanerna kommer att vara bra för upplevelsen, flödet, gemenskapen eller stilen Gnesta.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

271. Anonym

Jag tycker det är bra att vi äntligen får till ett verkligt förslag på ett nytt centrum i Gnesta. Det ser trevligt ut och jag som handlare önskar främst att det kommer finnas parkeringsplatser runt om med 4 timmars parkering för kunderna. Nu håller vi tummarna för att det blir av någon gång också.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Parkeringsplatser kommer fortsatt att inrymmas längs Torggatan, Tingshusgatan och Storgatan men kommer att minska något i antal i och med gatornas nya utformning. Som kompensation planeras en ombyggnation av den större parkeringsplatsen norr om Storgatan i anslutning till spårområdet.

272. Anonym

Jag uppskattar att det finns planer på att rusta upp det slitna centrumkvarteret i Gnesta. Prioriterat för mig och min familj är först och främst att biblioteket har en fortsatt central placering. Det är även viktigt att behålla "småstadscharmen" samt att främja grönska och därmed både klimatanpassning i form av svalka samt biologisk mångfald. Förslaget som det ser ut nu är väldigt "betongstarkt" vilket inte gynnar ovan. Det är också viktigt med en öppen och välkomnande social yta som är tillgänglig för alla.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Detaljplanen medger byggrätt för lokaler i bottenplan av ny bebyggelse, vilket innebär att kommunal service i form av bibliotek, medborgarkontor och turistbyrå är verksamheter som kan ta plats i ny bebyggelse.

Strömmentorget kommer att finnas kvar men minskas till sin utbredning. Det kommer fortsatt att innehålla grönska, sittplatser och fylla funktionen som central mötesplats i stadskärnan.

273.

Att Posten-huset och Coop/biblioteket rivs är bra! Dessa byggnader har passerat bäst före datum och bör ersättas men något snyggare. Att bygga på "andra" sidan av Torggatan, dvs där Coops parkering är idag, är bra. Det gör Torggatan till en riktig affärsgata.

5 våningshus passar inte! Om Posten huset rivs kommer nuvarande hus runt Strömmentorget att ha max 3 våningar. Det är lagom för Gnesta Centrum. Det absolut viktigaste är det estetiska och att arkitekturen passar med övriga byggnader som definierar Gnesta (stationshuset & hotellbyggnaderna). Det är enkelt att rendera bilder som ser bra ut, Verkligen blir lätt en annan. Som boende intill Thuleparken såg jag renderade bilder på de 2 punkthusen som uppfördes vid Thulegatan. Bilderna såg bra ut. De färdiga byggnaderna blev 2 betongkolosser.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Svar om bebyggelsens utformning och höjd, se svaret till synpunkt 15. Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

274.

Som både boende och företagare i Gnesta vill jag uttrycka mitt positiva stöd för den pågående och planerade centrumutvecklingen i kommunen. Jag ser detta som en oerhört viktig del av Gnestas framtid - både som bostadsort och som plats för företagande och lokal utveckling.

En levande och tillgänglig centrummiljö skapar bättre förutsättningar för det lokala näringslivet, föreningslivet och inte minst för alla invånare. För oss företagare innebär det ökad synlighet, fler besökare och möjligheter att växa och investera lokalt. Det gynnar hela Gnesta - både ekonomiskt, socialt och kulturellt. Fler kommer vilja flytta till Gnesta vilket ger mer tillgänglig arbetskraft på hemmaplan, det i sin tur säkrar att befintliga verksamheter och företagare stannar kvar.

Särskilt viktigt är detta för Gnesta som en ort för tjänsteföretag. Med ett attraktivt centrum stärks möjligheterna för konsultverksamheter, serviceföretag och andra aktörer inom tjänstesektorn att både etablera sig och utvecklas här. Ett mer levande och tillgängligt centrum bidrar till ökad efterfrågan, bättre kundflöden och en starkare lokal marknad.

Jag ser mycket positivt på alla insatser som gör centrum mer trivsamt, tryggt och tillgängligt. Det är viktiga steg för att skapa ett Gnesta där människor vill stanna, etablera sig och bidra. Genom att utveckla centrum stärker vi också Gnestas identitet och framtidsanda. Jag uppmuntrar kommunen att fortsätta prioritera denna fråga och att involvera både boende och företagare i den fortsatta processen. Centrumutvecklingen är inte bara en investering i miljön och handeln - det är en strategisk satsning för hela ortens långsiktiga framtid. Jag står gärna bakom den men EN önskan endast:

Det gäller tankarna om att förlägga en Coopbutik på gamla auktionisten. Det ser jag som utmärkt plats för att välkomna resande till Gnesta med ett resecentrum istället. Man bygger en mindre byggnad som inhyser ett Resecentrum för Gnesta Kommun, men som även innefattar små köpbodar (som kan hyras säsongvis) för att på så sätt möta det ökade behovet under vissa perioder under året då många gäster befinner sig i Gnesta. Även inhysa en restaurang med uteservering. Vi får då en mer öppen utsikt mot sjön och frösjöområdet som ger en otroligt fin och naturlig bild av Gnesta och ett otroligt fint "välkomnande" för resande som anländer. Bonus är också att vi får en del korttidsparkeringar och slipper trängsel med lastbilstransporter som Coop annars skulle innebära. Etablering för Coop kan göras i Sigtunaområdet som ger ett lyft även i den delen av Gnesta utan att det på detta sätt på nåt vis inverkar på centrumhandeln. Vi får vinningar på flera håll på detta sätt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Byggrätten inom den tidigare godsmagasintomten som åsyftas i synpunkten är planlagd för centrumverksamhet och handel, vilket innebär att de olika typer av verksamheter som föreslås inom fastigheten är möjliga att etablera. Kommunen har sett att det är en lämplig plats för livsmedelsbutik och beskriver detta i detaljplanen, men byggrätten är flexibel gällande användning och möjliggör för att andra verksamheter kan inrymmas tillsammans med eller istället för livsmedelsbutik.

275. [REDACTED]

Jag förstår att man vill riva gamla posthuset. Men i övrigt förstår jag inte hur man tänker. Det är för högt, för tätt, och helt utan plan för hur kommunal verksamhet som bibliotek ska få plats (som har jättetrevliga lokaler idag). Vidare är jag höst frågande till om det finns underlag för uthyrning av dessa butiker i bottenplan som sannolikt kommer ha en betydligt högre hyresnivå än motsvarande lokaler i äldre hus har idag. Vidare förutsätter jag att man i demokratisk anda inte går vidare med detta innan nästa val så Gnestas invånare får säga sitt på riktigt.

Att bygga för ett fåtal eventuellt inflyttande personer istället för att bygga för Gnestas befolkning idag är en sorglig utveckling. Eftersom parkeringen som nu finns bakom Konsum inte verkar behövas föreslår jag att man istället gör ett grönområde där, kanske en mindre lekplats. Men framförallt behöver vi mer grönytor i en framtid som riskerar att bli både varmare och blötare! Sammanfattningsvis: gör inte misstaget som många andra kommuner gjort att bygga kortsiktigt och ta bort själ och hjärta! Se på

miljonprogrammen, bara för att det finns lägenheter att bo i betyder det inte att folk kommer vilja bo där om man inte har tänkt igenom utformningen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

276.

Enligt mig låter det oerhört dumt att bygga bort delar av det offentliga rummet i Gnesta centrum och omforma det till slutet bostadskvarter med "privat" innergård. Att dessutom bygga så pass höga och kompakta hus i ett centrumkvarter med Gnestas utformning ser jag kommer att skapa disharmoni estetiskt med en skymd stadsvy och "trång" gatubild som även kan komma att skugga ner gata och torg.

Jag ser en stor risk att kostnaderna för projektet kommer att fördyra för småhandlare och generera höga lägenhetspriser. För vem planerar man att bygga och till vilka kostnader?

En omformning av centrumkärnan bör istället planeras så att den stärker den genuina småstadskänslan, Gnestas unika karaktär och genererar ett ökat offentligt utrymme. Istället för att minska ner/bygga bort centrumkvarterets befintliga offentliga platser, såsom Strömmentorget, bör man tvärtom utveckla och utöka dessa till förmån för människors möjlighet att mötas och samverka.

Jag ser det ytterst viktigt i utvecklingen av Gnesta centrum med en tydligt inkludering och möjliggörande av kulturutövning såsom kulturhus och bibliotek. Rimliga lokalhyror för att gynna småskalig handel och offentlig service och verksamhet. Samt byggnader som harmonierar mer med Gnesta småstadskaraktär än de som utgör nuvarande förslag.

Gnesta centrala delar ska vara en offentlig inbjudande plats som gynnar alla, både boende i Gnesta och besökande utifrån. Jag stämmer in med "Rädda Gnesta centrum" krav om att "För att få en demokratisk förankring ska ingen detaljplan eller bindande beslut om centrumkvarteret fattas innan valet 2026".

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Många av de frågeställningar som lyfts besvaras i svaret till Rädda Gnesta centrum. Se svar till Rädda Gnesta Centrum på sidan 46.

277.

Jag vill inte bygga om centrum alls. Jag har flyttat hit med mina barn för att slippa betongcentrum som det redan finns så mycket av på andra ställen. Snälla hoppa över den där planen och se till att det finns bra vatten och tåg till exempel. Centrum är bra som det är men tågen och vattnet är under all kritik. Tänk om tänk rätt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

278. Anonym

Jag är inte förtjust i förslaget eftersom Gnesta helt enkelt inte behöver fler bostadsrätter. Särskilt inte nybyggda dyra sådana. De lägenheter som säljs tar tid innan de får köpare. Varför skulle nya bostadsrätter sälja snabbare?

Mina föräldrar bor på en ort i Västra Götaland där det byggts för många bostadsrätter (och hyresrätter) de senaste 15 åren. Många står tomma nu, trots pendlingsavstånd till Göteborg. Det sänker hela orten på flera sätt. Jag hoppas att Gnesta inte kommer gå åt det hållet. Bostäder precis mitt i centrum är sällan en god idé.

Jag hoppas att kommunen lyssnar på medborgarna i den här frågan. Väl mött!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

279.

BEVARA STRÖMMEN TORGET med scenen

BEVARA STORA TORGET med gräsmattan kvar.

Bygg det planerade bostadshuset längre bort från Centrum. Jag tror inte pendlare vill flytta till Gnesta för att bo precis bredvid tågstationen!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

280.

1. Tänk småstad för att attrahera boende/inflyttade. Lägre bebyggelse, glada vänliga färger, öppenhet. Bryggeriholmen utmärkt exempel, likaså nybyggnation i Mariefred o Strängnäs.

2. Behåll dagens Stora Torg med grönytor, träd, rabatter, bänkar o fontän. Bland det finaste vi har i Gnesta. Vi sitter ofta där o äter lunch. Mycket behagligt. Lekplatser finns det redan gott om i Thuleparken. O ev torghandel finns redan utrymme för även om det känns otidsenligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

281. [REDACTED]

1. Strömmentorget Byggnaderna är inte av småstadsideal.
2. Hela Strömmentorget försvinner. Ska det göra detta så måste torget ersättas på annan plats. Till exempel busstationen vilken är både ful och för stor. Bygg ihop Stora torget med busstationen.

Det kanske också skulle kunna flytta Storgatan på andra sidan av stationen vilket ger plats åt park och mer yta till bostäder och affärer. Det vore också trevligt med en staty i parken av någon känd Gnestabo, till exempel Gnesta-Kalle.

På stora torget som för övrigt är det minsta torg jag sett i någon stad, bör det finnas scen, café med uteservering och en scen. Kan man ta busstationen till park så kan man bygga igen Strömmentorget. Bifogar några bilder på hur jag vill att det ska se ut.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

282.

Jag är 17 år. Jag tycker att mitten av centrum ska renoveras. Men jag vill inte se ett centrum med höga betonghus! Det vore fint med låga hus i gammal stil och att det får vara mer öppet och luftigt. Sen hörde jag att parken inte längre ska ha gräsmatta och att det ska bli betong och trappor! Det låter jättefult och tråkigt. Jag och mina kompisar brukar sitta på gräset och fika där. Mina kompisar ifrån Stockholm tycker att det är så mysigt där med gräset när de kommer med tåget. Rusta upp och renovera men förstör inte centrum snälla!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

283.

Jag är 15 år och tycker att de är ett väldigt dåligt förslag på byggnader som ni vill bygga. Ni kan riva posthuset dom är sunkigt och Coop affären. Men absolut inte dom höga jätteklumpiga husen och inte så många.

Jag vill också ha kvar gräsmattor i parken! Kanske mera träd bort mot hotellet från parken. Jag vill att Gnesta ska vara fint! Jag kan hjälpa till att klippa gräs om ni tycker att det är jobbigt och vill ha betong.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen. Väldigt fint att du vill hjälpa till med gräsklippandet.

284.

Yttrande 1

Jag vill framföra kritik mot det förslag till utveckling av Gnesta centrum som nu ligger ute på samråd. Förslaget står i direkt konflikt med den kulturmiljöanalys som kommunen själv har låtit ta fram. Analysen fastslår att stadskärnan, särskilt området kring stationen, utgör ett riksintresse för kulturmiljövården. Det är därför anmärkningsvärt att planförslaget går emot flera av de grundläggande rekommendationerna i denna analys.

1. En central fråga gäller byggnaders skala och volym. Den föreslagna bebyggelsen med hus i fyra till sex våningar är inte anpassad till den historiska stadsbilden, där låga hus och öppna stadsrum präglar platsen. Kulturmiljöanalysen betonar vikten av att bevara en människoskala och att ny bebyggelse ska anpassas till det befintliga formspråket. Trots detta föreslår kommunen höga, slutna kvarter som kommer att dominera stadsrummet, skapa skuggiga miljöer och försämra tillgängligheten till offentliga ytor.

2. Vidare är den slutna kvartersstruktur som föreslås problematisk. Analysen understryker betydelsen av öppna ytor, tydliga gångstråk och integrerade offentliga platser. I förslaget ersätts detta av privata innergårdar och stängda bottenvåningar, vilket minskar tillgängligheten och försvagar centrum som mötesplats. Flytten av biblioteket och Coop till andra delar av staden riskerar dessutom att slå ut viktiga verksamheter som idag skapar liv och rörelse i centrum. Detta går tvärtemot kulturmiljöanalysens rekommendationer om att stärka det historiska navet genom att bevara och utveckla de funktioner som redan finns där.

3. Ett annat allvarligt problem är bristen på transparens i planeringsprocessen. Trots att kulturmiljöanalysen varit känd sedan 2023, finns det få tecken på att dess innehåll har väglett den konkreta gestaltningen av det nya centrumförslaget. Kommunen har inte på ett tillfredsställande sätt redovisat hur analysens slutsatser omsatts i planförslaget. Det är ett tydligt demokratiskt problem när viktiga planhandlingar hålls tillbaka under lång tid, samtidigt som beslut om stadens framtid tas utan verkligt inflytande från medborgarna.

Gnesta är en ort med stark lokal identitet och ett kulturhistoriskt värde som måste bevaras. Den planerade förtätningen och privatiseringen av centrala ytor riskerar att sudda ut just det som gör Gnesta unikt. Det finns inget motsatsförhållande mellan utveckling och bevarande, men det kräver en varsam hand och en vilja att lyssna till både professionella analyser och invånarnas kunskap om sin plats. Jag uppmanar därför kommunen att omarbeta förslaget i grunden, så att det står i överensstämmelse med kulturmiljöanalysen och stärker Gnesta som en levande småstad med en tydlig historisk identitet.

Yttrande 2

Jag är över 80 år gammal och har tyvärr svårt att gå längre sträckor. Därför vill jag lämna mina synpunkter på förslaget till ny centrumplan, som jag tycker inte alls tar hänsyn till oss äldre eller personer med begränsad rörelseförmåga.

Idag är det en stor trygghet för mig att biblioteket, apoteket och Coop ligger nära varandra. Jag parkerar bilen en gång, gör mina ärenden och kan sen åka hem utan att bli alltför trött eller få ont. Det fungerar bra. Men enligt det jag har sett i förslaget ska det bli färre parkeringsplatser i centrum, samtidigt som man planerar att flytta eller göra om funktioner som idag är viktiga för oss som bor här? särskilt Coop och biblioteket. Om det blir längre mellan butiker, apotek och bibliotek kommer jag tvingas ta bilen flera gånger och leta parkering varje gång. Det är inte bara krångligt? det är också en säkerhetsrisk för mig.

Jag är också orolig över att det byggs höga och täta bostadshus där det idag finns luft, sikt och öppenhet. Det kan kännas instängt, och det är inte så jag minns Gnesta. Jag förstår att man vill utveckla centrum, men jag tycker det borde göras med omsorg om dem som redan bor här, särskilt oss äldre. Vi är många som är beroende av att kunna ta oss fram enkelt, utan att tvingas gå långa sträckor eller oroa oss för var vi kan ställa bilen.

Det talas ofta om att bygga ett levande centrum? men för vem? Om det nya centrumet blir svårtillgängligt för äldre och funktionsnedsatta, då är det inte levande för alla. Jag hoppas innerligt att ni tar med våra behov i det fortsatta arbetet. Att utveckla är bra - men att glömma bort de som redan bor här är inte rätt väg framåt.

Yttrande 3

Jag vill uttrycka min djupa oro och starka kritik mot förslaget att bebygga den mest centrala platsen i Gnesta med ett slutet bostadskvarter. Det är ett allvarligt misstag att ta den mest värdefulla och tillgängliga marken vi har - mitt i centrum, intill torget, stationen och biblioteket – och göra den till en privat innergård för ett fåtal, istället för en öppen plats för alla Gnestabor.

Gnesta är en liten ort där centrum fortfarande fungerar som en naturlig mötesplats. Här handlar vi, går till biblioteket, ses spontant och känner igen varandra. Det är just den öppenheten som gör Gnesta levande. Att då föreslå en stadsstruktur där centrala ytor kapslas in bakom fasader, med slutna kvarter och bostäder med privata gårdar, är inte bara ett brott mot kulturmiljön – det är ett svek mot den gemenskap och tillgänglighet som Gnesta bygger på.

Offentlig mark i centrum är inte något vi ska ge bort lättvindigt till privata exploatörer. Det är en resurs för hela samhället. Istället för att stänga ute människor borde vi utveckla platsen med fler öppna ytor, gröna rum, verksamheter i bottenplan och gångstråk som binder samman centrum. Ett slutet kvarter, som det nu föreslås, riskerar att döda flödet av människor och skapa barriärer där det borde finnas rörelse, kontakt och liv.

Det är också värt att fråga: vem byggs detta för? Är det för de som redan bor här, eller för framtida köpare med råd att betala för ett boende i det som en gång var Gnestas offentliga hjärta? Vad förlorar vi – och vad får vi tillbaka? Svaret, som det ser ut nu, är att vi förlorar en gemensam plats och får en murad tystnad tillbaka.

Jag uppmanar kommunen att tänka om. Ta inte centrum ifrån invånarna. Utveckla det – men gör det med öppenhet, tillgänglighet och respekt för platsens själ. Gnesta förtjänar ett centrum för alla, inte en privat gård i hjärtat av staden

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan

utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön.

Kulturmiljöanalysen av planförslaget inför samråd och kulturmiljöanalysen av planförslaget inför granskning utgör bilagor till detaljplanen och är offentliga handlingar som är tillgängliga att ta del av. Detaljplanen tas fram i enlighet med lagstadgad planprocess, det vill säga att detaljplanen ställs ut på samråd och granskning innan antagande. Det innebär att medborgerliga rättigheter att ta del av och tycka till om planförslaget tillgodoses under processens gång.

Nya allmänna platser kommer att utformas tillgängliga, det vill säga att det kommer att finnas gångstråk utan nivåskillnader där det är lätt att ta sig fram med hjälpmedel av olika slag. Parkeringsplatser kommer att finnas kvar i Torggatan, Tingshusgatan och Storgatan men minska något i antal. Var verksamheter kommer att vara lokaliserade kan inte styras med detaljplanen, men kommunens intention är att bibehålla biblioteket centralt då det är en viktig centrumfunktion och mötesplats.

Detaljplanen möjliggör en utveckling av Gnestas centrum med målsättning att uppnå det som efterfrågas i synpunkten: ett gemytligt centrum där människor lever, möts och umgås. Strukturen med två semislutna kvarter har valts för att tydliggöra de offentliga platserna och stråken i centrum – för att gynna stadslivet. Gaturum och torg blir på så sätt väl definierade och det är tydligt var det offentliga livet kan ta plats. Därigenom möjliggörs gårdar inom kvarteren som blir närmaste utemiljön för boende. Strukturen är inte helt sluten, detaljplanen styr att det ska finnas friyta mellan husen som ger en visuell koppling mellan gata och gård, både mot Torggatan, Marieströmsgatan och Storgatan.

Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmentorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officialservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

285. [REDACTED]

Det går inte att bygga högre än 2 våning o lägga betong i stället för gräs o fontänen.

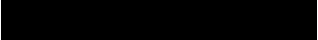
Som Gnesta bo, jag önskar att ni skulle befinna vad finns istället för riva ner o bygga ny med tråkiga glass, betong o plåt istället för träd o sten som skulle var mycket mer intressant, hållbart o fint.

Igen, ni styra allt på ekonomi o "modernt" men spegla inte riktigt vad ett del Gnesta bo verkligen vill, varför det? Det är inte våran by. Allt vi göra, vi måste har ett ögonkast på de kommande generationer. Det har varit för mycket "ambition" i Gnesta kommun med inte tillräckliga kunskap o vision. Det känns som ett led till varför ni har polluterat Frösjön & Sillen.

Vi som har stenkoll på er undra över o över - vad kommer ni att bli ihågkommen för?

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

286.

Något av det mest värdefulla och kulturellt unika som Sverige har är folkrörelserna som varit så livaktiga och betydelsefulla ur demokratisk synpunkt. Utbildning, mötesplatser, dialog - bibliotek och torg! Att radera det arvet i Gnesta, ta bort den ena platsen och försöka slå ihop funktionerna och proppa in dem på den andra platsen, det är att reducera demokratiska arenor till platser för konsumtion - att slå upp stånd för försäljning och/eller ha konserter. Det är så tydligt att de ekonomiska intressena är starkare än att värna om de demokratiska värdena och förutsättningarna. Att man bygger om Strömmenhuset - bra! Men ska man minska bibliotekets lokaler, samt ta bort nuvarande torget med scenen blir det fel. En privat bakgård i stället blir väldigt fel! Vill man verkligen kopiera en stadsbebyggelse och placera just där? Förverkligar man den nuvarande planen så kan man lika gärna kliva av tunnelbanan eller tåget inne mot Stockholm. Det är ju inte så man vill möta Gnesta.

Det finns otroliga kulturvärden här som inte bara handlar om att spara några "prylar" för att de har K-värden, och sedan strunta i resterande miljö som helhet. Folklivet på gatorna. Marknaderna. Mötesplatsen. Hela backen upp mot Tingshuset. Strömmenhuset kan bli högt. Det går att bygga till annat också. Men bevara innergården för allmänna möten! Låt parken (=torget) förbli park att slappna av i och låt torget/"innergården" få bli en arena för möten och uppträdanden i sin nära anknytning till biblioteket!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Guldsmedshuset och Strömmen-torget kommer att bevaras och finnas kvar. Strömmen-torget kommer att minskas något till sin utbredning och samtidigt förskjutas söder ut. Torget kommer fortsatt fylla sin funktion som central mötesplats och innehålla grönska och sittplatser medan scenen föreslås att flyttas till Stora torget. Vid julmarknaden och andra evenemang kan Strömmen-torget rymma marknadsstånd och andra tillfälliga aktiviteter. Genom kvarteret kommer det fortsatt finnas möjlighet att upplåta en allmän tillgänglig gångpassage.

287.

Sammanfattningsvis, så ställer jag mig mycket positiv till utvecklingen av centrala delarna av Gnesta! Det är sedan länge efterlängtat.

Bakgrund

Jag driver idag bland annat Bostadsförvaltning, ett mindre tjänsteföretag med rötterna i Gnesta. Fram till mitten 2010 talet fanns vi på plats, lokalt i Gnesta med 10 talet anställda. Gnesta har och hade redan då stor potential som mötesplats, arbetsplats och plats att bo och leva på. Regionaltåget till Stockholm på 30 minuter är och var den i särklass största potentialen för mig som företagare. Det möjliggör att locka arbetskraft,

och kunna ta del av näringslivet i större delen av stockholmsregionen med över 2 miljoner invånare. Helt avgörande faktorer vid en etablering av sitt företag. Pendeltågen skapar därtill en känsla av tillhörighet till Stockholmsregionen.

Ett levande centrum

En avgörande faktor när vi som företag valde att byta plats för vår verksamhet var avsaknaden av visioner för Gnesta som tätort, och specifikt för centrala delen. Ett nedslitet och folktomt centrum var en av grunderna för att lämna Gnesta. Inom området "Gamla godsmagasinet" finns nu utmärkta möjligheter att skapa kontors och mötesplatser för mindre och större tjänsteföretag. Detta saknas tyvärr annars i all väsentligt idag. Genom t.ex. moderna koncept "shared office" finns idag många miljöer där tjänsteföretag delar ytor för möten, konferens etc. Det är kostnadseffektivt, och miljövänligt. En av flera tänkbara etableringar på platsen för det gamla godsmagasinet. Att kunna göra detta med Stockholm city på 30 minuter, med utsikt över Frösjön, ett stenkast från tågstationen ger en unik möjlighet, som många små orter kring storstadsområdet bara kan drömma om. I dag saknas helt stationsnära kontorsytor som möter dagens standard gällande kontor. Ovan typ av företagare tillhör därtill ofta en köpstark grupp som utnyttjar lokala näringar för lunch, möten och handel. Företrädesvis småskalig handel, vilket är ett kännetecken för Gnesta. Det bygger liv i en ort som annars präglas av pendling till arbetsplatser utanför centralorten.

Tillväxt och bostäder

Fler företag kommer locka fler att vilja bosätta sig. Fler boende kräver mer bostäder. Att bygga bostäder likt föreslaget kommer bidra till en mer levande centrumkärna. Tillväxt består av fler människor, och dagens folktomma centrum är byggt utifrån en otidsenlig modell. Att ersätta dagen grå, slitna och nedgångna byggnader med plats för människor att bo är helt avgörande. Ju fler bostäder, ju bättre. Ingen mötesplats fungerar ju utan människor. Och det krävs ganska många fler för att skapa effekt.

Det hänger ihop

Min sammanfattande synpunkt är att det som redan nämnts hänger väl ihop. Gnesta har potential! Fler (många fler) centrumnära bostäder med rum för mindre butiker i bottenvåning. Samt platser för tjänsteföretag att mötas och verka, nära kritisk infrastruktur (tåg) är framtiden för Gnesta är min övertygelse! Detta behöver gå hand i hand. Förslaget som nu ligger på bordet är det första konkreta och rimliga förslaget som presenterats på årtionden! I all väsentligt är det bra och ger möjligheter att skapa just ovan beskrivet. Brasklappen är att inte bygga bort möjligheten till oss tjänsteföretag som gärna kommer etablera oss om Gnesta centrum fylls av liv. Vi vill finnas i en attraktiv miljö, nära tåg och ett levande centrum! Även tillgången till pendlingsparkering för att nyttja möjligheten att bo och parkera nära tåget (mycket nära) är viktigt parameter att ta hänsyn till. Människan är (dessvärre) bekväm. Nyttja ytorna närmast stationer just därför till; -Kontor, mötesplatser -Infartsparkering Storfackhandel och storköp ligger med fördel i och kring området kring Östra Storgatans infart. (som likväl behöver en rejäl ansiktslyftning) Om Gnestas företagare, invånare och kommunledning satsar likt ovan är jag övertygad om att fler människor

kommer välja Gnesta som boendeort, och plats för kommande etableringar. Att nå kritisk massa kräver just ett helhetsgrepp kring centrum. Därefter kommer utmaningen att skapa levande och trevliga torg och gaturum för möte, att vara en angenäm utmaning. Men utan företag och människor finns ingen att fylla mötesplatser med, och då träder i stället förfallet in.

Sammanfattningsvis

Ser med stor tillförsikt och iver på hur Gnesta nu "äntligen" kan påbörja resan mot en attraktivare ort för dess invånare och företag! Som företagare i Gnesta, fastighetsägare och (nästan, fel sida ån) boende ställer jag/vi oss positiva till förslaget som kommunen presenterat. Ett steg i rätt riktning!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

288.

Gnesta är vackert och välkommande, öppet och trivsamt. Men jag är djupt bekymrad över de nya byggnadsplanerna i centrum, att bygga bort de små grönytorna, bygga högre hus är de redan befintliga och att flytta mötesplatser som bibliotek och Coop-affär känns oerhört tragiskt och ett skolexempel på hur man dödar och avfolkar ett centrum. Min starka åsikt är att detta motverkar folkliv och möten i Gnesta centrum, att det påverkar den kulturhistoriska känslan och bilden som gör Gnesta Centrum så trivsamt, vackert, öppet, attraktivt och folkligt. Just de värden som gör vår fina småstad unik och attraktiv går förlorade i det nya byggnadsförslaget.

Tänk igenom detta igen! Inga privata små torg i Gnesta centrum! Utrymmen för möten, grönområden, fontän, torg, bibliotek är så viktigt för Gnesta. Och så tycker jag att biblioteket är väldigt viktigt! För barnens och ungdomarnas skull!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

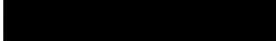
Noteras.

289.

Jag har tagit del av era planer för den nya byggnationen i centrum. Jag tycker att de hus ni vill bygga på tok för höga och klumpiga. Jag tycker heller inte att det ska byggas så många hus, så att det känns stängt. Jag tycker inte att det ska vara betong. Mer gräsytor och träd. Och en öppen, varm, välkommande känsla. Vi ska kunna trivas och må bra i centrum!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

290.

Öppna Marieströmsån för att i de tider som kommer känna svalka och utöka gamla parken med fler träd och grönska och se till att vyn över Frösjön och spåren finns kvar.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

291. Anonym

Behåll den bebyggelse som finns från Gnestas storhetstid.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

292.

Det blir ju inget centrum längre, bara bostäder som kunde byggas på annat ställe!
Protesterar mot dessa planer!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

293. Anonym

Jag protesterar mot att skapa bostäder så som föreslagits enl planen. Jag önskar vidare debatt för att skapa ett bättre förslag för det allmänna intresset och för ett öppnare centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

294.

Som ung vuxen som bott här sedan mina tonår är jag så förtvivlad över vad som planeras i centrala Gnesta. För mig har "centrum" alltid varit de byggnader och park som nu helt ska omformas. För att underlätta för er tänker jag sammanfatta mina synpunkter punktvis:

- Jag avskyr att våra centrala mötesplatser ska omvandlas till privata bostäder. Med tanke på kvarterets centrala läge är det strategiskt att ha alla public serviceutbud här samt skapa möjligheter för folk att umgås. Det är samtidigt just denna centrumkärna som alla drar sig till, så det känns lite som en "eyesore" att ha en massa höga bostadshus som bara en bråkdel av bygden bryr sig om. Om något kommer det störa harmonin och få centrum att känna sig ännu mer utspritt och uppdelat.

Jag förstår att vissa byggnader behöver stora renoveringar eller helt rivas, men då tycker jag att de bör ha en funktion som alla i vårt samhälle kan nyttja.

- Tanken att biblioteket måste hyra in sig i bottenvåningen är tragisk. Det finns ingen kontroll över hur höga hyrorna kan bli och i slutändan kan jag tänka mig att det blir kostsamt samtidigt som man får mindre plats. Helst tycker jag att biblioteket ska få vara sin egen byggnad där andra servicefunktioner kan få finnas, lite som idag.

- Snälla låt parken förbli grön! Jag gillar verkligen inte att fler av våra grönytor ska ersättas med sten/asfalt, där man endast släpper fram vissa utvalda växter i torra planteringskärl. Vissa av de idéer som finns för ytan tycker jag ändå låter bra, som att uppmuntra stånd och foodtrucks till att sälja längs gatan där och att bygga en ny scen där. Men om man tar bort all grönska, särskilt gräset, tycker jag att platsen kommer kännas både död och smutsig. Det är i alla fall det intryck jag fått från liknande torg. Det kanske går att ha en scen och gräsyta framför, så att folk kan sätta sig och lyssna utan att behöva slåss om några bänkplatser? Man skulle också kunna använda sig av buskage och växter för att avskärma den mer vältrafikerade vägen lite mer.

Andra förslag:

Undvik att bygga högt i centrum! Det stör utsikten och platserna intill får mindre ljus. Enligt de ritningarna som finns presenterade kommer lilla centrala ytan mellan de planerade bostäderna (som jag helst inte vill ska byggas) inte få något ljus alls! Detta är något att tänka på vid framtagandet av nya ritningar.

- Se till att det finns en fontän i parken. Porlande vatten uppskattar många, både stora som små. Att ta bort fontänen och ersätta det med några ynkliga små strålar som endast barnen kan utnyttja är superkonstigt. Det finns ju en så himla stor park redan som främst är för barn bara en promenad bort!

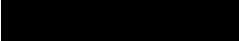
- Kanske kan göra om sträckor av de mindre centrala gatorna till gångfartsområden? Då kan ni knyta samman olika områden lite mer samtidigt som det blir säkrare för oskyddade trafikanter. Lite som i Järna?

Under det första mötet ni anordnade där allmänheten fick vara med sades något som fick mig att reagera. Att dessa planer är den yngre generationens önskan. Jag som är 26 år och verkligen trivs här i Gnesta skulle jag säga att denna vision INTE stämmer. Många unga är redan instängda och saknar allmänna ytor att umgås på, så att göra om centrum för att inrymma mestadels privata bostäder är om något skadligt för vårt sociala liv. Samtidigt blir allt fler av oss intresserad av kulturhistoria och önskar värna om de få platser som fortfarande utstrålar denna sällsynta småbygdsmiljö.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

De allmänna platserna inom och runt omkring planområdet föreslås förändras i och med byggnation inom kvarteren. Det medför inte att alla de allmänna platserna kommer att försvinna. Marieströmsgatan föreslås som en gångfartsgata i aktuellt planförslag. Torggatan föreslås enkelriktas för att ge mer plats åt gång- och cykelbana. Strömmentorget kommer att finnas kvar men minskas till sin utbredning. Det kommer fortsatt att innehålla grönska, sittplatser och fylla funktionen som central mötesplats i stadskärnan. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som

samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

295.

Jag är 10 år. Jag bor i Gnesta och vill berätta varför jag tycker att biblioteket är världens bästa plats och varför det inte får bli mindre eller förstört när ni bygger om centrum.

Jag går på Bookworms varje torsdag med mina kompisar. Det är en bokklubb för barn på biblioteket. Där pratar vi om böcker vi läst, fikar, ritar och skrattar. Jag har varit med jättelänge, och jag känner nästan alla bibliotekarier - de är alltid snälla och hjälper mig att hitta nya böcker som jag gillar. När skolan är slut går jag ofta dit för att läsa eller bara ta det lugnt innan jag går hem. På loven är jag där flera gånger varje vecka för att låna nya böcker, hänga med kompisar och spela VR.

Biblioteket känns som mitt andra hem. Det är en bra mötesplats för kompisar och där finns plats för barn, ungdomar och vuxna. Vi sitter tillsammans och delar på samma tystnad. Jag gillar att man inte måste köpa något för att få vara där. Och det är mitt i stan, så man kan bara gå dit utan att det blir krångligt.

Nu har jag hört att det kanske ska bli mindre, eller att det ska få plats i ett nytt hus där det inte är lika stort eller öppet. Det gör mig ledsen. Jag vet inte om det kommer finnas plats för Bookworms längre. Jag vet inte om det kommer kännas som mitt bibliotek då.

Jag tycker inte att man ska bygga bort det som redan fungerar. Biblioteket gör att jag gillar att läsa, och jag tror det är därför jag har blivit bättre i skolan. Om man gör det mindre kommer inte lika många barn kunna vara där, och då kanske de inte får upptäcka hur roligt det är att läsa.

Snälla, låt biblioteket vara kvar som det är. Det är viktigt för oss barn och för hela Gnesta.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

296.

Jag är 8 år. Jag tycker väldigt mycket om att vara på biblioteket för att det finns så många bra böcker som jag gillar där. Jag går dit nästan varje vecka och letar efter nya böcker att läsa. Jag älskar att läsa om djur och spännande äventyr och superhjältar och Spirit Animals och på biblioteket finns alltid något bra för mig.

Jag har hört att biblioteket kanske ska bli mindre, och det gör mig jätteledsen och orolig. Jag är rädd att då kommer mina favoritböcker försvinna. Jag älskar att gå till biblioteket och hitta nya böcker, men om det blir för litet kanske jag inte hittar lika många roliga böcker att läsa längre.

Jag har också hört att biblioteket kanske inte kommer vara kvar där det är nu. Jag brukar gå dit själv efter skolan ibland, för det är nära och jag kan gå dit utan att någon behöver följa med mig. Om biblioteket flyttar långt bort från centrum kan jag kanske

inte gå dit själv längre. Då måste jag be mina föräldrar köra mig, och det är inte lika roligt.

Biblioteket är en jättebra plats, och jag tycker det ska få vara kvar där det är, för då kan alla barn som jag komma dit och läsa. Snälla, gör inte biblioteket mindre och låt det vara kvar i centrum! Tack för att ni läser mitt brev!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

297.

Som Gnestabo vill jag protestera mot ert förslag om att bygga om Gnesta Centrum. För mig är det viktigt att Gnesta centrum är öppet och inbjudande för invånare och besökare. Vi en MER levande stadskärna med mötesplatser, inte höga murar var enbart vissa får kliva in.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

298.

Jag blir beklämd när jag ser att det centrum som planeras inte passar in i den stadsbild som finns i Gnesta idag. Dessa stora moderna hus ser felplacerade ut i den lilla stadskärna vi har idag. Jag skulle gärna se en bebyggelse som har max tre våningar likt idag. Jag hoppas man satsar på en byggstil likt den som postenhuset har idag, en funkisstil.

Jag skulle gärna se att biblioteket får behålla sin plats och det får fortsätta utgöra en naturlig mittpunkt i centrum. Det är en välbesökt och högt uppskattad del av Gnesta som jag tycker vi ska lyfta fram. Den föreslagna placeringen gör att bibliotek och gemensamma mötesplatser, typ torgytor, hamnar långt ifrån varandra. Den stora charmen med Gnesta är att varje gång man besöker bibliotek, sätter sig i parken, köper en glass, handlar på Coop så stöter man alltid på någon man känner. Det är viktigt att det fortsätter finns naturliga mötesytor och att allt inte blir en transportsträcka mellan punkt A och punkt B.

Den omdiskuterade innergården som föreslås på platsen där Strömmementorget ligger idag tycker jag är ett förfärligt slöseri men en potentiellt fin yta. Som innergård är jag tveksam om den kommer nyttjas av boende då den kommer upplevas instängd mellan så höga hus.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

299.

Snälla nån 'på kommunen', tänk er för! Det här förslaget som syns i ritningar och bilder är alldeles för storvulet och blaffigt för ut/på/ombyggnad av lilla Gnesta Centrum! Det passar inte in! 3-våningshus borde vara normen för ett sådant litet samhällscentrum som vårt! Och vilka tänker ni ska hyra de dyra lokalerna jämfört med de som redan finns att tillgå och inte är lönsamma? och köpa lägenheterna? och med en pendeltrafik till Södertälje och Stockholm som är otroligt opålitlig och illa fungerande?? Gör om och gör rätt, tänk småskaligt! Och skapa en Mötesplats Gnesta C istället för ett privat bunker kvarter!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

300.

Jag vill härmed lämna synpunkter gällande det pågående samrådet om den planerade omgestaltningen av centrala Gnesta, särskilt området där nuvarande centrumkvarter med Coop och Postenhuset är beläget.

Jag är sedan 2024 bosatt i Gnesta och en av anledningarna till att jag valde att flytta hit var den småskaliga, pittoreska karaktären som präglar samhället. Att anlända till Gnesta är idag en fröjd - Frösjön till höger, ett lummigt Stora torget till vänster, och låga byggnader med lokal prägel längs vägen. Coop & Biblioteket som med sina stora fönster mot gatan bjuder in till kultur. Den föreslagna detaljplanen med storskalig, tät och hög bebyggelse i form av slutna bostadskvarter innebär ett radikalt brott mot den befintliga karaktären och identiteten.

1. Utformning och skala

De föreslagna byggnaderna - höga, slutna kvarter med gallergrindar och innergårdar - är inte alls förenliga med Gnestas småstadskaraktär. Liknelser med områden i exempelvis Liljeholmen eller Kungsholms strand är inte orättvisa. Det är en typ av stadsmiljö som inte hör hemma i ett samhälle av Gnestas storlek och identitet.

Jag föreslår istället en varsam ombyggnad som utgår från platsens karaktär, med inspiration från arkitektkontor som exempelvis Nils Freckeus Arkitekter, vilka har visat prov på att skapa nybyggnation med respekt för småskalig stadsmiljö. Kommunen bör se över samarbetet med den nuvarande arkitektfirman och överväga att byta till en aktör med bevisad förmåga att arbeta platsanpassat.

2. Bevarande av grönsstruktur och Stora torget

Stora torget är idag en uppskattad mötesplats, inte minst tack vare den befintliga grönskan. Träd och grönytor i stadsrum bidrar till: förbättrad luftkvalitet, ökad psykisk hälsa och social samvaro samt tryggare och mer inkluderande offentliga miljöer.

Att ersätta detta med hårdgjorda ytor och att avverka de få träd som finns vore olyckligt och strider mot både god stadsplanering och aktuell forskning om hållbara städer.

Förslag: Bevara och förstärk de befintliga gröna värdena vid torget. Gröna fickor är avgörande för både ekologiska och sociala funktioner i en tätortsmiljö.

3. Kulturmiljö och riksintresse

Planområdet omfattas av riksintresse för kulturmiljövården, vilket innebär ett starkt skydd mot påtaglig skada vid planering och byggnation. Kommunen har enligt plan- och bygglagen ett särskilt ansvar att skydda kulturmiljön och säkerställa att planförslag inte skadar riksintresset.

Enligt kommunens egen kulturmiljöanalys samt Länsstyrelsens yttrande (30 juni 2025) riskerar den föreslagna bebyggelsen att påtagligt skada detta riksintresse. Bland annat framgår att Stadens småskaliga byggnadshöjd (2-4 våningar) och enhetliga volym ska bevaras för att upprätthålla områdets identitet - detta respekteras INTE med nuvarande förslag.

- Förändringar som innebär dominerande eller moderna tillägg riskerar att påtagligt minska områdets kulturhistoriska värde och läsbarhet.
- området är mycket känsligt för hög och storskalig bebyggelse,
- Guldsmedshuset utgör ett kulturhistoriskt värdefullt inslag och bör skyddas med rivningsförbud.
- stadsbildens läsbarhet och siluett påverkas negativt av föreslagna volymer.

Jag förordar därför att planen omarbetas med respekt för de värden som riksintresset avser skydda.

4. Miljö- och riskfaktorer

Planförslaget saknar tillräcklig hantering av viktiga miljörisker, vilket även påpekats av Länsstyrelsen. Exempelvis:

- Bullernivåer från järnväg och trafik är inte tillräckligt utredda,
- Markföroreningar från tidigare drivmedelsstationer kan påverka både hälsa och grundvatten,
- Översvänningsrisk föreligger inom delar av området och höjdsättningen är oklar,
- Geotekniska förhållanden, inklusive risk för kvicklera, kräver ytterligare utredning,
- Otillräcklig VA-kapacitet föreligger till minst 2034, vilket påverkar genomförbarheten.

5. Tidpunkt för beslut

Med tanke på planens omfattning och påverkan på Gnestas framtida utveckling bör ett så pass avgörande beslut inte forceras fram under innevarande mandatperiod.

Jag kräver att beslut om antagande av detaljplanen skjuts upp till efter kommunalvalet 2026, så att väljarna får möjlighet att ta ställning till frågan och att nästa kommunfullmäktige kan fatta beslut med ett uppdaterat demokratiskt mandat. Detta vore ett uttryck för respekt för både processen och medborgarna.

6. Sammanfattning och krav

Jag motsätter mig det nu liggande planförslaget då det innebär:

- förlust av småstadskaraktär,
- allvarlig negativ påverkan på kulturmiljön,
- bristfällig miljö- och riskhantering,
- nedmontering av värdefulla gröna stadsmiljöer.

Jag kräver därför att:

- planförslaget omarbetas i sin helhet
- Guldsmedshuset skyddas genom rivningsförbud
- Stora torgets grönytor bevaras och förstärks,
- en arkitektur med lokal förankring och respekt för Gnestas identitet prioriteras,
- relevanta utredningar färdigställs innan planen går vidare till antagande,
- antagandebeslut skjuts upp till efter valet 2026.

Komplettering:

- Gruppen Rädda Gnesta Centrum har samlat in 2000 namnunderskrifter och gett till politikerna.
- Det bor 6376 personer i Gnesta tätort vilket gör att ca 31% av alla som bor i Gnesta tätort är EMOT de nya byggnadsplanerna.
- Detta är hisnande siffror och en tydlig indikation på att Gnestaborna INTE vill ha en koloss med höga bostadshus mitt i centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes

samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Samtliga erforderliga utredningar har tagits fram till granskning av detaljplanen. Det som återstår är frågan om VA kapacitet som kommer att presenteras en lösning för innan detaljplanens antagande. Detaljplanen kommer att antas efter valet år 2026.

301.

Låt det vara som det är tills alla har tid att tycka till. Och framför allt: Fokusera på rent vatten och möjlighet att vattenbrist åtgärdas.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

302.

Jag känner en stor tveksamhet inför förslaget och vill med detta yttrande förklara varför.

* Planen bygger på en förlegad premiss och börjar i fel ände

För mig känns det som att hela processen har börjat i fel ände. Istället för att utgå från en gemensam vision för Gnestas framtid, som vi invånare känner oss delaktiga i, upplever jag att planen är något som tvingas på oss. Huvudargumentet verkar vara att Gnesta måste växa för att finansiera nödvändig infrastruktur, som till exempel vattenförsörjningen.

Detta väcker en grundläggande fråga hos mig: något måste vara fel i den ekonomiska styrningen om vi tvingas riva vårt bibliotek och offra vårt centrum för att få rent vatten? Nog måste ett samhälle av Gnestas nuvarande storlek kunna hantera sin vattenförsörjning utan en dramatisk expansion? Jag är inte övertygad om grundpremisen att tillväxt är den enda lösningen, och eftersom hela detaljplanen vilar på denna premiss känner jag mig skeptisk till hela förslaget.

* En gemensam vision för centrum borde få styra utvecklingen

Min inställning hade kunnat vara en annan om processen hade startat med en positiv och kreativ vision. Tänk om vi hade börjat med att tillsammans drömma om ett nytt kulturhus eller ett nytt, modernt bibliotek som hjärtat i ett förnyat centrum. En sådan process hade skapat engagemang och en känsla av att vi bygger något värdefullt tillsammans.

Med en stark, gemensam vision hade det kanske varit lättare att acceptera kompromisser, som att vissa nya byggnader inte helt följer riksintressets riktlinjer. Men som det är nu, när det inte ens finns en färdig vision för ett framtida bibliotek, känns det helt fel att genomföra så genomgripande förändringar som dessutom så tydligt går emot rekommendationerna i kulturmiljöanalysen.

* Bristande förtroende efter hanteringen av godsmagasinet

En annan anledning till min tveksamhet är det bristande förtroende som skapats i och med hanteringen av det gamla godsmagasinet. I förarbetet till den nuvarande detaljplanen pekades magasinet ut som en byggnad med stora kulturhistoriska värden. Att kommunen då valde att riva byggnaden precis innan denna detaljplaneprocess, och därmed undvek en prövning av Länsstyrelsen, är problematiskt.

Detta agerande gör att jag tvivlar på att Gnesta kommun fullt ut tar sitt ansvar för att skydda de riksintressen för kulturmiljövård som finns här. För att värna trovärdigheten borde kommunen ha låtit en oberoende part, Länsstyrelsen, avgöra frågan. Nu har istället en skugga av misstro från min sida fallit över hela denna process.

* Sammanfattning

Sammanfattningsvis motsätter jag mig förslaget till detaljplan eftersom det bygger på en ifrågasatt premiss om tillväxt, saknar en förankrad och positiv vision för centrum, och eftersom jag känner en stark oro för hur kulturmiljövärdena hanteras.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

303.

Jag tycker förslaget förstör vårt mysiga centrum. Behåll torget gärna kompletterat med mer grönska och sittplatser.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

304.

Jag vill härmed lämna synpunkter gällande det pågående samrådet om den planerade omgestaltningen av centrala Gnesta, särskilt området där nuvarande centrumkvarter med Coop och Postenhuset är beläget.

Att anlända till Gnesta är idag en fröjd - Frösjön till höger, ett lummigt Stora torget till vänster, och låga byggnader med lokal prägel längs vägen. Coop & Biblioteket som med sina stora fönster mot gatan bjuder in till kultur. Den föreslagna detaljplanen med storskalig, tät och hög bebyggelse i form av slutna bostadskvarter innebär ett radikalt brott mot den befintliga karaktären och identiteten.

1. Utformning och skala

De föreslagna byggnaderna - höga, slutna kvarter med gallergrindar och innergårdar - är inte alls förenliga med Gnestas småstadskaraktär. Liknelser med områden i exempelvis Liljeholmen eller Kungsholms strand är inte orättvisa. Det är en typ av stadsmiljö som inte hör hemma i ett samhälle av Gnestas storlek och identitet.

Jag föreslår istället en varsam ombyggnad som utgår från platsens karaktär, med inspiration från arkitektkontor som exempelvis Nils Freckeus Arkitekter, vilka har visat prov på att skapa nybyggnation med respekt för småskalig stadsmiljö. Kommunen bör se över samarbetet med den nuvarande arkitektfirman och överväga att byta till en aktör med bevisad förmåga att arbeta platsanpassat.

2. Bevarande av grönstruktur och Stora torget

Stora torget är idag en uppskattad mötesplats, inte minst tack vare den befintliga grönskan. Träd och grönytor i stadsrum bidrar till: förbättrad luftkvalitet, ökad psykisk hälsa och social samvaro samt tryggare och mer inkluderande offentliga miljöer.

Att ersätta detta med hårdgjorda ytor och att avverka de få träd som finns vore olyckligt och strider mot både god stadsplanering och aktuell forskning om hållbara städer.

Förslag: Bevara och förstärk de befintliga gröna värdena vid torget. Gröna fickor är avgörande för både ekologiska och sociala funktioner i en tätortsmiljö.

3. Kulturmiljö och riksintresse

Planområdet omfattas av riksintresse för kulturmiljövården, vilket innebär ett starkt skydd mot påtaglig skada vid planering och byggnation. Kommunen har enligt plan- och bygglagen ett särskilt ansvar att skydda kulturmiljön och säkerställa att planförslag inte skadar riksintresset.

Enligt kommunens egen kulturmiljöanalys samt Länsstyrelsens yttrande (30 juni 2025) riskerar den föreslagna bebyggelsen att påtagligt skada detta riksintresse.

Bland annat framgår att:

- Stadens småskaliga byggnadshöjd (2-4 våningar) och enhetliga volym ska bevaras för att upprätthålla områdets identitet.
- Förändringar som innebär dominerande eller moderna tillägg riskerar att påtagligt minska områdets kulturhistoriska värde och läsbarhet.
- området är mycket känsligt för hög och storskalig bebyggelse,
- Guldsmedshuset utgör ett kulturhistoriskt värdefullt inslag och bör skyddas med rivningsförbud.
- stadsbildens läsbarhet och siluett påverkas negativt av föreslagna volymer.

Jag förordar därför att planen omarbetas med respekt för de värden som riksintresset avser skydda.

4. Miljö- och riskfaktorer

Planförslaget saknar tillräcklig hantering av viktiga miljörisker, vilket även påpekats av Länsstyrelsen. Exempelvis:

- Bullernivåer från järnväg och trafik är inte tillräckligt utredda,
- Markföroreningar från tidigare drivmedelsstationer kan påverka både hälsa och grundvatten,
- Översvämningsrisk föreligger inom delar av området och höjdsättningen är oklar,

- Geotekniska förhållanden, inklusive risk för kvicklera, kräver ytterligare utredning,
- Otillräcklig VA-kapacitet föreligger till minst 2034, vilket påverkar genomförbarheten.

5. Tidpunkt för beslut

Med tanke på planens omfattning och påverkan på Gnestas framtida utveckling bör ett så pass avgörande beslut inte forceras fram under innevarande mandatperiod.

Jag kräver att beslut om antagande av detaljplanen skjuts upp till efter kommunalvalet 2026, så att väljarna får möjlighet att ta ställning till frågan och att nästa kommunfullmäktige kan fatta beslut med ett uppdaterat demokratiskt mandat. Detta vore ett uttryck för respekt för både processen och medborgarna.

6. Sammanfattning och krav

Jag motsätter mig det nu liggande planförslaget då det innebär:

- förlust av småstadskaraktär,
- allvarlig negativ påverkan på kulturmiljön,
- bristfällig miljö- och riskhantering,
- nedmontering av värdefulla gröna stadsmiljöer.

Jag kräver därför att:

- planförslaget omarbetas i sin helhet
- Guldsmedshuset skyddas genom rivningsförbud
- Stora torgets grönytor bevaras och förstärks,
- en arkitektur med lokal förankring och respekt för Gnestas identitet prioriteras,
- relevanta utredningar färdigställs innan planen går vidare till antagande,
- antagandebeslut skjuts upp till efter valet 2026.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Samtliga erforderliga utredningar har tagits fram till granskning av detaljplanen. Det som återstår är frågan om VA-kapacitet som kommer att presenteras en lösning för innan detaljplanens antagande. Detaljplanen kommer att antas efter valet år 2026.

305.

Jag är sexton år gammal och jag ska i höst börja ettan i gymnasiet. När jag först hörde om planen om att lägga betong över parken i Gnesta centrum skrattade jag, det lät för dumt att vara sant. Den finaste delen av Gnesta tänker ni nu förstöra.

Jag flyttade till Gnesta för tio år sedan, jag var alltså sex år gammal. När jag var runt åtta år så fick jag för första gången "gå ut på stan" själv med mina vänner, utan några vuxna. Det var vår och jag minns att vi gick och köpte glass, sen gick vi och satte oss vid fontänen och njöt av den sköna vårsolen. Jag gjorde samma sak året efter och alla åren som kom efter det. När vattnet började rinna i fontänen betydde det att sommaren är här. Idén om att lägga betong är helt och hållet idiotisk, parken är en plats för barn, ungdomar, och vuxna att vila och ha det skönt. Det är bokstavligen Gnestas hjärta och ni vill opera bort det, ersätta det med tomhet.

Halva Gnestas charm är just estetiken, och ni vill riva, bygga höghus och lägga betong. Grå betong och fula höghus=deprimerande Era invånare kommer att bli deprimerade.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

306.

Jag är 16 år och har precis gått ut klass 9! När jag och min familj bestämde oss för att flytta till Gnesta för över tio år sedan så föll vi genast för dess charm, dom vackra husen, Frösjön samt all grönska. Detta skapar en vacker minnesvärd harmoni i vårt Gnesta.

En av Gnestas mest attraktiva platser är lila torget! Torget har med sin lila fontän, parkbänkar skyggade av träd samt rabatter ger en nästan utomlands känsla!

Under hela min skolgång har jag och mina vänner delat många minnesvärda ögonblick där, på varma sommardagar då vi legat i gräset och ätit frukt och glass, eller på vintern då vi kurat ihop oss på parkbänkarna med varm choklad när vi behövde frisk luft.

Kort sagt har jag haft turen att under min barndom få uppleva riktiga "Astrid Lindgren" stunder men detta kommer inte bli fallet nu eftersom ni vill bygga om vårt charmiga torg till något grått och kalt utan någon som hållts charm samt värme! Även många som flyttar till Gnesta kommer från dem stora gråa storstäderna och vill komma bort från dess trista tomhet, och nu vill ni omvandla Gnesta till en sådan plats, vår vackra Gnesta med all dess charm kommer nu bli bara en i mängden istället för en nästan magnetisk plats som nästan något direkt uttaget från en svensk barnsaga!

Om vi tänker mer praktiskt även så är detta helt otroligt idiotisk då vi redan ständigt har vattenbrist i Gnesta, så mycket att barn blir uppmanade i skolorna att inte duscha samt ännu värre inte ens tvätta händerna!

Så detta är bara ett par andlindningar då detta är en fruktansvärd idé! Vi ska inte ens tala om dom avsevärda kostnaderna!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Vid detaljplanens antagande kommer det att redovisas på vilket sätt VA-kapacitet, både dricksvatten och avlopp, är säkerställt till nya byggrätter.

307. [REDACTED]

Jag är 16 år gammal. Här är mina anledningar till att ni inte borde bygga lägenhetshus på Strömmentorget:

1. Det är brist på vatten i Gnesta så det är helt idiotiskt att bygga fler bostäder som behöver vatten, istället borde ni spendera dom pengarna på att bygga om/förbättra Gnestas reningsverk som är i väldigt dåligt skick.
2. Strömmen torget är en väldigt attraktiv plats för att umgås och spendera fri tid. Om denna plats försvinner vart ska Gnestas befolkning umgås med varandra? Kanske på parken i Gnesta centrum, men juste nej det kommer man ju inte heller kunna göra eftersom ni även vill förstöra den vackra platsen och täcka den med betong.

Vad detta kommer att leda till:

Gnestas befolkning kommer inte umgås lika mycket och den vackra gemenskapen som byggts upp kommer långsamt att försvinna.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Vid detaljplanens antagande kommer det att redovisas på vilket sätt VA-kapacitet, både dricksvatten och avlopp, är säkerställt till nya byggrätter.

Strömmentorget kommer fortsatt vara en allmän plats med grönska, sittplatser och cykelställ. Det är möjligt att uteservering kan inrymmas på platsen. Platsen kommer fortsatt fylla funktionen som mötesplats i centrum och kunna inrymma marknadsstånd eller andra aktiviteter vid evenemangsdagar.

Torget utbredning ändras i och med planförslaget. Ny byggnad tillåts längre söder i förhållande till befintlig byggnad mot torget. Samtidigt ändras måtten på Torggatan vilket innebär att hela Strömmentorget yta förskjuts söder ut.

308.

Jag önskar härmed framföra mina synpunkter på det aktuella planförslaget för omgestaltning av centrumkvarteret i Gnesta. Jag motsätter mig det nuvarande förslaget. Planen riskerar att förändra och försvaga den småskaliga, genuina småstadskaraktär som är en av Gnestas största tillgångar. Just den levande centrummiljön med grönska, öppna ytor och lokalt näringsliv var avgörande för mitt beslut att bosätta mig i Gnesta, snarare än i exempelvis Järna eller Nykvarn.

Förslaget tycks prioritera kortsiktiga vinster i form av bostadsförsäljning framför långsiktig hållbarhet. Erfarenheter från exempelvis Nykvarn visar hur liknande förtätning lett till att ortens särprägel gått förlorad. Mariefred är däremot ett positivt exempel på hur ett småskaligt centrum kan utvecklas med varsamhet och respekt för kulturmiljön. Jag uppmanar därför kommunen att omarbeta förslaget med fokus på en hållbar, grön och levande centrummiljö som tar tillvara på Gnestas unika kvaliteter och framtida behov.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

309.

En viktig del i Gnestas attraktion och charm är småskaligheten och spåren av det historiska stationssamhället. Skalan på den planerade bebyggelsen går stick i stäv med detta och förvrider perspektiven. Det vackra stationshuset kommer att se mindre ut, då det planeras byggas flera väsentligt högre byggnader så nära inpå. Detta kommer oåterkalleligen påverka upplevelsen av det historiska Gnesta.

Horisontbilden i samrådshandlingarna är inte rättvisande, då den är tagen från stranden med skymmande träd. Hade man valt att ta bilden längre ut på Frustunanäset eller från sjön, hade man tydligare sett hur byggnadernas volymer påverkar intrycket.

Sammanfattningsvis bör vi vara stolta över att det historiska Gnesta stationssamhälle är ett riksintresse och planera för höga hus och slutna bostadsgårdar på väsentligt lämpligare ställen, än på Gnestas mest centrala tomt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Nya vybilder har tagits fram under vinterhalvåret, för att se hur vyn ser ut utan grönska.

310. [REDACTED]

Jag vill härmed lämna synpunkter gällande det pågående samrådet om den planerade omgestaltningen av centrala Gnesta, särskilt området där nuvarande centrumkvarter med Coop och Postenhuset är beläget.

Att anlända till Gnesta är idag en fröjd - Frösjön till höger, ett lummigt Stora torget till vänster, och låga byggnader med lokal prägel längs vägen. Coop & Biblioteket som med sina stora fönster mot gatan bjuder in till kultur. Den föreslagna detaljplanen med storskalig, tät och hög bebyggelse i form av slutna bostadskvarter innebär ett radikalt brott mot den befintliga karaktären och identiteten.

1. Utformning och skala

De föreslagna byggnaderna - höga, slutna kvarter med gallergrindar och innergårdar - är inte alls förenliga med Gnestas småstadskaraktär. Liknelser med områden i exempelvis Liljeholmen eller Kungsholms strand är inte orättvisa. Det är en typ av stadsmiljö som inte hör hemma i ett samhälle av Gnestas storlek och identitet.

Jag föreslår istället en varsam ombyggnad som utgår från platsens karaktär, med inspiration från arkitektkontor som exempelvis Nils Freckeus Arkitekter, vilka har visat prov på att skapa nybyggnation med respekt för småskalig stadsmiljö. Kommunen bör se över samarbetet med den nuvarande arkitektfirman och överväga att byta till en aktör med bevisad förmåga att arbeta platsanpassat.

2. Bevarande av grönstruktur och Stora torget

Stora torget är idag en uppskattad mötesplats, inte minst tack vare den befintliga grönskan. Träd och grönytor i stadsrum bidrar till: förbättrad luftkvalitet, ökad psykisk hälsa och social samvaro samt tryggare och mer inkluderande offentliga miljöer.

Att ersätta detta med hårdgjorda ytor och att avverka de få träd som finns vore olyckligt och strider mot både god stadsplanering och aktuell forskning om hållbara städer.

Förslag: Bevara och förstärk de befintliga gröna värdena vid torget. Gröna fickor är avgörande för både ekologiska och sociala funktioner i en tätortsmiljö.

3. Kulturmiljö och riksintresse

Planområdet omfattas av riksintresse för kulturmiljövården, vilket innebär ett starkt skydd mot påtaglig skada vid planering och byggnation. Kommunen har enligt plan- och bygglagen ett särskilt ansvar att skydda kulturmiljön och säkerställa att planförslag inte skadar riksintresset.

Enligt kommunens egen kulturmiljöanalys samt Länsstyrelsens yttrande (30 juni 2025) riskerar den föreslagna bebyggelsen att påtagligt skada detta riksintresse.

Bland annat framgår att:

- Stadens småskaliga byggnadshöjd (2-4 våningar) och enhetliga volym ska bevaras för att upprätthålla områdets identitet.
- Förändringar som innebär dominerande eller moderna tillägg riskerar att påtagligt minska områdets kulturhistoriska värde och läsbarhet.
- området är mycket känsligt för hög och storskalig bebyggelse,
- Guldsmedshuset utgör ett kulturhistoriskt värdefullt inslag och bör skyddas med rivningsförbud.
- stadsbildens läsbarhet och siluett påverkas negativt av föreslagna volymer.

Jag förordar därför att planen omarbetas med respekt för de värden som riksintresset avser skydda.

4. Miljö- och riskfaktorer

Planförslaget saknar tillräcklig hantering av viktiga miljörisker, vilket även påpekats av Länsstyrelsen. Exempelvis:

- Bullernivåer från järnväg och trafik är inte tillräckligt utredda,
- Markföroreningar från tidigare drivmedelsstationer kan påverka både hälsa och grundvatten,
- Översvämningrisk föreligger inom delar av området och höjdsättningen är oklar,
- Geotekniska förhållanden, inklusive risk för kvicklera, kräver ytterligare utredning,
- Otillräcklig VA-kapacitet föreligger till minst 2034, vilket påverkar genomförbarheten.

5. Tidpunkt för beslut

Med tanke på planens omfattning och påverkan på Gnestas framtida utveckling bör ett så pass avgörande beslut inte forceras fram under innevarande mandatperiod.

Jag kräver att beslut om antagande av detaljplanen skjuts upp till efter kommunalvalet 2026, så att väljarna får möjlighet att ta ställning till frågan och att nästa kommunfullmäktige kan fatta beslut med ett uppdaterat demokratiskt mandat. Detta vore ett uttryck för respekt för både processen och medborgarna.

6. Sammanfattning och krav

Jag motsätter mig det nu liggande planförslaget då det innebär:

- förlust av småstadskaraktär,
- allvarlig negativ påverkan på kulturmiljön,
- bristfällig miljö och riskhantering,
- nedmontering av värdefulla gröna stadsmiljöer.

Jag kräver därför att:

- planförslaget omarbetas i sin helhet
- Guldsmedshuset skyddas genom rivningsförbud

- Stora torgets grönytor bevaras och förstärks,
- en arkitektur med lokal förankring och respekt för Gnestas identitet prioriteras,
- relevanta utredningar färdigställs innan planen går vidare till antagande,
- antagandebeslut skjuts upp till efter valet 2026.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Efter avslutat samråd har planförslaget justerats för att bättre anpassas i volym till sin omgivning. Mot Storgatan har volymerna sänkts en våning till en höjd som motsvarar tre våningar och inredd vind. Inom Posthuskvarteret har volymerna sänkts en våning för att möta befintlig bebyggelse på ett bättre sätt. Ny tillåten maximal höjd motsvarar därmed fyra våningar och inredd vind. Guldsmedshuset är försett med ett rivningsförbud.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ny bebyggelse passar in väl i sin närmiljö. Vyer från platser som omnämns som särskilt viktiga har återigen studerats; spårområdet, Frösjön och Västra Storgatan. De bilder som redovisas i planförslaget återspeglar maximal byggrätt och hur volymerna kommer att upplevas från ögonhöjd. Dessa viperspektiv visar att ny bebyggelse möter den omgivande bebyggelseskalan utan att konkurrera med Gnestahöjden och de topografiska skillnaderna mellan höjden och centrummiljön.

Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

Samtliga erforderliga utredningar har tagits fram till granskning av detaljplanen. Det som återstår är frågan om VA kapacitet som kommer att presenteras en lösning för innan detaljplanens antagande. Detaljplanen kommer att antas efter valet år 2026.

311. Anonym

Planförslaget förhåller sig inte till invånarnas önskan om Gnesta utveckling varken det som sades under medborgardialogerna (som är alldeles föråldrade) eller i samtalen under denna samrådsprocess. Byggnaderna i förslaget är för höga och kommer att förmörka centrumkärnan, störa utsikt från alla håll och ta bort känslan av det Gnesta som vi och vår besökare känner det.

Och på tal om besökare så har styrande politiker en bristande kunskap och förståelse om vad som är Gnestas "usp". Förslaget har inte förstått vad våra besökare och våra inflyttare söker i sina liv. Med det sagt så ser jag gärna att man rustar upp och förvalta det vi har idag. Ställer krav på fastighetsägare att sköta om sina byggnader och fasader, tar fram en gemensam skyltprofil för handeln (som inte exempelvis Hökarängen) och FÖRÄDLAR den pittoreska känslan som finns här.

Strömmentorget är verkligen inget drömtorg, men Stora torget är för auditivt och visuellt störande för att vara vår samlingsplats. Det förstår alla som har scen- och ljudtekniksvana. Bygg då hellre en scen i Thuleparken och nyttja gräsplanen som sittplats. Ljud är ju redan framdraget.

Bibliotek och servicecenter behöver mer utrymme, och vi behöver fler lokaler för uthyrning för olika kultur- och föreningsaktiviteter. Ett stort problem i Gnesta idag är att man är skitdålig på att förvalta det vi har. Det är stökigt och trasigt nästan överallt. Börja i rätt ände och se till att vi klarar av att ta hand om det vi redan har först.

Jag ser inte heller vilka som skulle vill eller kan betala de höga hyrorna eller priserna för bostäderna som planeras - hyreslägenheter blir stora kollektiv för att gå runt, och köpeslägenheterna blir i ärlighetens namn svårsålda. Den som köper i Gnesta vill bo i hus. Har ni ens gjort en undersökning på vilka det är som söker sig till kommunen? Förstår man målgruppen?

Det är också givet att ett långt byggprojekt kommer att döda handeln, precis som centrumprojektet i Nykvarn gjorde. Då blir Gnesta en plats man MÅSTE lämna.

Förslaget behöver innehålla en tydlig plan för biblioteket. Väljer man att flytta verksamheten till en mindre central plats kväver man det liv som finns i centrum.

Förslaget rimmar inte med nya studier om samhällsplanering, varför går man på tvärs med det?

Det är ett odemokratiskt, fult och ogenomtänkt förslag som kommer att kommas ihåg som projektet som dödade känslan i Gnesta. Det är min övertygelse. Våra styrande politiker behöver bevisa att de har fingertoppskänsla och känslspröten ute och en fot i nutiden, för just nu framstår ni som mossiga och omoderna. Typiskt grå kommunpolitiker att driva igenom ett blaffigt jättebygge som ingen vill ha.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Kommunen delar uppfattningen att Gnestas identitet och småskaliga karaktär är viktiga värden. Dessa aspekter beaktas i det fortsatta planarbetet, liksom frågor om gestaltning, skala, kopplingar mellan platser och tillgång till grönska.

Planförslaget möjliggör ett mer varierat bostadsutbud i centralt läge, vilket kommunen bedömer kan möta behov hos flera olika målgrupper. Bostadspriser styrs inte direkt genom detaljplan, men ett ökat utbud kan på sikt bidra till en mer balanserad bostadsmarknad.

Avseende verksamhetslokaler är avsikten att stärka centrum som mötesplats som en positiv social konsekvens av planförslaget och skapa förutsättningar för ett större affärsutbud och service över tid. Planen utformas flexibel så att olika typer av verksamheter kan etablera sig i kvarteret. Biblioteket kan fortsatt inrymmas.

312. [REDACTED]

Detaljplanen riskerar att bli inaktuell innan byggstart.

Eftersom byggstart för centrumkvartetet inte kan ske förrän vatten- och avloppslösningarna är på plats - vilket kan dröja 15-20 år? känns det riskabelt att klubba igenom en så omfattande detaljplan redan nu. Mycket kan hinna förändras i både samhället, klimatet, handeln och befolkningsstrukturen under den tiden. Dessutom saknas i planförslaget viktiga hänsyn till nuvarande förhållanden som centrumets sociala värden, kulturmiljö, befintlig handel och tillgänglighet. Jag önskar att kommunen avvaktar med ett slutgiltigt beslut tills mer är känt om de framtida förutsättningarna och behovet.

Önskan om tydligt och realistiskt alternativ till förslaget

Jag saknar en tydlig redovisning av vad alternativet till planförslaget är, dvs om det inte genomförs. I och med att delar av centrumet idag är eftersatt när det kommer till underhåll och utveckling i väntan på kommunens önskade ombyggnation, speglar det inte ett realistiskt alternativ till planförslaget. Det vore därför önskvärt att kommunen på andra sätt ger en tydlig, realistisk bild av ett centrum som underhålls, förbättras och utvecklas successivt inom ramen för befintlig struktur så att det inte framstår som att valet står mellan att godta planförslaget eller låta centrum förfalla, vilket riskerar att vilseleda både invånare och beslutsfattare.

Risk att centrum förlorar sin öppna och levande karaktär

Jag är orolig för att de föreslagna bostadshusen i centrum inte kommer att bidra till ett mer levande torg- och centrumliv, utan snarare ersätta öppna, allmänna ytor med privata bostadsgårdar och entréer. Ett levande centrum bygger på att människor rör sig, möts och har tillgång till varierade verksamheter, kultur och grönområden, inte enbart på att fler bor i området. Det finns en risk att centrumets publika och tillgängliga karaktär går förlorad när allmän yta bebyggs och avgränsas.

Saknar underlag om målgrupper och efterfrågan.

Jag saknar information om vilka målgrupper bostadsbyggandet i detaljplanen är tänkt att rikta sig till. Det framgår inte om det finns tillförlitlig data eller statistik som visar att det just på den här platsen ? och vid den tidpunkt då bostäderna kan stå klara ? finns en faktisk efterfrågan på denna typ av boende. Beslut om ett så omfattande och långsiktigt ingrepp i Gnesta centrum bör motiveras med aktuell och relevant kunskap om framtida behov, så att man bygger det som verkligen efterfrågas och planerar på ett hållbart sätt.

Gnestas småskalighet är en tillgång, inte ett problem.

En av de främsta orsakerna till att människor väljer att flytta till Gnesta, eller att återkommande besöka orten från andra kommuner, är att centrum fortfarande präglas av småskalighet, personlighet och ett levande lokalt näringsliv. Något som redan gått förlorat i många av våra angränsande kommuner där centrum moderniserats enligt liknande modell som det nu föreslås här.

Jag själv, liksom många jag känner som flyttat till Gnesta, gjorde det just för att det här fortfarande finns kvar: den småskaliga karaktären, de unika verksamheterna och känslan av närhet, gemenskap och mänsklig skala. Det vore olyckligt att ta bort just det som särskiljer Gnesta och gör orten attraktiv, för att efterlikna något många valt att lämna.

Enkäten om Stora torget är svår att besvara och även att tolka svaren på.

Den enkät som använts för att inhämta invånarnas synpunkter på Stora torget är tyvärr utformad på ett sätt som gör det svårt både att lämna adekvata synpunkter och att tolka resultatet korrekt. De svarsalternativ som ges på frågan om vad man tycker är bra respektive mindre bra är exakt desamma och utvalda av kommunen själv, vilket gör enkäten väldigt vinklad och risken för både missförstånd vid besvarandet och vid tolkningen av svaren. Det saknas även här presentation av vad alternativet till förslagen innebär och möjlighet att ta ställning till det. Dessutom stängdes enkäten redan innan 30 juni, vilket kan ha förhindrat vissa invånare från att lämna sina synpunkter i tid.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Kommunen delar uppfattningen att Gnestas identitet och småskaliga karaktär är viktiga värden. Dessa aspekter beaktas i det fortsatta planarbetet, liksom frågor om gestaltning, skala, kopplingar mellan platser och tillgång till grönska.

Gnesta kommun arbetar aktivt för att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering. I samband med detaljplanens antagande kommer kommunen att redovisa hur den planerade bebyggelsen kan säkerställas erforderlig kapacitet inom vatten- och avloppssystemet.

Parallellt med detaljplaneprocessen pågår projektering av ett nytt vattenverk, vilket beräknas tas i drift under 2027. Tillstånd för vattenuttag har beviljats av Mark- och miljödomstolen den 25 februari 2026, och kommunfullmäktige fattade den 23 februari 2026 beslut om en investeringsram om 447 mnkr för projektet.

Därutöver genomförs utredningar för att säkerställa tillräcklig kapacitet för spillvattenhantering i avvaktan på utbyggnad och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Preliminära bedömningar visar att det kan finnas en kapacitetsreserv i det befintliga reningsverket, vilket skulle kunna möjliggöra anslutning av ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag.

En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

313. Anonym

Jag är 12 år. Jag tycker att det är en HEMSK idé att bygga de där stora husen. Det blir för trångt och ser förfärligt ut. Vill ni det ska bli en storstad eller? Om det ska flytta mer folk till Gnesta behöver vi ju fler öppna platser, inte färre?

Idén till stora torget är hemskt för det skulle nästan inte finnas nåt grönt där. Och eftersom det bara är asfalt (eller vad det nu är) så vill ingen vara där för det ser inte

trevligt ut. Jag tycker det är perfekt som det är nu eftersom det är trevligt. Det finns bra affärer, bra torg och en fin park som vi ofta använder. Det är hemtrevligt.

Det man skulle kunna göra är parken på Stora Torget större. Och riva posthuset och bygga ett fint nytt hus där (som inte är större än det som finns nu).

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. Stora torget kommer att utvecklas för att bli en mer attraktiv och levande plats, men området ingår inte i den aktuella detaljplanen. Det innebär att förändringarna av torget hanteras i ett separat arbete och påverkas inte av de beslut som nu tas för det omkringliggande kvarteret. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

314.

Jag är fjorton år gammal, och när jag är äldre vill jag gärna komma tillbaka till Gnesta för att återskapa mina minnen, alltså vill jag inte komma till Gnesta och så ser de ut som en ny stad. Och det finns ju en del vattenbrist i Gnesta och eftersom ni har tänkt att bygga ett helt nytt bostadsområde, hur har ni tänkt att lösa de med vattenbristen.

Och om torget och den delen av Gnesta så kommer Gnesta förlora sin charm och de kommer förstöra den fina stämningen Gnesta har nu.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Vid detaljplanens antagande kommer det att redovisas på vilket sätt VA-kapacitet, både dricksvatten och avlopp, är säkerställt till nya byggrätter.

Strömmentorget kommer fortsatt vara en allmän plats med grönska, sittplatser och cykelställ. Det är möjligt att uteservering kan inrymmas på platsen. Platsen kommer fortsatt fylla funktionen som mötesplats i centrum och kunna inrymma marknadsstånd eller andra aktiviteter vid evenemangsdagar. Torgets utbredning ändras i och med planförslaget. Ny byggnad tillåts längre söder i förhållande till befintlig byggnad mot torget. Samtidigt ändras måtten på Torggatan vilket innebär att hela Strömmentorgets yta förskjuts söder ut.

315.

Jag är 15 år gammal och bor på Gnesta höjden. Den här planen tycker jag är synd för jag tror det kommer förstöra Gnestas charm och gemenskapen i Gnesta centrum. Vilket nu enligt eran plan knappt kommer finnas kvar. Även dom här små butikerna som Pelle och Lottas som ni tänkte riva ner kommer även förstöra Gnesta och hur det är så mysigt nu. Jag har även en fråga, eftersom det finns väldigt stor vattenbrist i Gnesta och på grund av det hur tänkte ni bygga fler bostads områden trots det här problemet, har ni en lösning till det?

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Vid detaljplanens antagande kommer det att redovisas på vilket sätt VA-kapacitet, både dricksvatten och avlopp, är säkerställt till nya byggrätter.

316.

Jag upplever planförslaget som förhastat och ur synk med vad som har sagts tidigare. Vidare upplever jag att förslaget och processen skett med dålig transparens. Att bebygga centrumet med så höga hus, att göra vad som praktiskt taget kommer bli en privat innergård av offentlig mark och att inte ge konkreta besked om biblioteket är förkastligt. Vidare verkar den ekonomiska kalkylen peka mot att de butiker som planeras på markplan snabbt kommer konverteras till lägenheter på grund av höga hyror och gör på så sätt centrumet ännu mer exkluderande.

Arkitekturen upplevs också apart och kommer inte förhöja den pittoreska känsla med sekelskifthus och stationssamhälle som Gnesta är känt för och som lockar hit personer från storstadsregionerna, som mig själv. Det kommer dessutom bli mörkt och vi har bara fått se solundersökningen under årets ljusaste delar. Förslaget behövs revideras, annars finns risk att de politiker som driver igenom detta upplevs som att de inte förstår vad det är med Gnesta som lockar. Det behövs byggas med mer försiktighet och respekt för omgivande bebyggelse, och för ett mer öppet och demokratiskt offentligt rum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. I solstudien tillhörande samrådsförslaget redovisas ljusförhållandena vid vår- och höstdagjämning samt midsommar. Solstudien har till granskningsutställning även reviderats i enlighet med den höjdsänkning av byggnader som har gjorts i planförslaget.

Strömmentorget kommer fortsatt ha god solbelysning under dagtid och eftermiddag vid dessa tider på året. Marieströmsgatan kommer under eftermiddag att skuggas på ungefär samma sätt som i dagsläget eftersom nuvarande Postenhuset skuggar likt ny bebyggelse kommer att göra. Inom kvarteret gäller det att säkerställa att alla lägenheter har möjlighet till direkt solinstrålning, vilket provas i kommande bygglovsskede. Kvarteren har utformats med släpp mellan husen som möjliggör mer solinstrålning på gårdarna i förhållande till slutna kvarter.

317.

Jag tycker att det blir för kompakt och instängt med så många byggnader i centrum. Vi behöver ha öppna ytor med mötesplatser för att må bra.

Jag tycker att Strömmentorget i sin nuvarande utformning är en viktig mötesplats.

Viktigt att behålla biblioteket i sin nuvarande utformning, det betyder väldigt mycket för Gnestaborna. Bygg inte för högt! Jag reagerar mot att de nya husen i planen höjer sig högre gentemot andra byggnader i centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

318. Anonym

Otroligt dum idé.

319. Anonym

Gör det inte.

320. Anonym

Dum idé.

321. Anonym

Så himla dålig idé.

322. Anonym

Dumt.

323. Anonym

Jag och min familj har bott i Gnesta i 10 år och ni förstör vår stad tänk på vattenbristen, kostnader samt miljön helt idiotiskt.

324. Anonym

Detta är så himla själviskt, ni gör detta bara för pengarna inte för invånarna och det är verkligen inte en bra bild att ha som politiker så jag hoppas VERKLIGEN att ni skärper er för detta är helt oacceptabelt.

325. Anonym

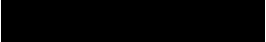
Tycker det här är en dålig idé, är 16 år och har bott i Gnesta i 10 år.

Vi har en fin miljö och ja tycker vi ska behålla det, det är så många fina minnen och fina platser att umgås på, när våren kommer och fontänen sätts på igen är de så många glada barn som leker i den. Jag minns när jag var liten och brukade se fram imon det så mycket, vilket jag än idag gör men ja leker självklart inte i den. Man vet att när fontänen i Gnesta centrum sätts på de väntas de sommar.

Just nu är det ett öppet o fint område att vara på bibliotekets torget och parken, vart tänker ni att folk ska vara nu. Tycker de är en usel idé för det kommer inte att se fint ut och om det inte ser fint ut så lockar de absolut inte fler människor.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

326.

Gnesta ska fortsätta ha en känsla av småstad med lättillgängliga, öppna ytor där folk kan mötas och ha roligt. Inga höga hus med instängda gårdar där torg nu finns. Och planering bör ske etappvis i samklang med tiden och i öppet samråd med folket. Förvandla inte Gnesta centrum till ett dött skal med höga hyror otillgängliga för mindre lokala företag. Lyssna på oss, det är vi som bor här och får ta konsekvenserna av ett beslut.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

327.

Varför sådan brådska just nu?

Jag är medveten om att det har funnits planer på att bygga om Gnesta centrum i väldigt många år, och att frågan länge varit aktuell. Men även med den historiken kvarstår det faktum att de nuvarande förslagen tycks drivas igenom med en sådan brådska att det riskerar att bli ett hafsverk, snarare än ett väl förankrat och långsiktigt hållbart beslut.

Som invånare upplevs det som att man försöker hinna klubba beslut innan någon riktigt hinner förstå omfattningen eller hinna protestera. Ett exempel är rivningen av godsmagasinet, som genomfördes innan planförslaget ens var färdigt, och utan att invänta resultatet av de utredningar som samtidigt pågick. På samma sätt pressas nu ett nytt centrumförslag igenom, trots att byggstart sannolikt ligger mer än ett decennium framåt i tiden.

Det är svårt att förstå varför man inte istället tar sig tid att samla in och ta tillvara invånarnas, företagens och föreningslivets synpunkter på allvar. Vad vinner man egentligen på att skynda? Och vem tjänar på det, i kontrast till alla som riskerar att påverkas negativt?

Det är redan flera andra bostadsområden på gång i Gnesta. Innan man planerar för ännu fler borde man utvärdera hur de påverkar inflyttning, servicebehov, lokaltrafik och efterfrågan. Det ger bättre beslutsunderlag och minskar risken att bygga för mycket av fel sort. Ett centrum fungerar bäst när det finns balans mellan bostäder, handel, kultur, mötesplatser och grönska. Att besluta om fler bostäder så långt i förväg riskerar att rubba den balansen.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Vid detaljplanens antagande kommer det att redovisas på vilket sätt VA-kapacitet, både dricksvatten och avlopp, är säkerställt till nya byggrätter.

Detaljplanen tas fram i enlighet med lagstadgad planprocess, det vill säga att detaljplanen ställs ut på samråd och granskning innan antagande. Det innebär att medborgerliga rättigheter att ta del av och tycka till om planförslaget tillgodoses under processens gång.

328. [REDACTED]

Hej. Nej, jag tycker inte att förslagen förbättra Gnesta centrum. Området runt Biblioteket är ju katastrofalt. Ingen yta där det känns självklart att mötas, utan total igenbyggd. Varför inte behålla biblioteket och renovera den istället. Kanske bygga ut för evenemang. Behåll torgen och scenen framför, men snygga till. Finare bänkar, snyggare scen Utformningen där är ju bra. Nya förslaget känns som om Gnesta säljs ut. Det finns bättre ställen för bostäder.

Stora torget likaså. Parken är ju fint, med gräsmatta och bänkar. Det nya förslaget är bedrövligt. Så mycket cement. Inga riktiga bänkar, utan bara stenmurat. Inget att luta sig mot. Hur ska äldre sitta där? Förslaget är ju galet också är klimatsynpunkt. Cement lagra värme. Knappt några träd och blomlådor. Och... enkäten är vilseledande samt manipulativ: en förolämpning mot varje medborgares intelligens. Hur dumt gå ni utifrån folk är egentligen. Skamligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

329. [REDACTED]

Detaljplaneförslaget riskerar att helt förstöra det Gnestas riksintressanta kulturhistoriska värde som stationssamhället utgör. Lägg ner detaljplaneförslaget och/eller gör en ny version där fokus läggs på att åtgärda "problemhuset" där apoteket ligger inkl. undergående vattendrag och lägg istället fortsättningsvis ny bebyggelse utanför riksintresseområdet, till exempel i anslutning till de lediga tomter som finns invid Mejerigatan.

Jag är emot att riva hus som skulle gå att förbättra. Jag tycker inte förslaget på det förändringar som planeras i Gnesta ger en bild av att det kommer behålla Gnestas charm. Det jag upplever är att det blir ett centrum för de bättre bemedlade och att "vanligt folk" inte kommer ha en bra gemensam plats att röra sig och mötas på. Det finns förslag på mindre drastiska förändringar som jag röstar för att genomföra istället.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

330. [REDACTED]

Bakgrund:

I Sverige har landets kommuner planmonopol givet att de följer ett antal restriktioner vilka i sin tur Länsstyrelserna har att informera och bevaka. Kommunala detaljplaner, bygglov, marklov och eventuella rivningslov förväntas överensstämma med de riktlinjer som kommunen i förväg angett i sin Översiktsplan. Och det är i samband med upprättandet av Översiktsplanen som Länsstyrelsen har att dels komma med information om vilka värden och restriktioner som den aktuella kommunen har att förhålla sig till och sedan, genom sitt Granskningsyttrande redovisa ev tveksamheter i hur kommunen beaktat dessa värden och restriktioner.

I kommunen är det kommunstyrelsen som har att leda och samordna bl a ekonomisk hushållning, översiktlig planering och en långsiktigt hållbar samhällsutveckling. Något som alltså kommer till uttryck i hur kommunens Översiktsplan ser ut och vad den innehåller.

Nu aktuellt förslag:

I Gnesta är gällande Översiktsplan nu snart sju år gammal (godkännandebeslut i KS 3 december och antagandebeslut i KF 17 december 2018). I Länsstyrelsens granskningsyttrande (daterat 5 september 2018) skriver Länsstyrelsen vad gäller Riksintressen bl a att det kan "finnas risk för negativ påverkan på riksintresset Gnesta stationssamhälle utifrån den kraftiga expansion som förtätningsstrategin innebär. Det är bra att en kulturmiljöanalys ska tas fram som komplement till utvecklingsplanen för Gnesta centrum. Detta bör tydligare framgå av strategin för bebyggelse i tätorten. Avgränsningen av riksintresset Gnesta stationssamhälle är otydlig och kartan behöver förbättras. I övrigt stämmer avgränsningen av riksintressanta kulturmiljöer överens med Länsstyrelsens syn på var riksintressanta värden finns.

Den planerade kulturmiljöanalys för Gnesta tätort som Länsstyrelsen relaterar till blev färdig först 6 juni 2023. Den är framtagen av konsultföretaget WSP och är genomarbetad och intresseväckande och lyfter fram de stora värden just området kring Gnesta station har.

Trots detta vill nu alltså kommunstyrelsen genomdriva en omfattande förändring av den byggda miljön just i anslutning till järnvägsstationen; förändra användningen av ytorna från allmänt tillgängliga till privatiserade och öka hushöjden med flera våningar. Allt detta, som det verkar, för att finansiera en ombyggnad av det hus i akut dåligt skick som nu inrymmer bl a apotek och pizzeria.

Genom att inte ha förnyat Översiktsplanen från 2018 eller på något sätt förhållit sig kritisk till Kulturmiljöanalysen från 2023 har nuvarande politiska styrelse invagat kommunens innevånare i föreställningen om att Gnesta stationssamhälles värdefulla och uppskattade karaktär skulle skyddas. I nu ännu gällande ÖP anges t ex (s 22) "Det är viktigt att anpassa ny bebyggelse till den befintliga för att värna om det som bidrar till Gnestas attraktionskraft. Centrummiljön bör därmed utvecklas för att ta tillvara den småskaliga butikshandeln och småstadskänslan. Vissa delar av Gnesta centrum är av riksintresse för kulturmiljövården vilket är viktigt att beakta i planeringen samt vid

gestaltning av ny bebyggelse.” Hade den nu föreslagna detaljplanen istället presenterats innan kommunvalet 2022 hade avvikelserna mot Översiktsplanen kunnat tydliggöras och medborgarna kunnat uttrycka sin uppfattning om vilka politiker de trodde på.

Om nu inte Länsstyrelsen skulle ingripa, vilket den bör med tanke på vad som sagts i Granskningsyttrandet 5/9 2018 om riksintresset Gnesta stationssamhälle, så är ett alternativ att kommunledningen nu själv ändå tar sitt ansvar och utlyser nyval för att på så sätt ge kommuninnevånarna möjlighet att uttrycka vilken politik man vill se i Gnesta kommun i fortsättningen. Men allra klokast och enklast är naturligtvis att kommunledningen återtar detta detaljplaneförslag och göra en omarbetning där fokus läggs på att åtgärda ”problemhuset” inkl. undergående vattendrag och fortsättningsvis istället lägga ny bebyggelse i anslutning till de lediga tomter som finns t ex i anslutning till Mejerigatan.

Jag är född och uppvuxen i Stjärnhov och nu sedan drygt tio år deltidsboende i kommunen, pensionär men med förflutet som statsanställd på Länsstyrelsen, Planverket (nuvarande Boverket) och Bostadsdepartementet och därför med stor tilltro till betydelsen av medborgarens inflytande i den kommunala planeringsprocessen utifrån riktlinjer i PBL och Miljöbalken.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Detaljplanen tas fram i enlighet med lagstadgad planprocess, det vill säga att detaljplanen ställs ut på samråd och granskning innan antagande. Det innebär att medborgerliga rättigheter att ta del av och tycka till om planförslaget tillgodoses under processens gång.

331. Anonym

Jag och många fler har synpunkter på renoveringen av centrum, ni får gärna göra det fint men inte jättehöga betongklumpar som en borg. Det måste ju vara låga hus i gammal stil och att parken ska vara med gräsmattan kvar och mer träd, vore ju jättetråkigt annars, vi sitter ofta vid fontänen och på gräset där.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

332. [REDACTED]

Redan på 60- och sjuttioalet visade Professor Sven Hesselgrens forskning på att människor mår bättre i arkitektoniska miljöer med mycket gröna växter. Träd fungerar bäst för detta syfte när de växer i grönskande mark, t ex gräs. Träd som växer genom luckor i stenläggning är träd i fångenskap som inte ger människor samma lyft. Behåll den underbara gröna lunga som välkomnar oss från tåget!

Redan upplevelser framför den befintliga scenen på Strömmentorget störs av trafiken på Torggatan. Den föreslagna scenplaceringen tätt intill Storgatan kommer att störas mycket mer. I stället för det skissade förslaget i busskurstil krävs det en rejäl bullerskyddsmur mellan scenen och fordonstrafiken.

Kan lokalerna inåt gården fungera som verksamhetslokaler? I så fall skulle innegården kunna bli ett underbart inneslutna uterum som en utomhusgalleria där människor gärna skulle ströva. Mötesutrymmen i tätortsmiljö som inte har enbart ett enda syfte skapar de möten mellan människor som är ute i olika ärenden som är så viktiga för samhällets atmosfär av samhörighet, dialog och stimulans!

Jag anser att konceptet med en sluten privat gård är helt utesluten på denna plats. De som får Gnestas mest tågnära lägenheter behöver inte kompenseras med privata innegårdar!

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Inom gården i centrumkvarteret säkerställs möjlighet för ett allmänt gångstråk. I plankartan är ett x-område utlagt mellan Strömmentorget och stationshuset. Området ger kommunen möjlighet att ansöka om upprättande av officiälservitut som innebär rättighet för allmän gångpassage.

333. Anonym

Det är bra att bygga fler bostäder i centrala Gnesta, dock är det otroligt viktigt att utseendet på byggnaderna i centrum följer hur det gamla stationssamhället sett ut - inte för höga byggnader och önskvärt är en stil som harmoniserar med övriga byggnader från slutet av 1800-talet och början av 1900-talet som ännu finns bevarade.

Torget som idag har en fontän, behöver byggas om så att den inte blir för modern i sitt utseende, så som förslaget nu är utformat.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, din synpunkt om utformningen har tagits vidare till medborgardialogen.

334. [REDACTED]

Jag har till en början två för mig viktiga frågor att få svar på:

- Varför vill man bygga igen Strömmentorget? Vad är motivet?
- Hur är uppdraget till arkitekterna formulerad?

Dessa två frågor är viktiga för mig eftersom jag verkligen inte förstår varför man väljer att bygga igen torget med så höga hus som inte alls stämmer överrens med omkringliggande bebyggelse.

Vår familj flyttade till Gnesta för dess charm och gemytliga atmosfär med de gamla byggnaderna som vittnar om ett gammalt stationssamhälle.

Den typ av arkitektur som förslaget innebär riskerar att ta över och dominera mycket av känslan av centrumkärnan.

Jag är inte emot att man river gamla posthuset och fräschar upp Strömmentorget - det blev jag glad över att höra att man skulle göra för att i nästa stund bli oerhört besviken. Jag hade sett för mig att man kanske byggde bort parkeringen, byggd ett trevligare torg med mer grönska och fler mysiga mötesplatser, en ny scen med konst och skulpturer, som kanske även uppmuntrade till spontan lek. I stället bygger man bort allting.

Jag menar att förslaget är otroligt omodernt i bemärkelsen att man vet att mötesplatser, gammal bebyggelse, grönska och luftighet där kultur och möten är sådant som lockar till både boende och besök. Och därmed är en långsiktig investering. Vill vi att Gnesta ska växa behöver vi ju FLER mötesplatser inte färre.

Argumentet att "man vill bo i centrum" är ett felantagande. De flesta jag känner som flyttat till Gnesta vill INTE bo i centrum där det är mer trafik och ljud. De flesta som flyttar till Gnesta flyttar från storstan för att få lugn och bo i småhus. Vill man bo i centrum vill man förmodligen hellre bo kvar i stan. Dock vill man gärna besöka ett mysigt centrum.

Jag tycker det är otroligt viktigt att behålla den smågemytliga känslan även längs Östrastorgatan. Som förslaget är nu möts man av en "bakvägg" till en mataffärsbyggnad (som dessutom ligger bredvid ICA), istället som för tidigare det gamla fina godsmagasinet (som jag menar är katastrof att man rev helt emot den utredning som gjorts).

Jag skriver även här vad jag tycker om Stora Torget eftersom den enkäten stängdes i förväg: Att ta bort gräsmattan är KATASTROF. Man får bara inte ta bort parken. Gärna öppna upp och lägga om en del gångstråk som inte fungerar organiskt, och så klart göra gågata utanför butikerna. Men gräsmattan och alla stora träd måste få vara kvar. Den trekantsyta med "parkeringar" kan man gärna lägga kullersten på och göra mer tillgänglig och sammanhängande med resten av parken, men snälla ta inte bort parken.

Jag tycker på det hela taget att båda förslagen känns visionslösa och trista. Skulle helst se att man tar ett helhetsgrepp om alla "döda ytor och tänker stort.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Strömmentorget kommer fortsatt vara en platsbildning med grönska, sittplatser och cykelställ. Det är möjligt att uteservering kan inrymmas på platsen. Platsen kommer fortsatt fylla funktionen som mötesplats i centrum och kunna inrymma marknadsstånd eller andra aktiviteter vid evenemangsdagar. Torgets utbredning ändras i och med planförslaget. Ny byggnad tillåts längre söder i förhållande till befintlig byggnad mot torget. Samtidigt ändras måtten på Torggatan vilket innebär att hela Strömmentorget yta förskjuts söder ut. Din synpunkt om utformningen av Stora torget har tagits vidare till medborgardialogen.

335. [REDACTED]

Jag har kikat lite på planen men inte allt. Jag tycker att tillägg av cykelbana är bra. Att förena torget till en större är jag också positivt inställd till.

Däremot tycker jag man inte ska lägga till sten/asfalt. Det tar bort en del av det sköna gräset, charmen och miljövänligheten. Istället kan man utöka området som är gräsbeväxt/trädbeväxt.

Jag föreslår alltså att vi tar bort den markerade marknadsdelen och lägger till mer gräs/växter/träd.

Jag tycker Gnesta är ett vackert ställe och jag tror många Gnesta-bor bryr sig om miljön och naturen. Naturen är inte bara miljövänlig utan också naturligt vacker och medför estetiskt värde.

Att lägga till vegetation som binder koldioxid och vatten ser jag som det bättre alternativet snarare än att minska det. Vi kan också utveckla trädgården genom att plantera fler träd/växter och utveckla det som växer där - helst i samråd med nån som har koll t.ex. Margaretha Oderberger som är insatt i Permakultur och har hållt på med olika typer av förgröningsprojekt även i stadsmiljö.

Vad gäller Strömmentorget, tycker jag det KAN ersättas, men bara om det ersätts med minst lika mycket område för allmänheten i anslutning till markytan och eventuellt mer. Om det byggs hus där tycker jag att minst den nedersta våningen bör vara allmän yta.

Kanske café eller park, även här gärna med integrerad beväxtlighet. Kanske en plats som demonstrerar och lär ut utveckling av gröna städer eller demonstrerar hur hållbara städer kan utvecklas, eller hållbar odling. Kanske kopplat till ett lärocentrum om intresset finns. Så att Gnesta inte bara är en förebild för miljön genom solceller. Utan även kan attrahera folk från hela landet och från andra länder med hur miljövänliga, hållbara och estetiskt vacker en stad kan vara med beväxtlighet och miljövänliga lösningar. Det skulle kunna byggas en galleria med fler våningar som skapar fler utrymmen för allmänna platser. Där uppe kan vi ha privata bostäder, men vi bör inte ta bort allmänt område från centrum.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Strömmentorget kommer fortsatt vara en platsbildning med grönska, sittplatser och cykelställ. Det är möjligt att uteservering kan inrymmas på platsen. Platsen kommer fortsatt fylla funktionen som mötesplats i centrum och kunna inrymma marknadsstånd eller andra aktiviteter vid evenemangsdagar. Torgets utbredning ändras i och med planförslaget. Ny byggnad tillåts längre söder i förhållande till befintlig byggnad mot torget. Samtidigt ändras måtten på Torggatan vilket innebär att hela Strömmentorget yta förskjuts söder ut. Din synpunkt om utformningen av Stora torget har tagits vidare till medborgardialogen.

336.

Centrum måste var öppet och inbjudande för alla. Det behöver följa den arkitektur som redan finns runt parken och stationen. Centrum behöver innehålla mer grönt så det finns en grön kil från Stationen till Thuleparken.

Samhällsbyggnadsförvaltningens svar

Noteras.

Sammanfattning

Många inkomna synpunkter berör stadskärnans kulturmiljö och riksintresset för kulturmiljövården. Planförslaget har anpassats i skala för att bättre möta befintlig bebyggelse. Guldsmedshuset har belagts med ett rivningsförbud som säkrar dess bevarande. Många har även synpunkter om att ny bebyggelse ska utformas i "gammal stil" för att anpassas till befintliga hus. I detaljplanen regleras detta med planbestämmelser om minsta takvinkel, fasadmaterial och färgsättning, vilket också följs upp i ett gestaltungsprogram.

Frågan om rivning av godsmagasinet och även behov av att riva övrig bebyggelse inom planområdet (med undantag för guldsmedshuset) har lyfts. Kommunens bedömning är att godsmagasinet inte var i sådant skick att det kunde motivera en upprustning, samt att dess placering invid järnvägen innebar begräsningar för vilka verksamheter som skulle kunna inrymmas. Posthusbyggnaden är även den i så pass dåligt skick att den behöver ersättas. Gällande rivning av övrig befintlig bebyggelse inom planområdet så är det en förutsättning för den nya kvartersstrukturen ska kunna ta form som ger bättre förutsättningar för handel och verksamheter längs gatorna. Den nya kvartersstrukturen svarar mot de mål som sattes för centrum om en levande stadskärna i Utvecklingsplanen från 2018.

Frågan om verksamhetslokaler och framtida lokalhyror har lyfts av flera. Avsikten med detaljplanen är att stärka centrum som mötesplats genom att skapa förutsättningar för ett större affärsutbud och service över tid. Planen utformas flexibel så att olika typer av verksamheter kan etablera sig. Bottenplanet ut mot gatorna och Strömmentorget ska byggas med en rumshöjd som lämpar sig för lokal. I vissa lägen kan ett första steg vara att bostäder inreds i bottenplan, för att sedan övergå till lokaler när bättre ekonomiska förutsättningar finns. Längs Marieströmsgatan och vid Strömmentorget ställs krav på att verksamhetslokaler ska finnas i bottenplan för att säkerställa ett levande centrumstråk.

Gällande service i centrum så möjliggör detaljplanen för att biblioteket fortsatt kan inrymmas i nya lokaler. Detaljplanen styr inte var, men kommunens intention är att bibehålla biblioteksfunktionen i centrum då det är en viktig mötesplats som bidrar till stadskärnans folkliv och bör vara lokaliserad så centralt som möjligt.

Många synpunkter berör även frågan om de allmänna platserna och oron för att Strömmentorget och Stora torget kommer att byggas bort eller ändras för mycket i samband med detaljplanen. Platserna kommer fortsatt att finnas kvar och vara allmänt tillgängliga och fylla funktionen som mötesplatser i centrum. Strömmentorget kommer fortsatt innehålla grönska, sittplatser och cykelställ. Det är möjligt att uteservering kan inrymmas på platsen. Det kan inrymmas marknadsstånd eller andra aktiviteter vid evenemangsdagar. Torgets utbredning ändras i och med planförslaget. Ny byggnad tillåts längre söder i förhållande till befintlig byggnad mot torget. Samtidigt ändras måtten på Torggatan vilket innebär att hela Strömmentorget yta förskjuts söder ut.

Stora torget ingår inte i planområdet. En medborgardialog om Stora torget genomfördes samtidigt som samrådet för detaljplanen, och alla synpunkter om utformningen som inkommit till plansamrådet har tagits vidare till medborgardialogen.

Vatten- och avloppsfrågan har lyfts av flera. Gnesta kommun arbetar aktivt för att säkerställa en långsiktig och hållbar vattenförsörjning och spillvattenhantering. I samband med detaljplanens antagande kommer kommunen att redovisa hur den planerade bebyggelsen kan säkerställas erforderlig kapacitet inom vatten- och avloppssystemet. Parallellt med detaljplaneprocessen pågår projektering av ett nytt vattenverk, vilket beräknas tas i drift under 2027. Tillstånd för vattenuttag har beviljats av Mark- och miljödomstolen den 25 februari 2026, och kommunfullmäktige fattade den 23 februari 2026 beslut om en investeringsram om 447 mnkr för projektet.

Därutöver genomförs utredningar för att säkerställa tillräcklig kapacitet för spillvattenhantering i avvaktan på utbyggnad och kapacitetsförstärkning av reningsverket. Preliminära bedömningar visar att det kan finnas en kapacitetsreserv i det befintliga reningsverket, vilket skulle kunna möjliggöra anslutning av ny bebyggelse inom aktuellt detaljplaneförslag.

Avvägningar har gjorts mellan enskilda och allmänna intressen. Resultatet kan ses i de förändringar som görs i planförslaget till granskning. Planhandlingarna har justerats enligt punkterna på nästa sida och detaljplanen ställs ut för granskning enligt PBL 5 kap 18§.

Ändringar i plankarta efter samråd

- Rivningsförbud har införts på Guldsmedshuset
- Sänkning av tillåten nockhöjd inom byggrätt mot Storgatan och inom Posthuskvarteret
- X-område genom Centrumkvarteret har införts
- Maximal takvinkel på byggrätt inom godsmagasintomten har lagts till
- Norra E-områdets storlek har ändrats
- Skyddsavstånd till byggrätt med stadigvarande vistelse har utökats till 5 meter från södra E-området
- Tillägg av tre planbestämmelser kopplat till geotekniska förutsättningar:
  - Pålgrundläggning krävs
  - Marklaster får inte öka
  - Vattentät konstruktion krävs under mark
- Justering av skyddsbestämmelse med anledning av närhet till järnväg
- Införande av krav på verksamhetslokal i vissa lägen mot allmän plats
- Införande av planbestämmelse som reglerar lägenhetsutformning kopplat till bullernivåer vid fasad mot järnvägen
- Plushöjder har införts i gator
- Genomförandetiden ändras till att vara 15 år utan villkor

Ändringar i planbeskrivning efter samråd

Uppdatering av förutsättningar baserat på de utredningar som har tagits fram mellan samråd och granskning: Markmiljö, geoteknik, trafikbuller, fördjupad riskutredning och skyfallsutredning

Uppdatering av beskrivning av planförslaget i enlighet med förändringarna som har gjorts i plankartan

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Tomas Enqvist

Planeringschef

Hanna Levin

Planarkitekt

Konsult, Sweco